

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ

TUTANAK DERGİSİ

42'nci Birleşim

16 Aralık 2016 Cuma

(TBMM Tutanak Hizmetleri Başkanlığı tarafından hazırlanan bu Tutanak Dergisi'nde yer alan ve kâtip üyeler tarafından okunmuş bulunan her tür belge ile konuşmacılar tarafından ifade edilmiş ve tırnak içinde belirtilmiş alıntı sözler aslına uygun olarak yazılmıştır.)

İÇİNDEKİLER

	<u>Sayfa</u>
I.- GEÇEN TUTANAK ÖZETİ	1221
II.- GELEN KÂĞITLAR	1223
III.- OTURUM BAŞKANLARININ KONUŞMALARI	1224
1.- Oturum Başkanı TBMM Başkanı İsmail Kahraman'ın, İstanbul'da yaşanan terör saldırısında şehit olanları rahmet ve minnetle andığına, Halep'te büyük bir trajedi yaşandığına, terörün bir insanlık suçu olduğuna ve bütçe çalışmalarında emeği geçenlere teşekkür ettiğine ilişkin konuşması	1224:1225
IV.- KANUN TASARI VE TEKLİFLERİ İLE KOMİSYONLARDAN GELEN DİĞER İŞLER	1225,1250,1267, 1282,1298,1318,1321
A) KANUN TASARI VE TEKLİFLERİ	1225:1248,1250:1260, 1267:1280,1282:1298, 1298:1314,1318:1319, 1321:1333
1.- 2017 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanunu Tasarısı (1/774) ile Plan ve Bütçe Komisyonu Raporu (S. Sayısı: 433)	1225:1248,1250:1260, 1267:1280,1282:1298, 1298:1314,1318:1319, 1321:1333

2.- 2015 Yılı Merkezi Yönetim Kesin Hesap Kanunu Tasarısı (1/733), 2015 Yılı Merkezi Yönetim Kesin Hesap Kanunu Tasarısına İlişkin Olarak Hazırlanan 2015 Yılı Genel Uygunluk Bildiriminin Sunulduğuna İlişkin Sayıştay Başkanlığı Tezkeresi (3/828), Merkezi Yönetim Kapsamındaki Kamu İdarelerine, Sosyal Güvenlik Kurumlarına ve Diğer Kamu İdarelerine Ait Toplam 211 Adet Denetim Raporunun Sunulduğuna İlişkin Sayıştay Başkanlığı Tezkeresi (3/829), 2015 Yılı Dış Denetim Genel Değerlendirme Raporunun Sunulduğuna İlişkin Sayıştay Başkanlığı Tezkeresi (3/830), 2015 Yılı Mali İstatistikleri Değerlendirme Raporunun Sunulduğuna İlişkin Sayıştay Başkanlığı Tezkeresi (3/831), 2015 Yılı Faaliyet Genel Değerlendirme Raporunun Sunulduğuna İlişkin Sayıştay Başkanlığı Tezkeresi (3/832), 6085 Sayılı Sayıştay Kanunu Uyarınca Hazırlanan 2015 Yılı Kalkınma Ajansları Genel Denetim Raporunun Sunulduğuna İlişkin Sayıştay Başkanlığı Tezkeresi (3/834) ile Plan ve Bütçe Komisyonu Raporu (S. Sayısı: 434)

1225:1248,1250:1260,
1267:1280,1282:1298,
1299:1314,1318:1319,
1321:1333

V.- AÇIKLAMALAR

1249,1263,1298

1.- Samsun Milletvekili Erhan Usta'nın, Isparta Milletvekili Süreyya Sadi Bilgiç'in 433 sıra sayılı 2017 Yılı Bütçe Kanunu Tasarısı ile 434 sıra sayılı 2015 Yılı Kesin Hesap Kanunu Tasarısı'nın tümü üzerinde AK PARTİ Grubu adına yaptığı konuşmasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması

1249

2.- Manisa Milletvekili Özgür Özel'in, Çanakkale Milletvekili Bülent Turan'ın 433 sıra sayılı 2017 Yılı Bütçe Kanunu Tasarısı ile 434 sıra sayılı 2015 Yılı Kesin Hesap Kanunu Tasarısı'nın tümü üzerinde AK PARTİ Grubu adına yaptığı konuşmasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması

1263:1264

3.- Samsun Milletvekili Erhan Usta'nın, İstanbul Milletvekili İlhan Kesici'nin sataşma nedeniyle yaptığı konuşmasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması

1264

4.- Çanakkale Milletvekili Bülent Turan'ın, Ankara Milletvekili Levent Gök'ün sataşma nedeniyle yaptığı konuşmasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması

1264:1265

5.- Ankara Milletvekili Levent Gök'ün, Çanakkale Milletvekili Bülent Turan'ın yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması

1265:1266

6.- İstanbul Milletvekili Filiz Kerestecioğlu Demir'in, Kırıkkale Milletvekili Ramazan Can'ın 433 sıra sayılı 2017 Yılı Bütçe Kanunu Tasarısı ile 434 sıra sayılı 2015 Yılı Kesin Hesap Kanunu Tasarısı'nın tümü üzerinde şahsı adına yaptığı konuşmasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması

1298

VI.- SATAŞMALAR İLİŞKİN KONUŞMALAR**1249,1260,1280,1314**

1.- İstanbul Milletvekili İlhan Kesici'nin, Isparta Milletvekili Süreyya Sadi Bilgiç'in 433 sıra sayılı 2017 Yılı Bütçe Kanunu Tasarısı ile 434 sıra sayılı 2015 Yılı Kesin Hesap Kanunu Tasarısı'nın tümü üzerinde AK PARTİ Grubu adına yaptığı konuşması sırasında şahsına sataşması nedeniyle konuşması

1249:1250

2.- Ankara Milletvekili Levent Gök'ün, Çanakkale Milletvekili Bülent Turan'ın 433 sıra sayılı 2017 Yılı Bütçe Kanunu Tasarısı ile 434 sıra sayılı 2015 Yılı Kesin Hesap Kanunu Tasarısı'nın tümü üzerinde AK PARTİ Grubu adına yaptığı konuşması sırasında Cumhuriyet Halk Partisine sataşması nedeniyle konuşması

1260:1262

3.- İstanbul Milletvekili İlhan Kesici'nin, Çanakkale Milletvekili Bülent Turan'ın 433 sıra sayılı 2017 Yılı Bütçe Kanunu Tasarısı ile 434 sıra sayılı 2015 Yılı Kesin Hesap Kanunu Tasarısı'nın tümü üzerinde AK PARTİ Grubu adına yaptığı konuşması sırasında şahsına sataşması nedeniyle konuşması

1262:1263

4.- Amasya Milletvekili Mehmet Naci Bostancı'nın, İstanbul Milletvekili Filiz Kerestecioğlu Demir'in 433 sıra sayılı 2017 Yılı Bütçe Kanunu Tasarısı ile 434 sıra sayılı 2015 Yılı Kesin Hesap Kanunu Tasarısı'nın tümü üzerinde HDP Grubu adına yaptığı konuşması sırasında Adalet ve Kalkınma Partisine sataşması nedeniyle konuşması

1280:1281

5.- Ankara Milletvekili Sırrı Süreyya Önder'in, Amasya Milletvekili Mehmet Naci Bostancı'nın sataşma nedeniyle yaptığı konuşması sırasında Halkların Demokratik Partisine sataşması nedeniyle konuşması

1281

6.- Amasya Milletvekili Mehmet Naci Bostancı'nın, İzmir Milletvekili Musa Çam'ın 433 sıra sayılı 2017 Yılı Bütçe Kanunu Tasarısı ile 434 sıra sayılı 2015 Yılı Kesin Hesap Kanunu Tasarısı'nın tümü üzerinde şahsı adına yaptığı konuşması sırasında Adalet ve Kalkınma Partisine sataşması nedeniyle konuşması

1314:1315

7.- İzmir Milletvekili Musa Çam'ın, Amasya Milletvekili Mehmet Naci Bostancı'nın sataşma nedeniyle yaptığı konuşması sırasında şahsına sataşması nedeniyle konuşması

1316:1317

VII.- TEBRİK, TEMENNİ VE TEŞEKKÜRLER**1319**

1.- Başbakan Binali Yıldırım'ın, bütçenin kabulü nedeniyle teşekkür konuşması

1319:1320

VIII.- OYLAMALAR

- 1.- (S. Sayısı 433) 2017 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanunu Tasarısı'nın oylaması 1321:1333
- 2.- (S. Sayısı: 434) 2015 Yılı Merkezi Yönetim Kesin Hesap Kanunu Tasarısı'nın oylaması 1321:1333

IX.- YAZILI SORULAR VE CEVAPLARI

1334

- 1.- İstanbul Milletvekili Gamze Akkuş İlgezdi'nin, bazı hapisanelerde işkence ve kötü muamele iddialarına ilişkin sorusu ve Adalet Bakanı Bekir Bozdağ'ın cevabı (7/8285) 1334:1337
- 2.- Adana Milletvekili Meral Danış Beştaş'ın, FETÖ'yle mücadele kapsamında gerçekleştirilen operasyonlarda gözüaltına alınan ÇHD'li avukatlara ilişkin sorusu ve Adalet Bakanı Bekir Bozdağ'ın cevabı (7/8606) 1338:1341
- 3.- Balıkesir Milletvekili Namık Havutça'nın, Balıkesir'deki bir orman yangınına müdahalede endüstriyel atık su kullanıldığı iddiasına ilişkin sorusu ve Orman ve Su İşleri Bakanı Veysel Eroğlu'nun cevabı (7/9191) 1342:1344
- 4.- Niğde Milletvekili Ömer Fethi Gürer'in, yaban hayvanlardan gelen kuduz vakalarına, nesli tükenen hayvanlara ve yasak avcılığa ilişkin sorusu ve Orman ve Su İşleri Bakanı Veysel Eroğlu'nun cevabı (7/9192) 1345:1347

I.- GEÇEN TUTANAK ÖZETİ

TBMM Genel Kurulu saat 11.04'te açılarak yedi oturum yaptı.

2017 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanunu Tasarısı (1/774) ile Plan ve Bütçe Komisyonu Raporu (S. Sayısı: 433), 2015 Yılı Merkezi Yönetim Kesin Hesap Kanunu Tasarısı (1/733), 2015 Yılı Merkezi Yönetim Kesin Hesap Kanunu Tasarısına İlişkin Olarak Hazırlanan 2015 Yılı Genel Uygunluk Bildiriminin Sunulduğuna İlişkin Sayıştay Başkanlığı Tezkeresi (3/828), Merkezi Yönetim Kapsamındaki Kamu İdarelerine, Sosyal Güvenlik Kurumlarına ve Diğer Kamu İdarelerine Ait Toplam 211 Adet Denetim Raporunun Sunulduğuna İlişkin Sayıştay Başkanlığı Tezkeresi (3/829), 2015 Yılı Dış Denetim Genel Değerlendirme Raporunun Sunulduğuna İlişkin Sayıştay Başkanlığı Tezkeresi (3/830), 2015 Yılı Mali İstatistikleri Değerlendirme Raporunun Sunulduğuna İlişkin Sayıştay Başkanlığı Tezkeresi (3/831), 2015 Yılı Faaliyet Genel Değerlendirme Raporunun Sunulduğuna İlişkin Sayıştay Başkanlığı Tezkeresi (3/832), 6085 Sayılı Sayıştay Kanunu Uyarınca Hazırlanan 2015 Yılı Kalkınma Ajansları Genel Denetim Raporunun Sunulduğuna İlişkin Sayıştay Başkanlığı Tezkeresi (3/834) ile Plan ve Bütçe Komisyonu Raporu'nun (S. Sayısı: 434) görüşmelerine devam edilerek, 2017 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanunu Tasarısı ve 2015 Yılı Merkezi Yönetim Kesin Hesap Kanunu Tasarısı'nın maddeleri kabul edildi.

Oturum Başkanı TBMM Başkan Vekili Ahmet Aydın, Halep'te bir insanlık dramı yaşandığına, orada uygulanan terörü bir kez daha nefretle kınadığına, masum insanların güvenli bir şekilde tahliyesi için gayret sarf edilmesi gerektiğine ilişkin bir açıklamada bulundu.

Ankara Milletvekili Levent Gök, masum insanların, sivil yurttaşların hayatlarını kaybettikleri bir ortam yaratılmasına izin verilmemesi ve bütçe görüşmeleri yapılırken Genel Kurulda AKP Grubunun sayısal çoğunluğunun bulunması gerektiğine,

Manisa Milletvekili Erkan Akçay, Halep'te tahliye edilmek üzere bekleyen sivillerin bulunduğu konvoyu ateş açılmasını kınadıklarına,

İstanbul Milletvekili Filiz Kerestecioğlu Demir, çatışma bölgelerinden insanların güvenli bir şekilde çıkarılması için herkesin elinden geleni yapması gerektiğine, insan hakları ihlallerinin uluslararası örgütlerce de tespit edilip kınanmasını talep ettiklerine ve Türkiye'de işkence iddialarının ciddi biçimde dile getirildiğine,

İstanbul Milletvekili Mehmet Muş, Halep'te âdeta bir soykırım işlendiğine, dünyanın bu konuya duysız kaldığına ve sivillerin tahliye edilmelerinin yolunun açılmasını ümit ettiğine,

Ankara Milletvekili Levent Gök, Cumhuriyet Halk Partisinin, başta Genel Başkan Kemal Kılıçdaroğlu olmak üzere Kızılâyın açmış olduğu Halep'e Yardım Kampanyası'na tam destek verdiğine,

İstanbul Milletvekili Mehmet Muş, Kars Milletvekili Ayhan Bilgen'in 433 sıra sayılı 2017 Yılı Bütçe Kanunu Tasarısı'nın 12'nci maddesi üzerinde HDP Grubu adına yaptığı konuşmasındaki bazı ifadelerine,

Muş Milletvekili Ahmet Yıldırım, Üsküdar Belediyesinin resmî aracından yapılan anonslara ve sanki ülkenin bir bölümü İslam'ı istiyor bir bölümü İslam karşıtıymış gibi toplumsal kampaşa üzerinden bir algı yönetiminin oldukça tehlikeli olduğuna,

İstanbul Milletvekili Mehmet Muş, Muş Milletvekili Ahmet Yıldırım'ın yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine,

Sağlık Bakanı Recep Akdağ, Muğla Milletvekili Nurettin Demir'in 433 sıra sayılı 2017 Yılı Bütçe Kanunu Tasarısı'nın 13'üncü maddesi üzerinde CHP Grubu adına yaptığı konuşmasındaki bazı ifadelerine,

Ankara Milletvekili Levent Gök, Muğla Milletvekili Nurettin Demir'in ifadelerinin hakaretamız bir anlam ifade etmediğine,

İstanbul Milletvekili Filiz Kerestecioğlu Demir, İnsan Hakları Derneğinin cezaevlerinde bulunan HDP milletvekillerinin koşullarına ve çok yoğun gündeme gelen işkence iddialarına yer verdiği raporuna,

İstanbul Milletvekili Filiz Kerestecioğlu Demir, bir saldırganın HDP Genel Merkezine pompalı tüfekle ateş ettiğine ve bu saldırıların Hükümet tarafından yapılacak itidal ve barış çağrılarıyla son bulabileceğine,

İstanbul Milletvekili Mehmet Muş, İstanbul Milletvekili Mehmet Bekaroğlu'nun 434 sıra sayılı 2015 Yılı Kesin Hesap Kanunu Tasarısı'nın 6'ncı maddesi üzerinde CHP Grubu adına yaptığı konuşmasındaki bazı ifadelerine,

İstanbul Milletvekili Mehmet Bekaroğlu, İstanbul Milletvekili Mehmet Muş'un yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine,

İstanbul Milletvekili Hüda Kaya, Diyarbakır Milletvekili Nimetullah Erdoğan'ın gözaltına alındığına,

Millî Eğitim Bakanı İsmet Yılmaz, Şırnak'ta aç ve açıkta kimse olmadığına, ihtiyacı olana nakdi veya ayni yardım yapıldığına ve Cizre ve Silopi'de 16 bin vatandaşa hasar bedeli ödendiğine,

İlişkin birer açıklamada bulundular.

Oturum Başkanı TBMM Başkan Vekili Ahmet Aydın, HDP il binasına yapılan saldırıyı şiddetle reddettiğine ve bu bağlamda geçmiş olsun dileğinde bulunduğuna ilişkin bir açıklamada bulundu.

İstanbul Milletvekili Mehmet Muş, Muş Milletvekili Ahmet Yıldırım'ın 433 sıra sayılı 2017 Yılı Bütçe Kanunu Tasarısı'nın 10'uncu maddesi üzerinde HDP Grubu adına yaptığı konuşması sırasında Adalet ve Kalkınma Partisine,

İstanbul Milletvekili Mehmet Muş, Samsun Milletvekili Hayati Tekin'in 433 sıra sayılı 2017 Yılı Bütçe Kanunu Tasarısı'nın 10'uncu maddesi üzerinde şahsı adına yaptığı konuşması sırasında Adalet ve Kalkınma Partisine,

Ankara Milletvekili Levent Gök, İstanbul Milletvekili Mehmet Muş'un sataşma nedeniyle yaptığı konuşması sırasında Cumhuriyet Halk Partisi Genel Başkanına,

İstanbul Milletvekili Mehmet Muş, Adana Milletvekili İbrahim Özdiş'in 433 sıra sayılı 2017 Yılı Bütçe Kanunu Tasarısı'nın 11'inci maddesi üzerinde CHP Grubu adına yaptığı konuşması sırasında Adalet ve Kalkınma Partisine,

Ankara Milletvekili Levent Gök, İstanbul Milletvekili Mehmet Muş'un sataşma nedeniyle yaptığı konuşması sırasında Cumhuriyet Halk Partisine,

İstanbul Milletvekili Mehmet Muş, Iğdır Milletvekili Mehmet Emin Adıyaman'ın 433 sıra sayılı 2017 Yılı Bütçe Kanunu Tasarısı'nın 15'inci maddesi üzerinde HDP Grubu adına yaptığı konuşması sırasında Adalet ve Kalkınma Partisine,

İğdır Milletvekili Mehmet Emin Adıyaman, İstanbul Milletvekili Mehmet Muş'un sataşma nedeniyle yaptığı konuşması sırasında şahsına,

İstanbul Milletvekili Mehmet Muş, Antalya Milletvekili Niyazi Nefi Kara'nın 434 sıra sayılı 2015 Yılı Kesin Hesap Kanunu Tasarısı'nın 2'nci maddesi üzerinde CHP Grubu adına yaptığı konuşması sırasında Adalet ve Kalkınma Partisine,

İstanbul Milletvekili Mehmet Muş, Van Milletvekili Lezgin Botan'ın 434 sıra sayılı 2015 Yılı Kesin Hesap Kanunu Tasarısı'nın 6'ncı maddesi üzerinde HDP Grubu adına yaptığı konuşması sırasında Adalet ve Kalkınma Partisine,

Van Milletvekili Lezgin Botan, İstanbul Milletvekili Mehmet Muş'un sataşma nedeniyle yaptığı konuşması sırasında şahsına,

Sataşmaları nedeniyle birer konuşma yaptılar.

Alınan karar gereğince, 16 Aralık 2016 Cuma günü saat 14.00'te toplanmak üzere birleşime 01.21'de son verildi.

Ahmet AYDIN

Başkan Vekili

Emre KÖPRÜLÜ

Tekirdağ

Kâtip Üye

Ömer SERDAR

Elâzığ

Kâtip Üye

Özcan PURÇU

İzmir

Kâtip Üye

No: 52

II.- GELEN KÂĞITLAR

16 Aralık 2016 Cuma

Tasarı

1.- Türkiye Cumhuriyeti Emekli Sandığı Kanunu ile Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Tasarısı (1/796) (Plan ve Bütçe Komisyonuna) (Başkanlığa geliş tarihi: 16.12.2016)

16 Aralık 2016 Cuma

BİRİNCİ OTURUM

Açılma Saati: 14.06

BAŞKAN: İsmail KAHRAMAN

KÂTİP ÜYELER: İshak GAZEL (Kütahya), Zihni AÇBA (Sakarya)

BAŞKAN – Türkiye Büyük Millet Meclisinin 42’nci Birleşimini açıyorum.

Toplantı yeter sayısı vardır.

III.- OTURUM BAŞKANLARININ KONUŞMALARI

1.- Oturum Başkanı TBMM Başkanı İsmail Kahraman ’ın, İstanbul’da yaşanan terör saldırısında şehit olanları rahmet ve minnetle andığına, Halep’te büyük bir trajedi yaşandığına, terörün bir insanlık suçu olduğuna ve bütçe çalışmalarında emeği geçenlere teşekkür ettiğine ilişkin konuşması

BAŞKAN – Değerli milletvekilleri, birkaç hususu arz etmek istiyorum.

İstanbul’da menfur bir terör saldırısı oldu. 44 şehit oldu. 25 ilimizde cenaze töreni yapıldı. Bütün 81 ilimiz ve bütün Türkiye’imiz kanadı, bağı yandı, ateş düştü ve bunu şiddetle kınadık. 3 partinin ortak deklarasyonu oldu, 1 parti kendisi ayrıca bir deklarasyon yayınladı ve teröre karşı tek yürek ve tek ses olarak güzel bir imtihan verildi. AK PARTİ Genel Başkanı, Sayın Başbakan Binali Yıldırım Bey, CHP Genel Başkanı Sayın Kemal Kılıçdaroğlu Bey ve Milliyetçi Hareket Partisi, MHP Genel Başkanı Sayın Devlet Bahçeli bir araya geldiler. Millet olarak herhangi bir parti farkı gözetmeksizin millî menfaatlerde, bütünlükte, devleti yüceltmekte ve daha ötelere yürümede birlikte olacağımıza dair fevkalade güzel beyanda bulundular. Kendilerine teşekkürlerimizi sunuyoruz.

Bunlar bizim vazifemiz zaten. Bu noktada hiçbir şekilde inhiraf yok. Bu bana 15 Temmuz gecesini de hatırlattı. Hatırlarsınız, gene burada 3 partinin grup başkan vekili kâtiplik yaptı, bendeniz de buradaydım; birlikte tek ses... Birlikte biz tek sesiz.

Her zaman söylediğim bir husus var, parmaklar değişik olsa dahi aynı bileğe bağlıdır. DNA’mız aynı, milletimizi, devletimizi, bayrağımızı, vatanımızı severiz, hiç kimsenin bir diğerinden daha fazla seviyorum iddiası yok, olamaz ve olmamalıdır. Vatan hepimizin ve bu bayraktaki kırmızı kan, bizim dedelerimizin, şehitlerimizin akıttığı kan. Ne ona dokundururuz ne devletimize ne milletimize ne bütünlüğümüze katiyen dokundurtmayız ve dokundurtmayacağız. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

Şehitlerimizi rahmetle, minnetle anıyoruz. Onların şahsında bütün şehitlerimizi anıyoruz. Tabii, şehitlik, biliyorsunuz, inancımızda en yüksek rütbe. Akif’in “Çanakkale Şehitlerine”de dediği gibi “Ey şehit oğlu şehit, isteme benden makber/ Sana aguşunu açmış duruyor Peygamber.” En üst rütbe. Hepsinden Allah razı olsun, gani gani rahmet eylesin. Her ömrün bir sonu var. Ailelerine sabır, milletimize sabır, başsağlığı diliyoruz, yaralılarımıza acil şifalar diliyoruz.

İnşallah, yarın Şehitler Tepesi’ni Meclis adına Meclis Başkanlık Divanı üyeleri olarak ziyaret edeceğiz ve oradan vilayete, Çevik Kuvvete, hastaneye geçeceğiz, ziyaret görevimizi ifa edeceğiz. Meclis müzakereleri devam ettiği için ilk anda, ilk fırsatta gitmiş oluyoruz.

Bu arada, hepimizi üzen tablolarla karşı karşıyayız. Halep diye bir şehir ortadan kaldırılıyor. Milattan önce 3000'inci yılda kurulmuş Halep yerle bir ediliyor dünyanın gözü önünde, perişan. Televizyondaki manzaraları hep beraber görüyoruz, seyrediyoruz ve Birleşmiş Milletlerin maalesef 2 üyesi ateşkesi veto ettiler. Bir büyük trajediyle karşı karşıyayız ve çok üzgünüz. Bir travma, tarihte ender görülen bir dram. "Halep orada, arşın burada." deniliyordu, arşın burada ama Halep artık orada değil. Bu, çok hazin. Bunu takbih ediyoruz.

Evet, bir büyük oyun Türkiye'yi de saracaktı. Eğer 15 Temmuz tahakkuk etseydi, 16'sını bir düşünelim, bir fecaatti. Cenab-ı Hak korudu, Meclisiyle, milletiyle, basınıyla, bütün partileriyle bir tavır ortaya konuldu ve önlendi. On altı saat gibi kısa bir zamanda Türkiye normale döndü. Bütün emek verenlerden, emeği olanlardan Allah razı olsun.

Cumhurbaşkanımızın millî seferberlik ilanı var. Evet, teröre karşı zaten daha önceden beri devam eden bir tek yürekliliğimiz var. Elbette ki bu devam edecek. Güzel bir hadisedir. Terörün her türlüsüne karşıyız; PKK'sına da, DEAŞ'ına, PYD'sine de. İsmi ne olursa olsun terör, terördür ve insanlık suçudur.

Bunun yanında, İç Tüzük'e göre, bir önceki toplantıda yapılmış bazı konuşmalar var ama çok önemli bir gündeyiz ve önemli bir kanunu görüşüyoruz; müzakerelerin sonunda, bütçenin bitiminden sonra o konuya temas edeceğimi ifade ediyorum.

Sayın milletvekilleri, bugün 2017 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanunu Tasarısı ile 2015 Yılı Merkezi Yönetim Kesin Hesap Kanunu Tasarısı'nın tümüyle ilgili son müzakereleri yapacağız. Bugüne kadarki çalışmalarda gerek Komisyon gerekse Genel Kurul müzakerelerine katkı yapan, özverili çalışmalar yapan bütün milletvekillerimize, bürokratlarımıza, emeği geçenlere teşekkür ediyorum. 2017 yılı bütçesinin şimdiden milletimize, memleketimize hayırlı ve uğurlu olmasını niyaz ediyorum.

Gündeme geçiyoruz.

Programa göre 2017 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanunu Tasarısı ile 2015 Yılı Merkezi Yönetim Kesin Hesap Kanunu Tasarısı üzerindeki son görüşmelere başlıyoruz.

IV.- KANUN TASARI VE TEKLİFLERİ İLE KOMİSYONLARDAN GELEN DİĞER İŞLER

A) KANUN TASARI VE TEKLİFLERİ

1.- 2017 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanunu Tasarısı (1/774) ile Plan ve Bütçe Komisyonu Raporu (S. Sayısı: 433) (x)

2.- 2015 Yılı Merkezi Yönetim Kesin Hesap Kanunu Tasarısı (1/733), 2015 Yılı Merkezi Yönetim Kesin Hesap Kanunu Tasarısına İlişkin Olarak Hazırlanan 2015 Yılı Genel Uygunluk Bildiriminin Sunulduğuna İlişkin Sayıştay Başkanlığı Tezkeresi (3/828), Merkezi Yönetim Kapsamındaki Kamu İdarelerine, Sosyal Güvenlik Kurumlarına ve Diğer Kamu İdarelerine Ait Toplam 211 Adet Denetim Raporunun Sunulduğuna İlişkin Sayıştay Başkanlığı Tezkeresi (3/829), 2015 Yılı Dış Denetim Genel Değerlendirme Raporunun Sunulduğuna İlişkin Sayıştay Başkanlığı Tezkeresi (3/830), 2015 Yılı Mali İstatistikleri Değerlendirme Raporunun Sunulduğuna İlişkin Sayıştay Başkanlığı Tezkeresi (3/831), 2015 Yılı Faaliyet Genel Değerlendirme Raporunun Sunulduğuna İlişkin Sayıştay Başkanlığı Tezkeresi (3/832), 6085 Sayılı Sayıştay Kanunu Uyarınca Hazırlanan 2015 Yılı Kalkınma Ajansları Genel Denetim Raporunun Sunulduğuna İlişkin Sayıştay Başkanlığı Tezkeresi (3/834) ile Plan ve Bütçe Komisyonu Raporu (S. Sayısı: 434) (x)

(x) 433, 434 S. Sayılı Basmayazılar ve Ödenek Cetvelleri 5.12.2016 tarihli 31'inci Birleşim Tutanağı'na eklidir.

BAŞKAN – Komisyon? Yerinde.

Hükûmet? Yerinde.

Sayın milletvekilleri, Genel Kurulun 1/12/2016 tarihli 30’uncu Birleşiminde alınan karar gereğince bütçe görüşmelerinin sonunda gruplara ve Hükûmete birer saat süreyle söz verilmesi (bu süre birden fazla hatip tarafından kullanılabilir) İç Tüzük’ün 86’ncı maddesine göre yapılacak lehte ve aleyhteki kişisel konuşmaların ise 10’ar dakika olması kararlaştırılmıştı.

Şimdi, grupları ve şahısları adına söz alan sayın üyelerin isimlerini okuyorum:

Cumhuriyet Halk Partisi Grubu adına İstanbul Milletvekili Sayın İlhan Kesici; Adalet ve Kalkınma Partisi Grubu adına Isparta Milletvekili Sayın Süreyya Sadi Bilgiç ve Çanakkale Milletvekili ve Grup Başkan Vekili Sayın Bülent Turan; Halkların Demokratik Partisi Grubu adına Ankara Milletvekili Sayın Sırrı Süreyya Önder ve İstanbul Milletvekili ve Grup Başkan Vekili Sayın Filiz Kerestecioğlu Demir; Milliyetçi Hareket Partisi Grubu adına Bursa Milletvekili Sayın İsmet Büyükataman ile Antalya Milletvekili Sayın Mehmet Günal.

Hükûmet adına Adalet ve Kalkınma Partisi Genel Başkanı ve Meclis Grubu Başkanı İzmir Milletvekili Başbakan Sayın Binali Yıldırım.

Şahsı adına lehinde, Kırıkkale Milletvekili Sayın Ramazan Can; aleyhinde, İzmir Milletvekili Sayın Musa Çam.

Şimdi ilk söz Cumhuriyet Halk Partisi Grubu adına İstanbul Milletvekili Sayın İlhan Kesici’ye aittir.

Buyurun beyefendi. (CHP sıralarından alkışlar)

Süreniz bir saattir.

CHP GRUBU ADINA İLHAN KESİCİ (İstanbul) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; 2017 yılının bütçesi üzerinde Cumhuriyet Halk Partisinin görüşlerini arz etmek üzere huzurlarınızda bulunuyorum. Heyetinizi saygıyla selamlıyorum.

Değerli milletvekilleri, sözlerimin başında, bu bütçenin milletimiz için hayırlara vesile olmasını temenni ediyorum, Allah çok daha güzel bütçeler hazırlamak ve uygulamak nasip etsin.

Değerli milletvekilleri, cumhuriyet tarihimizin en zor, en sıkıntılı günlerinden geçtiğimiz kanaatindeyim. Etrafımızda, komşularımızda, yaklaşık bin, 1.500 kilometrelik sınırı olan komşularımızda, on seneden fazla bir zamandan bu yana, on dört, on beş senelik bir zaman dilimi içerisinde hem sıcak savaş hem iç savaş mahiyetinde çok ciddi işler olmaktadır. Bu sıcak savaş, iç savaşın içinde 1 milyondan fazla insan ölmüştür, 5 milyon civarında insan sakat kalmıştır, 10 milyon civarında insan yerinden yurdundan, evinden barkından olmuştur; bunun 4 milyon civarında bir insan grubu da bizim ülkemize, memleketimize iltica etmiş, sığınmıştır. Çok ciddiye almak lazım, yani son dönemlerin en ciddi hadiselerinden birisidir. Henüz süreç tamamlanmamıştır, bunun hangi süreçte tamamlanacağını tahmin etmekte güçlük çekeriz.

İkinci bir bölümü içimizle ilgilidir, terör hadisesidir. Terör, çok azmış, azdırılmış bir terör mahiyetindedir. Şimdiye kadar karşılaştığımızın çok ötesinde bir mahiyet kazanmış durumdadır. Ben, Sayın Başkanımızın da biraz önce ifade ettiği gibi, en son İstanbul’da meydana gelmiş olan menfur hadiseden itibaren cümle şehitlerimize, taa Asala terörüne kadar uzanan bir süreç içerisinde cümle şehitlerimize Cenab-ı Allah’tan rahmet niyaz ediyorum; Allah rahmet eylesin, cümlesinin mekânı cennet olsun, makamları ali olsun, sebep olanlar kahrolsun.

Bir üçüncü hadise değerli milletvekilleri, darbe. Yani 21'inci yüzyılın neredeyse birinci çeyreğinin sonuna yaklaşmışız ama bundan beş ay kadar önce 15 Temmuzda ülkemiz bir menfur darbe teşebbüsüyle karşı karşıya kaldı; bunu da ciddiye almak lazım her hâlde.

Bir başka hadise: En son iki gün önce bir gazeteci arkadaşımız, Hüsnü Mahalli Bey, devlet büyüklerine hakaret ettiği gerekçesiyle, ondan itibaren bir yığın gazeteci tutuklu olarak yargılanmaya başlanmışlardır. Bizim kanaatimiz odur ki bu yargılanmaların yapılıp yapılmaması ayrı bir bahistir ama bunların neredeyse çok büyük bir bölümü, milletvekilleri de dâhil olmak üzere, tutuksuz yargılanabilecek durumdaki insanlardır. Bu da son günlerin sıkıntılı alanlarından birisidir.

Ekonomimiz her ne kadar iktidar partisi yöneticilerinin, Sayın Cumhurbaşkanımızdan itibaren Sayın Başbakanımız dâhil, bütün Hükûmet sözcüleri dâhil, çok ballandıra ballandıra anlattıkları bir ekonomik durum olmuş olsa bile uluslararası organizasyonlar son beş senedir Türkiye'yi en kırılgan 5 ülke içerisinde nitelendiriyorlar. Son üç senede de bu, 5'ten aşağıya doğru indi, en kırılgan 3 ülkeden birisi, hatta bazı şeylere göre de 1'incisi olarak tavsif ediliyor. Bütün bunlar ciddi olaylardır.

Şimdi, bunların üstüne bir de içinde bulunduğumuz hâl var, ilan edilmiş olan OHAL var, Sayın Cumhurbaşkanımızın telaffuz ettiği, henüz ne şekil alacağını bilmediğimiz bir de seferberlik hâli var. Bütün bunları topladığımız zaman, Türkiye'nin ne kadar ciddi bir durumla karşı karşıya olduğu net olarak anlaşılır.

Bütün bunların sonucunda ne oluyor? Özellikle iktidar partisi yöneticilerinin ve Hükûmetimizin inanmalarını istiyorum ki çok ağır bir karamsarlık hâkim Türkiye'nin üstünde. Bunu belki arkadaşlarımız, iktidar partisindeki arkadaşlarımız yeteri kadar algılamıyor, algılayamıyor olabilirler ama çok ağır bir karamsarlık var, çok ağır bir umutsuzluk var, çok ağır bir gelecek endişesi ve gelecek korkusu var. İnsanlar -Allah sizi inandırsın- yani en küçük iş dünyasından yani bir berber dükkânından diyelim en büyük holdinge kadarki bir spektrum içerisinde hiç kimse ertesi günün, yarının nasıl olacağını tahminde herhangi bir berraklık içerisinde değil. Ben bunları biraz da şunun için söylüyorum: Hükûmetimizin bu hâli yeteri kadar algıladığını görmüyorum. Zaten konularla ilgili, geldiğimiz zaman, birkaç tane de küçük örnek vermeye çalışacağım.

Değerli milletvekilleri, yaklaşık on küsur gündür Genel Kurulda konuştuğumuz bütçe, işte, devletin gelirleri, devletin harcamaları nasıl toplanır, nasıl harcanır vesaire bütün bunlarla tarif edilebilen bir şeydir ama ben bir arkadaşımın öğrendiğim yeni bir tabirle yeni bir bütçe tarifi getirdim, o da rızık, Türk milletinin rızık, 80 milyonun rızık. O yüzden, buradaki paraların hem nasıl toplandığına dair hem nerelere harcandığına dair çok fazla hassas davranmamız lazım geldiği kanaatindeyim.

Şimdi, AK PARTİ'nin... Belki de, Allahualem olur, olmaz, onu henüz bilmiyoruz; bu parlamenter sistem değişecek mi, değişmeyecek mi, değişirse nasıl hâl alacak, o henüz meçhul bizim için ama Allah bilir, bu parlamenter düzen bu bütçe itibarıyla son düzen olmuş olabilir. Bu bakımdan, teker teker bu yılın bütçesinin bazı rakamlarının üstünden gitmek yerine ben AK PARTİ yöneticilerimizin sevdikleri bir tabirle, "Nereden nereye?" gibi bir yaklaşım içerisinde, 2003 ile 2016, bu yılın Ekim ayı itibarıyla yani bir iki ay öncesi itibarıyla ekonomik performansını arz etmek istiyorum, sunmak istiyorum.

Bunlardan -son beş senedir hiç konuşulmuyor bu ama bir ara çok konuşulan tabirlerden birisiydi- ekonomide ulaşılmış olan, Türkiye'yi getirmiş oldukları noktayı -işte, o zaman henüz "Rabia" lafı yoktu, olsaydı herhâlde onda da Rabia tarzında bir işaretle anlatırlardı- 4 efsaneyle tavsif ediyorlardı.

Bunların birincisi, bir: "Türkiye'yi ekonomik büyüklük itibarıyla dünyanın 17'nci büyük ekonomisi yaptık."

İki: “Türkiye millî gelirini 4 kata katladık, 4’e katladık.”

Üç: Yine, buna bağlı olmak üzere, “Türkiye’de kişi başına düşen millî geliri 4’e katladık.”

Dört: “IMF’ye olan borcu sıfırladık.” Ama “Bu IMF’ye olan borcu sıfırladık.” aynı zamanda, sanki öyle takdim edilir ki yani dış borcu filan da sıfırladık yani kamunun dış borcu vardı, onu da sıfırladık gibi, mündemiç gibi, içinde onu da ihtiva ediyor gibi, muhtevi gibi takdim edilen bir şeydi. Ben bu süreç içerisinde bunlara da temas edeceğim. En kolayından başlamak istiyorum: En kolayı, bu 17’nci büyük ekonomi hâlidir.

Değerli arkadaşlar, bu ekonomileri hepimizin, bütün dünyanın aynı kaynaktan öğrendiğimiz, takip ettiğimiz birkaç tane müşir kaynak var. Bunların bir tanesi Dünya Bankası, bir tanesi IMF’dir, bir tanesi OECD’dir vesaire. Bu, daha çok millî gelir, kişi başına düşen millî gelir, ülkelerin büyüme hızları gibi bilgiler Dünya Bankası raporlarında daha çok değerlendirilen bilgilerdir. Arkadaşlarımız bu Dünya Bankasının her yıl yayımladığı -İngilizcesi için bağışlamanızı diliyorum: “World Development Report”, Dünya Kalkınma Raporu- Dünya Kalkınma Raporu’nun 1991, 1992, 1993 yıllarına bakılırsa, orada 1991 yılı itibarıyla Türkiye’nin millî geliri itibarıyla dünyanın 16’ncı, 17’nci büyük ekonomisi olduğunu bilinir. Yani AK PARTİ henüz daha o zaman kurulmuş falan değildir, AK PARTİ’nin şimdiki yöneticilerinin o zaman henüz böyle yönetici olacakları filan da belli değildir ama 1991’den itibaren biz 16’ncı, 17’nci büyük ekonomiyiz. Burada yirmi senedir aşağı yukarı niye böyle devam ediyoruz? Bizim önümüzdeki ülke ile bizim hemen bir arkamızdaki ülkenin arasında nüfusları itibarıyla büyük bir fark var. O yüzden birisi birisini kolay kolay geçemedi, o yüzden böyle geldi yani 1991’den işte, şu geçen yıla kadar ama bu yıl 18’inci olduk. Muhtemelen önümüzdeki yıl bu yılın ortalama kuru son kurdaki gelişmeler itibarıyla birazcık daha oynar ise -ortalama kuru ne kadar etkileyeceğini henüz göremiyorum ben- belki de, Allahuallem, arkamızda 8 milyon nüfuslu İsviçre var, İsviçre’nin geçen seneki rakamı 697 milyar dolar idi, eğer birkaç milyar dolarlık bir oynama olursa İsviçre de gelir bizi geçmiş olur; onu temenni etmeyiz.

Şimdi, değerli arkadaşlar, bu ekonomiyi değerlendirmeye ilgili olmak üzere, tabii, yüzlerce parametre falan var, bunun hepsini tatad etmek, teker teker bakmak doğru da değildir, yaklaşım itibarıyla da doğru değildir. O yüzden bu daralır, daralır, daralır, daralır, daralır, bir tek maddeyle izah etmek mümkün olabilir, o da yıllık ortalama büyüme hızı veya yıllık ortalama kalkınma hızı. Biz buna “kalkınma rakamı” dersek bence daha doğru bir laf etmiş oluruz. Onunla ilgili, çok göstermeyeceğim ama -zaten bu tür tabloları göstermek de o kadar şey olmayabilir ama- birkaç tane huzurlarınıza tablo getirdim, bu hem televizyondan görünmesi sadedinde doğru düşündüğüm bir şey hem de hiç olmazsa ön sıralardaki arkadaşlarımızın görmeleri bakımından, belki orta ve arka sıralardaki arkadaşlarımız göremeyebilirler. Bunlardan bir tanesi şöyle bir tablo. Bu, bütün cumhuriyet döneminin -şöyle alayım, beni de kapatmış olmasın- dönemler itibarıyla yıllık ortalama büyüme hızları. Bunlardan bir tanesi, hâliyle en son bölümü AK PARTİ’nin 2003-2016 tahmini olarak -hatta biraz da normalinden, gerçekleşmesinden 1 puan da fazla koydum ben- büyümesini de kattığımızda her yıl üst üste AK PARTİ döneminde, 2003-2016 yıllık yüzde 4,6 büyüme elde edilmiş. Bu rakam iyi midir, kötü müdür; az mıdır, çok mudur; onu henüz yeteri kadar bilmiyor olabiliriz. Bunun ilk dört yılını çıkarırsak -neden çıkardığımızı başka bir münasebetle arz edeceğim ben- son on yıl süzme bal AK PARTİ dönemidir. Neden “süzme bal AK PARTİ dönem” diyorum? İki sebepten.

Bir: Sayın Cumhurbaşkanımız Başbakanen de “Bu bizim ustalık dönemimiz.” yani “İlk dört yıl çiraklık dönemimiz.” diyordu, ondan sonraki dönem, 2007’den itibaren ki dönem “Ustalık dönemimiz.” diyordu; bir bu sebepten.

İki: O andan itibaren, 2007’den itibaren, Cumhurbaşkanından itibaren bütün Türk devleti neredeyse AK PARTİ’nin elinde olmuştur. Yani Cumhurbaşkanı AK PARTİ, Başbakan AK PARTİ, Meclis Başkanı AK PARTİ, arkamızdaki Bakanlar Kurulu AK PARTİ, Meclisin çoğunluğu AK PARTİ, neredeyse bütün büyükşehir belediye başkanlıkları vesaire AK PARTİ, tam süzme bal AK PARTİ dönemi denilebilir. Bu on yılın ortalama her yıl üst üste büyüme hızı yüzde 3,3.

Değerli milletvekilleri, bu çok zayıf bir büyüme hızıdır. Yani Türkiye geleneği itibarıyla da çok zayıf bir büyüme hızıdır; Türkiye’nin normali itibarıyla da, dünyanın normali itibarıyla da. Hele bu 2000’den itibaren dünya, 2000’den önceki dünyaya nispetle çok daha büyük büyüme hızları elde etti. İki tane sebebi var.

Bir: Dünyanın yarı nüfusu 2000’den önce neredeyse dünya ekonomik sisteminin içinde değildi yani Çin, Hindistan, Sovyetler Birliği. Bunların nüfusu, dünya şimdi 7 milyarsa 3,5 milyar sadece bu ülkelerde var yani. Onlar dünya ekonomik sisteminin içerisine entegre oldular.

İkincisi de: Yine dünyanın görmediği kadar büyük şeyler, büyük yabancı sermaye hareketleri olmaya başladı, Türkiye’de bundan herkes istifade etti, Türkiye de bundan istifade etti.

Şimdi, benim bu sıralarda gözlemlediğim hususlardan bir tanesi -Sayın Maliye Bakanımızın da gözünde öyle hisseder gibi oldum biraz önce o tarafa doğru bakarken- Türkiye çok bölündü, daha doğrusu böldüler. Bu “böldüler”den muradım, böyle fiziki olarak bölmek filandan daha çok, zihniyetler itibarıyla çok böldüler, ötekileştirmeler itibarıyla ötekileştirdiler; mevcut olanları da daha çok artırdılar, yabancılaştırdılar, yalnızlaştırdılar vesaire, itildi filan. Fakat, şimdiye kadar rakamların üstünde bu kadar bölünme olmazdı. Şimdi, rakam söylediğimiz zaman da neredeyse aynı rakamı konuşuyor olduğumuz zaman bile farklı farklı şeyler elde ediyoruz. Buna da dikkatinizi çekmek istedim.

Bu tabloya geçmeden, başlayayın, tabii, en önemli bölümünü anlattım. Yani, demek ki on dört yılın ortalaması yüzde 4,6; son on yılın ortalaması yüzde 3,3; son beş yılın ortalaması 3,2. Bu sene büyüme 4,5’ten başladı, 3,3’e indi; 4,5; 4; 3,3; şimdi 3,2; 3,2’nin de altına doğru gidiliyor filan. Peki, bunu neyle mukayese edelim yani az mı, çok mu; iyi rakam mı, büyük rakam mı, küçük rakam mı? Mesela, şöyle bir dönemle mukayese edebiliriz: Bizim çok partili düzene geçtiğimiz yıl, 1946 yılı. 1946 yılından 2002 yılına kadar, AK PARTİ iktidara gelinceye kadarki elli yedi yıllık bir dönem var. Bu elli yedi yıllık dönemin içinde neler var? İkinci Dünya Savaşı’nın olumsuz etkileri devam ediyor; 1960 ihtilali, 1971 darbesi, 1980 ihtilali; 1974 Kıbrıs Barış Harekâtı, bu münasebetle Türkiye’ye konulmuş olan ekonomik ambargo; petrolün varilinin 1970’lerde 1 dolar, 1980’lerde 36 dolar, daha yukarıya doğru 100 dolar olduğu, 1 dolardan 100 dolara çıktığı bir dönem; 1994 krizi, 2001 sizin mevcudiyet sebebiniz, daha doğrusu, AK PARTİ’nin -ben öyle bakıyorum- neredeyse bir anlamda mevcudiyet sebebi olan 2001 krizi filan da bütün bunlar bunun içinde; 5 partili koalisyonlar, 6 partili koalisyonlar da var. Bütün bunların ortalaması, ortalama büyüme hızı yüzde 5,1. Allah Allah! (CHP sıralarından alkışlar) Yani, dünyanın en iyi dönemlerinde “Böyle uçurduk. 4 tane büyük efsane yarattık.” vesaire filan denilen dönemde 3,2; 3,3’ler, en kabadayı 4,6’lar ama şu saydığım bütün bir spektrum içindeki büyüme hızı yüzde 5,1.

Buna bir tane, bir başka dönemi, izin verirseniz, güzel bir anı hatırlatma sadedinde arz etmek istiyorum, o da mesela 1923-1938. Elbette ekonomiler küçükken büyüme hızları daha büyük filan olabilir ama onun da içinde ne var, 1923-1938'in içinde şu var: Balkan Harbi, Cihan Harbi, Millî Mücadele, İstiklal Harbi; on senede Türkiye en kıymetli gençlerini, varlıklarını, okumuş insanlarını kaybetmiş; kaybettikleri şehit olmuş, olmayanlar sakat kalmış, yaralı kalmış yani bir ekonomik, iktisadi anlamda genç nüfusu da kalmamış. İçine 1929-1932-1933 Büyük Cihan Buhranı da girmiş. Bütün o dönemde yıllık ortalama on beş sene üst üste her yıl yıllık ortalama büyüme hızı da yüzde 7,3. (CHP sıralarından alkışlar)

Şimdi, değerli milletvekilleri, buradan öbür ikinci büyük efsaneye geliyorum, hem millî geliri itibarıyla “Millî geliri 4’e katladık, 5’e katladık.” hem de hâliyle onun kişi başına yansıması itibarıyla “Kişi başına millî gelir...” Ha, bunun arkası da görünüyor, eyvah! Arkasına da yazmışım, görünüyormuş buradan. Neyse Allah’tan fazla bir şey yok, bütçe, evet. Önden göstereyim daha iyi.

Bu da kişi başına düşen millî gelir, bir diyagram. Buradaki maviler, görebilen arkadaşlarımız için çok şey değil, hem biraz renk katsın hem başka amaçla yaptığımız bir çalışmaydı o, sabit fiyatlarla kişi başına düşen millî gelirdir yani. Kırmızılar da her yılın kendi cari fiyatlarıyla...

Şimdi Mehmet Şimşek Bey’i demin gördüm, burada, evet. Şimdi, bizim arkadaşlarımızın bir bölümü yani Bakanlar Kurulundaki arkadaşlarımızın bir bölümü, görevden ayrıldıktan sonra veya görevden alındıktan sonra doğru söylüyorlar. Mehmet Şimşek Bey’in geçenlerde mesela bir şeyi vardı, diyor ki: “Kalıcı olarak işsizliği yüzde 10’un altına indirebilmek için yapısal reformlar yapmak lazım.” El Hak, çok doğru. Başka bir münasebetle iş tasarruf oranının yüzde 14’ler civarına düştüğünü, bunun çok düşük bir rakam olduğunu, tekrar yüzde 20’lere, 20’lerin üstüne çıkılması lazım geldiğini söylüyorlar. El Hak, çok doğru. Fakat, görevdeyken söylemiyorlar, her ne hikmetse böyle bir münasebetle görevden ayrıldıktan veya alındıktan sonra falan söylüyorlar. (CHP sıralarından alkışlar)

MUSTAFA ILICALI (Erzurum) – Görevdeyken söylüyor ya.

BAŞBAKAN YARDIMCISI YILDIRIM TUĞRUL TÜRKEŞ (Ankara) – Burada, görevde.

İLHAN KESİCİ (Devamlı) – Ben şimdi oradaki tarifi şöyle yaptım: Görevdeyken... Gerçekten görevdeyse ama şimdi burada makamda. (CHP sıralarından alkışlar) Mehmet Şimşek Bey’in bağışlamasını da diliyorum, ben kendisini de seviyorum ayrıca ama makamda. Bir makamı var, Başbakan Yardımcısı, elbette çok kudretli bir şey ama evet... Şimdi, böyle olsun yani. (CHP sıralarından alkışlar) Şimdi, bu ayrıma da arkadaşlarımız dikkat etsinler.

Şimdi, değerli arkadaşlar, şu kırmızılara bakarsak -parmağım kapatmasın- mesela 2008 yılı -şuradan itibaren 2008, hepsini teker teker doldurursak olmuyor- 2008’den itibaren şu kırmızı çizgiler hep aynı görünüyor. Sayın Genel Başkanım, siz de görüyorsunuz herhâlde?

KEMAL KILIÇDAROĞLU (İstanbul) – Görüyorum.

İLHAN KESİCİ (Devamlı) – Sayın Başkan, efendim siz görebiliyor musunuz oradan?

DEVLET BAHÇELİ (Osmaniye) - Görüyorum.

İLHAN KESİCİ (Devamlı) – Bu hep böyle, buradan hep böyle görülüyor yani 2008, 2009, 2010, 2011, 2012, 2013, 2014, Allah ne verdiyse hep aynı rakam ya.

MUSTAFA ILICALI (Erzurum) – Bir yanlışlık vardır.

İLHAN KESİCİ (Devamla) – Bir yanlışlık olmalı. Şimdi, o yüzden bu çubukların üzerinde rakam da yazıyor, televizyonlar görüyor, görsün diye de yazıldı. Biz de burada, bu sıralarda çok oturduk, şerefle. Oradaki arkadaşlarımızı da çok kutlarım ben, severim de orada oturan arkadaşlarımızı. Onların bilgisayarları ellerinde -eskiden yoktu biz oturduğumuz zaman filan ama- bu rakamları ben Sayın Meclis Başkanımıza, Aziz Başkanımıza da takdim edebilirim buradan ayrılırken veya onlar görürler, gelirler isterler, ben veririm bir ilgisine. Bu rakamların bir tanesinde herhalde bir hilaf olmalıdır mesela yani değil mi? Olduktan sonra da işte, biz çok mahcup oluruz bu piyasalarda.

Şimdi, bu ne demek? Yedi sene yerinde sayıyoruz. Ya, Allah'tan korkun yani. Buna bir ara -şimdi çok telaffuz etmiyorlar- bir laf buldular “orta gelir tuzağı” diye bir laf buldular buna. “Ya, bu orta gelir tuzağına düştük biz. İşte, bundan çıkmak...” Bu ne biçim tuzaksa yani; yiğit olan adamın işi, orta gelir tuzağıysa tuzak, ondan çıkmak; her neyse ondan çıkmak. Bu patinaj. Peki, patinajdan sonra son iki üç senesi ne oldu? Tekrar ben göstereyim -bağışlayın- tekrar böyle inmeye başladı, öyle değil mi? Artık, patinaj hâli de bitti, aşağı doğru inmeye başlıyor. Bu şu demektir değerli arkadaşlar: Mevcut AK PARTİ yönetimi, ilgilileri, Bakanlar Kurulumuz, bürokrasimiz artık tıkanmış hâldedir. Çünkü, bu çok uzun bir zaman. On dört sene gerçekten... Bütün dünyada verimli yöneticilik süresi olarak altı buçuk yıl filan gibi görünüyor. Yani, bir başka bahis olmakla birlikte arz ediyorum. O yüzden de böyle cumhurbaşkanlarının süreleri çok uzun süreler filan olmaz. İşte, altı buçuğu yediye tamamlamışız biz, yedi etmişiz. Efendim, işte, Amerika iki tane dört etmiş, sekiz etmiş. Çünkü, ondan sonra artık, yeni bir heyecan, yeni bir ruh, yeni bilgi, yeni görgü filan gelmiyor.

ŞAHAP KAVCIOĞLU (Bayburt) – Almanya kaç? Yani, işinize gelen şeyleri söylüyorsunuz. Avrupa'yla da karşılaştırın.

İLHAN KESİCİ (Devamla) – Yok, yok.

Şimdi, değerli arkadaşlar, bunlar böyle geldi, geldi, geldi.

Bir başka tablo, bu ya son ya sondan bir evvelki tablo -fazla şeyinizi almayacağım- bu da bir başka tablo. Çubuklar burada aşağıya doğru. Sebebi şu: Bu açık yani dış ticaret açığı, kırmızı olan dış ticaret açığı; mavi olan cari işlemler açığı, yeşil olan da -niye öyle gelmişse- faiz ödemeleri, faize ödediğimiz rakamlar. Bu rakamlar çok büyük değerli arkadaşlar. Yine -AK PARTİ bürokrasisi demeyelim ama ekonomi bürokrasimiz diyelim- hem ekonomi bürokrasimize hem Hükümetimize arzımızdır aynı zamanda. Şimdi, bu on dört senenin toplamında biz aşağı yukarı 2,4 trilyon dolar ithalat yapmışız, olabilir. 1,6 trilyon dolar ihracat yapmışız ama bizi ilgilendirecek olan bölümü 773 milyar dolar dış ticaret açığı vermişiz. Yani cebimizde olmayan bir parayı kullanmışız bu dış ticarete. 773 milyar dolar çok büyük bir rakam değerli arkadaşlar, aziz AK PARTİ'li kardeşlerim benim, bu rakam çok büyük bir rakam gerçekten, yani bu taşınmaz. Bu ne demek? İhracatımız ne kadardı? 1,6 trilyon dolar, bu ne kadar 800 milyar dolara yakın yani her 100 dolarlık ihracat yaptığımızda onun yarısı kadar da dış ticaret açığı veriyoruz; bu çok.

Peki, bu bizi nereye götürmüş? İşte, o daha önceki, 1994 ve 2001 yılları krizine sebep olan bir rakam var, cari işlemler açığı, 511 milyar dolarlık cari işlemler açığına götürmüş. Tabii, bunu biz neyle taşıyacağız? Yani, bu cari işlemler açığı çok önemli olmayabilir, efendim, finanse edildiği sürece çok dert edilmeyebilir diye düşündüğümüz bir rakamdır. Finanse edilmiş ama neyle edilmiş? Borçlarla. Borçlara ne ödemişiz? Faiz. Bu faizin tutarı ne kadar? 433 milyar dolar. Çok büyük, çok fazla büyük. Yani ne diyoruz biz ona: “Rant ekonomisi, faiz lobisi.” Faiz lobisi, lobi olsa olsa anca bu kadar bir şey yaptırabilir öyle değil mi? (CHP sıralarından alkışlar)

Bu 433 milyar doları bir şeyle benzetmek istiyorum ben yani bizim mesela en iftihar projelerimizden bir tanesi Atatürk Barajı'ydı. Atatürk Barajı yapıldığı yıllardaki maliyeti 2,5 milyar dolar filan civarındaydı. Şimdiki dolar fiyatlarıyla 4 milyar dolar civarında olsun, hatta 4,3 olsun, bir çarpma bölme yapacağım, o hesaba uygun düşün filan diye o 100 tane Atatürk Barajı eder. Ne demek bu? Yani biz on dört senede 100 tane Atatürk Barajını faiz olarak ödemişiz demek. İşte, bu faiz lobisi kim ise veya faiz lobisi iş birlikçileri kim ise bu, bu demek yani. (CHP sıralarından alkışlar)

Şimdi, Sayın Başbakanımız, yüksek hanımefendilerinin de tabiriyle yüksek bir Ulaştırma Bakanı. Benim de Devlet Planlama Teşkilatındaki uzmanlık dönemim ulaştırma, haberleşme uzmanlığıydı. O yüzden bu ulaştırma projelerini çok severim. Daha doğrusu bu mega projelere de bayılırım. Yani bu projeleri milim milim tartışmaktan bile çok büyük zevk alırım ben de. Bizimle beraber çalışmış olan arkadaşlarımız var, hem Milliyetçi Hareket Partisinin sıralarında o tür arkadaşlarımız var, bizim sıralarımızda var, AK PARTİ'de daha çok, hâliyle milletvekili çok olduğu için. Bakanlar Kurulunda, Devlet Planlama Teşkilatında beraber çalıştığımız arkadaşlarımız filan var. Bu çok lezzetli, çok zevkli bir şeydir, yani tartışma alanıdır. Şimdi, bunu şuna getireceğim. Bu Sayın Maliye Bakanımızın bütçeyi sunuş kitapçığında duble yol, bölünmüş yolun kilometresi var, 18.500 civarında filan yapıldığını söylüyor. Efendim bir evvelki Hükûmet Programında onun bir de parası vardı. O para şöyle bir şey diyordu: "100 milyar lira harcadık, 18.500 kilometre yeni bölünmüş yol, duble yol -ne kadar duble yol, ne kadar bölünmüş diye ayrılmış filan değil ama- yapıldı." filan. Şimdi, bu rakamlar -detayına burada girmek istemiyorum ama çok yüksek rakamlar, çok fazla, Allah sizi inandırsın çok fazla. Yani ona böldüğünüz zaman, o zamanki kurlarına filan böldüğünüz zaman 2-2,5 milyon dolar bölü kilometre eder. Çok yüksek. Diyelim ki öyledir, bu faize ödenen parayla iftihar ettiğimiz 18.500 kilometreye ilaveten 170 bin kilometre bölünmüş veya duble yol daha yapılabilirdi. (CHP sıralarından alkışlar) Benim kendi hesabımı söyleyeyim. Suya atayım ben, bunu suya, kaldırıp suya atayım, 1 milyon kilometre yapılır bu parayla. 1 milyon kilometre duble yol, bölünmüş yol yapılır.

KEMALETTİN YILMAZTEKİN (Şanlıurfa) – Niye yapmadınız?

ABDULLAH NEJAT KOÇER (Gaziantep) – Niye yapmadınız daha önce?

İLHAN KESİCİ (Devamla) – Dur canım şimdi.

Şimdi, bu, bazen şöyle bir noktaya filan getirir...

HÜSEYİN FİLİZ (Çankırı) – Eskiden faiz nasıldı, eskiden? Eski faizi söyle, eski faizi söyle.

İLHAN KESİCİ (Devamla) – Bu işleri bazen şöyle bir noktaya getirir: Hoş bir Türkçe, Kürtçe; daha doğrusu Kürtçe değil de içinde Kürtçe, Farsça kelime de olan bir atasözü var. "Kurt ile yer, şivan ile ağlar." diye bir laf var. Yani bir hırsızlık olur, ağılı basarlar, sonra efendim, işte, oranın çobanı -başka bir şey, neyse- kurtla beraber o parçalanmış olan şeyi yer, sonra da ağanın yanına gider. Tabii, ağılın sahibi -şivan, çoban- efendim, çobanın yanına gider bir de onunla ah vah eder, filan. Şimdi, AK PARTİ'nin iktidar ve muhalefet anlayışını ben biraz buna benzetiyorum. Bir mertebeye çıkıyorlar, bir kürsüye, iktidar oluyorlar; oradan iniyorlar, başka bir sandalyeye biniyorlar, muhalefet oluyorlar. Ben de böyle bir söze benzetmiş oldum. (CHP sıralarından alkışlar)

Eyvah, eyvah, benim başka bir şeyim vardı, biraz hızlandırayım izin vererseniz. Hüsni Bey, senin de bana oradan bir işaret etmen lazım asıl anlatmak istediğimi anlatmam bakımından; beş dakika sonra oraya geliyorum, hızlandırıyorum.

Kur, şimdi, aldı başını gidiyor.

MUSTAFA ILICALI (Erzurum) – Bölünmüş yol hesabınız...

İLHAN KESİCİ (Devamla) – Dur, vaktim daralmış, daha sonra yaparım.

Şimdi, kur aldı başına gidiyor değil mi? Açık artırmaya çıkmış neredeyse yani değil mi? 3-3,5... Bugün 3,51'di. Allahualem, şimdi nedir bilmiyorum. Televizyonlar “4 olur; 4 olur, olmaz; 5 olur, olmaz...” Açık artırmaya çıktı. Bu kur hesabını hem... Bu Bakanlar Kurulunda bulunan arkadaşlarımızın ekonomiyile ilgili bir bölümü burada, bir bölümü yok; bir bölümü eskiden varmış, şimdi yok.

Devlet, şu Onuncu Beş Yıllık Kalkınma Planı'nı hazırladılar. Yine, üstündeki karışık kuruşuk çizimleri arkadaşlarımız bağışlasınlar ama burada asıl önemli olan laf Onuncu Beş Yıllık Kalkınma Planı lafı, bunun 2014-2018 tarihlerini kapsamış olması. Buradaki en önemli hesaplardan birisi, en kayda değer hesaplardan birisi kurdur. Yani bu süreç içerisinde kur ne olacaktır? İhracatımız bu olacak, ithalatımız bu olacak, büyümemiz bu olacak, filan, filan filan filan, hepsi gelir bir düğüm olur, o kur da düğümленir aynen şimdi olduğu gibi. Bu plan 1 Temmuz 2013 yılında -demek ki 24'üncü Dönemde- bu Türkiye Büyük Millet Meclisi tarafından kabul edilmiş bir plan. Bunun 2018 yılının ortalama kuru olarak verdiği rakam yani diyelim ki Ağustos, Temmuz 2018'e tekabül eder buradan iki sene sonra 1,97. Böyle bir şey olabilir mi? 1,97... Diyor ki bu Onuncu Beş Yıllık Kalkınma Planı: “2018 yılının ortalama kuru 1,97 olacak.” Şimdi, kaç bu sabah?

Şimdi, değerli arkadaşlar, burada bazen AK PARTİ'li arkadaşlarımızın getirdiği bahaneler, mazeretler filan var. Yani 17-25 Aralık filan, 15 Temmuz, işte, başka, uluslararası komplolar, uluslararası bilmem neler, Suriye... Hâlbuki bu hesaplanırken bunların hiçbirisi yoktu ama hesap yanlış var, hesap eksik var. (CHP sıralarından alkışlar) Niye? Ehliyet, liyakat... Bizim Sayın Genel Başkanımız çeşitli münasebetlerle hemen her konuşmasında bu liyakate vurgu yapıyor, bence de çok doğru bir vurguda bulunuyor. Bunun bizim bir başka vadideki şeyimiz işin ehline verilmesi, değil mi? Nisa suresi 58'inci ayet. Bunu buradaki arkadaşlarımızdan AK PARTİ'de benden çok daha iyi bilenleri var, bizim grubumuzda da benden iyi bilen arkadaşlarımız var, ben biliyorum Milliyetçi Hareket Partisinde de var, HADEP'te de var, Halkların Demokratik Partisinde de var. Bu şöyle diyor:

(Hatip tarafından Nisa suresinin 58'inci ayetikerimesinin okunmasına başlanması)

UĞUR AYDEMİR (Manisa) – Allah'ım sen bize neler gösteriyorsun Ya Rabb'im!

İLHAN KESİCİ (Devamla) – Evet. Ne demiş?

(Hatip tarafından Nisa suresinin 58'inci ayetikerimesinin okunmasına devam edilmesi)

İLHAN KESİCİ (Devamla) – Allah emreder ki şüphesiz...

(Hatip tarafından Nisa suresinin 58'inci ayetikerimesinin okunmasına devam edilmesi)

İLHAN KESİCİ (Devamla) – Tevdi ediniz. Neyi?

(Hatip tarafından Nisa suresinin 58'inci ayetikerimesinin okunmasına devam edilmesi)

İLHAN KESİCİ (Devamla) – Emaneti. Kime?

(Hatip tarafından Nisa suresinin 58'inci ayetikerimesinin okunmasına devam edilmesi)

İLHAN KESİCİ (Devamla) – Var mı öyle bir şey? (AK PARTİ sıralarından “sadakallahülazim” sesi, gülüşmeler) Sadakallahülazim.

Şimdi, bu da orta vadeli program, 2017-2019 Orta Vadeli Programı. Bunun hazırlanma zamanı iki ay önce, değil mi? İki ay önce, taptaze bir şey yani. Her şey ayan beyan ortada. Her şey ayan beyan ortada iken bu iki ay önce hazırlanmış olan orta vadeli program da yine önümüzdeki üç yıla bakıyor,

dört yıla; o önümüzdeki üç yılın içerisinde -demin ifade ettiğim- 2018 yılının ortalama kurunu veriyor. İki ay önce hazırlanmış olan program -program, evet, orta vadeli program- orada 2018 yılının ortalama kuru olarak, diyelim Ağustos 2018 için 3,30'u veriyor; Allah'tan korkun. Yani şimdi, bütün bu hesaplar böyle geldikten sonra bu büyüme hızlarının böyle düşmesi, patinaj yapmış olması yadırganacak bir şey olabilir mi? İşin ehli... Yani artık heyecan bitmiş, aküler boşalmış, aküleri dolduracak bir mekanizma olmamış; bunu böyle etmek lazım.

Bu bakımdan, değerli arkadaşlar, şimdi, Sayın Başbakanımız aşağı yukarı dört saat sonra bize, bütün muhalefet sözcülerine cevabi konuşma yapacaklar. Demek ki arada dört saatlik bir zaman farkı var yani iyi bir zaman bu. Şimdi, hem bu sıralardaki arkadaşlarımızdan bir bölümünü veya Bakanlar Kurulundaki arkadaşlarımızdan 1 tanesini veya 2 tanesini görevlendirebilir. Ankara'da 5 tane büyük organize sanayi bölgesi var; Başkent Organize Sanayi var, Anadolu Organize Sanayi var, OSTİM var, hem Ankara'nın hem Türkiye'nin hem Allahuallem, işte, Balkanların, Orta Doğu'nun en büyük mobilya sanayi sitesi var, Siteler var; İvedik var. Veya telefonla... Bu sanayi sitelerinin genellikle başkanları, yönetimleri sağdaki partilerden olur. Eskiden de Adalet Partililer oluyordu, Doğru Yolcular oluyordu, ANAP'lılar oluyordu, şimdi de AK PARTİ'liler; ben de çoğunu tanıyorum, çoğuyla da konuşuyorum. O yüzden, ekonominin içinde bulunduğu durumu, şu benim verdiğim rakamlarla değil de o sanayi odalarının başkanları, yönetimindeki insanlarla konuşular gerçek ekonomik resim ortaya çıkar.

Şimdi, değerli arkadaşlar, bütün bunları söylemekten muradım, hem...

Allah Allah, bizim öbür fişlerimiz nereye gitmiş? Hüsnü Bey, orada mı bıraktık biz şeyi? Neyse, bıraktıysak da bıraktık. (Gülüşmeler) Evet, burada.

Benim muradım, bunların hiçbirisini, hiçbir kelimemi, hiçbir rakamımı bir muhalefet gayretiyle söylüyor değilim. Şimdi, bir laf söyleyeyim, buradan geçiyorum. Onu da şunun için söyleyeyim: Osmanlı İmparatorluğu da, bu 1800'lerden itibaren Türkiye Cumhuriyeti devleti onun bir sonucudur. Bu Türkiye Cumhuriyeti devleti şudur: 200 yıllık, 1700'den itibaren yenilmişliğimize, geri kalmışlığımıza, itilip kakılmışlığımıza karşı çare olarak, yüz sene kafa patlatarak ancak bulabildiğimiz merhemim adıdır bu Türkiye Cumhuriyeti devleti. Şimdi, onlardan bir tanesi 1800'lerin başlarında, II. Mahmut; evveli tabii 1797 Nizamı Cedit ve onu devam eden yıllar. Osmanlı devlet yöneticilerinin -Hükûmet erkânı da diyelim, Sayın Cumhurbaşkanımızdan itibaren olsun- aradıkları, buldukları işlerden bir tanesi Meclisi Meşveret kurmak, Meclisi Meşveret. Ne yani? Meşveret Meclisi. Ne yani? Danışma Meclisi. Ne yani? Yönetimdeki insanların dışında başka akıllar var ise o akıllardan da istifade etmek meclisi.

Şimdi, Hazreti Ali halife iken bir gün sohbet ediyorlardı, arkadaşlarından birisi sordu, dedi ki: "Ya Ali, içimizde en akıllımız kimdir?" Şimdi, ben bütün bu işleri böyle kitaplardan filan okurken şöyle bir huym var, kitabın sayfasını kapatıyorum "Allah Allah, bu enteresan bir soru, hoş da bir soru, bunun cevabını ben versem nasıl veririm?" filan diye. Biraz düşündüm, bulamadım; acaba ilkokul mezunu olmayanlar mı en akıllı, doktora yapanlar mıdır, master yapanlar mıdır, Amerika'da okuyanlar mıdır; bilemedim, açtım. Hazreti Ali Efendimiz'in cevabı: "En akıllınız başkalarından en çok akıl alandır." Güzel, değil mi?

Şimdi, ben AK PARTİ yöneticisi olan arkadaşlarımızın hiçbirisinden başka birine "Ya, sende de acaba bir kırıntı akıl var mıdır bize verecek?" diye sorduğunu, sual ettiğini, danıştığını görmedim, Allah için. (CHP sıralarından alkışlar)

Bununla bağıyorum, başka bahse geçiyorum çünkü, Şah-ı Nakşibend Hazretleri de bir gün sohbet ediyordu talebeleriyle. Talebelerinden birisi sordu: “Sultanım, cahil kime denir?” İyi bir soru. Ben yine kitabı kapattım, Sayın Başkanım. Allah Allah, cahil kime denir yani? Ya, şu mu, bu mu? Çıkamadım işin içinden, açtım. Şah-ı Nakşibend Hazretleri’nin cevabı: “Cahil, bilmediğini sormayana denir.” Güzel bir şey değil mi? (CHP sıralarından alkışlar)

HÜSEYİN FİLİZ (Çankırı) – Millete soruyoruz.

İLHAN KESİCİ (Devamla) – Evet, bilmediğini sormayana denir.

Şimdi, değerli arkadaşlar, Sayın Başkanım, değerli milletvekilleri, özellikle değerli AK PARTİ’li kardeşlerim, AK PARTİ’li milletvekilleri; bunu böyle hitap etmekten muradım şudur: Türkiye’nin bu kötü gidişatında ağır karamsarlık, ağır umutsuzluk, ağır gelecek endişesi karşısında en büyük irade sizin iradeniz. Hükümet olarak, icra olarak, Sayın Cumhurbaşkanımızdan itibaren Sayın Başbakanımız, Sayın Meclis Başkanımız, Sayın Bakanlar Kurulumuz, sayın AK PARTİ’li milletvekillerimiz; bizim irademiz yani muhalefetin toplamının iradesi, sizin iradenizin yarısı kadar bile etmiyor. Bu bakımdan, bu bilgileri, lütfen, muhalefet gayretiyle söylenmiş bilgiler, sözler olarak almayın, bunun üstünde az da olsa -yine Osmanlıca benim çok sevdiğim bir tabir var- “imâlîfıkr” edin yani oradan, buradan gelmiş olan bilgilerden yeni bir imalat yapalım, “imâlîfıkr” edelim.

Şimdi, Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; bu anekdotlardan biraz da cumhuriyet tarihine getirmek istiyorum sizi. Yine, Sayın Cumhurbaşkanımızdan itibaren başlamak üzere, en çok Sayın Cumhurbaşkanımız olmak üzere, kâh 1930’lara kâh 2023’lere kâh 2071’lere gidiliyor. Şimdi, bu, 1930’lara bir yol haritasıyla gidiyorlar. 1930’a dair bir yol haritası da ben çizmek istiyorum, ben götürmek istiyorum. Sene 1930’lar diyelim. Bu, 1930’lardaki Türkiye’yi değerlendirebilmek için mutlaka, bir numarada dikkat edilmesi gereken şey: “Acaba dünya ne hâldeydi bu 1930’larda? Öyle değil mi? Mesela, siyaset yöneticileri, devlet yöneticileri kimlerdi? Almanya, Hitler, koyu Nazizm; İtalya, Mussolini, koyu faşizm; İspanya, Franco; Portekiz, Salazar; Sovyetler Birliği, Stalin... Değil mi? Bunlar, böyle, milyonları öldüren, öldürmekte tereddüt filan etmeyen insanlar. Türkiye’nin siyasi hayatını değerlendirirken, o 1930’ları filan, bu perspektif içerisinde değerlendirmek lazım.

Bir anekdot; bunu, yine, bu, kadrolarla ilgili olmak üzere, deminki “işin ehline verilmesi” bahsiyle irtibatlandırmak üzere söylüyorum, arz etmek istiyorum: 1931, Dolmabahçe Sarayı, İstanbul, Atatürk’ün mutak akşam yemeklerinden birisi, 5-6 tane konuk var, o konuklardan misafirler var. Genellikle o günün konusu millî eğitim meseleleri. İstanbul’da henüz darülfünun... İstanbul Üniversitesi, üniversite reformu, üniversiteler filan konuşulacak; Millî Eğitim Bakanı Büyük Atatürk’ün hocası, tabya hocası, Mekteb-i Harbiyeden, Harbiye Mektebinden hocası, tabya hocası Esat Mehmet Efendi, güzel bir insan, Allah rahmet eylesin tabii. Şimdi, millî eğitim meseleleri konuşuluyor. Bir de genç bir adam var, 37-38 yaşında, Aydın Mebusu, Türk Ocakçı aynı zamanda, efendim, böyle, diri, atak filan, genç bir adam. Millî eğitim meseleleri filan konuşulurken Atatürk’ün hocasını biraz hırpalar gibi oluyor yani laflar sert geliyor, masanın, sofranın nezaketine filan biraz sert geliyor. Büyük Atatürk fazla... Yani “kem küm filan” tolerans... Sonra diyor ki: “Ya, genç adam, Esat Bey, Esat Efendi -o zamanki adıyla- benim bildiğin gibi tabya hocamdır Mekteb-i Harbiyeden, ben de ayrıca çok da severim, azizlerim, ikramlarım. Benim yanımda hocamı bu kadar hırpalar gibi olman iyi bir şey değil. Sen herhâlde çok yoruldun, Ankara’dan da geldin, herhâlde biraz yorgunsun. En iyisi sofradan biraz şöyle bir kenara çekilsen de istirahat etsen.” filan. Ya, makul bir şey değil mi? Biz de her gün evimizde benzer işleri yapıyoruz aslında yani. Bu genç adamın da dikleşeceği tutmuş, zaten dik bir adam, sonra göreceğiz,

diyor ki: “Burası, sizin sofranız değil sadece.” “Allah Allah, ya kimin sofrasıymış?” “Burası, milletin sofrası.” “Allah Allah, ee?” “Burası, milletin sofrası, ben de bu sofradan kalkmıyorum, ben de bu sofrada oturmaya devam edeceğim.” “Peki.” Şimdi, ortalık soğudu, Atatürk ne yapsın yani, dedi ki: “Madem öyle, sen oturmaya devam et, biz arkadaşlarımızla kalkıyoruz.” Masadan kalktılar, Atatürk, uyumaya çekildi; öbür arkadaşları da dağıldılar.

Ertesi sabah oldu; Atatürk, başyaveri çağırdı, “Ne oldu akşamki arkadaş?” dedi. “Efendim, işte, gece burada sabahladı, şu sandalyenin üstünde oturdu.” “Sabah ne yaptınız peki?” “Parası yokmuş Ankara’ya gidecek.” “Ne yaptınız peki?” “Benim de cebimde 30 lira vardı, o 30 lirayı verdim, Haydarpaşa Garı’na da gönderdim –şimdi Haydarpaşa Garı’nı da elimizden alacaksınız Allah’ın izniyle- oradan da Ankara’ya uğurladık.” Büyük Atatürk’ün cevabı tabii, çok hoş, her tarafı itibarıyla öyle: “Allah Allah, adama bak, cebinde 30 lirası yok garibin, kalkıyor yani Dolmabahçe Sarayı’nda bize böyle dik dik laflar ediyor, ne muhteşem adammış.” diyor. Değil mi? Şimdi, gerçekten öyle.

Aradan iki üç ay geçti, o Millî Eğitim Bakanı olan Atatürk’ün Hocası, sağlık sebebiyle Millî Eğitim Bakanlığından ayrıldı. Millî Eğitim Bakanlığına getirilen kişi kim? Doktor Reşit Galip, işte, o adam, oradaki genç adam. Türkiye üniversite reformunun yapılması, onun Millî Eğitim Bakanlığı zamanındadır; AK PARTİ kaldırdı, ilkokullardaki “Türk’üm, doğruyum, çalışkanım...”, andı yazan, onu okutan adam -büyük diyelim, adam demeyeyim, adam da şey olmuş olmasın- bu Doktor Reşit Galip.

Şimdi, değerli arkadaşlar, 1930’lar Türkiye’inde böyle bir manzara yaşanabiliyordu Türk yönetiminde. Şimdi, bunun binde birine acaba şimdiki arkadaşlarımız, şimdiki yöneticilerimiz rastlayabilirler mi? Benim kanaatim, hayır.

Şimdi, Sayın Cumhurbaşkanımızın arada bir kullandığı, böyle diklendiği zaman kullandığı bir tabir var, bazen iyi gidiyor, her zaman da iyi gitmiyor ama “Bu da böyle biline.” diyor ya. Ben de şimdi diyorum ki “Bu da böyle biline” yani.

Bizim grup da iyi seyrediyor, iyi dinliyor yani. Efsunlanmış gibisiniz yani. (CHP sıralarından alkışlar.)

Şimdi, değerli arkadaşlar, bugünle irtibatlandıracağım bu Anayasa bahsine de girecektim ben bu konuşmada. Fakat yarın, biz bütün milletvekilleri ve parti meclisi üyelerimiz Anayasa tartışmaları münasebetiyle toplanıyoruz. O yüzden mingayrihaddin olmasın diye, o toplantı ve onun sonuçları ortaya çıkmadan biz bir laf etmeyelim diye o bahsi çektim ama onunla ilgili, irtibatlı bir anekdotum var, onu da anlatayım: Bundan evvel, hem bizim grubumuz için hem özellikle diğer sağ partiler için, özellikle ifade etmek istiyorum bu hâli. 14 Mayıs 1950, biz bunu Demokrat Partinin zaferi olarak kutlarınız yani “biz” dediğim, sağdan gelen insanlar olarak söylüyorum. Ben de onlardan birisiyim. 14 Mayıs 1950, asıl kutlanması gereken yer neresi? 14 Mayıs 1950 yılının sabahında veya 15 Mayıs’ında herhâlde, Çankaya’daki köşkten, on dört sene Başbakanlık, on iki sene Cumhurbaşkanlığı, kurucu tek parti önderliğinden gelen İsmet Paşa, Hanımefendisinin elinden tutup koltuğunun altına çantasını koyup, başına fötrünü takıp gerçekten, essahtan böyle adım adım yürüyerek inen bir insan, inen bir Türk devlet büyüğü. (CHP sıralarından alkışlar) Böyle bir hadise dünyada var mı? Yani tek parti yönetiminden, ister kurucu tek parti olsun, ister tek parti olsun, bütün dünya demokrasi tarihi için söylüyorum bunu. Bir kişinin burnu kanamadan, o genel seçimlerde bir tane hadise yarattırmadan tek parti rejiminden demokrasiye geçişi bu kadar asil, bu kadar vakur, bu kadar düzgün teslim etmiş,

Türkiye’de değil, dünyada bir tane devlet görebiliyor musunuz? Ben, buradan, Türk milliyetçiliğini temsil eden arkadaşlarımıza da ayrıca arz etmek istiyorum: Bu, Türklüğün, Türk milletinin, Türk devletinin, Türk devlet yapısının bütün dünya demokrasisine de bir armağanı olmalıdır.

ABDULLAH NEJAT KOÇER (Gaziantep) – Vay!

İLHAN KESİCİ (Devamla) – Evet, aynen öyle. Bu, sadece Cumhuriyet Halk Partililerin, İsmet Paşa’yı sevenlerin meselesi değil, bütün Türkiye’nin bunu böyle algılaması filan lazım.

Bunun ikinci bacağı Demokrat Parti, ihmal edersek olmaz. Demokrat Partililer de büyük bir çoğunlukla o iktidarı aldılar. O iktidarı aldıktan sonra, tek parti döneminde görev yapmış olan insanlardan tek bir kişiyi mahkeme kapılarına düşürdüler mi? Düşürmediler. Niye? Devlette buna benzer hâller olabilir, devlette yaralar da olabilir, yaralar da açılabilir ama netice itibarıyla, devlet ve siyaset hayatında siyasi yaralar kaşınarak, kanatılarak, değiştirilerek iyileştirilmez. Ya neyle iyileştirilir? Sarılarak, sarmalanarak, merhemlenerek, okşanarak iyileştirilir. Bu da Demokrat Partinin büyük asaletidir.

Buradan iki şeye gelelim, iki noktayı birleştirmiş olalım: 14 Mayıs 1950 devir teslim merasimi, töreni, usulü, tek partiden demokrasiye geçiş, Türkiye’nin bütün dünya demokrasi tarihi için en büyük armağanıdır. (CHP sıralarından alkışlar) Bizim, Türk milleti olarak, Türk tarihi olarak büyük armağanlarımız filan var ama bunun böyle yapılması lazımdır.

Şimdi, ikinci nokta şu: Tam, bugünkü Sayın Cumhurbaşkanımızın üstünde en çok durduğu noktalardan birisi, Cumhurbaşkanı partili, partisiz, partinin üyesi mi olacak, partinin başına mı geçilecek; onunla ilgili olan hadise.

1950’den önce, 1946 ve çok partili rejime geçildikten sonra Cumhuriyet Halk Partisinin yaptığı bir büyük kurultay var, 7’nci Büyük Kurultay bunun adı. Şimdiki parti kongrelerimiz ne kadar sürüyor? Bir gün, bilemedin iki gün, üç gün yapan var mı bilmiyorum, bilemedin üç gün; üç gün yok ama bir gün, iki gün tam. 1947 Kurultayı tam on sekiz gün yapılmış olan bir kurultaydır; bunun 2 tanesi pazar, onu çıkın, çalışma günü olarak 16 çalışma günü “full-time”, tam zamanlı bir kurultay. Burada çeşitli kararlar var: İmam-hatip okullarının açılması bu kurultaydan sonradır, Türkiye’de ilk imam-hatip okullarının açılması; ilk toplu hâlde hacca gitme izninin çıkarılması o kurultaydadır. Şemsettin Günaltay’ın Başbakanlığı... Mesela, benim de rahmetli dedem o en ilk, 1949 hac kafilisiyle hacca giden insanlardan birisiydi, Allah rahmet eylesin cümlesine. İşte, Ankara İlahiyat Fakültesinin kurulması o kurultayın sonucudur; ilkokullara seçmeli din dersinin konulması o kurultayın sonucudur. Bunlar, bu hâller...

O kurultayın en çok konuşan insanlarından birisi de Hamdullah Suphi Tanrıöver. Hamdullah Suphi Tanrıöver, Türk Ocaklarının on küsur sene Genel Başkanlığını yapmış, daha sonraki hâlleriyle de beraber Türk Ocaklarının toplam yirmi yıla yakın Genel Başkanlığını yapmış bir insan.

Şimdi, oradaki işlerden bir tanesi... Bunlar ara bilgi olarak verilmiş olsun, bugüne getireceğim bilgi şu: Cumhurbaşkanı, partinin Genel Başkanı değil mi 1947 yılında? İsmet Paşa, hem parti Genel Başkanı hem de Cumhurbaşkanı. Bir tüzük değişikliği yaptırıyor: “Cumhuriyet Halk Partisinin Genel Başkanı, Cumhurbaşkanı olduğu zaman parti Genel Başkanlığından ayrılır.” Dikkat buyurunuz değerli arkadaşlar, sene 1947, dünyada böyle doğru dürüst demokrasi memokrasi yok, tek parti dönemi, Millî Şef, ne dersiniz, o diyor ki o günkü hâliyle, 1947 yılında: “Parti Genel Başkanı, Cumhurbaşkanı olur ise parti Genel Başkanlığından ayrılır.” (CHP sıralarından alkışlar) E, ne yapacak? Parti, başkansız mı kalacak? Hayır, partiye bir genel başkan lazım, genel başkan vekili. Orada bir şey daha var;

Cumhurbaşkanlığı dönemi bittikten sonra partiye gelmek isterse gelebilir ama o zamana kadar partiyi genel başkan vekili yönetir. Kim genel başkan vekili? Üç yıl mesela, 1950'ye kadar, zaten ondan sonra hepsi bitti; Hilmi Uran, Parti Genel Sekreteri Hilmi Uran.

646 tane delege katılmış bu seçime, değerli milletvekilleri. Hilmi Uran'ın aldığı oy 328; Allah Allah, İsmet Paşa, Milli Şef, Cumhurbaşkanı, bir insanı aday gösteriyor “Bu olsun parti genel başkan vekili” diye, delegelerin neredeyse yüzde 50'si ona oy vermiyor yani, değil mi? Buna da kimse bir şey demiyor ama.

İBRAHİM ÖZDİŞ (Adana) – İşte bu, demokrasi.

İLHAN KESİCİ (Devamla) – 328 oy Hilmi Uran alıyor; mesela, Recep Peker de aday oldu, aday olmuş daha doğrusu, o almış 159 oy. Bu zabıt yani bu 7'nci Büyük Kurultayın zaptı, Türkiye Büyük Millet Meclisi kütüphanesinde vardır. Ben oradan aldım, çoğalttım, hem hediye etmek istediğim arkadaşlara hediye ediyorum veya kendileri bizzat aldırarak isteyen arkadaşlarımız olursa, aldırırlarsa çok iyi olur.

Bu, ne zaman oluyor? Altmış dokuz sene önce ya, altmış dokuz sene önce dünyada ancak 8-10 tane demokratik ülke falan var iken biz, parti genel başkanlığı ile Cumhurbaşkanlığıyı ayırıyoruz. Şimdi geldik 21'inci yüzyıla, birinci çeyrek neredeyse bitiyor; bir Cumhurbaşkanımız, gelip parti genel başkanı da olmak için ayrıca neler ediyor, neler ediyor yani, değil mi? (CHP sıralarından alkışlar)

Şimdi, bu bahse daha çok girerdim ama Sayın Genel Başkanımızdan dün talimatname geldi, emirname “Ey bütün milletvekilleri ve parti meclisi üyeleri, duyduk duymadık demeyin, yarın için saat birde bu anayasa işlerini konuşmak üzere toplanıyoruz.” diye. Ben de hak tecavüzünde bulunmayayım, ağzımdan yanlış bir şey de çıkabilir falan diye o bahsi burada kesiyorum ama buna dikkatinizi çekmek istiyorum, çok önemli, değerli arkadaşlar. Yani, bu saatten sonra artık... İçiyle çok şey değilim de bunun böyle olması, olmaması filan, zarif bir şey değil, Türk demokrasisi bakımından doğru bir şey değil.

Şimdi, Allah'ın gönlüne güç varmasın, Sayın Cumhurbaşkanımız da alınmasın, alınsın diye söylemiyorum. Allah korusun, hafazanallah, bir emrihak vaki olsa -Olur mu? E olur, emrihak- bu Cumhurbaşkanlığına, Başbakanlığa, Anayasa'ya sahip çıkacak insan var mı şimdi bu aramızda? Yani “aramızda” dediğim, biz değil de AK PARTİ Grubunun içerisinde? Vallahi yok, olmaz yani. (CHP sıralarından alkışlar, AK PARTİ sıralarından gürültüler, “Vallahi” deme.” sesleri)

ABDULLAH NEJAT KOÇER (Gaziantep) – Hepsi, hepsi!

İLHAN KESİCİ (Devamla) – Ha, “vallahi” demeyeyim, tamam, amenna.

ŞAHAP KAVCIOĞLU (Bayburt) – Bize söyleme, biz hepimiz sahip çıkarız.

İLHAN KESİCİ (Devamla) - Yani bu, sadece Sayın Cumhurbaşkanımızın ölçülerine göre tanzim edilmiş olan bir şey. Bu bakımdan, daha henüz yol yakındır ve her şey olup bitmiş filan değildir. Bu bakımdan bunu da dikkatlerinize getirmek istiyorum.

Sayın Başkanım, bana herhâlde bir iki dakika daha ayrıca süre takdim ederler; burada da iki dakika kalmış, bir şey daha söyleyeyim.

Şimdi, değerli arkadaşlar, bu 1950'yi filan anlatırken bir şey daha söyleyeyim ben size, o da şu: AK PARTİ, 363 milletvekili çıkardığı 2002 seçimlerinde yüzde kaç oy aldı Engin Bey?

ENGİN ALTAY (İstanbul) – 367.

İLHAN KESİCİ (Devamla) - Yüzde 34,3.

ENGİN ALTAY (İstanbul) – 34.

İLHAN KESİCİ (Devamla) - Bu İsmet Paşa'nın 1950 seçimlerinde veya Cumhuriyet Halk Partisinin 1950 seçimlerinde, Demokrat Parti ailelerine göre, yerle yeksan olduğu seçimde, seçim hezimetine uğradığı seçimde aldığı oy ne? Yüzde 39,99. Bir daha söylüyorum: Yüzde 39,9; öbür 9'unu attım. AK PARTİ'nin 363 milletvekili çıkardığı seçimde aldığı oy ne? 34,3. Allah Allah!

İkinci bir rakam daha...

ŞAHAP KAVCIOĞLU (Bayburt) –1977'de kaç?

İLHAN KESİCİ (Devamla) – İkinci bir rakam daha vereyim...

ŞAHAP KAVCIOĞLU (Bayburt) – 1977'de CHP ne kadar aldı?

İLHAN KESİCİ (Devamla) – Hayır hayır, oraya gelmiyorum.

ŞAHAP KAVCIOĞLU (Bayburt) – Niye? Aynı.

İLHAN KESİCİ (Devamla) – Gelmiyorum canım. Kürsü benim. Allah Allah. Yani Bayburtluysa Şahap Bey, kürsüde ben varım yani. (CHP sıralarından alkışlar)

Bu Şahap Bey, Bayburtlu, benim de aziz bir dostum yani severim, bir şey de demek istemiyorum yani.

Şimdi, 2009, daha dünkü seçimlerden bir tanesi değil mi? Belediyeler il genel meclisi oylarının nispeti yüzde 38,8. Allah Allah, Türkiye'deki bütün belediyeleri kazandığınızda aldığınız oy yüzde 38,8; İsmet Paşa'nın yerle yeksan oldu diye düşündüğünüz seçimde aldığı oy yüzde 39,9! O bile bundan büyük, öyle değil mi?

Öbür bir tane daha söyleyeyim: Şundan bir sene önceki seçimde, 7 Haziran 2015'te AK PARTİ'nin aldığı oy ne? Ya, siz de hiç rakam sevmiyorsunuz galiba yani. Yüzde 40,8. Evet, herhâlde, yanlış söylüyor olabilirim, yüzde 40,8.

RAVZA KAVAKCI KAN (İstanbul) – CHP'ninki kaç?

İLHAN KESİCİ (Devamla) – Ya, İsmet Paşa'nın 1957'de aldığı oy ne? Yüzde 41,4. (CHP sıralarından alkışlar)

TAHİR ÖZTÜRK (Elâzığ) – Yanlış tespit, yanlış tespit.

İLHAN KESİCİ (Devamla) – Şimdi, bak, bu “yanlış” diyen arkadaş, Elâzığ sen değilsin herhâlde, değil mi? Allah Allah ya, aziz dostum, yani böyle bir şey olur mu?

TAHİR ÖZTÜRK (Elâzığ) – Şimdi aldığı oy ne?

İLHAN KESİCİ (Devamla) – Şimdi, bu rakamlar da elbette... Bu rakamlar, işte, burası rakamların da er meydanı yani Kırkpınar nasıl pehlivanların er meydanıysa bu Türkiye Büyük Millet Meclisi Genel Kurulu ve bütçe müzakereleri de rakamların er meydanı. Şimdi, buradaki bilen arkadaşlarımız, Sayın Başbakanımız da...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Sayın Kesici, üç dakika ekliyoruz efendim.

İLHAN KESİCİ (Devamla) – Çok teşekkür ediyorum Sayın Başkan.

BAŞKAN – Rica ediyorum.

İLHAN KESİCİ (Devamla) – Ayağımda bir şey oldu yani.

BAŞKAN – Geçmiş olsun.

İLHAN KESİCİ (Devamla) – Sağ olun, krampa benzeyen bir şey.

BAŞKAN – Hayır, isterseniz ara veriniz.

İLHAN KESİCİ (Devamla) – Hayır, hayır, estağfurullah, sağ olun.

BAŞKAN – Peki, buyurun efendim.

İLHAN KESİCİ (Devamla) – Şimdi, bunu şununla, başka bir edayla bitirmeyi kurgulamıştım ama ona nasılsa daha sıra gelecek bu Anayasa tartışmaları sırasında filan, o edaya; başka bir şekilde bitireyim ben.

Biz Demokrat Partili aileler olarak... Yani benim dedem, 1946'dan itibaren tam Demokrat Partili; babam, 1950-1960 arasında Demokrat Partinin il genel meclisi üyesi, 1960-1970 arası Adalet Partisinin il genel meclisi üyesi.

SEBAHATTİN KARAKELLE (Erzincan) – Menderes'i kim idam etti, kim ettirdi?

İLHAN KESİCİ (Devamla) – Ben de onun oğlu olarak, ben de benim, ben de burada huzurlarınızdayım.

EBUBEKİR GİZLİGİDER (Nevşehir) – Sen şimdi tam CHP'lisin! CHP vekili...

İLHAN KESİCİ (Devamla) – Şimdi, biz bu 1950'yi küçümsemek sadedinde, İsmet Paşa'nın devir teslimini bu aileler, Demokrat Partili aileler -görüyorum siz de öyle- küçümsemek sadedinde şöyle deriz: “İsmet Paşa kendiliğinden mi geçti yani? Yok.” “Ya?” “Amerika bastırdı, Amerika'nın baskısıyla o da kabul etti, geçti.” Çok iyi. Sene kaç? 1950. Şimdi? 2017. Altmış yedi sene sonra, bütün bir Amerika, yanımızda birine bastırıyor, Suriye, Esad, değil mi? Amerika bastırıyor, Avrupa bastırıyor, bütün dünya bastırıyor, adam geçiyor mu demokrasiye? 500 bin adamı öldürdüler; öldü, işte demin söyledim, 10 milyon insan yerinden yurdundan oldu, onların 4 milyonu da bize geldi, birkaç milyonu da öbür komşu memleketlere gittiler, iltica ettiler, sığındılar. Demek ki öyle dünyanın baskısıyla, dünyanın zorlamasıyla bu işler olabilen işler filan değildir. İnsanda bir asalet lazımdır, insanda bir millet terbiyesi, bir devlet örfü, bir devlet terbiyesi lazımdır ki bu işler olmuş olsun. (CHP sıralarından alkışlar)

Sayın Başkanım, Aziz Başkanım, biz bu bütçenin aziz milletimize hayırlar getirmesini, hayırlara vesile olmasını temenni ediyoruz ama hem içindeki rakamlar münasebetiyle hem Türkiye'nin içinde bulunduğu umutsuzluk ve karamsarlığa, derde deva olarak görmediğimiz için Cumhuriyet Halk Partisi Grubu olarak ret oyu vereceğimizi arz ve beyan ediyorum.

Saygılar sunuyorum, çok teşekkür ediyorum efendim. (CHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Çok teşekkür ediyorum Sayın Kesici.

Değerli milletvekilleri, Adalet ve Kalkınma Partisi Grubu adına ilk söz, Isparta Milletvekili Sayın Süreyya Sadi Bilgiç'e aittir.

Sayın Bilgiç, süreniz otuz dakikadır.

Buyurun. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

AK PARTİ GRUBU ADINA SÜREYYA SADİ BİLGİÇ (Isparta) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; 2017 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanunu Tasarısı ve 2015 yılı Merkezi Yönetim Kesin Hesap Kanunu Tasarısı üzerinde AK PARTİ Grubu adına söz almış bulunuyorum. Bu vesileyle, yüce heyetinizi ve bizleri şu anda televizyonları başında izleyen kıymetli vatandaşlarımızı saygıyla selamlıyorum.

Yaklaşık iki aydır Türkiye Büyük Millet Meclisinde yoğun bir biçimde yürüttüğümüz bütçe görüşmelerinde başta Sayın Maliye Bakanımız olmak üzere tüm bakanlarımıza, Plan ve Bütçe Komisyonu üyelerimize, milletvekillerimize, Türkiye Büyük Millet Meclisi Bütçe Başkanlığına ve bakanlıklarımızın bürokratlarına teşekkürlerimi sunuyorum.

10 Aralık gecesi yine bizler burada bütçe görüşmelerine devam ederken hain bir terör saldırısı sonucu şehadete uğurladığımız 36'sı Emniyet görevlimiz, 8'i sivil vatandaşımız olmak üzere 44 vatan evladımızı rahmet ve minnetle anıyor, yaralı vatandaşlarımıza Allah'tan şifa diliyorum. O gece milletçe büyük bir acı yaşadık. Milletimizin huzuruna, sükûnuna hem de bir kandil arifesinde haince bir saldırı gerçekleşti. Bu saldırıyı yapanları, önünde, arkasında kimler varsa nefretle lanetliyorum.

Yine, 2016 yılı bütçesinin komisyon görüşmeleri sırasında da hemen yanı başımızda, Merasim Sokak'ta yine hain bir terör saldırısı gerçekleşmişti. Bu vesileyle, Merasim Sokak saldırısındaki şehitlerimize, 15 Temmuz gecesi hayatını hiçe sayarak ellerinde bayraklarıyla teröristlerin karşısına çıkıp şehadet mertebesine eren aziz kardeşlerimize ve terör saldırılarında ve vatan savunmasında hayatını kaybeden tüm şehitlerimize Allah'tan rahmet niyaz ediyor, gazilerimize de acil şifalar diliyorum.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; bölücü terör örgütü PKK gibi, 15 Temmuz gecesi darbe girişimiyle hainliği doruğa ulaşan FETÖ terör örgütü de, DEAŞ da birbirlerinden hiçbir farkı olmaksızın Türkiye Cumhuriyeti'nin varlığına, birliğine kasteden terör örgütleridir. Bu taşeron terör örgütlerinin ve onları destekleyenlerin de net bir şekilde bilmesini istiyorum ki bu menfur saldırılar, bu hain terör örgütleri, Türkiye Cumhuriyeti'nin çıktığı kutlu yolun önünü kesemeyecek, milletimizin kazanımlarına, refah ve mutluluğu için gayretlerimize asla sekte vuramayacaktır. Bu süreçte bizlere düşen her zamankinden daha çok bir ve beraber olmak, kenetlenmek ve kardeşliğimizi 15 Temmuz gecesinde olduğu gibi dosta düşmana göstermektir. Terör gibi toplumsal ve millî meselelerde bir olup teröre karşı ortak duruş sergileyip ortak mücadele kararlılığımızı bir kez daha en güçlü şekilde göstermeliyiz. Forma değiştirerek askerimize, polisimize, vatandaşımıza saldıran kiralık terör örgütleri asla başaramayacaklar.

Suriye'de beş yıldır yaşanan dehşet yerini soykırıma terk etmiş, milyonlar yurtlarından, yuvalarından edilmiştir. Türkiye, milyonlarca kardeşine kucak açmış, bağrına basmıştır. Bugün de benzer şekilde Halep'te yaşanan büyük bir insanlık dramı ve zor kış şartlarında göçe zorlanan kadın, çocuk, yaşlı, hasta on binlerce mazlum... Allah yardımcıları olsun. Ama Esed rejimi, tahliye edilen o mazlum kardeşlerimize bir kez daha acımasızca saldırmıştır, dünyayı, insanlığı hiçe sayarak mazlumları katletmiş, yaralamış, rehin almıştır. Hayatını kaybedenlere Allah'tan rahmet, yaralılara acil şifalar diliyorum. Tüm dünyanın Esed rejimine “dur” deme zamanı gelmiş ve geçmektedir. Esed rejimi bilmelidir ki mazlumun ahi, tahtından indirir şahı. Türkiye, bir kez daha insani politikaların sadece sözünün değil, uygulamasının da nasıl olması gerektiğini dünyaya göstermeye devam etmektedir.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; büyük hedeflerin ve büyük umutların, istikrar ve güvenin teminatı olan ülkemizi engellerden yılmadan, zorluklardan korkmadan daha ileriye taşımak için çok daha fazla çalışıp, üreterek yolumuza devam edeceğiz.

Aslında, konuşmama AK PARTİ hükümetleri süresindeki birtakım mali rakamlarla devam etmek istiyordum ama burada, Sayın Kesici'nin konuşmasında vermiş olduğu birtakım rakamlara değinmek istiyorum.

Sayın Kesici, dört efsaneden bahsediyor yani "17'nci büyük ekonomi" diyor. Millî gelirin 4 kat artması, kişi başı millî gelirin 4 kat artması, IMF'nin borcunun sıfırlanması. Ekliyor: "Sanki öyle bir algı yarattınız ki kamu dış borcunu da sıfırlıyorsunuz algısı." Biz, asla böyle bir şey söylemedik. Biz, inşallah, dünyanın 10'uncu en büyük ekonomisi olacağımızı söyledik, kamu dış borcunu sıfırlayacağımızı hiç söylemedik ama IMF'ye olan 22 milyar dolar borcu ödeyeceğimizi söyledik. (AK PARTİ sıralarından alkışlar) Sayın Kesici, bunu hiçbir şekilde konuşmasında dile getirmede. Ödedik mi Sayın Kesici? Ödedik.

Ben, mazide kazı yapmak da istemiyorum yani bize devredilen enkazdan bahsetmek istemiyorum. Vatandaşına borçlu, Tasarrufu Teşvik Mevduat Fonu'nda vatandaşına 13,5 katrilyon borçlu, KEY ödemelerinde, Konut Edindirme Yardımında vatandaşına 4,5 katrilyon borçlu, 21 bankası batırılmış, kamu bankalarının milyarlarca zarar yazdığı bir dönemden ben bahsetmek istemiyorum ama şimdi Atay Uslu kardeşim bir not göndermiş, ondan bahsetmek istiyorum. Mesela, Atay Uslu diyor ki: 12 Aralık 1992, yer ODTÜ, konuşmacı İlhan Kesici, enflasyon yüzde 50, yüzde 60 -Sayın Atay, siz de talebeydiniz orada herhâlde- Sayın Kesici şunu söylüyor: "Enflasyon sorununa çözüm bulmak zor, hatta imkansız."

Değerli arkadaşlar, 2015 yılı enflasyon 8,8; 2016 7,5; 2017 hedefimiz 6,5; 2018 hedefimiz 5. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

Sayın Kesici'nin bu konuşmasını kendi İnternet sitesi "ilhankesici.org" sitesinde bulabilirsiniz, sitesinde bunu kendi de yayınlıyor.

Bir başka konu, kara yollarındaki, bölünmüş yollardaki maliyetleri dile getirdi. Yani şuna bakmak lazım: Hangi standartta yol yapıyorsunuz? Biz 2003'te 40 kilometre tüneli olan bir yol almışız, Türkiye sadece, ama bugün baktığınızda 314 kilometre tünele ulaşmışız. Şöyle geçmişe dönüp baktığımda, Bolu Tüneli'nin bir ucundan girmişiz, otuz sene tünelin öbür ucunda ışığı görmek bu millete nasip olmamış ama bugün öyle değil.

Bakin, biraz sonra vereceğim. Bizim bütçe görüşmelerine Komisyonda başladığımız günden bu yana bölünmüş yol olarak Ulaştırma Bakanlığımızın -Genel Kurula kadar gelen kısımda- ilave yapmış olduğu yol 165 kilometre bölünmüş yoldur değerli arkadaşlar. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

Sayın Kesici, viyadükler, köprüler... Bugün itibarıyla Türkiye'de 2.068 adet, 198 kilometre de ne yapmışız? Köprü yapmışız, viyadük yapmışız. O zaman, tabii ki, bu rakamları verirken, eskaletmek lazım sizin rakamlarınızı. Nereye gittiğimizi, nereye geldiğimizi biliyorum.

Şimdi, yeni süreli, güncellenmiş olarak verilere baktığımda değerli arkadaşlar, 1990-2000 döneminde 636 kat artan iç borç stoku, 2002-2016 Ekim döneminde 2,1 kat artmıştır. 1990-2000 döneminde 1.853 kat artan iç borç faiz giderleri, 2002-2016 Ekim döneminde ise sadece binde 2 artmıştır.

Şimdi, rakamlar ortada. Bakın, 2000 yılında dış borç stoku 36 milyar, 2002’ye geldiğimizde 149 milyar ki o tarihe geldiğinizde, 1980’le mukayese ettiğinizde 2.620 kat artmış ama biz almışız 149 milyarda, bugün nereye taşımışız? 465 milyara. Artış nedir? 2,1. Peki, iç borçlara ödediğimiz toplam faiz ödemesi ne? 2002’de ödenen rakam 43 milyar 649 milyon, bugün ödenen rakam sadece 33 milyar. Bu da sizin borç kaliteniz, finansmanınız, vadeleriniz ve faiz oranlarınızla ilgili bir hadise. Bunları bir kenara bırakarak sadece ve sadece belli rakamları alıp vatandaşın önüne çıktığınızda işte her zamanki, bugünkü tabloyla karşılaşırsınız. Bu aziz millet, 5 seçimde AK PARTİ’nin arkasında durmuştur; 4’ünde tek başına iktidar, 1 seçimde de gene 1’inci parti olarak çıkarmıştır.

Değerli arkadaşlar, bugün AK PARTİ hükümetlerinin 15’inci bütçesini görüşüyoruz. 2002 yılından bu yana millî gelirimiz 350 milyar liradan 2,2 trilyon liraya yükseldiyse, 2017 için 2,4 trilyon hedeflendiyse, 55 çeyreğin sadece 4 çeyreği yani 2009 yılı hariç tutulduğunda 51 çeyreğinde büyüme sağlandıysa, enflasyon sorunu yapısal olarak çözülmüş ve tek haneli rakamlara indiye, ihracatımız 36 milyar dolardan 143 milyar dolara yükseldiyse, her 100 liralık verginin 85 lirası faize gidiyorken bugün sadece 11 lirası faize gidiyorsa, bu ülkede toplam 735 milyar liralık yatırım yapıldıysa, Uluslararası Vergi Rekabeti Endeksi’ne göre 2016 yılında ülkemiz, OECD’ye üye 35 ülke arasında en rekabetçi 10’uncu ülke seviyesine yükseldiyse, vatandaşımızın, kurumlarımızın üzerinden vergi yükleri alındıysa, G7 ve OECD ortalamasının dörtte 1’i, Avrupa bölgesinin yaklaşık üçte 1’i kadar genel devlet açığı ve borç stokuna sahipsek, 2007-2015 yılları aralığında OECD ülkeleri arasında en yüksek istihdam artışı sağlayan 2’nci ülke konumuna geldiysek, ülkemizde artık IMF değil, aziz milletimize ve ülkemize yakışan mega projeler konuşuluyorsa, 2023, 2053 ve 2071 vizyonlarını düşünüyorsak, artık geçmişte olduğu gibi değil, temel atma törenleriyle avunmayıp sadece yatırımların açılışlarını gündeme getiriyorsak ve gündem oluyorsa millet emaneti yıllardır ehline teslim ediyor demektir arkadaşlar, bundan hiç kimsenin şüphesi olmasın.

Tabiidir ki AK PARTİ iktidarının bu başarıları yakalamasının ve küresel dalgalanmalara karşı ekonomimizin dirençli olmasının temelinde, hesap verilebilirlik ve şeffaflıkla ilgili olarak uygulamaya koyduğu reformlar, mali disiplin, bütçe disiplininin ve sürdürülebilir bu borçlanma politikasından asla taviz vermemesi yatmaktadır.

Bu nedenle, konuşmamın bu bölümünde gerçekleştirdiğimiz reformlara değinmek istiyorum.

Bu reformlar kapsamında, kaynakların daha etkin ve verimli kullanılması ve desteklenmesi amacıyla 5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu’nu çıkardık. Bu kanunla, kamu mali yönetiminde şeffaflık ve hesap verilebilirlik güçlendirilmiştir. Bütçe uygulamalarında birlik sağlanmış, mali disiplin artırılmış ve sistem odaklı bir denetim anlayışı getirilerek dış denetim sistemi güçlendirilmiştir.

Bütçe kanununun ve kesin hesap kanununun kapsamı genişletilmiştir. Bütçe kanunu sadeleştirilmiş, özel ödenek ve özel gelir uygulaması sınırlandırılmıştır. Bütçe dışı onlarca fon kapatılmış, sayısı sadece 5’e indirilmiştir.

2006 yılından itibaren, cumhuriyet tarihinde ilk defa, mahallî idarelerin konsolide bütçe istatistikleri kamuoyuyla paylaşılmaya başlanmıştır. Sadece merkezî yönetim için yayınlanan mali istatistikler, sosyal güvenlik kurumları ve mahallî idareleri de içerecek şekilde düzenli olarak kamuoyuyla paylaşılmaya başlanmıştır.

5018 sayılı Kanun'la uyumlu etkin bir dış denetim mekanizmasının tesis edilmesi amacıyla, 6085 sayılı Sayıştay Kanunu'nu çıkardık 2010 yılında. Kanunla dış denetimin kapsamı genişletilmiş, uluslararası denetim standartları benimsenmiş, Türkiye Büyük Millet Meclisinin denetim fonksiyonu güçlendirilmiş ve Türkiye Büyük Millet Meclisine sunulan raporların nitelik ve niceliği artırılmıştır. Nitekim, bu sene de toplam 216 Sayıştay raporunun görüşmeleri gerçekleştirilmiştir.

Hükümetlerimiz tarafından hayata geçirilen diğer önemli bir reform da 5510 sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanunu'dur. Bu kanunla, sürdürülebilir bir sosyal güvenlik sistemi hedefiyle sosyal güvenlik kurumları arasındaki norm ve standart birliğini sağlayan mevzuat farklılıkları giderilmiş, farklı mevzuata tabi çalışanlar arasındaki hüküm karmaşasına son verilmiş, sosyal güvenlik hizmetlerinin tek elden yürütülmesi amacıyla hizmet veren kurumlar Sosyal Güvenlik Kurumu çatısı altında birleştirilmiştir.

Finans sektöründe de Bankacılık Kanunu, Sermaye Piyasası Kanunu, Finansal Kiralama, Faktoring ve Finansman Şirketleri Kanunu ve Bireysel Emeklilik Kanunu'nu çıkardık. Böylece de finansal piyasaların etkinliğini daha da artırmış olduk. Kamu yönetiminde şeffaflık, saydamlık ve hesap verilebilirliği artıran diğer bazı düzenlemeler de Bilgi Edinme Hakkı Kanunu, Kamu Görevlileri Etik Kurulu Kanunu ve Kamu Denetçiliği Kurumu Kanunu olmuştur.

Yine, yakın dönemde, büyüme oranına ilave artış ve ilave istihdam sağlayacak büyük projelerin, uzun vadeli stratejik yatırımların makul maliyetlerde finansman ihtiyacını giderecek ve ekonominin yapısal sorunlarının aşılmasını kolaylaştıracak bir sistem olan Türkiye Varlık Fonu kurulmuştur.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Türkiye ekonomisi ve Hükümetin bütçe perspektifini daha iyi kavramak ve analiz etmek için öncelikle bütçenin hazırlandığı dönemde küresel ölçekte yaşanan gelişmeleri iyi anlamak gerektiğini düşünüyorum. Yılın ilk yarısında ABD ekonomisinin beklenenden daha düşük büyümesi ve gelişmekte olan ülkelerde büyümenin yavaşlaması gibi nedenlerle küresel ekonomik büyümenin 2016 yıl sonu itibarıyla yüzde 3,1 seviyesinde kalarak beklentilerin altında bir büyüme performansı göstermesi beklenmektedir.

İçinde bulunduğumuz dönemde küresel ekonomik görünüme ilişkin bazı aşağı yönlü riskler de önemini korumaya devam etmektedir. Bu kapsamda FED'in faiz artırımları, küresel piyasalarda emtia fiyatlarındaki düşüş, İngiltere'nin AB'den ayrılma süreci dolayısıyla meydana gelebilecek dalgalanmalar, Avrupa bankacılık sistemine ilişkin problemler, Çin ekonomisinde devam eden yeniden dengelenme ve küresel ekonomide uzun süreli durgunluk önemli aşağı yönlü riskler olarak sayılmaktadır. Öte yandan, ABD'de yaşanan başkanlık seçimi sonuçları, bölgemizde yaşanan jeopolitik gerginlikler ve terör tehdidi gibi ekonomi dışı unsurlar da küresel büyümeyi olumsuz anlamda etkilemeye devam etmektedir.

Ancak, aşağı yönlü risklerin olmasına karşın küresel ekonomi görünümündeki tedrici iyileşmelerle birlikte 2017 yılında büyümenin ivme kazanması beklenmektedir.

Dünyada ve bölgemizde yaşanan tüm sorunlara rağmen ülkemiz on dört yıldır çok iyi bir ekonomik performans sergilemeyi başarmıştır. On dört yıllık dönemde siyasi ve ekonomik istikrardan alınan güçle kamu mali dengeleri dirençli hâle getirilmiştir, mali disiplini sağlayacak tedbirler kararlılıkla uygulanmıştır. Birçok gelişmiş ve gelişmekte olan ülkede büyüme dalgalı seyrederken Türkiye 27 çeyrek kesintisiz büyüyerek diğer gelişmekte olan ülkelere pozitif yönde ayrılmaya devam etmiştir. 28'inci çeyrekte yaşanan sınırlı daralmaya rağmen 29'uncu çeyrekte sanayi ve hizmetler sektöründe katma değer inme kazanmasıyla birlikte Türkiye'nin 2016 yılı sonunda da büyümesini sürdürmesi beklenmektedir. Türkiye'nin 2016 yılının ilk yarısında yakaladığı yüzde 3,9 büyümeyle, Çin ve Hindistan hariç, gelişmekte olan ülkelerin 2,5 katı hızla büyüdüğünü de unutmayalım. Bilmenizi isterim ki Türkiye bu büyüme performansını ticaret ortaklarındaki durgunluğa, jeopolitik gerginliklere ve azalan turizm gelirlerine rağmen elde etmiştir.

Küresel ekonomideki sorunlar, Orta Doğu'da yaşanan iç savaş, 7 Haziran seçimleri sonrasında yaşanan kısa süreli siyasi belirsizlik, yurt içinde meydana gelen terör saldırıları ve 15 Temmuzda yaşadığımız hain darbe girişimine karşın iç talepteki canlılık devam etmektedir. Nitekim, yurt içi talep, yılın ilk yarısında büyümeye 5,7 puan katkıda bulunmuştur. 2017 yılında da büyüme hızımızın 4,4 olacağı tahmin edilmektedir.

Sayın Başkan, değerli arkadaşlar; 2008 yılında yaşanan küresel ekonomik kriz sonrasında dünyadaki toplam işsiz sayısının önemli ölçüde arttığı göz önünde bulundurulduğunda, ülkemizin Avrupa Birliği ve OECD ülkelerinden daha başarılı bir performans sergilediği açıkça görülmektedir. Ülkemizde de işsizlik oranının 2017 yılında 11,2 olarak gerçekleşmesi beklenmekte.

Burada, tabii, iş gücü piyasalarını sadece işsizlik oranlarıyla değerlendirmek doğru bir yaklaşım değildir. Yakın dönemde iş gücüne katılımdaki artışla birlikte istihdamımızı da hızla artırmayı başardık. Nitekim, 2007 yılından bu yana iş gücüne katılım oranı yüzde 44'ten yüzde 52,7'ye yükselmiştir. Küresel krizin hemen öncesi olan 2007 yılına kıyasla 2015 yılında istihdam oranı, Avrupa Birliğine üye 28 ülkede 1 puan, avro bölgesinde ise 2 puan azalırken Türkiye'de 4,5 puan artmıştır. Türkiye'nin 2005 yılında yüzde 41,5 olan istihdam oranı 2015 yılı sonunda yüzde 46'ya yükselmiştir. Böylece ülkemiz, Avrupa'da istihdam oranının en fazla artıran 3'üncü ülke konumuna gelmiştir. OECD tarafından açıklanan istihdam raporuna göre de Türkiye 2016-2017 yıllarında en fazla yıllık istihdam artışı sağlayacak ülke olacaktır.

Değerli milletvekilleri, enflasyonla ilgili kısımları geçiyorum, onları konuştuk.

Kamu maliyesi, uygulanan borçlanma politikaları sonucu düşük bütçe açığı ve borç yüküyle Türkiye ekonomisinin sağlam temellerini oluşturmaktadır. Türkiye, AB ülkelerine kıyasla çok düşük bütçe açığı ve kamu borç yüküne sahiptir. Maastricht Kriterleri açısından Türkiye, kriz yılları olan 2009 ve 2010 yılları hariç, bu kriterleri fazlasıyla karşılamıştır. 2016 yılı sonunda yüzde 1,6 olarak tahmin edilen genel devlet açığının gayrisafi yurt içi hasılaya oranının 2019 yılında yüzde 1'in altına indirilmesi hedeflenmiştir. Bu oranlar, yüzde 3 olan Maastricht Kriteri'nin oldukça altında ve gelişmiş ve gelişmekte olan ülkelerin bütçe açıklarından da oldukça iyi durumdadır. Benzer şekilde, Türkiye'de borç yükü küresel ölçekte oldukça düşüktür. 2002 yılında yüzde 72,2 olan AB tanımlı genel yönetim borç stokunun millî gelire oranının 2016 yılında yüzde 27 civarında olacağı, 2017 yılında ise yüzde 20'nin de altına gerileyeceği öngörülmektedir. 2002 yılında yüzde 60 olan kamu net borç stokunun millî gelire oranı 2015 yılında yüzde 7'ye gerilemiştir, 60'tan 7'ye. Bunda, kamu sektörü finansal varlık ve mevduatlarının, yükümlülüklerinden daha fazla artması etkili olmuştur.

Son dönemdeki kurdaki hareketliliğin borçlanma üzerindeki etkisine bakacak olursak: 2003 yılından bu yana uygulanmakta olan ölçüt borçlanma politikaları kapsamında Türk lirası cinsi borçlanmaya ağırlık verilerek borç stokunun kur değişimlerine olan duyarlılığı önemli ölçüde azaltılmıştır. 2002 yıl sonunda döviz cinsi, dövize endeksli senetlerin merkezî yönetim borç stoku içerisindeki payı yüzde 58,1 seviyesindeyken bu oran 2016 yılı Ekim ayı sonunda yüzde 35,9 düzeyine gerilemiştir. 2001 yılındaki stok yapısı sürdürülüyor olsaydı Türk lirasının yüzde 10 değer kaybı borç stokunun yüzde 4,4 artmasına sebep olacaktı. Ancak, 2015 yılındaki borç stok yapısında bu artış sadece 1,2'yle sınırlı kalmıştır.

Orta vadeli programa göre yıl sonunda 32,8 olması beklenen genel yönetim borç stokunun da gayrisafi yurt içi hasılaya oranının yüzde 33,9'a çıkması beklenmektedir.

Son olarak, söz konusu gelişmelerin faiz ödenekleri üzerindeki etkisi borç stokunun vade yapısının uzaması sebebiyle son derece sınırlı kalmış olup bu çerçevede, gerek içinde bulunduğumuz yıl gerekse 2017 yılı için bütçede görülen faiz ödeneklerinin yeterli olacağı net olarak değerlendirilmektedir.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; yapılan reformlar sayesinde rekabet gücüne, yatırım ortamına ve kurumsal altyapıya ilişkin kurumsal göstergelerde de önemli iyileşmeler sağlanmıştır. 2017 yılında özel sektör yatırımlarına kaldıraç etkisi sağlayacak temel kamu yatırımlarına önemli miktarda kaynak ayrılmıştır. Geçen yıla göre yatırım ödenekleri yüzde 30 oranında artırılarak 60 milyardan 2017 yılı için 78 milyar liraya çıkarılmıştır. Ayrıca, 2002 yılında 8,5 yıl olan kamu yatırımlarının ortalama tamamlanma süresi de önemli bir iyileşme sağlanarak 2016 yılı itibarıyla 3,7 yıla indirilmiştir.

Değerli arkadaşlar, Türkiye’ye gelen toplam doğrudan yabancı yatırım tutarı da 1980-2002 yılları arasında sadece 14,8 milyar dolar iken bu rakam son on dört yılda 10 katından fazla artarak 171,4 milyar dolara ulaşmıştır. Ülkemizde faaliyet gösteren yabancı sermayeli şirket sayısı da 50 bin rakamını aşmıştır.

Bu kapsamda, ülkemizde özel sektör yatırımlarının artırılması, üretim ve istihdamın desteklenmesi, teşvik sisteminin etkinleştirilmesi, işlem maliyetlerinin azaltılması, yatırım ortamının iyileştirilmesi ve belirsizliklerin giderilmesine yönelik pek çok düzenleme de yakın dönemde hayata geçirilmiştir.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; geçmiş dönemlerde olduğu gibi 2017 yılı bütçesinde de en fazla payı ülkemizin geleceğine ve beşerî sermayesine yatırımı ifade eden eğitime ayırdık. 2002 yılında eğitime 10 milyar lira ayrılmışken 2017 yılı için tahsis edilmesi öngörülen miktar 122 milyardır. 2002 yılına baktığımızda, 2002 yılının toplam bütçesinin 115 milyar olduğunu düşündüğünüzde, ondan 7 milyar fazlası bir rakam, 122 milyar lira eğitime ayrılıyor. O günkü koşullar içerisinde değerlendirdiğinizde, siz bütçenizin onda 1’ini dahi eğitime ayırmazken bu rakamı bugün onda 5,5’a taşımışız. Bu, son derece önemli bir veridir.

Değerli arkadaşlarım, 2017 Yılı Bütçe Kanunu Tasarısı’nda en büyük ikinci pay da sağlık harcamalarına ayrılmıştır. 2002 yılında toplam kamu sağlık harcamaları yaklaşık 13,5 milyar lira iken bu rakam 2016 yılında 95 milyar lira; 2017 yılında da yüzde 17’lik artışla 111 milyar liraya çıkarılması öngörülmektedir.

Sağlık alanında son on dört yılda yapılan reformlar ve atılan adımlar memleketimiz adına iftihar etmemiz gereken gelişmelerdir. Koruyucu ve temel sağlık hizmetlerine verilen önem ve ayrılan kaynaklar, vatandaşlarımızın daha sağlıklı ve daha uzun bir ömür sürdürebilmesine yöneliktir.

Sağlıkta Dönüşüm Programı’nın ikinci fazı kapsamında obezite, diyabet ve tütün kullanımı ve hareketsizlik gibi sağlıklı yaşamı olumsuz etkileyen risklerin önlenmesine yönelik strateji ve programlar uygulanacaktır. Sayın Bakan ilk denek olarak da beni seçti, obeziteyle ilgili.

Çok değil, on beş yıl önce hastane kapılarından dönen vatandaşlarımız “Sağlık olsun.” der geçerci; bugün, hamdolsun, gerçekten “Sağlık oluyor.” diyorlar.

2016 yılı itibarıyla kamu-özel iş birliği yöntemiyle vatandaşlarımızın sağlık hizmetlerinden daha kaliteli bir biçimde faydalanması amacıyla 21 şehir hastanesi projesi yürütülmektedir. İlk olarak 2017 yılında Mersin, Isparta ve Yozgat şehir hastaneleri hizmete sunulacaktır. Bu vesileyle, seçim bölgem olan Isparta’daki şehir hastanesine yönelik desteklerinden ötürü başta Sayın Cumhurbaşkanımıza, Sayın Başbakanımıza, Sağlık Bakanımız Sayın Recep Akdağ’a ve eski Sağlık Bakanımız Sayın Mehmet Müezzinoğlu’na şükranlarımı arz ediyorum.

Son on dört yılda ulaştırma alanında kamu-özel iş birliği yatırımları da dâhil olmak üzere 304 milyar liralık yatırım yapılmıştır. Bunun 193 milyar lirası kara yollarına, 54 milyar lirası demir yollarına, 30 milyar lirası haberleşmeye, 23 milyar lirası hava yoluna ve 4 milyar lirası da deniz yoluna ayrılmıştır. Bu rakamları söylemeyeceğim ama ifade ettiğim gibi, biz görüşmelere başladığımızdan bugüne 165 kilometre yol yaparak bölünmüş yolumuzu toplam 25.034 kilometreye ulaştırdık. Buradan da Ulaştırma Bakanımıza ve bürokratlarına bir kez daha teşekkür ediyorum.

AK PARTİ iktidarları döneminde vatandaşlarımız hızlı trenle hem tanışmış hem de alışmışlardır, bu alışmanın neticesi olarak da yolcu sayısı bugün 29 milyona ulaşmıştır. 26 adet aktif havaalanı sayısı 55'e, terminal kapasitesi yıllık 55 milyon yolcudan 248 milyona, toplam yolcu sayısı da ekim itibarıyla 150 milyona ulaşmıştır. Dünyanın en büyük havalimanı olacak olan üçüncü havalimanı, Türkiye'yi ve İstanbul'u bölgesinde tam bir buluşma noktasına dönüştürecektir. 2018'in ilk çeyreğinde projenin birinci fazı olan, 90 milyon yolcuya hizmet eden kısmının da açılması hedefleniyor.

Ulaştırma alanında hükümetlerimiz Marmaray, Yavuz Sultan Selim Köprüsü, Osmangazi Köprüsü, Avrasya Tüneli, 3'üncü havalimanı, Kanal İstanbul gibi artık marka projelerle anılmaktadır. İnşallah 20 Aralıkta da hep birlikte Avrasya Tüneli'mizin açılışını gerçekleştirerek vatandaşlarımızın hizmetine sunacağız. Nurlu sultan Abdülhamid Han'ın hayali, dünyanın ilham kaynağı olan Avrasya Tüneli'ni hep beraber açacağız.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; AK PARTİ iktidarları döneminde yapısal reformlar başta olmak üzere yatırımların ve istihdamın artırılması, tasarrufların artırılarak ülkemiz ekonomisinin geliştirilmesi, çalışanların maddi anlamda desteklenmesi kapsamında emeklilerden esnafımıza, kadınlarımızdan şehit yakınları ve gazilerimize, engellilerimize, toplumun tüm kesimlerine, tüm vatandaşlarımızı kapsayan, onların hayatını kolaylaştırmaya yönelik iyileştirici düzenlemeler hayata geçirilmiştir; çok kısa da bunlara değinmek istiyorum.

Emekli, dul ve yetimlere ödenmekte olan aylıklara 100 lira seyyanen zam yapılmıştır. Çalışan emeklilerden alınan yüzde 10'luk sosyal güvenlik destek primi kesintisi tamamen kaldırıldı. Emeklilerimiz ile bakmakla yükümlü olduğu kişilerin yurt dışında tedavi görmelerine imkân verildi. SSK emeklileri için intibak yasası çıkarıldı, ay içerisinde otuz günden az çalışan işçilere eksik sürelerini herhangi bir sınırı olmaksızın borçlanabilme imkânı getirildi.

Asgari ücreti 1.300 liraya çıkardık.

26 Nisan 2016 tarihinden önceki dönemde sağlık sigortası prim borçlarını ödeyemeyen 25 yaşın altındaki gençlerimizin primlerinin tahsilinden vazgeçildi.

Kısmi süreli veya çağrı üzerine çalışanlar, çalıştığı saat karşılığı ücret alanlar, on gün ve daha fazla süreyle ev hizmetlerinde çalışanlarımızın da gelir testi yaptırma zorunluluğu ortadan kaldırıldı.

Emniyet hizmetleri tazminat oranları yüzde 25 oranında artırıldı. Polislerin, uzman jandarma ve erbaşlarımızın 2200 olan ek göstergeleri 3000'e çıkarıldı.

1.050 lira olan muhtar maaşları 2016 yılı itibarıyla 1.300 liraya yükseltildi.

1 Ocak 2017 itibarıyla 45 yaşını doldurmamış olan çalışanlar otomatik olarak bireysel emeklilik sistemine dâhil edildi.

Şehit yakınları ve gazilerimize yönelik yasal düzenlemeler 5 ayrı torba yasa düzenlemeleriyle yapıldı. İnşallah da Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığımız şehit yakınlarımız ve gazilerimizle ilgili bütünleşik yasa üzerindeki çalışmalarını da tamamlamak üzere.

Gerçek usulde vergilendirilen esnaf ve sanatkârların basit usule göre vergilendirilmelerine imkân sağladık. Esnafımızın kredi ve kefalet kooperatiflerinden yararlandığı kredi miktarı 2002 yılında yüzde 47 faizle 153 milyon iken 2016 yılında yüzde 5 faizle 20 milyar lirayı geçmiştir. Bu imkândan toplam 1 milyon 100 bin küçük işletme, esnaf ve sanatkârimiz yararlanmıştır. Esnafımıza sıfır faizli kredi imkânı getirdik, bugüne kadar da 48 bin esnafımız tarafından 1 milyar 350 milyon liralık kredi kullanımı gerçekleştirilmiştir. Basit usulde vergilendirilen esnafın yıllık 8 bin liraya kadar olan kazancından gelir vergisi alınmaması hususu düzenlenmiştir.

1 Ocak 2017 tarihinde yürürlüğe girecek olan Ticari İşlemlerde Taşınır Rehni Kanunu, özellikle küçük işletmelerimiz ve esnaflarımızın finansmana erişimine önemli bir katkı sunacaktır.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

SÜREYYA SADİ BİLGİÇ (Devamla) – Sayın Başkan, iki dakikada toparlayabilir miyim?

BAŞKAN – Sayın Bilgiç, lütfen toparlayınız.

SÜREYYA SADİ BİLGİÇ (Devamla) – İlk defa gelir vergisi mükellefiyeti tesis olunan ve mükellefiyet başlangıç tarihi itibarıyla 29 yaşını doldurmuş gençlerimize 3 vergilendirme dönemi boyunca elde ettikleri kazancın 75 bin Türk lirasına kadar olan kısmının gelir vergisinden müstesna tutulabilmesi sağlanmıştır. Vergiye gönüllü uyumun artırılması amacıyla haklarında henüz vergi incelemesine başlanılmamış veya takdir komisyonuna sevk edilmemiş mükellefler için “izaha davet” olarak adlandırılan yeni bir müessese getirilmiştir. 6736 sayılı Kanun’la mükelleflerin kamu kurumlarına olan birikmiş borçlarının faizleri silindi, ana borçları yeniden yapılandırıldı. Şehir içi taksi, dolmuş, servis, minibüs ve otobüs taşımacılığı faaliyeti ile ticari yük taşımacılığı faaliyetleri kapsamında kullanılan taşıtların yenilenmesi amacıyla 30/6/2019 tarihine kadar ticari araçlarda özel tüketim vergisi kaldırıldı. Yem ve gübredeki KDV kaldırıldı. İmalat sanayisinin makine ve teçhizat yatırımlarının finansmanında kullanılan kredilere banka ve sigorta muameleleri vergisi istisnası getirilmiştir. Dâhilde işleme ve geçici kabul rejimleri kapsamında ihraç edilecek malların üretiminde kullanılan girdilerin teminindeki tecil-terkin uygulaması 2020 yılının sonuna kadar uzatılmıştır. Kreş ve gündüz bakımevlerinin işletilmesinden elde edilen kazançların 5 vergilendirme dönemi boyunca vergiden istisna edilmesi sağlandı. İşlem maliyetlerini azaltmak amacıyla çeşitli alım ve hizmetlere damga vergisi, emlak vergisi ve harç istisnası getirildi.

Değerli arkadaşlar, daha kadınlarımız var, gençlerimiz var, engellilerimiz var ama zaman yok. Konuşmam boyunca AK PARTİ iktidarlarının kuruluşundan bu yana gerçekleştirdiğimiz reformlar ile halkımızın refah ve mutluluğunu artırmaya yönelik düzenlemeleri özetlemeye çalıştım. Meclisimize sunulan Anayasa değişikliği teklifiyle de inşallah bugüne kadar yapmış olduğumuz reformları taçlandırmış olacağız.

Ülkemizin muasır medeniyetler seviyesinin üzerine çıkmasında kilometre taşlarından biri olan 2017 yılı bütçemizin ülkemize ve milletimize hayırlar getirmesini temenni ediyor, bu duygu ve düşüncelerle, Genel Kurulu ve bizleri ekranları başında izleyen vatandaşlarımızı saygıyla selamlıyorum. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum Sayın Bilgiç, sağ olunuz.

LEVENT GÖK (Ankara) – Sayın Başkan...

BAŞKAN – Efendim, Milliyetçi Hareket Partisi Grup Başkan Vekili Erhan Usta Bey bir açıklama yapmak istiyorlar.

Buyurun, bir dakika.

V.- AÇIKLAMALAR

1.- Samsun Milletvekili Erhan Usta'nın, Isparta Milletvekili Süreyya Sadi Bilgiç'in 433 sıra sayılı 2017 Yılı Bütçe Kanunu Tasarısı ile 434 sıra sayılı 2015 Yılı Kesin Hesap Kanunu Tasarısı'nın tümü üzerinde AK PARTİ Grubu adına yaptığı konuşmasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması

ERHAN USTA (Samsun) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Sayın Bilgiç'in, tabii, konuşmasında katılmadığımız birçok yön var ama onlara girmeyeceğim. Yalnız, iki tane çok fahiş hata yaptı, onu mutlaka Genel Kurulun takdirine arz etmem gerekir.

Bir tanesi, özel ödenek ve gelir uygulamasının kendi dönemlerinde sınırlandırıldığını, bütçe dışı fonların da AKP dönemlerinde kapatıldığını söyledi. Bu yanlıştır; bu, Milliyetçi Hareket Partisinin koalisyon ortağı olduğu dönemde yapılmıştır.

Ama daha büyük hata, “2006 yılından itibaren, cumhuriyet tarihinde ilk defa, mahallî idarelerin konsolide bütçe istatistikleri kamuoyuyla paylaşılmaya başlanmıştır.” dedi. Arkadaşlar, bu “cumhuriyet tarihi” laflarını söylerken biraz dikkat etmek lazım, çok büyük bir hatadır. Mahallî idarelerin konsolide mali istatistikleri 1975 yılından itibaren yayımlanmaktadır. Olsa olsa bu, Maliye Bakanlığının sonradan yayımlamaya başladığı istatistiklerdir ama bunu sanki ilk kez gibi kullanmanın bir anlamı yoktur. Maliye Bakanlığının bu istatistikleri de dardır, kullanılmıyordur. Örnek olarak, Maliye Bakanlığının kendi bütçe gerekçesinde, 1975 yılından itibaren yayımlanmış olan Kalkınma Bakanlığı istatistikleri kullanılmaktadır. Dolayısıyla, çok ciddi bir hata vardır. Bu, lütfen, “Cumhuriyet tarihinde ilk defa şöyle böyle oldu.” şeylerinde biraz daha dikkatli olalım.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Teşekkür ederim.

LEVENT GÖK (Ankara) – Sayın Başkan...

BAŞKAN – Buyurunuz Levent Bey.

LEVENT GÖK (Ankara) – Sayın Başkan, az önce konuşan Sayın Bilgiç, Cumhuriyet Halk Partisi Grubu adına konuşan Sayın Kesici'ye atfen, kendisinin ODTÜ'de yapmış olduğu bir konuşmada “Enflasyon düşmez.” dediğini belirterek, kendisine ismini belirtmek suretiyle doğrudan bir ithamda, ifadede bulunmuştur.

SÜREYYA SADİ BİLGİÇ (Isparta) – İnternet sitesinde var efendim, ben onun için söyledim Sayın Kesici'ye.

LEVENT GÖK (Ankara) – İlhan Bey'e bu konuyla ilgili sataşmadan dolayı söz istiyoruz efendim.

BAŞKAN – Peki efendim.

İlhan Bey, buyurun. (CHP sıralarından alkışlar)

Beyefendi, iki dakika içinde rica edeyim.

VI.- SATAŞMALARA İLİŞKİN KONUŞMALAR

1.- İstanbul Milletvekili İlhan Kesici'nin, Isparta Milletvekili Süreyya Sadi Bilgiç'in 433 sıra sayılı 2017 Yılı Bütçe Kanunu Tasarısı ile 434 sıra sayılı 2015 Yılı Kesin Hesap Kanunu Tasarısı'nın tümü üzerinde AK PARTİ Grubu adına yaptığı konuşması sırasında şahsına sataşması nedeniyle konuşması

İLHAN KESİCİ (İstanbul) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Süreyya Sadi Bey benim de arkadaşımıdır, dostumdur. Çok böyle kuvvetli bir sataşma olarak da görmem söylediklerini.

1990 yılında ben öyle bir konferans vermiş olurum, uyar yani bana, uyuyor, hatırlamıyorum ama. Enflasyonla ilgili...

SADİ SÜREYYA BİLGİÇ (Isparta) – Ne yapalım? Atay Bey söyledi.

İLHAN KESİCİ (Devamla) – Hayır hayır...

Enflasyonla ilgili ona benzeyen şeyler söylemiş de olabilirim. O 1990'ların enflasyonist ortamı gerçekten çok vahşi bir enflasyonist ortamdı. Onun, tabii, sizin iktidara gelişinizle fazla bir ilişkisi yok ama sadece küçük bir düzeltme yapmak isterim. Ben bu tür şeyleri iyi beceremiyorum yani cevap vermek, kontre cevap vermek işlerini filan ama bir küçük nokta, bu IMF borcuyla ilgili olmak üzere: 2002 yılında kamunun borcu, devlet sektörünün dış borcu 64 milyar dolardı, bunun 22'si IMF'ye idi. 22'sinin IMF'ye olmasının sebebi, bir önündeki 2001 krizidir. Zaten o 2001 krizi olmuş olmasaydı muhtemelen AK PARTİ filan da burada olmuş olmayacaktı. 22'si IMF'ye idi, IMF çok büyük bir kredi açtı bize, çok iyi etti, yoksa çok daha kötü sonuçlarla karşılaşabilirdi Türkiye, Türkiye çok kolay atlattı. Aslında, erken seçim olmamış olsaydı yani Kasım 2002'de değil de 2003'te, 2004'te seçim olmuş olsaydı siyasi sonuçları da çok farklı filan çıkardı.

Şimdi, buradan şunu söyleyeyim ben: Demek ki IMF'ye 22 milyar dolar borcumuz var, IMF'nin dışında 42 milyar dolar daha borcumuz var, toplamı 64. Kamu sektörünün şimdiki borcu 122 milyar dolar. IMF'ye sıfırlandı yani 64'ün içerisindeki bir bölüm sıfırlandı ama geri kalanı duruyor. Şimdi onun ulaştığı nokta 122 yani 64 -IMF'li, IMF'siz, fark etmez- 122 olmuş, 2 katına çıkmış; bir.

İki: Bu borç kalemlerinde görünmeyen ama devletin dış borcu mahiyetinde kabul edilmesi gereken bir kalem daha var; o da işte, bu büyük projelere, “mega projeler” dediğimiz projelere verilmiş olan, ne kadarı verildi, ne kadarı bunun içindedir, değildir, çok da bilmediğimiz hazine garantili krediler var, daha doğrusu, kredilere karşılık verilmiş olan hazine garantileri var. Bu rakam 42 milyar dolar gibi benim hesaplarımda. Demek ki kamunun şimdiki bu dış borç yükümlülüğü ne? Bu 122'ye 42 daha eklersek, işte, 164'lük filan bir rakam eder; bu bir.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

İLHAN KESİCİ (Devamla) – İki: Bu dönem içerisinde 60 milyar dolarlık özelleştirme yapıldı. O özelleştirme daha önceki dönemlerin yarattığı iktisadi kıymetlerdi. Onu da şeyden çıkarırsanız zaten, neredeyse sıfırdan 122 milyar dolara çıkmış olan bir dış borç görünüyor. Bu çok Süreyya Sadi Bey, bu iyi değil ama netice itibarıyla böyle bir şey.

Bu bilgileri arz etmek istedim.

Çok teşekkür ederim. (CHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum Sayın Kesici, çok sağ olun.

IV.- KANUN TASARI VE TEKLİFLERİ İLE KOMİSYONLARDAN GELEN DİĞER İŞLER (Devam)

A) KANUN TASARI VE TEKLİFLERİ (Devam)

1.- 2017 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanunu Tasarısı (1/774) ile Plan ve Bütçe Komisyonu Raporu (S. Sayısı 433) (Devam)

2.- 2015 Yılı Merkezi Yönetim Kesin Hesap Kanunu Tasarısı (1/733), 2015 Yılı Merkezi Yönetim Kesin Hesap Kanunu Tasarısına İlişkin Olarak Hazırlanan 2015 Yılı Genel Uygunluk Bildiriminin Sunulduğuna İlişkin Sayıştay Başkanlığı Tezkeresi (3/828), Merkezi Yönetim Kapsamındaki Kamu İdarelerine, Sosyal Güvenlik Kurumlarına ve Diğer Kamu İdarelerine Ait Toplam 211 Adet Denetim Raporunun Sunulduğuna İlişkin Sayıştay Başkanlığı Tezkeresi (3/829), 2015 Yılı Dış Denetim Genel

Değerlendirme Raporunun Sunulduğuna İlişkin Sayıştay Başkanlığı Tezkeresi (3/830), 2015 Yılı Mali İstatistikleri Değerlendirme Raporunun Sunulduğuna İlişkin Sayıştay Başkanlığı Tezkeresi (3/831), 2015 Yılı Faaliyet Genel Değerlendirme Raporunun Sunulduğuna İlişkin Sayıştay Başkanlığı Tezkeresi (3/832), 6085 Sayılı Sayıştay Kanunu Uyarınca Hazırlanan 2015 Yılı Kalkınma Ajansları Genel Denetim Raporunun Sunulduğuna İlişkin Sayıştay Başkanlığı Tezkeresi (3/834) ile Plan ve Bütçe Komisyonu Raporu (S. Sayısı: 434) (Devam)

BAŞKAN – Efendim, şimdi, Adalet ve Kalkınma Partisi Grubu adına ikinci söz Çanakkale Milletvekili ve Grup Başkan Vekili Sayın Bülent Turan’a aittir.

Buyurunuz Sayın Turan. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

Süreniz otuz dakikadır.

Buyurun Beyefendi.

AK PARTİ GRUBU ADINA BÜLENT TURAN (Çanakkale) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; 2017 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanunu Tasarısı için AK PARTİ Grubu adına söz aldım. Bütçe kanununun ülkemiz, milletimiz, demokrasimiz, Parlamentomuz için hayırlı olmasını ümit ediyorum.

Bütçe kanunu tasarısının hazırlanmasında emeği geçen başta Maliye Bakanımız ve bürokratları, Plan ve Bütçe Komisyonu Başkanı ve üyeleri, tüm destek olan, konuşmalar yapan, on iki gün boyunca burada her türlü müzakerede bulunan muhalefet ve iktidar partisi vekillerine AK PARTİ Grubu adına teşekkür ediyorum.

Öncelikle, geçtiğimiz hafta Beşiktaş’ta kiralık katiller, kiralık örgütler tarafından terör saldırısı sonucunda şehit olan polislerimize ve vatandaşlarımıza Allah’tan rahmet diliyorum. Milletimizin başı sağ olsun.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; bütçe, devletin gelir kaynaklarını ve imkânlarını karşılaştırarak bunlara rasyonel çözümler bulan bir çalışma sistemi. Bütçe bir iktidarın yöneticilik başarısını ölçen, bütçe bir anlamda bir iktidarın güvenoyu anlamına gelen kanun tasarısı.

Sayın Başkan, değerli arkadaşlar; bütçe bizim için sadece teknik bir kanun değildir, sıradan bir kanun değildir; bütçe bizim için bir emanettir, bütçe demokrasinin özüdür, bütçe hesap verilebilirlik demektir. Biz bütçeyi sadece demokrasinin bir unsuru olarak değil aynı zamanda milletin bize bir emaneti olarak görürüz. Kars’ta dağın başında çobanlık yapan bir vatandaşımızın da, İstanbul’daki bir bankacımızın da bu bütçede hakkı vardır, emeği vardır, emaneti vardır diye düşünüyoruz. (AK PARTİ sıralarından alkışlar) Mali disiplini bu yüzden en üst düzeyde tutmak istiyoruz. Şu ana kadar 14 bütçe yaptık, şu an 15’inciye görüşüyoruz, hepsinden alnımızın akıyla çıkmaktan dolayı Allah’a hamdediyorum. Allah, aldığımız işlerin hakkını vermeyi bizlere nasip etsin.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; bütçe yapmak bir parti için, bir hükümet için büyük bir onurdur, ancak aralıksız on beş yıl boyunca bütçe yapmak apayrı bir onurdur. Bizim yakın dönem çok partili tarihimize baktığımızda Demokrat Partinin on yıl boyunca, Adalet Partisinin altı yıl boyunca, Anavatan Partisinin de yedi yıl boyunca bütçe yaptığını görüyoruz. Hiçbir partiye on beş yıl boyunca bütçe yapma imkânı verilmedi. O yüzden, milletin en çok teveccüh ettiği, on beş yıl boyunca bütçe yapma imkânı verdiği bu harekete mensup olmaktan çok ayrı bir gurur duyuyorum, bahtiyarlık duyuyorum. Allah bize bu millete daha nice yıllar, nice on beş yıllar bütçe yapmayı nasip etsin. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; bu on beş yıllık bütçe çalışmasının öncesindeki Türkiye'ye baktığımızda enflasyonun yüzde 100'leri bulduğu, bir yasama döneminde birden fazla hükûmetin değiştiği, çok stratejik olan adımların atılamadığı, ekonominin, dış politikanın, her alandaki yatırımın geriye gittiği bir dönemi beraber yaşadık. Düşünün ki 1950'den 2002'ye kadar yani çok partili hayatımızda, elli iki yıllık dönemde tam 39 hükûmet kurulmuş. Bir daha söylüyorum, elli iki yıllık çok partili dönemde toplam 39 tane hükûmet kurulmuş. Bu bile başlı başına aslında ne demek olduğunun cevabı yani on altı ayda bir hükûmet değişirse bu ülkenin büyüyemeyeceğinin, Edirne-Kars vizyonunu aşamayacağının, geçmişten gelen sorunlarıyla beraber ileriye taşınamayacağının en güzel göstergesi. O yüzden ki on beş yıllık bütçe öncesinde âdeta siyasetin dümeninde, milletin adına iş yapanların önünde milletin kendisi değil, patronlar vardı, bürokratlar vardı, medya patronları vardı ve iş adamları vardı ama AK PARTİ bunların hepsini yerle bir etti, on beş yıl içerisinde bütçe onun dışında bir siyasi kültür geliştirdi. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

Değerli arkadaşlar, yine o dönemlere baktığımızda siyasi istikrarın sonucu olarak çöp dağları mı isterseniz, hastane kuyukları mı istersiniz, hava kirliliği, banka batmaları, işkence haberleri, IMF borçları, insan hakları ihlalleri, enflasyonun coşması, ekonomik krizler hepimiz için sıradan bir haber hâline gelmişti.

Değerli arkadaşlar, daha on dört aylık bir partiyken bizim partimiz çıkıp değişim vadettiğinde, “Bu sorunlara ancak AK PARTİ'nin iktidarı engel olur.” dediğinde bu millet bize çok büyük bir destek verdi. Hatta, bu on beş yıl içerisinde 5 genel seçim, 3 yerel seçim, 2 referandum, 1 Cumhurbaşkanlığı olmak üzere toplam 11 seçim yaptık. Bir daha söylüyorum, şu on dört yıl içerisinde 11 seçim yaptık. O yüzden, bu on dört yıldaki 11 seçime rağmen hiç kaybetmedik ancak hiç de şımarmadık. Görevimizi artıran seçimler oldu, sorumluluğumuz arttıkça boynumuz yere eğildi, oyumuz arttıkça daha sağlam durmak için, daha fazla milletin hakkına dikkat etmek için gayret ettik. Bırakın şımarmayı, daha çok çalıştık, daha çok yenilendik. Yenilendikçe güçlendik, milletimiz de bize âdeta “İş bilenin, kılıç kuşananın.” dedi. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; peki bu halk bizi neden on beş yılda 11 seçim kazandırarak destekledi ve anketler gösteriyor ki çok büyük bir oy oranıyla hâlâ önlerdeyiz, neden? Hiç kimse bizim -tabiri caizse- kara kaşımıza kara gözümüze oy vermedi. Biz çalışmasaydık, üretmeseydik, emanete hakkıyla sahip çıkmasaydık, dürüst olmasaydık, sözümüzü namus bilmeseydik, cesur olmasaydık, vesayet odaklarıyla kavga etmeseydik, daha önceki iktidarlar gibi bürokrasiye, iş dünyasına, atanmışlara “Buyurun, siz yönetin.” deseydik, milletin beraber yürümeseydik, gece gündüz çalışmasaydık, “Durmak yok, yola devam.” demeseydik bu millet bize niye oy versin?

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; on iki gün boyunca bütçeyi çok teknik olarak değerlendirdik, rakamlar, sayfalar, grafikler verdik. Ben ayrıntıya girmeden önce bütçeyle ilgili fotoğraf çekmek istiyorum izin vererseniz.

Bakınız değerli arkadaşlar, öncelikle, 2017 yılı bütçesinin temel özelliği, 2002 yılındaki bizim bütçemizin 120 milyar olan karşılığı bugün itibarıyla 650 milyar. Bir daha söylüyorum, AK PARTİ'nin birinci bütçesi, 120 milyar olan bütçemiz bugün 650 milyarı aşmış durumda, hamdolsun. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

İkinci bir cümle unutmamamız gereken: 2002 yılında yani on beş yılın başlangıcında 79 milyar olan bütçe gelirlerimiz bugün itibarıyla 600 milyarı aşmış durumda; 8 kat artmış. 2002'de 100 lira olan gelirin her 86 lirası faize giderken bugün sadece 11 TL'si gidiyor.

Az önce Sayın Kesici'yi çok büyük keyifle dinledik. Keşke her konuşma böyle olsa; hakaretten, iftiradan, Cumhurbaşkanına diklenmekten, farklı farklı, vizyonsuz konuşmalardan öte bu tarz konuşmalar olsa. Ben, teşekkür ediyorum, keyifle dinledik. Ancak, Sayın Kesici konuşmasında 2002 yılındaki faiz rakamlarını söylemedi. Sayın Kesici'ye özellikle, geldiği siyaset kültürüyle tanınan bir ifadeyle beraber söylemek istiyorum: “Bizi eleştirdiğiniz o yolların daha çok yapılmasını, o köprülerin daha çok yapılmasını siz neden sağlamadınız?” desek, muhtemelen bize “Ya, para vardı da biz mi yapmadık?” diyecekti; işte, paranın kaynağı bu değerli arkadaşlar. (AK PARTİ sıralarından alkışlar) 100 liralık gelirin 86 lirası faize giderken bugün sadece 11 lirası gidiyor değerli arkadaşlar.

Yine, Sayın Kesici konuşmasında birçok örnek verirken “OSB’ler batıyor, sanayi mahvoluyor.” dedi. O konuşmadan hemen sonra 3 tane OSB başkanından Kayseri’den, Kocaeli’den, Denizli’den bir sürü fotoğraf geldi “İşçi arıyoruz.”, “Yatırım yapıyoruz.” diye. Bu ülke batmadı arkadaşlar. Dönemsel olarak sıkıntılar olabilir, dönemsel olarak kurun değiştiği anlar olabilir, çevremizdeki savaşlarla beraber, Avrupa’nın ekonomisinin geriye gitmesiyle beraber sıkıntılar da olabilir. Ama, bütçemiz de, enflasyon da, faiz de, yatırım da tamamen kontrolümüz altında olmakla beraber yarınlar için daha iddialıyız, göreceksiniz daha iyi şeyler yapacağız inşallah.

Değerli arkadaşlar, peki, bütçenin bu genel fotoğrafından sonra en öne çıkan başlığımız ne diye baktığımızda şunu keyifle, gururla söyleyebiliyoruz: AK PARTİ eğitimin yanında, eğitimcinin yanında. Biz iktidara geldiğimizde 2002 yılında eğitimin bütçedeki payı sadece yüzde 10’du, şu an tam yüzde 20. Avrupa Birliğinde şu an hâlâ yüzde 10,6; Avrupa’nın tam 2 katı fazla eğitime yatırım yapan bir Hükûmetiz. İlk defa AK PARTİ’li bütçe yıllarında Millî Savunma bütçesinden daha fazla bütçe Millî Eğitime verildi.

Değerli arkadaşlar, yıllarca değişik polemiklere, nümayişlere konu olan bir harç meselesi vardı; üniversite harçları, kalsın, kalkmasın... Kavgalar olur, eylemler olur. Sözüm ona sadece solcuların elindeymiş gibi bu üniversitelerdeki harçlar kaldırılсын kavgası oldu. Haberiniz bile olmadı tabiri caizse, biz kaldırdık, biz. Şu an ne harç var ne de bunlarla ilgili sorunlar var. (AK PARTİ sıralarından “Bravo” sesleri, alkışlar) Burslarımız artıyor, yurtlarımız artıyor, her ilde üniversite yapma iddiamız devam ediyor.

Değerli arkadaşlar, sağlık meselesi... Yine, saatlerce eskileri, yenileri anlatabilirim ama temel fotoğrafı ortaya koymak istiyorum. Bizler, hastane kuyruklarında sabahlayan, ilaç alamayan, hastanede rehin kalma haberlerini duyan bir nesiliz. Yıllarca bunu okuduk, gazetelerde gördük ama şimdi, her ilimizde neredeyse şehir hastaneleri adıyla otel gibi hastane imkânlarımız oldu ve daha da olacak. 2002 yılında 618 olan ambulansımız, bugün, bin demiyorum, 2 bin demiyorum, 3 bin demiyorum, tam 5 bin oldu arkadaşlar. 2002’de 600 ambulans, bugün 5 bin ambulans.

Değerli arkadaşlar, 2002 yılında eğitim ile sağlığın yani kişiye direkt dokunan bu ana başlıkların bütçedeki oranı yüzde 20’yi geçmiyordu, şu an tam yüzde 37. Bir daha söylüyorum, eğitim ve sağlığın bütçemizdeki oranı yüzde 37. Avrupa Birliğinde kaç? Yüzde 25. Biz bu konularda iddiamızı tüm dünyaya gururla söyleyeceğiz.

BAKİ ŞİMŞEK (Mersin) – Asgari ücret nasıl, asgari ücret? Ona bakalım, Avrupa Birliğiyle bir de onu kıyaslayalım.

BÜLENT TURAN (Devamla) – Ulaşım ayrı bir başlık, saatlerce anlatabilirim.

Değerli arkadaşlar, ulaşımda ülkenin çağ atladığını herkes gördü. (CHP sıralarından gürültüler) Siz görmeyin ama vatandaşımız gördü. 25 bin kilometre oldu şu an bizim sadece bölünmüş yollarımız. 2002’de 6 ilde olan bölünmüş yol, şu an 76 ile çıkmış durumda. Daha ne anlatayım sizlere? Ulaşımdaki köprüler, boğaz köprüleri, Yavuz Sultan Selim, Marmara Köprüsü, hele ki şimdi Çanakkale’yi görün inşallah 18 Martta Çanakkale köprümüzün temelini attığımızda. Tarımda, sanayide, turizmde çok daha fazla vizyonu hep beraber yakalayacağız değerli arkadaşlar.

Peki, sadece kişiye dokunan yatırımlar mı? Millî Savunmaya bakın. Yine, 2002 yılında sadece yüzde 24 oranında yerli silahımız, sanayimiz varken, bugün bu yerli savunma sanayimiz yüzde 60’lara geldi. Millî taarruz helikopteri ATAK, GÖKTÜRK-1, GÖKTÜRK-2, insansız hava araçları... Ki bugün bir gazete Türk malı olan insansız hava aracı için “Çok pahalı” diye manşet atmış. Aslında şunu demek istemiş: İsrail’in Heron’u varken neden Türkiye’nin ANKA’sı, Bayraktar’ı var demek istemiş? Bizler daha çok ANKA yapmaya, daha çok Bayraktar yapmaya, daha çok yerli, daha çok millî üretim yapmayı hep beraber gayret edeceğiz. HÜRKUŞ eğitim uçuşu uçağı, Fırtına Obüsü, modern piyade tüfeğimiz, MİLGEM millî gemimiz; hangisini anlatayım değerli arkadaşlar?

Eskiden bizim uluslararası anlamda markamız yok hükmündeydi neredeyse ama bugün sizin çok eleştirdiğiniz TRT başlı başına bir marka değeri hâline geldi; Arapçası, Kürtçesi, İngilizcesi, farklı dillerde uyduda bambaşka bir kanal hâline geldi. En son adım TRT World. Tüm dünyada örnek gösterilen bir kanal hâline geldi, vizyonu, içeriğiyle, renkleriyle bambaşka kanal hâline geldi değerli arkadaşlar.

2012 yılında Türk Hava Yolları orta ölçekli bir kurumken, bir şirketken bugün dünyanın birçok noktasına uçan, 117 ülkeye uçan, 298 noktaya uçan bir hava şirketi hâline geldi. Türk Hava Yollarını tanımayan insan kalmadı, TRT’yi tanımayan insan kalmadı. Bunun ötesinde daha birçok kurum sayabilirim. Vaktimiz kısa diye hızlı geçmek istiyorum.

Değerli arkadaşlar, bunları yaparken “Nasıl yaptık?” sorusunun bir iddiası var. Biz bu millete sevdalıyız, biz iş yapmak istiyoruz, bizim derdimiz var. O yüzden bunları başarıyoruz. Eğer zihinsel değişiklik olmasaydı, eğer biz eskiden gelen hâlimizi devam ettirseydik bunları yapamazdık. Hani büyük şairlerimizden Yahya Kemal’in dediği gibi “İnsan, âlemde hayal ettiği müddetçe yaşar.” Biz, bu topluma hayal etmeyi öğrettik. Önceden kendi şehrinden dışarıya çıkmayan insanlarımız vardı, Avrupa’nın, dünyanın hiçbir şehrine temsilcilik açmayan yayınlarımız, yayın organlarımız vardı ama artık bugün şirketlerimiz de, basınıımız da, iş adamlarımız da herkes AK PARTİ’nin vizyonu ile beraber Türkiye’ye yakışan adımları atmaya devam ediyor. Siz hayal ederseniz Yavuz Sultan Selim Köprüsü olur, siz hayal ederseniz Çanakkale Köprüsü olur, siz hayal ederseniz Marmaray olur, Körfez Köprüsü olur ve yeniden büyük Türkiye’nin inşası başlar inşallah.

Değerli arkadaşlar, bugünlere kolay gelmedik; zaman oldu liderimizi hapse attılar, zaman oldu davamızın önüne set vurdular, zaman oldu kapatma davası açtılar, zaman oldu “Siz cumhurbaşkanı seçemezsiniz.” dediler, zaman oldu bizim önümüze farklı atraksiyonlarla, darbelerle geldiler. Ama hep “ya sabır” dedik, “ya sabır” dedik, hep milletimize sırtımızı dayadık. Birilerinin yaptığı gibi “Sırtımızı falanca örgüte...” demedik, Avrupa’ya gitmedik, şikâyet etmedik, hendek kazmadık, “Biz sadece milletle yürürüz.” dedik, milletle beraber yol yürüdük. Allah’a hamdolsun ki bugünkü tabloyla karşılaşmış olduk. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

Sayın Başkanım, değerli milletvekilleri; sadece eğitim, sağlık, silah gibi değil çok şey söylemek istiyorum. Bakınız, yine insan hak ve özgürlüklerini güvence altına alan kurumlar kurduk. İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu, Kamu Denetçiliği Kurumu AK PARTİ döneminde kuruldu. Partimizde İnsan Hakları Başkanlığı bu dönemde kuruldu, ana dilde savunma hakkı bu dönemde verildi, farklı dil ve lehçelerde yayın yapma bu dönemde hayata geçirildi, azınlıklara kendi mülkiyetlerini, vakıf mülkiyetlerini verme hakkı bu dönemde sağlandı, 4+4+4’le eğitim özgürleştirildi, ceza sisteminde iyileştirmeler yapıldı, denetimli serbestlik geldi, çocuklara özel ceza infaz sistemi geldi, cezaevleri saydamlaştırıldı, orantısız güç kullanmanın önüne geçildi, idari bilgi edinmenin önü açıldı, yerleşim yerlerinin eski isimlerinin önü açıldı, işkence ve kötü muameleye son verildi, Türkiye için utanç vesilesi olan başörtüsü yasağı, katsayı yasağı gibi kronik sorunlar yerle bir edildi, kadına yönelik pozitif ayrımcılık hükmü Anayasa’ya girdi. Türkiye darbe zihniyetiyle AK PARTİ döneminde yüzleşti çünkü Şeyh Edebali’nin dediği gibi “İnsanı yaşat ki devlet yaşasın.” dedik. (AK PARTİ sıralarından alkışlar) AFAD gibi, TİKA gibi, Kızılay gibi, Yunus Emre Enstitüsü gibi olağanüstü gurur duyduğumuz kurumlara vakit yok diye girmiyorum.

Değerli arkadaşlar, peki, ben, bu on iki gün boyunca konuşurken, bunları ortaya koyarken daha çok muhalefetteki arkadaşlarımız ne söylemişler diye özel çalışma yaptırдым. Danışmanlarımı topladım. Ne demişler? Bakın arkadaşlar, öne çıkanlar: Bir, Saray; iki, diktatör; üç, Cumhurbaşkanlığı; dört, tırı vırı. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

Arkadaşlar, sizin Saray dediğiniz bu milletin evi, bu milletin huzur bulduğu yer, siz tapu kadastro müdürlüğüne bina yapıldığı zaman kızmıyorsunuz, valiliğe, adliye sarayına kızmıyorsunuz, Avrupa’ya gittiğinizde, dünyanın değişik şehirlerine gittiğinizde, “Başkanlık sarayı” dendiğinde fotoğraf çektiyorsunuz, “Aman, ne güzel!” diyorsunuz, orta hâlli, “bir saray” diye ifade ettiğiniz külliye bu milletin gurur duyduğu bir mekân hâline geldi.

Fakat, oyunuz niye artmıyor, biliyor musunuz? Farkında olmayabilirsiniz, on beş yıldan beri 25’i 26 yapamadınız, yapamazsınız. Her “saray” dediğinizde birilerini kırıyor, her “kaçak” dediğinizde birilerini kırıyor. Sayıları aldım: 16 bin muhtar orada yemek yemiş, 10 binden fazla STK toplantı yapmış, millet orada camiye gidiyor, kütüphaneye gidecek, kongreye gidecek, millet orada yaşıyor. Siz hakaret ettikçe adam diyor ki, “Ya, ben gittim, senin dediğin altın klozetin gördüğümle alakası yok. Sen yalancısın o zaman.” diyor. Bunu millet görüyor arkadaşlar. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

Bakınız, “Tayyip Erdoğan” dediğiniz adam, Sayın Cumhurbaşkanımız, İstanbul Belediye Başkanı olduğunda -ben İstanbul’u iyi bilirim- Florya’da, sahilde, ormanda harika ötesi bir ev var, lojman var, konut var Büyükşehir Belediye Başkanı için, bırakmadı, beş yıl başkanlık yaptı, Üsküdar’daki mahalleden çıkmadı o adam. Devam ediyorum: Başbakan oldu, on iki yıl görev yaptı. Sizin başbakanlığınızın, bu devletimizin yok muydu konutu, yok muydu misafirhanesi? Ama Keçiören’de bir apartmanda on iki yıl boyunca kiracı oldu o insan. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

Değerli arkadaşlar, bizim gözümüz sarayda değil, bizim gözümüz iş yapmakta, bu ülkenin onurunu ayağa kaldırmakta, tarihten gelen o medeniyetimizi, sorumluluğumuzu tekrar dosta, düşmana göstermekte. Ev derdi, saray derdi olsaydı, belediye başkanlığında, başbakanlığında krallar gibi yaşayamaz mıydı? Yaşardı arkadaşlar. O yüzden, bunları niye söylüyorum biliyor musunuz; aynaya bakın, aynaya. Dışarıda çay içerken gelecek buraya, önceki konuşmacıyı bilmiyor, sonrakini bilmiyor, direkt “diktatör”, “Saray var, o var, bu var.” Yapmayın ya!

Oyunuzun artmamasının sebebi biz değiliz, sizsiniz aynı zamanda. Aynı şeyleri yapıp da farklı sonuçlar beklemek makul insanların tavrı değildir. Aynı şeyi yapacaksınız, oyunuz artacak; artmaz. Kaldı ki, o yüzde 25 oyun da içerisinde sizin payınız çok az arkadaşlar. Altı okun içerisinde Mustafa Kemal'in hatırası var, İnönü'nün hatırası var, tarihiniz var. Adam diyor ki "Kanım aksa oyum size." Yani, size değil tarihinize oy veriyor. Çoğunuz çıkıyorsunuz bağıriyorsunuz, hakaret ediyorsunuz; ortada ne var? 25, 26 olmadı, olmaz! (AK PARTİ sıralarından alkışlar) Hâlâ buraya çıkanlar FETÖ'nün kasetçaları gibi; "17 Aralıkta böyle oldu, dolar kutuları böyle oldu." gibi hâlâ sizin önünüze konan argümanlarla bize saldırıyorsunuz. O FETÖ ki -tırnak içerisinde- Müslüman cemaatler içerisinde sayılırken karşıydınız ama hainler arasında olunca yanında olmaya çalıştınız. Hüsnü Mahalli, beş on sene önceye kadar irticacıydı, Arap'tı, kötüydü; ne zamanki Esad'ın yanında olmaya başladı alkışlamaya başladınız. Bunlar yanlış arkadaşlar, bunlar doğru değil. Edirne'ye ciğer yemeye gitmediniz. Niyetinizi biliyoruz, HDP'nin avukatlığı size kalmaz. Ses çıkarmayın, Edirne'ye ciğer yemeye gitmediğinizi bir daha söylüyorum.

Değerli arkadaşlar, Cumhuriyet Halk Partisinin doksan yıllık hatırası kıymetli bir hatıra.

ÖMER FETHİ GÜRER (Niğde) – Ya, sen bütçeden konuş, bırak Cumhuriyet Halk Partisini.

BÜLENT TURAN (Devamla) - Bu hatıraya sahip çıkın, bu hatıraya sahip çıkmazsanız kendi aranızdaki arkadaşlarınızın uyarılarına sahip çıkın.

ÖMER FETHİ GÜRER (Niğde) – Yaptığınız bir şey yok. Sen onları anlat.

BÜLENT TURAN (Devamla) - Hadi bana kızılıyorsunuz, Sayın Nevşehir, bana kızılıyorsunuz canın sağ olsun ama bakın, söylediğim, sadece benim eleştirilerim değil.

Bakınız, değerli arkadaşlar...

LEVENT GÖK (Ankara) – Bülent, karıştırdın "Niğde" diyecektin herhâlde.

BÜLENT TURAN (Devamla) - Niğde, patatesi bol Niğde.

LEVENT GÖK (Ankara) – Niğde, değil mi?

BÜLENT TURAN (Devamla) - Bakınız, kendi arkadaşlarınız bu tavırdan rahatsız bunu yapmayın değerli arkadaşlar. İsim vermeyeceğim, sizin vekiliniz, milletvekiliniz "Yeter artık, sabır, sabır, sabır bir yere kadar. Ben Atatürk'ün kurduğu gibi bir CHP istiyorum, oraya buraya savrulan değil. Adana mitinginde Nazlı Ilıcak, Mehmet Altan gibi Ergenekon, Balyoz süreçlerinin savunucusu FETÖ'cülerin isimlerinin anılmasını kabul etmem." diyor. Kim? Sizinkiler diyor. Ben de etmiyorum, size yakışmıyor bu arkadaşlar.

Kızabilirsiniz, gidin Nazlı Ilıcak'ı vekil yapın, gidin Ahmet Altan'ı vekil yapın önemli değil, istediğinizi yapın ama değerli arkadaşlar, CHP'nin bir hatırası var bu hatıraya yanlış yapmayın.

Bakınız, bir başka, size yakın bir avukat diyor ki: "Adana mitinginde gazeteciler sayılmış, yoklama yapılmış. 'Nazlı Ilıcak' denilince halkın 'burada' demesi istenmiş; o oradaysa ben orada yokum." diyor.

ÖMER FETHİ GÜRER (Niğde) – Sen ne diyorsun o konuda?

BÜLENT TURAN (Devam) - Dursun Çiçek, bir başka vekiliniz. "Ali Tatar, Murat Özenalp, Cem Çakmakların sesleri, bakışları olmaya devam edeceğiz. Cumhuriyet ve demokrasi cephesinde Altan ve Ilıcak olmayacaktır." diyor. Değerli arkadaşlar, yanlış bir yerdesiniz, aynaya bakın, kendinize gelin derim ben; bunu da bir dost tavsiyesi olarak kabul edin. Daha bunun gibi onlarca vekillerinizin sitemi var size, "Böyle yapmayın." diye. Ama eski, kıymetli genel başkanınız, der ki: "Ergenekon mimarlarını alkışlamak son derece yanlış." der Sayın Deniz Baykal. Ben de diyorum: Ergenekon sanıklarının alkışlatmak, mimarlarını alkışlatmak son derece yanlıştır arkadaşlar, yapmayın bunları.

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) - Bülent, sizsiniz mimarı ya, sizsiniz mimarı.

BÜLENT TURAN (Devamla) - Değerli arkadaşlar...

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) - Onlar taşeron, sen esas işverensin.

HAKAN ÇAVUŞOĞLU (Bursa) - Laf atma, laf atma!

BÜLENT TURAN (Devamla) - Bir diğer mesele, sarayın dışında...

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) - Onlar taşeron, sen esas işverensin.

HAKAN ÇAVUŞOĞLU (Bursa) - Laf atma, laf atma! Ne laf atıyorsun?

BÜLENT TURAN (Devamla) - Başkanlık ilgili iddialarınız ortaya kondu. Bu başkanlıkla ilgili meselede gördük ki...

HAKAN ÇAVUŞOĞLU (Bursa) - Bak bana, laf atma oradan.

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) - Sus!

BÜLENT TURAN (Devamla) - Değerli arkadaşlar...

HAKAN ÇAVUŞOĞLU (Bursa) - Grup başkan vekilisin, utanmıyor musun? Bana da öyle bakma oradan.

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) - Ben kimseye bir şey demem ama seni dinlemem.

BAŞKAN - Efendim, değerli milletvekilleri, gayet güzel gidiyoruz. Lütfen hatibe müdahale etmeyiniz. İnsicamı bozmayalım.

Teşekkür ediyorum.

Buyurun Sayın Turan.

BÜLENT TURAN (Devamla) - Hurdacı bağırır, sarraf susar. Bence bağırmanın. (AK PARTİ sıralarından “Bravo!” sesleri, alkışlar)

Değerli arkadaşlar, başkanlık sistemiyle ilgili az önce Sayın Kesici bazı iddialarda bulundu. Dedi ki: “Sayın İnönü, partili cumhurbaşkanlığını kaldırmak için gayret etti.” Bakın değerli arkadaşlar, bizim o tarihe ilişkin bu cümle söylendiğinde bir cevabımız olur: Sizin o, sözüm ona çok demokrat zamanlarınızda açık oy, gizli seçim vardı, gizli sayım vardı. Hangi demokrasiden bahsediyorsunuz o dönemde? Kaldı ki biz Sayın Kesici gibi Demokrat Partinin hatırasını taşıyan soy isimden, uzun yıllar orada görev yapmış bir isimden, ailesinden İnönü’den çok Menderes demesini beklerdik, Menderes’i söylemesini isterdik. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

Yine, Sayın Kesici dedi ki: “Tayyip Erdoğan’a -Allah gecinden versin- Hak vaki olsa bu Anayasa değişikliğini bir tek vekil taşımaz, kollamaz, korumaz.”

Ben iddia ediyorum Sayın Kesici: Bizim partimiz sizin partiniz gibi değil. Bizde 316 tane Recep Tayyip Erdoğan var. (AK PARTİ sıralarından alkışlar) Bu bizim emanetimiz. Millet arkamızda, halk arkamızda çünkü biz biliyoruz ki Menderes de, Demirel de, Sayın Türkeş de, Sayın Erbakan da, Sayın Özal da başkanlık sisteminin bu ülkenin menfaatine olduğunu ifade ettiler. Biz bu başkanlığı kendimize istemiyoruz arkadaşlar. Başkanlık şu an bizim için bir sorun değil. Çok vefalı Başbakanımız ile Cumhurbaşkanımızın uyumu dünyaya örnek bir uyum. O yüzden başkanlıktan kaynaklı bizim sorunumuz yok. Biz oturuyoruz, konuşuyoruz, bir araya geliyoruz, sorunları çözüyoruz ancak, sizin dediğiniz gibi, bizden sonraki dönemlerde bu sistem bir kriz sistemi. 367 krizinden sonra ortaya çıkan halkın seçtiği Cumhurbaşkanı, halkın seçtiği başkan bir araya geldiği zaman bu bir kriz sebebi. Bu kriz olmasın istiyoruz, bu krizi biz aşıyoruz. Sayın Binali Yıldırım ile Sayın Tayyip Erdoğan’ın kriz ihtimali yok. Ama bir daha diyorum: Bizden sonra iki farklı siyasi kültürden gelen güçlü Başbakan, güçlü Cumhurbaşkanı.

ÇETİN ARIK (Kayseri) – Tek adam diyorsun yani.

BÜLENT TURAN (Devamla) - Bu yanlış, bu yanlış arkadaşlar. Buna ne olur sağduyuyla yaklaşın, sakın yaklaşın. “Yok, efendim, kan akarmış. 92 oy da alsanız tanımazmış.” Ne oluyor ya, ne oluyor arkadaşlar? Hani halkçı partinin “halkı” nereye gitti? Halk isterse her şey olacaktı? Hani demokrasi? Her şeyin, egemenliğin sahibiydi millet? Halk isterse başkanlık gelir, ağzınızı açamazsınız, o kadar net. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

Bir başka yalan: Yüz kırk yıllık parlamenter rejim varmış. Nerede var, nerede var arkadaşlar? Tarihin başlangıcı olarak, Anayasa hareketi olarak 1876’yı alacaksak kâğıt üstünde, kabul. 1876, Osmanlının ilk parlamenter rejime adım attığı dönemdir, eyvallah ama çok değil, beş ay sonra kapatılıyor, otuz yıl Parlamento yok bir daha. Nerede yüz kırk altı yıl, nerede? Halkı kandırmayın artık arkadaşlar. Bizim parlamenter rejimimiz darbelerle, savaşlarla, kesintilerle, tek partiyle sürekli bölünmüş, dağılmış bir sistem. Bu parlamenter rejim on altı ayda bir hükûmet kurduran bir sistem. Diyoruz ki: Seçim beş yılda bir olsun, hükûmet beş yılda bir olsun. Çalışın, siz kazanın, Tayyip Erdoğan’ı yenin arkadaşlar. Bu, hakaret ederek olmaz, çalışarak olur. Halk çalışana oy verir, kendisini memnun edene oy verir; bağırana, çağırana, hakaret edene değil. O yüzden, bir daha söylüyorum: Ne olur başkanlık sistemine makul yaklaşın. Siz nasıl bir zamanlar, 7 Hazirandan sonra bir partiyle beraber “Oh ne iyi oldu, salladık sizi.” demiştiniz. HDP ile CHP bunu demedi mi: “Salladık sizi.” Biraz da siz sallanın şimdi. İki parti bir araya geldi, makul şekilde bu ülkenin sorunlarını masaya yatırdı, çözüm için bir teklif ortaya koydu. Bu teklifi beraberce değerlendireceğiz. Sizin de katkınızı alacağız, desteğinizi alacağız. İçinizden, eminim, bazı sorumlu, sağduyulu vekiller, daha eski yıllarda olduğu gibi “Bu ülkenin geleceği için başkanlık lazımdır.” deyip AK PARTİ’nin, MHP’nin desteklediği önergeye “evet” diyecekler sizden de, eminim bundan.

ÖMER FETHİ GÜRER (Niğde) – Sizden “evet” demeyenler olacak, onu düşünün. Ne yapacaksınız?

BÜLENT TURAN (Devamla) – Değerli arkadaşlar, başkanlık sistemini...

RUHİ ERSOY (Osmaniye) – Cumhurbaşkanlığı...

BÜLENT TURAN (Devamla) – Cumhurbaşkanlığı sistemini. 1982 Anayasası’ndan sonra askerler sadece “Bizden sonra hep asker olacak.” zannıyla planladılar ama...

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – Bülent ne oldu? Tekzip geldi. Başkanlık sistemi diyordun, tekzip geldi.

BÜLENT TURAN (Devamla) – Peki, başkanlık, cumhurbaşkanlığı; bir derdimiz var...

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – Hayır, duymak istiyorlar. Hangisi?

BÜLENT TURAN (Devamla) – ...bu milletin geleceği adına risk almadan iş yapmak istiyoruz, cumhurbaşkanlığı sisteminin altında imza atıyoruz, var mı endişen, var mı? (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – Tekzip geldi, tekzip. “Başkanlık” diyordun ya, tekzip geldi.

BÜLENT TURAN (Devamla) – Bir şey daha söyleyeyim değerli arkadaşlar: Cumhuriyet Halk Partisi bilerek bilmeyerek bu ülkenin geleceğine katkı sağlıyor. Bakınız, 367 krizi çıkmasaydı yani “Abdullah Gül Cumhurbaşkanı olamaz, Tayyip Erdoğan olamaz.” gibi çok demokratik olmayan, bu ülkenin genlerine aykırı olan bu iddiayı ortaya koymasaydı biz bugün başkanlık tartışmıyorduk.

LEVENT GÖK (Ankara) – Başkanlık mı cumhurbaşkanlığı mı Bülent?

BÜLENT TURAN (Devamla) – Bugünkü başkanlık tartışmasının sebebi Sayın CHP’nin ortaya koyduğu 367 krizinden dolayıdır. O yüzden, bir daha söylüyorum; 367 krizi bugünkü cumhurbaşkanlığı sisteminin kurulmasının başlangıcıdır, teşekkür ediyoruz Sayın CHP. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – Bülent, bak, “Cumhurbaşkanlığı.” diyorlar. “Başkanlık değil.” diyor, uyarıyor, uyarıyor.

LEVENT GÖK (Ankara) – Cumhurbaşkanlığı mı başkanlık mı Bülent?

BÜLENT TURAN (Devamla) – Değerli arkadaşlar, efendim, Cumhurbaşkanı tarafsızmış. Özal mı tarafsızdı? Demirel mi tarafsızdı? Hangisi tarafsızdı? Gözümüzü kapayıp da ancak kendimize gece yaparız. O yüzden diyoruz ki arkadaşlar; gelin, bu ülkenin önündeki engelleri kaldıralım, daha güçlü bir ülke için bu işleri yapalım.

Değerli arkadaşlar, bir diğer mesele, her çıkan buraya, bize “Kutuplaşmayın, kutuplaştırmayın.” dedi. Arkadaşlar, biz partiyi kurduğumuz yıllarda “Aman ha, başörtüsü yasağını kaldırma, Anayasa Mahkemesi var.” derlerdi; “Aman ha, şu adımı atma, kurumlar dengesi.” derlerdi; “Aman ha, ordu darbe yapar, asker göreve.” derlerdi. Bunlar gitti, millet meseleye el koydu, ellerinde -sözüm ona- bir malzeme kaldı; ne yapmak istersek “Kutuplaştırmayın.”, “Kutuplaştırmayın.” diyorlar. Kutuplaşan falan yok. Bu millet kutuplaşmadığını, 80 milyonun beraber olduğunu 15 Temmuz akşamı meydanlarda gösterdi arkadaşlar. (AK PARTİ sıralarından alkışlar) Kutuplaştıran sizsiniz; hakaret eden, kızan, sürekli bizi aşağılamaya çalışan sizsiniz; bütçeden çok Cumhurbaşkanını konuşan sizsiniz. Ama değerli arkadaşlar ne zaman iş yapmak istersek “Kutuplaştırmayın.” diyorlar. Elimde anket var, şimdi gösteremeyeceğim vakit yok diye. Bu anket, bu ülkede kutuplaşma olmadığını gösteriyor. Sizin dünyanız gibi değil toplumun dünyası. Benim CHP’li amcam var, dayım var, akrabam var, akrabalarımız var.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Sayın Turan, toparlar mısınız lütfen.

BÜLENT TURAN (Devamla) – Biz akrabalarımızın farklı partiden olmasından rahatsız olmayız, olmuyoruz, kutuplaşmıyoruz. Ama sizden bir vekilin kardeşi AK PARTİ’ye katıldı. Haber “O cahil, haber yapmayın.” dediler. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

HAKAN ÇAVUŞOĞLU (Bursa) – Vay be!

BÜLENT TURAN (Devamla) – Evet.

Bir başka haber. Bir başkasının kardeşi CHP’yi eleştirdi. “Para almıştır, ondan yapıyordur.” dedi. Arkadaşlar, kutuplaştıran, aşağılayan, ötekileştiren sizsiniz. Ama her çıkan gelip adım atmayın, kutuplaştırmayın diyor. Kutuplaşmıyoruz. Sizin bu “kutuplaştırmayın” mantığınızla adım atsaydık katsayı devam ediyordu, başörtüsü devam ediyordu.

ÖMER FETHİ GÜRER (Niğde) – Başörtüsünü beraber kaldırdık.

BÜLENT TURAN (Devamla) - Parti kapatma devam ediyordu. Anayasa Mahkemesine siz götürdünüz bu işleri. Kutuplaşma falan yok. Bu ülke kardeştir kardeş kalacaktır. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

ÖMER FETHİ GÜRER (Niğde) – Onları cezaevine soktunuz.

BÜLENT TURAN (Devamla) - Değerli arkadaşlar öyle veya böyle bu da geldi geçiyor. Hani iyilik ile kötülüğün, güzel ile çirkinin, merhametsizlik ile merhametin, ahlak ile ahaksızın kavgası var ya...

Hani şair diyor ya: "...zaman bizden yanadır/ Külümüzden yükselen duman bizden yanadır/ Son durak, son ilahi ferman bizden yanadır/ Dünya düşman olsa da, ilahi ferman bizden yanadır."

O yüzden diyoruz: Yansak da kül olsak da bu duman, bu milletin duasıyla beraber yükselecek inşallah. Yarını hep beraber inşa edeceğiz.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BÜLENT TURAN (Devamla) – Son bir dakika Sayın Başkanım.

BAŞKAN – Lütfen tamamlayın efendim.

BÜLENT TURAN (Devamla) – Sayın Başkan, değerli arkadaşlar; Halep’te çok büyük bir ızdırap var, hepiniz takip ediyorsunuz. Hani Şair Garip’in dediği gibi:

“İşte geldim gidiyorum/ Şen olasin Halep şehri/ Çok ekmeğin tuzun yedim/ Helal eyle Halep şehri”

İşte, Halep şehrinin helal etmesi için daha çok çalışacağız. Bu milletin mazlumlarının hakkı için daha çok çalışacağız. “Dünya 5’ten büyüktür.” demeye devam edeceğiz. Size rağmen bu ülkenin birliği için, beraberliği için, geleceği için gece gündüz çalışacağız ve inşallah on beş yıl daha bütçe yapacağız hep beraber. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BÜLENT TURAN (Devamla) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; 2017 yılı bütçemizin hayırlı olmasını diliyor, hepinize saygılar sunuyorum.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum Sayın Turan.

LEVENT GÖK (Ankara) – Sayın Başkan...

BAŞKAN – Buyurun Levent Bey.

LEVENT GÖK (Ankara) – Sayın Başkanım, konuşmacı konuşmasının pek çok yerinde partimizin adını da zikretmek suretiyle, aslı astarı olmayan pek çok konuda ithamlarda bulundu.

BAŞKAN – Lütfen, buyurun efendim.

VI.- SATAŞMALARA İLİŞKİN KONUŞMALAR (Devam)

2.- Ankara Milletvekili Levent Gök’ün, Çanakkale Milletvekili Bülent Turan’ın 433 sıra sayılı 2017 Yılı Bütçe Kanunu Tasarısı ile 434 sıra sayılı 2015 Yılı Kesin Hesap Kanunu Tasarısı’nın tümü üzerinde AK PARTİ Grubu adına yaptığı konuşması sırasında Cumhuriyet Halk Partisine sataşması nedeniyle konuşması

LEVENT GÖK (Ankara) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; az önce konuşan konuşmacı pek çok konuyu çarpıttı.

MEHMET UĞUR DİLİPAK (Kahramanmaraş) – Hepsi doğru.

LEVENT GÖK (Devamla) – Aslında her birine cevap vermek saatler sürer ama şöyle bir baştan başlayayım. Konuşmasında dedi ki: “Her çıkan muhalefet milletvekilleri Cumhurbaşkanına eleştiride bulundu.”

MEHMET UĞUR DİLİPAK (Kahramanmaraş) – Öyle değil mi?

LEVENT GÖK (Ankara) – Eğer siz “Burada 317 cumhurbaşkanı var, Recep Tayyip Erdoğan var.” derseniz, 317 tane de eleştiri alırsınız. Kendinizi Cumhurbaşkanıyla ayırtırmayı öğrenin bir kere. (CHP sıralarından alkışlar)

Cumhurbaşkanının sarayı milletin evi değildir Sayın Bülent Turan, milletin evi Türkiye Büyük Millet Meclisidir, burasıdır. (CHP sıralarından alkışlar)

Sayın Turan, parlamenter rejim sayesinde sen de ben de milletvekili olduk ve burada milletvekilliği yapıyoruz, ülkemize yararlı olmaya çalışıyoruz. O nedenle, işinize geldiği zaman, örneğin, 15 Temmuz darbe teşebbüsünün olduğu gece parlamenter rejime dört elle sarılarak bizleri neredeyse öpücük yağmuruna tuttuğunuz geceyi unutmayın, o gece darbe önlendiyse parlamenter rejim sayesinde önlendi. (CHP sıralarından alkışlar)

Hiçbir sözümüz tırı vırı değildir ama senin sözlerin tırı vırıdır. Rakamları konuştururken gerçek, reel rakamları söylemek gerekir. Örneğin, millî gelir ne hâldedir? Millî gelir dört yılda tam 100 milyar dolar düşmüş, 950 milyar dolardan 850 milyar dolara düşmüştür; bunu söylemen gerekir. Kişi başına gelir üç yılda 2 bin dolar azalmış, 10.500 dolara inmiş, bunları niye söylemiyorsunuz? Eğitimi anlatıyorsunuz, PISA sonuçları daha geçen hafta Türkiye’nin gündemine oturdu, dünyada sonuncuyuz, OECD ülkelerinin sonuncusuyuz; öyle mi? İşte gerçekler bunlar, bunları anlatacaksınız, bunları. Cumhuriyetin öğrencileri, öğrenimi getirdiği, taşıdığı noktadan sizin on dört yılda yerin dibine nasıl batırdığınızı anlatacaksınız. (CHP sıralarından alkışlar)

Cari açık: Dünyada en fazla cari açık veren dördüncü ülke hâline geldik. İşsiz sayısı: 3 milyon 523 bin işsizle Türkiye dünyada...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Sayın Gök, toparlar mısınız lütfen.

LEVENT GÖK (Devamla) – İki dakika dediniz, bir dakikası ancak doldu.

BAŞKAN – İki bitti, tekrardan veriyorum.

LEVENT GÖK (Devamla) – Yok efendim, bir dakika oldu, bir oldu.

BAŞKAN – Yok yok, size öyle geliyor.

LEVENT GÖK (Devamla) – Şimdi, onların özetini geçiyorum ama burada, FETÖ’cülük konusunda en son sözü diyecek olan Bülent Turan’dır. Neden mi? Bülent Turan birkaç yıl önce bir açıklama yaptı. Biz, “Fetullah Gülen yargılansın. Ya, bu suç örgütü.” dediğimiz zaman, çıktı basın toplantısı yaptı ve Fetullahçılara ellerini açarak, minnet ederek “Gülen’i AK PARTİ kurtardı.” dedi.

BÜLENT TURAN (Çanakkale) – Yapma ya, Levent Bey!

LEVENT GÖK (Devamla) – “Bakın, aramızda fitne çıkarmaya çalışıyorlar. Fetullah Gülen AKP’nin yaptığı değişikliklerle suç örgütü lideri olmaktan çıkartılmıştır.” dedi. Dedin mi, demedin mi Bülent Turan; dedin mi, demedin mi?

BÜLENT TURAN (Çanakkale) – Söyledim.

LEVENT GÖK (Devamla) – Dedin değil mi? Yani, Fetullah Gülen’in bir örgüt lideri olmaktan kurtarıldığını burada itiraf eden Bülent Turan’dır. Hepinize şikâyet ediyorum.

Saygılar sunarım. (CHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum Sayın Gök.

BÜLENT TURAN (Çanakkale) – Sayın Başkan...

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – Sayın Başkan...

BAŞKAN – Buyursunlar Özgür Bey.

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – Sayın Başkanım, sayın grup başkan vekilimiz grubumuza yapılan sataşmaları cevaplandırdı süre ölçüsünde. Ancak, Sayın Grup Başkan Vekili Bülent Turan bütçe konuşmasında, grubumuz adına süreyi kullanan Sayın Hatibimiz Kesici'nin ismini de anarak, ona da şahsi olarak cevap hakkı doğuracak ithamlarda bulundu. Müsaade ederseniz o da şahsi adına cevap hakkını kullanacak.

BÜLENT TURAN (Çanakkale) – Ne söylemişim Sayın Başkan?

BAŞKAN – İki dakika için buyurun efendim. (CHP sıralarından alkışlar)

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – Teşekkür ederiz efendim.

HASAN TURAN (İstanbul) – Ama kötü bir şey demedi ki ya, “Menderes’ten de bahsetseydi. Demokrat Partiden gelmiş biri olarak hep İnönü’den bahsetti.” dedi. Ben de düşündüm, aklıma geldi yani. Yanlış partiden mi geldi diye...

BAŞKAN – Efendim, zamanı kaybettirmeyelim.

Buyurun.

3.- İstanbul Milletvekili İlhan Kesici'nin, Çanakkale Milletvekili Bülent Turan'ın 433 sıra sayılı 2017 Yılı Bütçe Kanunu Tasarısı ile 434 sıra sayılı 2015 Yılı Kesin Hesap Kanunu Tasarısı'nın tümü üzerinde AK PARTİ Grubu adına yaptığı konuşması sırasında şahsına sataşması nedeniyle konuşması

İLHAN KESİCİ (İstanbul) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; ben Bülent Turan Bey'in benimle ilgili söylediği güzel sözlerle de çok teşekkür ediyorum aslında. Ben tabii bu, sataştın-sataşmadın bölümüne çok aşına değilim. Yani çok da sataşmış sayılmaz.

BÜLENT TURAN (Çanakkale) – Sataşmadım zaten, onlar çok alınganlar.

İLHAN KESİCİ (Devamla) – Sadece ona bir tavzih, belki bu münasebetle -Özgür Bey'e de teşekkür ediyorum- bir tavzih.

Faiz: Şimdi, bu faiz her dönemde var. Yani “Bizden önce yok muydu?” filan dedi. Elbette, faiz her dönemde var. Bunların nispetleri var, rakamları var. Sizden önceki yani -son üçlü koalisyonu bir hariç tutayım ben, onu da sonra dâhil edeceğim 1999-2002'yi- 1975-1999, yirmi dört yıl içerisinde devletin ödediği faiz 127 milyar dolar yani yirmi dört yılda 127 milyar dolar. Şimdi, sizin on dört yılda ödediğiniz 433 milyar dolar. Bu çok fazla. Yani, mesela yıla bölsek -ekonomilerin büyüklükleri farklıdır fiilvaki ama onu da söylemek lazım- 1975 ile 2000 arasında yıllık ortalama faiz 5,2 milyar dolardır, AK PARTİ döneminde 31 milyar dolar.

OSMAN AŞKIN BAK (Rize) – Oran neydi efendim, bütçeye oran?

BAŞBAKAN YARDIMCISI YILDIRIM TUĞRUL TÜRKEŞ (Ankara) – Borç tutarı aynı mı? Yani, aynı paraya fazla faiz ödemişse o ayrı.

İLHAN KESİCİ (Devamla) – Bu şeyi bozan yani sizi hep iyi gösteren, daha önceki dönemi kötü gösteren bir tane faktör var, 2001 yılı krizi. Yani, 2001'in içerisinde belli bir zaman dilimi olmamış olsa zaten AK PARTİ olmazdı yani bu seviyede olmazdı.

HASAN TURAN (İstanbul) – Önemli bir faktör.

İLHAN KESİCİ (Devamla) – Şimdi, eksik kalmasın, o dönemde dört yıl içerisinde, 1999-2002, üçlü koalisyon zamanında ödenen faiz de 125 milyar dolar, çok.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Sayın Kesici, toparlar mısınız lütfen.

BAŞBAKAN YARDIMCISI YILDIRIM TUĞRUL TÜRKEŞ (Ankara) – Borç tutarı aynı mı?

İLHAN KESİCİ (Devamla) – Bununla topluyorum, ikisi, ceman yekûn -eski tabirle diyelim- yani sizden evvelki yirmi yedi yılın ortalama yıllık faiz rakamı 9 milyar dolar, sizin zamanınızdaki ortalama yıllık faiz rakamı 31 milyar dolar.

OSMAN AŞKIN BAK (Rize) – Efendim, bütçeye oranı neydi?

İLHAN KESİCİ (Devamla) – Bilgi için arz etmiş oluyorum.

Çok teşekkür ediyorum Sayın Başkanım. (CHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum Sayın Kesici.

BÜLENT TURAN (Çanakkale) – Sayın Başkanım...

BAŞKAN – Bülent Beyciğim, sizden evvel bir söz talebi var.

Sayın Özel, buyurun.

V.- AÇIKLAMALAR (Devam)

2.- Manisa Milletvekili Özgür Özel'in, Çanakkale Milletvekili Bülent Turan'ın 433 sıra sayılı 2017 Yılı Bütçe Kanunu Tasarısı ile 434 sıra sayılı 2015 Yılı Kesin Hesap Kanunu Tasarısı'nın tümü üzerinde AK PARTİ Grubu adına yaptığı konuşmasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Sayın Başkan, Sayın Bülent Turan bana da hitaben kürsüden yapmış olduğu konuşmasında öyle şeyler söyledi ki Sayın Bülent Turan'a inanacak olsak AKP öncesi Kadıköy'de ulaşımın faytonla sağlandığını, iletişimde posta güvercininin kullanıldığını, camilerde mübarek ezan yerine çan seslerinin yer aldığını...

BÜLENT TURAN (Çanakkale) – Aşağı yukarı.

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – ...hastalara tulumbadan su içirildiği için hasta olduğunu ve Recep Tayyip Erdoğan'ın iktidarı İsmet Paşa'dan devraldığını sanırsınız.

HASAN TURAN (İstanbul) – Ama, tankerden içiliyordu Sayın Özel. Belediyeler tankerle dağıtıyordu.

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – Sonra da söylüyor ve diyor ki: “Efendim, eğer sesini çıkarırsan hurdacı olursun.” Ben sessiz kalırım, kuyumcu olurum. Elbette kuyumcular da hepimizin ama Cumhuriyet Halk Partisi, AKP gibi sadece kuyumcuların ve rant çevrelerinin değil, hurdacıların da eskicilerin de aşağıladıkları tüm meslek gruplarının da temsilcisidir.

NECDET ÜNÜVAR (Adana) – Kuyumculara hakaret ediyorsun.

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – Teşekkür ediyorum efendim. (CHP sıralarından alkışlar)

OSMAN AŞKIN BAK (Rize) – Esas, millete yukarıdan bakan sizsiniz. Ankara'ya sokmuyordunuz milleti.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum.

Sayın Turan, söz istemiştiniz.

BÜLENT TURAN (Çanakkale) – Sayın Başkan, kayıtlara geçsin diye söyleyeceğim, kürsüye çıkmayacağım.

ERHAN USTA (Samsun) – Sayın Başkan...

BAŞKAN – Pardon, siz daha mı öncediniz?

ERHAN USTA (Samsun) – Bilmiyorum, ben sisteme girmiştım.

BAŞKAN – Bir dakika, sırayı bozmayalım.

Erhan Bey, ekranda görmedim.

Buyurunuz.

3.- Samsun Milletvekili Erhan Usta'nın, İstanbul Milletvekili İlhan Kesici'nin sataşma nedeniyle yaptığı konuşmasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması

ERHAN USTA (Samsun) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Konuşmaları esnasında 2001 yılı da geçti, 2001 krizi. Şimdi, bu meseleye şöyle bakmak lazım Sayın Başkanım: 1999 yılının Nisanında yeni bir hükûmet geldi, haziran ayında Bankacılık Kanunu'nu çıkardı. Yani, o hükûmet herhâlde iki ayda bozmuş olamaz bunu. Türkiye'nin ciddi bir ihtiyacı vardı, haziran ayında Bankacılık Kanunu'nu çıkardı, radikal bir değişim yaptı. Ağustos ayında Sosyal Güvenlik Yasası'nı çıkardı. Yani, yıllarca 38 yaşında kadınların, 40 yaşında erkeklerin emekli olduğu bir Türkiye vardı. O Türkiye'yi değiştirmek için bunlar yapıldı. Bir program uygulanmaya başlandı, çok güçlü bir program uygulandı. Tabii, Türkiye'nin sorunları o kadar büyüktü ki yani 2000 yılında yüzde 6 büyüyen bir ekonomi, 2001 yılında... Buna bir yol kazası, hatta bir kamu yönetimi kazası demek lazım, o bir ekonomik kriz değil.

Şimdi, ondan sonra, Türkiye'nin geçmişteki bütün sorunları temizlendi yani o günlerde arkadaşlar...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

ERHAN USTA (Samsun) – Bir dakika daha verebilir misiniz Sayın Başkanım.

BAŞKAN – Toparlayın lütfen, bir dakikadır biliyorsunuz mühlet.

ERHAN USTA (Samsun) – Teşekkür ediyorum.

Yani oradaki faiz ödemelerini geçmiş bütün birikimlerin temizlenmesi olarak görmek lazım yoksa oradaki bir yıldan kaynaklanan bir şey değildi. Geçmişin bütün sıkıntılarını temizlediğiniz zaman, kamu bankalarının, özel bankaların hepsinin sıkıntılarını temizlemek için devlet bir harekâta girişiyor hazine ve onun elbette oluşturduğu bir faiz yükü var. Fakat gelecek de yine o hükûmet döneminde inşa ediliyor. Yani daha sonra, 2002 sonrasındaki güçlü performansın -2007'ye kadar süren, ondan sonra da maalesef, sürdürülemeyen o güçlü performansın da- temelleri yine o dönemde atılıyor. O döneme biraz daha dikkatli bakmak lazım, daha analitik bakmak lazım ve haksızlık etmemek lazım. Bunu ifade etmek istedim.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum Sayın Usta.

Sayın Bülent Turan Bey, buyurun efendim.

4.- Çanakkale Milletvekili Bülent Turan'ın, Ankara Milletvekili Levent Gök'ün sataşma nedeniyle yaptığı konuşmasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması

BÜLENT TURAN (Çanakkale) – Sayın Başkan, değerli arkadaşlar; usul ekonomisi gereği kürsüye çıkıp uzatmak istemiyorum ancak Sayın Levent Bey “Fetullah Gülen”i AK PARTİ kurtardı.” falan tarzı açıklamayı dile getirdi.

Yıl 2004, burada birçok partinin desteğiyle bir kanun geçmiş, Ceza Kanunu değişmiş. Fetullah Gülen ve birçok farklı sanık davası düşmüş. Söylediğim bu. O zaman ben daha gençlik kollarındayım, vekil değilim vesaire. O yüzden böyle olmayacak şeyler söylemek doğru değil diye düşünüyorum.

Diğer taraftan, Özgür Özel Bey'in söylemiş olduğu iddialara cevap vermeyeceğim. Halkımız zaten neyin ne olduğunu biliyor.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum.

Buyurun Sayın Gök.

5.- Ankara Milletvekili Levent Gök'ün, Çanakkale Milletvekili Bülent Turan'ın yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması

LEVENT GÖK (Ankara) – Sayın Başkan, Sayın Bülent Turan konuşunca itiraflar da ardı ardına gelmeye başlayacaktır. Tam anlamıyla bir nokta atışı Bülent Turan'ın yaptığı açıklama aynen şöyle Sayın Bülent Turan ve değerli AKP milletvekilleri; Sayın Bülent Turan yaptığı basın toplantısında “AK PARTİ iktidarının 2006 yılında yaptığı değişikliğinde terör tanımına cebir ve şiddet şartı getirildi, Fetullah Hoca'nın da o malum davasından beraat etmesi söz konusu değişiklikle oldu. Ben olaya sağduyulu bakan herkesin art niyetlilerin kim olduğunu göreceğini tahmin ediyorum.” diyerek Fetullah Hoca'yı sahipleniyor...

BÜLENT TURAN (Çanakkale) – Hiç alakası yok Sayın Başkan.

LEVENT GÖK (Ankara) – ...ve “Fetullah Hoca yargılansın.” diyenleri de art niyetli gösteriyor. Bugün geldiğimiz nokta budur. (CHP sıralarından alkışlar)

BÜLENT TURAN (Çanakkale) – Sayın Başkan...

BAŞKAN – Evet, Bülent Bey...

BÜLENT TURAN (Çanakkale) – Sayın Başkan...

BAŞKAN – Açalım mikrofonu lütfen.

BÜLENT TURAN (Çanakkale) – Gerek yok Sayın Başkan.

BAŞKAN – Hayır, duyulması için.

LEVENT GÖK (Ankara) – Söyledin mi, söylemedin mi Bülent Turan? Söyledin mi, söylemedin mi? Bak, anlatıyoruz. AKP o gün öyle, bugün böyle.

MEHMET UĞUR DİLİPAK (Kahramanmaraş) – Siz ne durumdasınız? Siz kendinize bir bakın bakayım, ne durumdasınız, bir bakın.

BAŞKAN – Buyurun.

BÜLENT TURAN (Çanakkale) – Sayın Başkan, sabaha kadar tartışalım, ben rahatım. Ama bir daha söylüyorum: 2006 veya 2004 yılında -dosyam yanımda değil- kanun değişmiş, TCK kanunu değişmiş.

LEVENT GÖK (Ankara) – Evet.

BÜLENT TURAN (Çanakkale) – Onu söylüyorum. Değişen kanunda şunlar, şunlar, şunlar düşmüş diyorum.

LEVENT GÖK (Ankara) – Fetullah Hoca'yı da söylüyor musun? “Fetullah Hoca'yı da kurtardık.” diyor musun?

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – “Biz kurtardık.” diye övünüyor musun, övünmüyor musun?

BÜLENT TURAN (Çanakkale) – Dolayısıyla arkadaşların ısrarla söylemeye çalıştığı dönemde bir, ben vekil değilim; iki, olay Gülen’le ilgili değil, olay TCK değişikliği, o zamanki terör tanımına “cebir ve şiddet” ifadesi eklenmiş. Söylemek istediğim bu.

Teşekkür ederim.

LEVENT GÖK (Ankara) – Sayın Başkan...

MEHMET UĞUR DİLİPAK (Kahramanmaraş) – Ya demagoji yapıyorsun Sayın Gök.

LEVENT GÖK (Ankara) – Bir dakika...

BAŞKAN – Levent Bey...

LEVENT GÖK (Ankara) – Efendim, bakın, tutanaklar elimde, tutanaklar yalan söylemez.

BÜLENT TURAN (Çanakkale) – Levent Bey, çok ayıp! Yalan mı söylüyorsunuz?

BAŞKAN – Efendim, sizin beyanınız kayda geçti, beyefendinininki de geçti.

LEVENT GÖK (Ankara) – Bir cümlelik bir izin verin Sayın Başkan.

BAŞKAN – Buyurun lütfen.

LEVENT GÖK (Ankara) – Şimdi, AKP’nin bir huyu var.

MEHMET UĞUR DİLİPAK (Kahramanmaraş) – 17-25’ten sonra siz savundunuz FETÖ’yü be!

LEVENT GÖK (Ankara) – Kendileri bir zaman dilimi içerisinde bir şeyi savunuyorlar. O zaman, onları savunduklarında onlar için o andaki o görüş meşru; daha sonra o görüşten vazgeçtiklerinde yeni görüş meşru.

Şimdi, Sayın Bülent Turan kalkmış, aslanlar gibi basının önüne geçmiş, “Fetullah Hoca’yı biz kurtardık.” demiş. Art niyetlilere söylüyor bunu. Kime söylüyor? E art niyetli biziz.

MEHMET UĞUR DİLİPAK (Kahramanmaraş) – Ne zaman demiş?

LEVENT GÖK (Ankara) – “Fetullah Hoca yargılansın.” diyen, “Cezasını çeksın.” diyen Cumhuriyet Halk Partililere...

BÜLENT TURAN (Çanakkale) – Hayatım boyunca duruşum belli Sayın Başkan, çok rahatım.

LEVENT GÖK (Ankara) – ...onu ifade eden muhalefete diyor ki: “Siz art niyetlisiniz; Fetullah Hoca yanlıları, Fetullah Hoca’yı biz kurtardık...” Kim kurtarmış? AKP kurtarmış.

MEHMET UĞUR DİLİPAK (Kahramanmaraş) – 17-25’ten sonra tümüyle arkasında durdunuz be.

LEVENT GÖK (Ankara) – Yalan mı söylüyor tutanaklar? Yalan mı söylüyor. (CHP sıralarından alkışlar)

BÜLENT TURAN (Çanakkale) – Sayın Başkan...

LEVENT GÖK (Ankara) – Oturun. Bu konuda tartışma bitmiştir. Bülent Turan, Fetullah Gülen’in kurtarıcılarının başındadır.

BÜLENT TURAN (Çanakkale) – Ha ha! Bravo! Çok ayıp!

BAŞKAN – Levent Bey, bir düzeltme yapalım mı? Bu FETÖ’ye “FETÖ” diyelim.

LEVENT GÖK (Ankara) – “FETÖ” diyoruz biz zaten. Biz yıllardır diyorduk da AKP daha yeni demeye başladı.

BAŞKAN – Tamam. “Fetullah Hoca” dediniz. “Hoca” yok, “Fetullah” yok, “FETÖ” var.

Birleşime yirmi dakika ara veriyorum.

Kapanma Saati: 16.44

İKİNCİ OTURUM

Açılma Saati: 17.09

BAŞKAN: İsmail KAHRAMAN

KÂTİP ÜYELER: İshak GAZEL (Kütahya), Zihni AÇBA (Sakarya)

BAŞKAN – Sayın milletvekilleri, Türkiye Büyük Millet Meclisinin 42’nci Birleşiminin İkinci Oturumunu açıyorum.

2017 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanunu Tasarısı ile 2015 Yılı Merkezi Yönetim Kesin Hesap Kanunu Tasarısı’nın son görüşmelerine devam edeceğiz.

IV.- KANUN TASARI VE TEKLİFLERİ İLE KOMİSYONLARDAN

GELEN DİĞER İŞLER (Devam)

A) KANUN TASARI VE TEKLİFLERİ (Devam)

1.- 2017 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanunu Tasarısı (1/774) ile Plan ve Bütçe Komisyonu Raporu (S. Sayısı 433) (Devam)

2.- 2015 Yılı Merkezi Yönetim Kesin Hesap Kanunu Tasarısı (1/733), 2015 Yılı Merkezi Yönetim Kesin Hesap Kanunu Tasarısına İlişkin Olarak Hazırlanan 2015 Yılı Genel Uygunluk Bildiriminin Sunulduğuna İlişkin Sayıştay Başkanlığı Tezkeresi (3/828), Merkezi Yönetim Kapsamındaki Kamu İdarelerine, Sosyal Güvenlik Kurumlarına ve Diğer Kamu İdarelerine Ait Toplam 211 Adet Denetim Raporunun Sunulduğuna İlişkin Sayıştay Başkanlığı Tezkeresi (3/829), 2015 Yılı Dış Denetim Genel Değerlendirme Raporunun Sunulduğuna İlişkin Sayıştay Başkanlığı Tezkeresi (3/830), 2015 Yılı Mali İstatistikleri Değerlendirme Raporunun Sunulduğuna İlişkin Sayıştay Başkanlığı Tezkeresi (3/831), 2015 Yılı Faaliyet Genel Değerlendirme Raporunun Sunulduğuna İlişkin Sayıştay Başkanlığı Tezkeresi (3/832), 6085 Sayılı Sayıştay Kanunu Uyarınca Hazırlanan 2015 Yılı Kalkınma Ajansları Genel Denetim Raporunun Sunulduğuna İlişkin Sayıştay Başkanlığı Tezkeresi (3/834) ile Plan ve Bütçe Komisyonu Raporu (S. Sayısı: 434) (Devam)

BAŞKAN – Komisyon? Yerinde.

Hükûmet? Yerinde.

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Sayın Başkan...

BAŞKAN – Buyurun Mahmut Bey.

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Teşekkür ederim Sayın Başkanım.

Dün akşam bütçe görüşmeleri devam ederken Meclis Başkan Vekili Sayın Ahmet Aydın Bey vardı. Ben yerimden Millî Eğitim Bakanına, Sayın İsmet Yılmaz Bey’e soru sormak istemiştim, süre vardı. O dönem -tutanakları da elimde- “Tamam Sayın Tanal, siz soruları sorun Bakan da gazel okusun.” diye bir açıklama yapmıştı. Gazel ne demek? Yani boş konuşan insan demek, hiçbir şey bilmeden görüş bildiren kişi demek. Ben bu anlamda, İç Tüzük’ün 58’inci maddesine göre, Ahmet Aydın adına bunu tutanaklarda düzeltmek için söz istiyorum Sayın Başkan.

BAŞKAN – Ben inceleyeyim, lütfen verin. Bu birleşim bitmeden gereken kararı vereceğim.

Teşekkür ediyorum.

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Peki, teşekkür ediyorum.

BAŞKAN - Halkların Demokratik Partisi Grubu adına ilk söz Ankara Milletvekili Sayın Sırrı Süreyya Önder’e aittir.

Buyurun Sayın Önder. (HDP sıralarından alkışlar)

Süreniz otuz dakikadır.

HDP GRUBU ADINA SIRRI SÜREYYA ÖNDER (Ankara) – Sayın Başkan, değerli üyeler; hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Bugün burada bütün siyasi partilerin sayın genel başkanları hazır bulundular, bizim partimizin eş genel başkanları şu an bir hukuk garabeti sayılacak uygulamayla cezaevindeler. Kısaca buna değinmeden, bu garabete dikkat çekmeden başlamak olmaz.

Bu dokunulmazlıkların kaldırılması teknik olarak bu dokunulmazlığı düzenleyen maddenin bir defalığına askıya alınmasıyla oldu. Ardından şöyle bir şey yapılması gerekirdi, metafizik bir şey ama işte başka türlü bu uzantı yerine gelmeyince bihakkın buna uygun bir işlem yapılabilmesi mümkün olmuyor. Neydi o? Bir zaman makinesi olsaydı bizi götürüp geçmişte yargılasalardı. Bu olmadığı için bu yargılamaların tümü “Evet, ben yaptım oldu.” mantığıyla savunulursa ülkenin neredeyse son çeyrek yüzyılı “Ben yaptım oldu.” mantığıyla yürütülüyor. Ama hukukun üstünlüğü, hukukun genel evrensel normlarını gözetmek diye bir kaygımız olursa baştan kadük çıkmış bir yasaydı. Ardından Anayasa Mahkemesi süreci var, bununla bitse neyse. Anayasa Mahkemesinin çok sahih, sarıh bir kararı var. Balbay başta olmak üzere, dönemin... Hani, literatüre biraz “Balbay, Haberal içti” olarak geçti. Orada, aynı zamanda seçmenin iradesine de bir gasp söz konusu olduğu mealinde bir şeyler söylenerek, tutukluluk meselesinin yasama döneminin sonuna bırakılmasını, vekilin yasama görevinden alıkonulamayacağını belirtiyordu.

Şimdi, bizim müracaatımız var bütün bu yargılanan vekil arkadaşlarımız ve cezaevinde bulunan arkadaşlarımız için fakat Anayasa Mahkemesi bir türlü gündemine almaya cesaret edemiyor. Biliyorsunuz, bir şekil ve müddet esaslı çalışır hukuk. Bu şekil ve müddet barajına da takılmamak için “havuz” diye bir şey uydurmuşlar, o havuzda muhtemelen çürüyene kadar ıslak tutmaya devam edecekler. Ne hukuk ne vicdan ne de tutarlılık bunun böyle olmasına daha fazla tahammül göstermemeli.

İktidar partisi grup başkan vekili muhalefet partilerine, işte, “Ağzınızı açıyorsunuz, saray; kapatıyorsunuz, hırsızlık ya da başka şeyler...” Ben şimdi içinde hiç “saray” geçmeyen bir bütçe konuşması yapacağım hem de tamamen, son zamanlarda yaygın olan Hükümet argümanlarıyla.

Bütçe disiplini kaybolmuş. Bir bütçede beklenen nedir? Bütçe üzerine birkaç şey söylemek. Oluşturulan fonlarla merkezî harcama disiplini hayatın birçok alanından baypas edilmiş ve bunlar da Sayıştay denetiminden kaçırılmış. Sonra, bakıyoruz ki bu Sayıştay denetiminden kaçırılması için de olağanüstü bir gayret ve çaba sarf edilmiş. “Denetim” dedin mi iktidarın ödü kopuyor. Hep seçilmişliğe vurgudan, hep “Millet, bir daha bize oy ver.” diye vurgudan ve bir de yol, köprü ve baraja yapılan vurgulardan ibaret bir Hükümet takdimi dinledik.

Onlara birinci tavsiyem şu: Orta Doğu’da, Doğu’da genel olarak iktidar yıpratıcı bir şey değildir, güç tahkim edici bir şeydir. Bir müddet sonra milletin güvenlik duygusunu, milletin geçim endişesini rehın olarak kendinizi bir müddet var edebilirsiniz. İşin içine zor da girdiğinde büyük maliyetler üretmeye başlar bu iktidar süresinin devamı.

İnşaat faslına gelince, herhâlde dünyada “Köprü yaptık.” diye, sadece Karayolları Genel Müdürü, bakın, Ulaştırma Bakanı bile yapsa çok hoş karşılanmayacak bir şey, sadece Karayolları Genel Müdürünün övüneceği bir şey bir bütün iktidar blokunun tek enstrümanı hâline dönüşüyor. Faşist işgal sonrası Berlin’in inşa sürecine bakın, taş üstünde taş bırakılmayan, neredeyse koca bir harabeye dönmüş bir kent kaç ay içinde eskisinden daha mamur edilmiş, imar edilmiş bir bakın, lütfen buraya gelip karayolları, köprüler, barajlar falan, bunlarla insanların algılarıyla oynamayın, vaktini almayın.

Şimdi, içinden geçmekte olduğumuz günlerde ortaya çıkan durum şöyle bir şey arz ediyor arkadaşlar: Korku ve panik çok farklı şeylerdir, ikisi kategorik olarak çok ayrı iki meseledir fakat benzer tepkiler verirler; siz, neyin korku kaynaklı, neyin panik kaynaklı olduğunu ayırt edemezsiniz, korkuyor mu, paniğe mi kapılmış belli olmaz. Korku, kaynağı belli ve açık şeyler karşısında duyulan ve insanın yer yer hayatta kalmasını, kendini korumasını sağlayan bir duygu olarak tarif edilir. Sayın Mehmet Bekaroğlu kusura bakmasın, onun alanına giriyorum. Ama panik öyle değildir; endişe, kaygılanma bozukluğu öyle değildir.

Şimdi, içinden geçmekte olduğumuz günlerde, devlet çarkının, Hükûmetin, ülkeyi yönetenlerin tamamen bir kaygı bozukluğu ve bir panik hâliyle tarif edilebilir ancak, yapılanlara baktığınızda. Bunda da bilişsel psikoloji denilen mesele, bunun tedavisine dair en geçerli yöntem olarak yüzleşmeyi en öne koymuş. Yüzleşemezseniz savaşır durursunuz, debelenir durursunuz.

Konuşmamın bundan sonrası bir kısa paragraf içerecek ve o bittiği zaman size bir şey söyleyeceğim. Şanlı tarihimiz, iktidarın sürekli, her fırsatta ve her vesileyle giderek millîlik, yerlilik falan argümanlarıyla bezediği bir temel enstrümanına dönüştü. Türk milliyetçileri, zamanında bu iktidarın milliyetçilikten, millîlikten, yerlilikten ne anladıklarını yeterince ve etkili bir şekilde burada dile getirdiler. Ben de bu tarihî referansla konuşmak istiyorum. Türkler ve Türklük dediğimiz şeyin dünya tarihinde anıldığı en önemli enstrüman nizam kurabilme yeteneği, imkân ve kabiliyetidir. Türkler, Batılı bazı kaynakların tahrif ettiği gibi, militer yanlarıyla bu denli göç ve hükümlanlık alanlarını oluşturmamışlardır. Nizam kurabilme kabiliyetleridir bunu onlara sağlayan. Anadolu’ya ilk geldiklerinde hepi topu 100-150 Anadolu ereni; atları yoktu, pusatları yoktu, silahları yoktu, orduları yoktu ama bu coğrafyanın takatsiz kalmış Hristiyanlığına, mecalsiz kalmış kavimlerine ve büyük boğazlaşmalara, halklar ve inançlar arasındaki büyük boğazlaşmalara bir güçlü, hani neredeyse sihirli bir söz söylediler; o söz şuydu: “Biz yetmiş iki millete bir nazarla bakarız.”

Türkler, sanıldığı gibi Alparslan’la Anadolu’yu yurt etmediler; o, işin belki de en son aşamasıydı. Türkler bu sözle Anadolu’yu yurt ettiler çünkü bu, boğazlaşma hâlinde olan halklara, yek diğerini imha etmekten başka bir perspektife sahip olmayan güç odaklarının elinden bizar olmuş halklara, kavimlere bu söz çok iyi gelmişti.

Bu nizam kurma kabiliyet ve becerisinin en açıklayıcı vasıflarından birisi; birlikte yaşama hukuku ve birlikte yaşama kültürüne dair tarihe geçmiş çok önemli pratiklerin sahibiydiler Türkler, giderek de bu repertuarlarını hep geliştirdiler. Niye? Bir “biz” kavramının içinden konuşuyorlardı. İşte “Yetmiş iki millete bir nazarla bakarız.” bu “biz” kavramının bir eseri idi. Sonra bu “biz” kavramı özellikle cumhuriyetin kurulması aşamasında... Tekrar olacak, biliyorum ama bunu tekrar söylemek zorundayım, sonunda bir notum var çünkü. “Cumhuriyet” imkânlarla zaruretlerin kesiştiği noktanın adıydı. Bu, imkânlarla zaruretlerin kesiştiği noktada bu “biz” olgusu öyle bir güç kazandı ki elimizdeki bakiyeyi koruyabildik, buradan bir yurt edinebildik. Ne olduysa, bu “biz” kavramının içi boşaltılıp teke irca edilmesiyle, tek bir cins, tek bir ırk, tek bir inanç, buralara irca edilmesiyle sıkıntılarımız başladı ve hâlen altundan kalkabilmiş değiliz.

Batılı emperyalist ülkelerin kendi ülkelerindeki refahı sağlamalarının biricik yolu var, onu yaptılar. Bunun bir tek açıklayıcı sebebi var: Kendi iç çelişki ve çatışmalarını üçüncü ülkelere ihraç ettiler. Yani Batının bütün emperyal devletleri eğer kendi ülkelerinde refah, huzur ve benzeri şeyleri sağlayabilmişlerse bu çatışmaları kendilerinden daha mazlum, daha gariban, daha güçsüz ülkelere ihraç ettiklerinden dolayı. Fakat bu topraklarda şöyle bir şey oldu: Biz elimizde kalan bakiyenin içerisinde bin bir meşakkatle, Türk'ü, Kürt'ü, Ermeni'si, Rum'u, Arap'ı, Süryani'si, hep birlikte yurt edindiğimiz bu toprakta sıkıntılar bir başka yere ihraç edilemediği için hep başka inançlara ve Kürtlere ihraç edildi. İçinden geçmekte olduğumuz günlerde de böyle bir pratiği tekrar tekrar yaşamamızın sıkıntılarını yaşıyoruz hep birlikte ülke olarak ve geleceğe büyük maliyetler biriktirerek.

Yine, Türklüğün nizam kurma kapasitesiyle olan bağı ve imkânları kesilmiştir. Hani eğer bir “official” milliyetçilik, bir devlet milliyetçiliği; hepi topu iki yüz yıllık bir icat olan devleti bu kadar fetişleştirerek, tabulaştırarak bir devlet milliyetçiliği içerisine girmeden gerçekten tarihsel bir bilinç noktasından konuşacaksak ele alınması gereken en kıymetli yanı burasıydı Türklüğün. Yabancı seyyahların ve tarihçilerin sıklıkla bahsettikleri 1526 Mohaç Yürüyüşü vardır, herkesin hatırlamasında fayda var. Bizim kendi kendimize yaptığımız propagandadan daha etkili bir tespittir. Mohaç Yürüyüşü 200 bin kişilik bir orduyla yapılmıştır ve bütün bu yabancı tarihçiler şunu vurgularlar: “Bütün Rumeli’yi katetti bu 200 bin kişilik ordu, bir tek buğday tanesini ayaklamadan gitti.” Bu, tarihe bu kadar şeddeli bir şekilde nakşolunmuştur.

Peki, bugün geldiğimiz noktadaki bu imkân ve kabiliyetin yansıma biçimine bakalım: 81 vilayettik 80 vilayete düştük. Bütün Rumeli’yi katederken bir buğday tanesine basmayan bir idrakten “terörle mücadele” adı altında, “şiddetle mücadele” adı altında bir şehri topyekûn haritadan sildik. Bu da bir yöntem midir? Yöntemdir. Ama bunu Moğollar yaptı, Osmanlı böyle davranmadı. İşte, tarihe geçme biçimi tam da böyle zamanlarda ortaya çıkıyor. Eğer konuşacaksak burasından konuşacağız.

Biz Halkların Demokratik Partisi olarak şiddeti bir hak arama yöntemi ya da gerekçesi olarak hiçbir zaman bulmadık, görmedik, en şiddetli bir şekilde bu uğurda hayatını kaybeden bütün yurttaşlarımıza rahmet diledik, yapılanı da nefretle kınadık. Ona rağmen hâlen, sadece son hadisede ilk -herkes kendini bilir- ve içten tepkimizi, duyugumuzu söyledik. Bugün yine Emniyet Genel Müdürlüğünden sızdırılan bir belge geziyor, “Ankara’da da böyle bir şey olacaktı” diye; kaygı, endişe, gelecek korkusu, kırk yıl sürmüş bir savaş ve kırk yıl süren bir savaşı bekleyen mukadderat gibi. Savaş sözüne bazı arkadaşlar alınıyorlar. Devletin resmî kayıtlarında düşük yoğunluklu bir savaş olarak geçiyor bu hâl, devletin resmî kayıtlarında böyle. Kırk yıl süren bir savaşta savaşan tarafların temiz kalması, kirlenmemesi, işin içerisine başka ellerin girmemiş olması düşünülemez bile.

21’inci yüzyılın paradigmasında, istihbarat savaşları eski usul ajan provokatörler sunmak şeklinde olmuyor. Bu yüzyılın açıklayıcı kavramı gelişmelere meyil vermektir. Siz gelişmelere belli bir meyli vererseniz gerisi fizik yasasının işidir, her şey oraya akacaktır. Onun için bizim kendi bildirimizi ayrı okumak durumunda kalmamız bu meseleye yaklaşım farkımızdan kaynaklanmaktadır. Ne gidenlere yüreğimizin diğer arkadaşlarımızdan daha az yanması ne -hani diğerini telaffuz bile etmek istemiyorum- yapılanı olumlu ya da mazur görmek, bunlarla alakası yoktur. Aramızda bu tarihsellikten de gelen bir yaklaşım farkı vardır, bu da doğaldır. Herkes kendi sınıfsal kökeni, kendi ait olduğu dünya görüşü, fikriyatı ve diğer bir sürü şey sebebiyle meselenin halli cihetinde çok farklı şeyler düşünebilir.

Meclis dediğimiz mekanizma, tam da tarihsel şekliyle baktığınız zaman -yani Büyük Millet Meclisini kastetmiyorum- Meclis dediğimiz şey, bunun, bu farklılıkların konuşularak mümkün olan en geniş uzlaşmanın sağlanması meselesidir. Siyaset, fırka dediğimiz şey, özünde zaten bir bölümlenme, bir bölme işidir. Bölümlenme daha etkin bir karşılığı ama bu bölümlenme neyle aşılabılır? Sözle. Bizim de sözden başka bir hükmümüz yok fakat buraya çıkan herkes, grubumuzu Meclis kürsüsünde ilzam edecek, kabullenemeyeceğimiz, birlikte anılamayacağımız ithamlarla itham edip duruyorlar.

Dün gece Genel Merkezimiz kurşunlandı. Bir hafta önce, parti meclisi üyelerimiz ve MYK üyelerimiz parti Genel Merkezine güvenlik kontrolünden dolayı geçemiyorlardı. Sebebi söylenmeyen, işte “Sadece vekil geçebilir.” gibi bir şey vardı. Bir düşünün, sizlerin siyasal partisinin önünde polis size böyle bir bariyer kuruyor. Ne hikmetse, parti meclisi üyemizin geçemediği polis kontrolünden saldırganlar geçiyor.

2 tane örnek vereceğim ama buraya kadar yaptığım konuşmayla ilgili aktarmak istediğim notu aktarayım. Meclise devam eden arkadaşlara aşına gelmiştir, devam etmeyenler de tutanaklardan teyit edebilirler; benim hakkımda kırk yıl istenen konuşma, bu Horasan erenleri, Anadolu erenleri hakkında yaptığım konuşmadır arkadaşlar. Diyarbakır Ceza Mahkemesinin gerekçeli kararında, bu konuşmayı aynen Diyarbakır’da da yapmışım, burada eksilttiğim bir şey yok, üstüne koyduğum bir iki cümle var, o konuşmadan dolayı hakkımda kırk yıl ceza isteniyor. Dileyen her arkadaşına o iddianamenin bir örneğini gönderebilirim. İçinde, bu konuşmanın dışında ve bu konuşmanın DTK’da yapılmış olmasının dışında bir şey bulan çıksın, desin ki: “Sen yanlış beyanda bulundun, eksik beyanda bulundun, fazla beyanda bulundun.” Bu, sadece bana özgü bir durum da değil. Dosyalarımızın tamamı, eğer bu süreç bihakkın işletilmiş olsaydı yani dokunulmazlık süreci, bir karma komisyona gitseydi, eminim birçoğunuz “Ya, böyle saçma bir iddia için mahkemeleri meşgul etmeye değer mi?” derdi. Siyasetçinin söz hakkı dünyanın her yerinde çok geniş bir anlamda yorumlanabilir. En fazla, yanlış konuşmuş olabilir, en fazla, kötü konuşmuş olabilir -şiddete bir teşvik yoksa, onu ayırıyorum- ama bundan dolayı bir parlamenter hakkında kırk yıl ceza istenebilemez. Bu, işte o farklılaşan yaklaşım metotlarımızdan birisi.

Biz 15 Temmuz darbesinde hep beraber imza attık fakat sonu nasıl geldi? Bunu imzalayan 3 siyasal partiyi gibi davranıldı. Normalde bize düşen, o muameleye maruz kaldıktan sonra “Efendiler, yani biz sizinle ortak bildiriye imza attık ama siz bunu imzalayan 3 partiyi gibi bundan sonrasında götürdünüz bu süreci. Şimdi niye bizim imzamıza müracaat ediyorsunuz?” dememiz gerekirdi fakat biz buralarda değiliz. Bizim efkâr ettiğimiz memleketin hâlidir, gençlerimizin hâlidir, topyekûn geleceğimizdir, ortak vatanımızdır. Onun için buraya da takılmadık, “Ortak olacak metin bir siyasal parti tüzüğü gibi olmamalı. Siz parti bildirgenizde istediğiniz kavramı kullanabilirsiniz ama bir müştereklik aradığınızda bu müşterekliğin gereğini yerine getirmek zorundasınız.” dedik, zaten bize de “Beraber yazalım.” denmedi, gittiğimizde bir metin vardı “Siz de buna imza atacak mısınız?” diye biraz usul dışı bir yaklaşımla karşı karşıya kaldık.

Hukuksuzluklar burada bitmiyor. Bunlar içinden geçilmekte olan günlerde hep idrak edilemiyor ama sonrasında büyük bir utancın adı oluyor. Sonra insanlar bundan dolayı nedametlerini, bundan dolayı üzüntülerini defalarca belirtmek zorunda kalıyorlar. Hadi, bununla kalsa neyse ama ortak geleceğimiz çok önemli ölçüde tahrip olmuş oluyor ve giden gençlerimiz oluyor.

Şimdi, hukuksuzluk bununla kalsa neyse dedim. Buradaki bütün milletvekili arkadaşlarıma, vicdanlarına seslenerek sormak istiyorum: Hepiniz cezaevinde istediğiniz tutuklu ve hükümlüyü ziyaret ediyorsunuz. Bir hafta öncesine kadar bize yasaktı. Bu yasağın, bir hafta öncesine kadar bize gerekçesi

de söylenmedi. Biz hiçbir cezaevine gidemedik. Eş başkanlarımız cezaevine alındığında -bu bir ayıp vesilesidir, artık hukuk falan değil yani bu yapılane ayıp denir- diğer partilerin sayın milletvekilleri ziyaret edebiliyordu, biz edemiyorduk. Bu garabet daha fazla sürdürülemez olunca Sayın Adalet Bakanı, bize, hakkında fezleke olup da gitmeyenleri... Oysa dün böyle bir şey yoktu yani bizim cezaevi görüş yasağımız neredeyse iki yıllık bir yasak ama bu durum başlayınca “Siz, mahkemeye gitmeyenler gidemez; fezlekesi olmayanlara görüş izni vereceğiz.” dendi ve onlara da Ahmet Türk gibi, Gültan Kışanak gibi, Bekir Kaya gibi belediye eş başkanlarımızı ziyaret izni verilmedi. Hani, onların kriterine uyan vekillerimiz de bundan mahrum edildi.

Şimdi, bu gerekçe biraz önce yine değişti. Hakkında hiçbir fezleke olmayan bir sayın vekilimiz Adalet Bakanlığından -bu ölçülerle- cezaevi ziyareti için izin istedi. Biraz önce söylediği “Siz, o ortak bildiriye imza atmadınız, onun için görüş mörüş için bana gelmeyin.”

Bunlar aslında bizim meselelerimiz değil. Gönül isterdi ki... Belirten arkadaşlar da var, onları bir kenarda tutuyorum, hepsine hassasiyetleri için teşekkür ediyorum; iktidar partisinden de var, muhalefet partisinden de var, bu, hak aramak böyle bir şeydir. Hani meşhur bir terkip vardır: İnsanlığın başına ne gelirse Hakk’tandır ama geliş sebebi Hakk’tan ayrılmaktadır. Gönül isterdi ki Hakk’tan ayrıldığı zaman burada bizlerden daha fazla diğer vekil arkadaşlarımız kalsınlar bu haksızlığın düzeltilmesi talebinde bulunsunlar, bu yok. Genel Merkezimiz dördüncü defa saldırıya uğradı, saat oldu beş, hiçbir siyasal partiden bir geçmiş olsun mesajı yok.

Ama iki tane çok önemli hadise var. Bundan önce Genel Merkezimize ateş açan Altındağ’da mukim bir yurttaş, çok genç, evinde kalp krizi geçirmiş ya da şüpheli bir şekilde ölmüş olarak bulundu ve bunlar fazlaca cezaevlerinde yapılan eylemle mütenasip bir alıkonulma ya da cezaya maruz kalma hiçbir zaman olmadı, gözlerden kaçtı. Muhtemelen kontra unsurların teşvik, tahrik ya da özendirdiği eylemi yapan bir yurttaştı, belki bir şeyler söyleyecekti, şüpheli bir ölümle hayatını kaybetti. Kimi araştırıyorsak bu konuda bize yönelen sabıka dosyası olarak böyle bir yurttaş hassasiyeti profilinin çok dışında kriminal bir tabloyla karşılaşılıyor. Bu yapılmakta olan işte o gelişmiş Batılı emperyalist devletlerin kendi sıkıntılarını bir başka yere ihraç ederek kendi huzur ve stabilitelerini korumalarının bir eseridir.

Sanırım sürem kalmadı.

BAŞKAN – Var efendim.

SIRRI SÜREYYA ÖNDER (Devamla) – Eyvallah!

Bir diğeri, bütün bu sürecin bozulmasına gerekçe olarak gösterilen, Urfa’da 2 polisimizin hayatını kaybetmesiyle sonuçlanan, katledilmesiyle sonuçlanan olay. Üzerinde yüzlerce şaibe gezip duruyor. En azından bildiğimiz, fail diye gösterdiklerinin bu meselenin faili olmadığı. Kısa geçeyim, dönemin Urfa Emniyet Müdürü Darbe Komisyonuna bir ifade verdi, bütün vekil arkadaşlar erişebilirler. Sayın Efkan Ala ve Sayın Numan Kurtulmuş’un oradaki saldırıya maruz kalma biçimi ve ardından tetiklenen süreçte çok ibretlik ve karanlık noktalar vardır.

BAŞKAN – Tamamlar mısınız efendim.

SIRRI SÜREYYA ÖNDER (Devamla) – Teşekkür ederim.

Yani, birileri ülkeyi bu savaşla meşgul etmenin bir yolu olarak bu meyil verme planlarını devreye soktular. Bunun içerisinde bu eylemlere katılanların belki haberleri bile yoktur. Eskisi gibi öyle bir bordro ilişkisi, bir kadro ilişkisi gerekmiyor. Bu toplumun hassasiyetlerini bilen, açık sinir uçlarını bilen birileri oraya bir kısacak dokunduğunda, kıvılcımın, linç duygularının, nefret söylemlerinin nasıl kabarcacağını biliyorlar.

Şanlı tarihimizden bir örnekle bitirmek istiyorum. Cemalettin Taşçı'dan naklen anlatacağım, onda okudum, İnebahtı meselesi. Donanmamızın Kutsal İttifak tarafından harap edilmesi karşısında -mevsim kıştır- Uluç Ali Paşa Sokullu'ya gider. İşte o “şanlı tarihimiz” diye işin hamaset boyutunu hep öne çıkardığımız meselede Sokullu'ya atfedilen bir söz vardır. Yaza kadar bu donanmanın yeniden yapılması ve o saldırının göğüslenmesi gerekmektedir. Demiştir ki “Paşa, endişeye mahal yok. Bu millet isterse donanmasının halatlarını ibrişimden, yelkenlerini atlastan yapar.”

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

SIRRI SÜREYYA ÖNDER (Devamla) – Sayın Başkan, bir dakika daha...

BAŞKAN – Lütfen tamamlayalım.

SIRRI SÜREYYA ÖNDER (Devamla) – Teşekkür ederim.

Bunu tarih kitaplarımızda okumayanımız yoktur ama bunun devamı hiçbir zaman söylenmez. Sokullu şöyle devam etmiştir -lafının tamamını yeniden tekrarlayıp teşekkür edeceğim- “Paşa, telaşa mahal yok. Bu millet isterse bu donanmanın halatlarını ibrişimden, yelkenlerini atlastan yapar ve lakin giden o Leventler var ya, onları geri getiremez.”

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

SIRRI SÜREYYA ÖNDER (Devamla) - Giden insan kaynaklarımızdır. Yerine konulamayan, kolay telafi edilemeyen en önemli şeylerimiz insan kaynağımız ve zamanımızdır. Bu ikisinin taklidi yoktur, sahtesi yapılamaz, kolayından üretilemez. Onun için, çözüm nerede? Çözüm... İki buçuk sene tecrübe ettik, daha önce bu devletin böyle bir tecrübesi yoktu. Hepinizin affına sığınarak, Sayın Başkanın da hoşgörüsüne sığınarak bunu bitirmek istiyorum.

BAŞKAN – Estağfurullah.

SIRRI SÜREYYA ÖNDER (Devamla) – Polemik havasından ve spekülasyondan uzak, canı yanan bir insan olarak, bir vekil olarak konuşuyorum.

BAŞKAN – Süreyya Bey...

SIRRI SÜREYYA ÖNDER (Devamla) – Efendim...

BAŞKAN – Eğer, diğer hatibimiz size bir müddet verecekse...

FİLİZ KERESTECİOĞLU DEMİR (İstanbul) – Tamam, bir dakika vereyim.

BAŞKAN – Filiz Hanım?

FİLİZ KERESTECİOĞLU DEMİR (İstanbul) – Tabii, bir dakika verebilirim.

BAŞKAN – Peki efendim, ekleyelim.

LEVENT GÖK (Ankara) – Bir dakika değil, beş dakika ver.

SIRRI SÜREYYA ÖNDER (Devamla) – Yok, bir dakika, bir dakika.

BAŞKAN – Bir dakika, peki.

SIRRI SÜREYYA ÖNDER (Devamla) – Arkadaşımın hakkını almak istemem, daha buradayız, konuşuruz.

Daha önce son konuşmamda süreci, “Süreçte aslında ne oldu?”yu anlatmıştım ve sizlere bir taahhülle anlattım, dedim ki: Hükûmetten, dönemin bakanlarından, Başbakanından, Cumhurbaşkanından birisi “Sırrı, gerçekleri yansıtmıyor.” ya da “Eğip büküyor.” ya da “Yalan söylüyor.” ya da “Fazla söylüyor.” derse, delil istemeden özür dilediğimi söylemişim. “İspat edin.” demeyeceğim. Farkındasınız, hiç kimseden böyle bir çıkış gelmedi. Dert ettiğimiz memlekettir ve doğruları söylüyoruz. Bir süreç yaşadık, eksileri oldu, fazlaları oldu ama dünyanın her yerinde de böyle olmuş. Biz kendi içtihatlarımızı oluşturarak yürümeye çalıştık ve kimse bihakkın el vermedi. Kimse bunun alternatif maliyetinin korkunç bir şey olacağını öngöremedi. Bugün, o günleri yaşıyoruz. Yeniden, bir birimizle göz hizasında ve seçilmiş bütün arkadaşlarımızın hukuklarının iade edilerek aramızda olduğu günlerde...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

SIRRI SÜREYYA ÖNDER (Devamla) - ... göz hizasında dertlerimizi konuşup, çarelerini arama imkânlarının oluşacağı bir güne olan özlemlerle hepinizi saygıyla selamlıyorum. (HDP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum Sayın Önder.

Şimdi, Halkların Demokratik Partisi Grubu adına ikinci söz, İstanbul Milletvekili ve Grup Başkan Vekili Sayın Filiz Kerestecioğlu Demir’e aittir.

Buyurunuz Sayın Kerestecioğlu Demir.

Süreniz yirmi sekiz dakikadır.

HDP GRUBU ADINA FİLİZ KERESTECİOĞLU DEMİR (İstanbul) – Teşekkürler Sayın Başkan.

Değerli milletvekilleri, Sevgili Sırrı Süreyya Önder’e bir dakikadan çok daha fazlasını verdim bu Parlamentoda bugün konuşan tek kadın olmasaydım. Maalesef, genelde hep böyle olduğu için söz hakkımı ben de bütünüyle kullanmak istiyorum, Sayın Başkanın da bunu değerlendireceğini tahmin ediyorum.

Konuşmama başlarken Genel Kurulu, ekranları başında bizleri izleyenleri, kadınları, gençleri, emekçileri ve emeklileri saygıyla sevgiyle selamlıyorum. Hepinize ölüm değil yaşam, yoksulluk değil refah, ayrımcılık değil kardeşlik ve barış dolu günler diliyorum.

Günlerdir burada, 2017 bütçesi üzerine görüşmeler yürüttük, bakanlıkları tek tek değerlendirdik ve şimdi de kapanış konuşması yapmak üzere kürsüdeyiz fakat bu bütçeyi kapatmak zor. Çok ölüm, çok zulüm, çok yoksulluk; az gelir, yok derecede özgürlük olan bir bütçeyi kapatmak zor. Peki, “Bu bütçenin özeti nedir?” diye sorulursa vereceğimiz tek yanıt: 2017 bütçesi, işçinin, kadının, öğrencinin, engellilerin, emeklilerin, farklı kimliklerin, inançların yani Türkiye toplumunu oluşturan halkların içinde kendini göremeyeceği bir bütçedir. Bütçenin toplumun tamamını ilgilendirmesi ve yaşamını doğrudan etkilemesine karşılık siyasi iktidar halkı, sivil toplum örgütlerini, meslek kuruluşlarını ve muhalefet partilerini devre dışı bırakarak bütçeyi tamamen bürokratik ve teknik bir sürece indirgemektedir.

Değerli milletvekilleri, ben de konuşmamı ağırlıklı olarak bütçe üzerinde değerlendirmelerde bulunarak sürdürmeyi elbette ki isterdim. Fakat sadece bütçe görüşmelerinin sürdüğü on iki gün boyunca, evet, sadece on iki gün boyunca, biz bu çatı altındayken ülkeyi kasıp kavuran onlarca sorun ve krizle karşı karşıya kaldık: Aladağ’da 12 kız öğrencinin kamusal barınma hakkının tarikatlara sevk edilmesi ve büyük ihmaller sonucu yanarak can vermesi, Beşiktaş’ta meydana gelen

canlı bomba saldırısı sonucu 44 yurttaşımızın yaşamını yitirmesi, kapalı kapılar ardında hazırlanan anayasa teklifinin Meclise sunulması, İçişleri Bakanının intikam çağrısının hemen akabinde, esasen bu konuşmayı yapacak olan Grup Başkan Vekilimiz Çağlar Demirel ve kadın sözcümüz Besime Konca'nın rehin alınması, Tunceli Vekilimiz Alican Önlü ve daha dün, Diyarbakır eski Müftüsü olan Diyarbakır Vekilimiz Nimetullah Erdoğan'ın cuma namazını kıldırıldığı ve akabinde Hudeybiye Barış Anlaşması'nı anlattığı vaaz gerekçe gösterilerek sabah yapılacak duruşması için gece yarısında, üstelik de burada konuşma yaptıktan sonra çıktığında, eve giderken gözaltına alınması, binlerce parti yöneticimiz ve üyemizin gözaltına alınması, parti binalarımızın çetevari yöntemlerle sözde güvenlik güçlerince talan edilmesi ve dün gece ise herhâlde seferberlik emrini almış olan bir zat, bir saldırgan tarafından genel merkezimize yapılan silahlı saldırı; belediyelere kayyum atanması, halkın iradesi olan seçilmişlerin rehin alınmaya devam edilmesi, yeni gazetecilerin gözaltına alınması, tutuklanması, parkta spor yapan bir kadına saldırılması ve son olarak da Cumhurbaşkanı tarafından Anayasa'ya aykırı bir şekilde millî seferberlik ilan edilmesi. Arkadaşlar, bunların hepsi on iki gün içinde oldu, bu on iki gün içerisinde. Bu kadar hukuksuzluğun ve felaketin arasında öğrencilerine idam ipiyle poz verdiren öğretmeni, Üsküdar Belediyesinin resmî aracından halifelik çağrısı yapanları, "Okuma oranı arttıkça beni afakanlar basıyor, ben okumamış cahil kesime güveniyorum." diyen profesörün YÖK Denetleme Kurulu üyeliğine atanmasını, kırk sekiz gündür bulunamayan Müjgan Ekin'in akıbetini, İstanbul Vatan Emniyetten ve başka şehirlerden yükselen işkence seslerini konuşuyoruz bile.

Değerli milletvekilleri, bu ülkede tüm bunlar yaşanırken hiçbir şey olmamış gibi yasama organını Saray'ın gündemine göre işletmeye devam ediyorsunuz. Ülkenin içinde bulunduğu durum ve halkın acil ihtiyacı olan sorunları yok sayarak Meclis gündemini bir kişinin başkanlık ihtirasına, hırsına göre belirliyorsunuz. Denetimin temel kurumu olan yasama organı âdeta baypas ediliyor. Dört gün önce bütçe görüşmeleri devam ederken neredeyse yirmi dört saatini burada yasama faaliyetleriyle geçiren Grup Başkan Vekilimiz Sayın Çağlar Demirel hakkında yurt dışına kaçma ihtimali bulunduğu gerekçesiyle bir yakalama kararı çıkartıldı. Buradaydı Çağlar Demirel yirmi dört saat. Evet, hakikatle hiçbir ilişkisi olmayan bir durum üretilerek yakalama kararı çıkarıldı ve bu yakalama kararının altında ne imza var ne mühür var. Bunu göstermek isterim, aranızda benim gibi hukukçu olan milletvekilleri var. Bu, Parlamentonun itibarını sarsan bir şeydir. Artık bununla yüzleşmeniz gerekiyor. Bir parti binasına saldırı olduğu zaman ve dün akşam bunu, Genel Merkezimize yapılan saldırıyı burada ifade ettiğimiz zaman buradaki bütün parti gruplarının hemen akabinde "Geçmiş olsun." demesi gerekiyor. "Birlik", "bütünlük", "beraberlik" diyorsunuz ama bunu sağlayacak olan şey budur. Bunu yapmaktan bile çekinmek, bu Parlamente'ye yakışacak bir durum değildir değerli milletvekilleri.

Evet, bizim açımızdan bu hukuksuzlukların tek bir açıklaması vardır, o da bize karşı yapılan operasyonların hukuki değil siyasi operasyonlar ve siyasi soykırım operasyonları olduğudur. Farklı savcılıklarca yürütülen ve aynı anda düğmeye basılmış gibi eş başkanlarımızın, milletvekillerimizin alındığı soruşturmalar için, siz bu ülkede bağımsız bir yargı var demeye devam edebilir misiniz?

Lütfen, gerçekten bizleri de güldürmeyin ve bizleri dinleyen halkın aklıyla da alay etmeyin.

Demokratik bir ülkede hükûmet ülkeyi yönetirken, sadece kendisine oy verenlerin değil, tüm yurttaşların hakkını korumak ve kollamakla yükümlüdür. Bizler aynı şeyleri düşünmek zorunda değiliz, zaten aynı şeyleri düşünerek bu Parlamente'da siyaset yapamayız.

Demokrasilerde devletin halkla kurduğu temel hukuksal bağ, temsil bağıdır. Bu bağ, aynı zamanda devletin egemenlik alanındaki hukuksal meşruluğunu oluşturan temel özelliktir.

Hakkâri gibi Şırnak'ın da neredeyse bütün belediye eş başkanları, il, ilçe yöneticileri ve iki vekili tutuklanmıştır. Devleti, bu yönüyle, meşruluk alanı olan halkın egemenliği ilkesi âdeta yok edilmektedir. Örneğin Hakkâri'de, tüm vekillerinin yanı sıra belediye eş başkanlarını aldığınız halkla ne tarz bir hukuksal bağ kurmayı düşünüyorsunuz? Ya da Şırnak'la, Bitlis'le veya bir vekilini, yani HDP Eş Genel Başkanını aldığınız İstanbul'la ne gibi bir hukuki bağ kurmayı düşünüyorsunuz?

Yine, demokratik bir ülkede iktidarı elinde bulunduran hükûmet, kendisine oy vermeyenlere düşmanca saldırmaz, aksine kendisine muhalif olan kesimleri, demokratik bir siyaset anlayışının olmazsa olmazı olarak kabul eder. Zira, esasen demokratik yaşamın özü budur. Evet, arkadaşlar, karşısında maalesef tek güç olarak HDP'nin temsil ettiği çoğulculuğu, adalet anlayışını, barışı gören iktidar aslında bu yüzden bize saldırmaktadır. Bugün eş başkanlara ve vekillerimize uygulanan tecrit ve işkencenin nedeni de budur. Türkiye tarihine kara bir leke olarak geçen Yassıada, Zincirbozan, Diyarbakır Cezaevinden sonra bugün de Edirne'de, Kandıra'da, Silivri'de, Bolu'da aynı uygulamalar bu yüzden yapılmaktadır.

Neredeyse her gün bir il ve ilçe binamızın basılmasının, Cizre'de, Sur'da, Nusaybin'de ve diğer ilçelerde sokağa çıkma yasaklarının ilan edilmiş olmasının, akabinde bu şehirlerin yıkılmasının, evlerin içlerine ve sokak duvarlarına yazılan cinsiyetçi, ırkçı ve militarist söylemlerin yaygınlaştırılmasının temel nedeni budur. Terörle kapsamlı bir mücadele içerisine girdiği izlenimi uyandırarak milliyetçi ve militarist bir iklim yaratarak yeniden seçimle tek parti iktidarına geçişin sağlanması planı iktidar için ülkeyi yakma planıdır. Erdoğan-AKP iktidarının Kürt halkına yönelik mücadeleyi IŞİD'le mücadelenin içine sokması alsa kabul edilemez. Bu, orada da kalmaz, ki kalmamıştır. Böyle bir dinamik HDP'ye baskıya, çok geçmeden tüm Türkiye halklarının bir arada yaşama zeminine ciddi bir saldırıya dönüşmeye başlamıştır.

Değerli milletvekilleri, AKP Hükûmetinin Kürt sorununda çözüm yolu olarak güvenlikçi politikaları ve savaşı tek yol olarak ele alması 15 Temmuz darbe girişiminin de zeminini hazırladı. Suruç katliamında 33 gencin yaşamını yitirmesiyle başlayan savaş sürecinin darbeye zemin hazırladığı konusunda defalarca uyarı yapmıştık. Uzun uzun yeniden anlatmayacağız. Sadece ölü bedeni günlerce sokakta bırakılan ve defnedilmesine izin verilmeyen Taybet Ana ve Cizre'de bodrumlarda yakılan siviller o süreçte yaşananlara birkaç örnek teşkil ediyor. Askerin 15 Temmuzda darbe yapmaya cüret etmesi, işte bu kentlerdeki yıkımda siyasi iradenin kendilerine sunduğu imkânlarla doğrudan ilişkiliydi. Darbenin esas hedefi, iç savaş çıkarmak ve ülkede büyük bir yıkım gerçekleştirmektir. 15 Temmuzda şunu gördük: Barış ve özgürlüklere, güçlü, sivil, demokratik bir siyasete bir ekmek, bir su kadar ihtiyacımız varmış. Bunu hep beraber gördük ve bu girişimi bir bütün olarak, demokrasiye, barışa inanan farklı toplumsal kesimler olarak hep birlikte durdurduk, gerçekleşmesini önledik ve halkın iradesine darbe vuran bu anlayışa karşı aynı safta birlikte durduk.

Eş Genel Başkanımız Selahattin Demirtaş, ilk olarak liderler zirvesinin toplanması için bir çağrı yaptı, darbelere karşı birlik olmak gerektiğini vurguladı. HDP olarak sadece askerî darbe değil, bürokratik veya sivil hiçbir darbenin tek bir meşru gerekçesinin olmayacağını ifade ettik. 16 Temmuzda Parlatmentonun olağanüstü toplantıya çağrıldığı birleşimde de Grup Başkan Vekilimiz İdris Baluken -ki şu anda o da Kandıra Cezaevinde- 15 Temmuz darbe girişiminin kontrol altına alınmasını, püskürtülmesini ve demokratik siyasete darbenin önlenmesini, partimiz açısından en büyük temenni ve amaç olarak ortaya koymuştu. 15 Temmuz böylesi bir felaketi ortaya koymuşken aynı zamanda bu felaketten ders çıkaracak, 7 Hazirandan sonra başlayan çatışmalı ortamı bitirecek, kutuplaşmayı ortadan kaldıracak ve toplumsal birlikteliği yeniden inşa edeceğimiz, demokrasiyi güçlendirecek, özgürlük ve barışı sağlayabileceğimiz önemli bir fırsatı da önümüze sunmuştu.

Değerli milletvekilleri, 16 Temmuz itibarıyla sivil siyasetin önünde iki yol var demiştik. İlki, barış, demokrasi, insan hakları, hukuk devleti temelinde her türlü siyasi iş birliğini gerçekleştirebileceğimiz, ülkeyi bütünleştirecek bir siyaset anlayışını ortaya koymaktı. Biz bu ilk yolu “demokrasi yolu” olarak tanımladık. Zira, 15 Temmuzda siyasetin ve halklarımızın kimlik ayrımı yapmadan, etnik kökenini, dilini, inancını sorgulamadan darbeye karşı demokrasiden yana duruşu gelecek açısından hepimizde bir umut yaratmıştı. Bunu gerçekleştirmek mümkündü arkadaşlar, bunu gerçekleştirmek bu Parlamento çatısı altında mümkündü.

15 Temmuzdan sonra sivil siyasetin önünde bir de ikinci yol vardı. Neydi o ikinci yol? 15 Temmuzda gerçekleşmemiş, darbecilerin bile tahayyül edemeyeceği boyutta bir otoriter rejim inşa etmekte. Biz bunu da “faşizm” olarak adlandırdık. Bugünkü tablodan çok açık görüldüğü gibi, aslında darbecilerin yapmaya cesaret edemeyeceği şeyler OHAL hükümleriyle, kanun hükmünde kararnamelele uygulamalara konuldu.

Evet, bu tercih ettiğiniz yolun bir siyasi sonucu olarak siyasi iradenin talimatıyla rehin alınan Eş Genel Başkanımız Selahattin Demirtaş’ın sözlerine kulak verelim. Bakın, Sayın Demirtaş 15 Temmuz sonrası tercih ettiği yolu, 15 Temmuzun üzerinden daha bir ay dahi geçmeden, 13 Ağustosta şöyle anlatıyor: “Darbe girişiminin başarısız olması Türkiye’ye bir olanak yarattı. Demokrasi etrafında birlik, Kürt sorununda barışçıl çözüm, müzakereye dönüş, kamplaşma ve kutuplaşmanın önüne geçilmesi için bir ortak siyaset dili yaratılabilirdi. Fakat, aynı oranda başka bir olanak da açılmıştı, Erdoğan darbeyi ve darbenin başarısızlığını Allah’ın kendisi için bir lütfu olarak görüyordu. Bir yanıla toplum için bir olanaktı, diğer taraftan da Erdoğan için bir lütuftu. Erdoğan kendisi için olanı tercih etti, Yenikapı mitingini AKP gösterisine dönüştürerek toplumun yarısını dışladı, kamplaşmayı kalıcı hâle getirdi. Bunu çok planlı, programlı yaptığını düşünüyorum.”

Evet, darbecilerin amacı ülkeyi karanlık bir döneme hapsedmekti ama aynısı şu an çok daha fazlasıyla yapılıyor. Siz darbecileri içeri attığınızı düşünebilirsiniz ancak onların fikirleri sizin politikalarınızla dışarıda hayat buluyor. Ülke muazzam bir kutuplaşma ve gerginliğin içine düşmüş durumda. Herkes umutsuz, gelecek endişesi taşıyor. Gençler yurt dışına gitme planları kuruyorlar ve bu, bizim sadece bugünümüzün sonu anlamına gelmiyor, geleceğimizi kaybetmemiz anlamına geliyor çünkü gençler bizim geleceğimiz. Onlar buluş yapacaklar, onlar teknolojiyi geliştirecekler. Onlar sadece övünülecek duble yollar değil, gerçekten övünülecek çok fazla şey yapacaklar ama bunun için siyasi ortamın demokratik bir ortam olması ve onlara olanaklar sunması gerekiyor, onlara özgürlük sunması gerekiyor, barış sunması gerekiyor.

Evet, değerli milletvekilleri, hatırlatalım ki Fetullahçı yapının palazlanması bu iktidar döneminde gerçekleşti. Şu anda siz bu ülkede gerçekleşen her şeyden neredeyse partimizi sorumlu tutmaya çalışabilirsiniz ama on dört yıldır siz iktidardasınız ve on dört yıldır aslında darbeyi gerçekleştiren, o girişimi gerçekleştiren insanlarla da sizler birlikteydiniz.

Şimdi, Mecliste dikkat çekmek istediğim bir husustur, Darbe Araştırma Komisyonu kuruldu biliyorsunuz, hep beraber kurduk bu Komisyonu ama şimdi bu Komisyondan kamuoyunun beklentisi nedir? Darbe girişimine karışan tüm kişi ve kurumların açığa çıkarılması, darbe sürecinde yaşananların tüm boyutlarıyla araştırılmasıdır. Fakat, geldiğimiz noktada, yönetimi ve çoğunluğu AKP’li vekillerde olan bu Komisyonun, temel amacından uzaklaşarak darbe girişiminin üstünü örtmeye, gizlemeye çalıştığı gibi güçlü bir izlenim oluşmaya başlamıştır.

Birkaç hafta önce Cumhurbaşkanı Erdoğan'ın "Komisyon bence işlevini yitirdi, rapor yazılıp çalışmalar bitirilebilir." şeklindeki Komisyona doğrudan müdahale, talimat içeren sözleri bu izlenimi güçlendirir niteliktedir. Komisyon çalışmaları boyunca muhalefet milletvekillerinin dinlenmesini talep ettiği birçok kişi ve kurumun dinlenmemiş olması da dikkat çekicidir. Genelkurmay Başkanı Hulusi Akar ve MİT Müsteşarı Hakan Fidan bunlardan sadece birkaçıdır. "Yurtta sulh bildirisi"nin altında kimlerin imzası vardır? Örneğin, içinde bulunduğumuz bu Meclisi bombalayan pilotlar neden Darbe Komisyonunda dinlenmemiştir? Bizler bilmiyoruz, bunu açıklaması gereken, aynı zamanda o Komisyonun en fazla çoğunlukla başında olan sizlersiniz.

Değerli milletvekilleri, 15 Temmuz sonrası girilen bu yol sonucu siyasi kriz, aynı zamanda geleceğimizi de tehdit eden ağır bir ekonomik kriz ve diplomatik krizi de tetiklemiştir. Dolardaki durdurulamayan yükseliş, işsizliğin ve enflasyonun artması, ardı ardına gelen zamlar, esnek ve güvencesiz çalışmanın yaygınlaştırılması, iflas ertelemelerinin artması, ülkenin içine sokulduğu OHAL rejiminin ekonomik alana yansımalarından sadece bazılarıdır. Siyasi iktidar yaşanan ekonomik krizin siyasi sorumluluğunu hiçbir şekilde üzerine almadığı gibi, kendi marifeti olan ekonomideki çarpıklığı da gözlerden saklamaya çalışıyor. Bugün bunları anlatanlar, bugüne kadar sağladıkları rantlarını bu yabancı finansmana borçlu olduklarını ve dış borca gittikçe daha fazla bağımlı hâle gelmekten ibaret olan bu ekonomik modeli on dört sene boyunca onaylayıp uyguladıklarını da unutmamalıdır. Bu sistem verimli bir sanayi üretimi yerine iç tüketim ve ranta dayalı inşaat yatırımlarıyla sağlıksız bir büyümeyi esas almıştır. Ancak büyüyen emekçiler değildir; büyüyen, teşviklerle, vergisizlik rejimiyle ve aflarla ödüllendirilen sermaye kesimi olmuştur, siyasi iktidar da bu sermaye düzeninden payını almıştır. Her ne kadar, 17 Aralık'ın yıl dönümüne geldiğimiz bugünlerde bize rant ilişkisinin ve yolsuzlukların detayını öğrenmemiz iktidar tarafından yasaklanmış olsa da biz bize kalanın ne olduğunu çok iyi biliyoruz. Bu on dört sene boyunca 50 milyondan fazla kişi yoksulluk sınırının altında kalmış, işçilere açlık sınırının altında asgari ücret reva görülmüş, insanlar madenlerde, şantiyelerde iş cinayetleriyle hayatını kaybetmiştir. Bizler için zaten çekilmez olan ekonomik düzen artan dış borçla birlikte kendileri için bile sürdürülemez hâle gelip çökmeye başlayınca da kendi hatalarını örtbas etmek için "Dünya 5'ten büyüktür." demeye ve sadece Batı'yı sömürgecilikle suçlamaya başlamışlardır. Ancak bu yola başvuranların derdi bağımsızlık değildir, sömürü ve sömürgecilik üzerine kurulmuş yeni bir emperyalist devlet kurmaktır.

Erdoğan'ın diplomatik nezaketten ve tutarlılıktan yoksun söylemleri ve politikaları, OHAL rejimindeki uygulamaları aynı zamanda Türkiye'yi adım adım aday olduğu Avrupa Birliğinden ve Avrupa Birliğinin temsil ettiği değerlerden de uzaklaştırmaktadır. Burada kritik nokta ise bunu bilinçli olarak yapmasıdır. Bu yol, Türkiye'yi Orta Doğu'da egemen olan antidemokratik devlet yönetimlerine benzeştirmektedir. Bugünün dünyasında hiçbir karşılığı olmayanların temel özelliği nedir biliyor musunuz arkadaşlar? Kendilerini geçmiş bir tarihte aramalarıdır. AKP'nin sürekli Osmanlı dönemi referansları üzerinden kitleleri bir araya getirme çabası bunun en bariz örneğidir. İktidara geldiği ilk dönemler demokrasi, eşitlik ve özgürlük retoriği üzerine kuran AKP, bugün bu ülkeyi karamemelerle yönetmekte, diktatörlüğü yasallaştıran Anayasa tekliflerini gündemleştirmekte ve bizzat Cumhurbaşkanı özgürlük ve demokrasinin hikâye olduğundan söz etmektedir. Bugün geldiğimiz noktada AKP Hükûmeti ve Cumhurbaşkanı yasaları ya uygulamamakta ya da bütünüyle kendi çıkarları doğrultusunda keyfi bir şekilde yorumlayarak uygulamaktadır.

Sizin de bildiğiniz gibi, Cumhurbaşkanı uzunca bir süredir Anayasa'yı fiilen ortadan kaldırmaktadır. Bunu uzunca bir süredir ifade özgürlüğünün ortadan kaldırılmasıyla deneyimledik, dokunulmazlıkların kaldırılmasında yaşadık ve “anayasasızlaştırma” olarak tanımlayacağımız bu süreç, bir ülkede en temel ilkeler ve haklar bağlamında, toplumun bir arada yaşamasına temel olan sözleşmenin yok sayılmasıdır. Bu ise büyük bir toplumsal çürümedir. Bugün AKP'nin “yeni anayasa” adı altında getirdiği paket de tam bir süredir yürürlüğe soktuğu anayasasızlaştırma paketinin aslında pratiğinin metne dökülmüş hâlidir.

Evet, bu gizli sözleşmeye –biz böyle diyoruz- biraz yakından bakarsak her şeyden önce, 7 Haziran sonrası hızla mevcut cunta anayasasını bile uygulamadan kaldıran, orduya koruma kalkanları yaparak darbe zeminini geliştiren, bütün denetleyici kurumları devre dışı bırakan politikalarla Kürtleri, kadınları, Alevileri, demokratik, muhalif tüm kesimleri dışlayarak sözüm ona yeni anayasa yapmaya kalkışılmakta. Anayasa yani toplumsal sözleşme, adı üzerinde, toplumla birlikte yapılır. Sizlere sormak isterim: İçinde kadının, Kürt'ün, Alevi'nin, demokratın, azınlıkların, LGBT'lilerin, özgürlükçülerin, dışlanmış, ötekileştirilmiş tüm kesimlerin, emekçilerin hiçbir hakkı, talebi bulunmayan bir anayasa nasıl yeni bir anayasa olacaktır? Bu anayasa, yine söylemek isterim ki, Kenan Evren kokacaktır. Bizim aslında daha kaldıramadığımız o cunta anayasasının yerine gelecek dediğiniz anayasa yine Kenan Evren kokacaktır. Yine sormak isterim, bu “yeni” dediğiniz sözleşmede başkanlık, sultanlık dışında hanginizin yeni bir talebi var? Hiçbir yeni talep yoktur bu metinde.

Evet, sevgili halkımız ve değerli milletvekilleri, bizler alternatifsiz değiliz. Bizler bu Parlamento çatısının altında darbe anayasasına son verecek bir anayasa yapımı için görüşmeler yürüttük ve nasıl bir anayasa olması gerektiğini ortaya koyduk. Başta ülkenin acilen ihtiyacı olan demokrasinin, merkezileştirmenin karşısında yerinden yönetimin esas alındığı, kadın-erkek eşitliğinin her başlıkta benimsendiği bir anayasa çalışmamızı toplumsal kesimlerle birlikte hazırlayıp kamuoyuna sunduk. Biz hâlen bu noktadayız ve tüm Türkiye halklarıyla birlikte tüm sorunları çözen, temel insan haklarını garanti eden bir anayasa için mücadeleyle ancak huzurun bu ülkede sağlanabileceğini düşünüyoruz.

Değerli arkadaşlar, bugün, gerçekten çözüm, Somalı işçi ailelerinin, Siirt Şirvan'daki acılı ailelerin ziyaretlerinde verdikleri kardeşlik mesajından geçiyor. Bugün bizim başka bir çözümümüz yok. Bu karanlık bitecek ve elbet aydınlık sabahlara uyanacağız.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Efendim, iki dakikada tamamlayalım lütfen.

FİLİZ KERESTECİOĞLU DEMİR (Devamla) – Bizler eminiz ki ülkenin bu krizden çıkışı ancak ve ancak daha fazla demokrasiyle mümkün olacaktır ve soğuk ve karanlık bir gecenin ardından Minerva'nın baykuşu alaca karanlıkta ötmek üzeredir.

Partimizin temel kuruluş amacı bellidir. Türkiye'de halklar arasında köprü olabilen yegâne partidir HDP. Özgürlük, eşitlik, adalet isteyenlerin Parlamentodaki temsiliyetini sağlayan HDP'nin varlığı, barış ve demokrasinin tesisinde vazgeçilmez bir öneme sahiptir. Bugün sabah, bir eski müftü olan vekilimizin duruşmasına bir Alevi vekilimizin koştuğu partidir HDP. Bunu yok etmek istemeyin, bu olmamalıdır. Kardeşlik için, bir arada yaşamak için HDP'nin varlığı demokrasi için çok önemlidir.

Ben tüm Türkiye'nin aslında çok sevdiği bir şair olan Edip Cansever'in dizeleriyle sözlerime son vermek istiyorum. Edip Cansever “Yerçekimli Karanfil” şiirinde şöyle söyler: “Bir sevdayı büyütüyoruz seninle /Derken karanfil elden ele.” Bizler de hep beraber birlikte bir sevdayı büyütüyoruz ve büyüteceğiz. Bunu büyüttüğümüz zaman sadece karanfil değil, aynı şekilde demokrasi, barış, özgürlük elden ele dolaşacak.

Hepinizi sevgiyle saygıyla selamlıyorum. (HDP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum efendim.

MEHMET NACİ BOSTANCI (Amasya) – Sayın Başkan...

BAŞKAN – Buyurunuz Sayın Naci Bey.

MEHMET NACİ BOSTANCI (Amasya) – Sayın Başkanım, konuşmacının “Erdoğan ve AK PARTİ’nin Kürt halkına karşı mücadelesinin IŞİD’le mücadelenin bir parçası yapılmak istenmesi” şeklinde bir ifadesi var. Bu açık bir sataşma. Bu çerçevede söz hakkı...

BAŞKAN – Buyurunuz. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

İki dakika lütfen.

VI.- SATAŞMALARA İLİŞKİN KONUŞMALAR (Devam)

4.- Amasya Milletvekili Mehmet Naci Bostancı’nın, İstanbul Milletvekili Filiz Kerestecioğlu Demir’in 433 sıra sayılı 2017 Yılı Bütçe Kanunu Tasarısı ile 434 sıra sayılı 2015 Yılı Kesin Hesap Kanunu Tasarısı’nın tümü üzerinde HDP Grubu adına yaptığı konuşması sırasında Adalet ve Kalkınma Partisine sataşması nedeniyle konuşması

MEHMET NACİ BOSTANCI (Amasya) – Sayın Başkanım, değerli arkadaşlar; AK PARTİ’nin ve devletin 1984’ten bu yana PKK’ya karşı bir mücadelesi var, doğru. PKK silahlı bir terör örgütü olarak sahaya çıktı. “Epocu”ların bir de geçmişi var. O zamandan beri de devlet, hukuktan kaynaklanan hakkı çerçevesinde teröre karşı mücadele ediyor. PKK’ya da hayat veren “Epocu”lar ne yapıyor geçmişten beri? Önce Kürtlerin canına okudular hatırlarsınız, önce Kürtlerin kafasına vurdular “Bize itaat edin.” diye, sonra, etnik bir bilinç yaratmak için, Kürtlerin ölümünden bir dayanışma ruhu oluşturmak için, aynı zamanda da ötekileri öldürerek milliyetçi bir öfkeyle Kürtlüğü ayağa kaldırmak için terörü stratejik bir silah olarak kullandılar. Devlet bu teröre karşı mücadele ediyor.

Evet, Suriye’de de PYD bir terör örgütü. “Kürt halkına karşı mücadelesi” diyorsunuz, PYD Kürt halkını mı temsil ediyor? PKK Kürt halkını mı temsil ediyor? PYD’nin zulmünden kaçan Kürtler Kuzey Irak bölgesine gitmediler mi? Onlar kim? Onlar Kürt halkı değil mi? “Epocu”ların 1980’den beri kafalarına vurdukları, öldürdükleri, hayat hakkı tanımadıkları Kürtler değil mi? Bugün sizin “makul Kürt” diye başlayıp aşağıladığınız, oy vermeyince hain ve iş birlikçi ilan ettiğiniz Kürtler Kürt halkından değil mi? Kürt halkı kim? (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

Bizim mücadele ettiğimiz terördür. Siz terörle mücadeleyi “Kürt halkıyla mücadele ediliyor.” diyerek çarpıttığınızda yapmaya çalıştığınız farklı bir bağlama oturur, ondan sonra da çıkıp burada “Biz teröre de karşıyız.” diyemezsiniz.

Saygılarımla. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum.

FİLİZ KERESTECİOĞLU DEMİR (İstanbul) – Sayın Başkan...

BAŞKAN – Evet hanımefendi...

FİLİZ KERESTECİOĞLU DEMİR (İstanbul) – Partimize yönelik olarak “Bugün sizin ‘makul Kürt’ diye nitelendirdiğiniz...” “Ekocu” mu dedi, ne dedi, onu da tam anlayamadım ama...

MEHMET NACİ BOSTANCI (Amasya) – Bölgenin dili...

FİLİZ KERESTECİOĞLU DEMİR (İstanbul) – ...sonuçta, partimize yönelik bir sataşma söz konusu oldu. Kastettiğimiz değildi.

BAŞKAN – Buyurunuz efendim.

İki dakikalık bir müddet içinde...

Ama lütfen yeni bir sataşmaya meydan vermeyelim.

FİLİZ KERESTECİOĞLU DEMİR (İstanbul) – Sırrı Bey konuşacak.

BAŞKAN – Buyurun Sayın Önder.

5.- Ankara Milletvekili Sırrı Süreyya Önder'in, Amasya Milletvekili Mehmet Naci Bostancı'nın sataşma nedeniyle yaptığı konuşması sırasında Halkların Demokratik Partisine sataşması nedeniyle konuşması

SIRRI SÜREYYA ÖNDER (Ankara) – Siz hocasınız, diyalekt kullanmayı bilmiyorsanız diyalekte başvurmanıza gerek yok, kendi anladığınızı gibi söyleyebilirsiniz; şimdi “bölgenin lehçesi” dediğinizi duydum.

Dönemin Başbakanıyla, Kobani sürecinde bir görüşme yaptım Sayın Ahmet Davutoğlu'yla. “Bu bizim müzakerenin bir başlığı değilken niye geldi müzakerenin başlığı oldu?” dedi. Dedim ki: “Bütün yetkili ağızlar ‘Bu PYD, Kobani, Rojava bizim kırmızı çizgimizdir.’ diyorlar.” “Artık ben Başbakanım, git lütfen onlara söyle, Rojava bizim kırmızı çizgimiz değildir.” dedi.

Teşekkür ederim. (HDP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum Sayın Önder.

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Sayın Başkan...

BAŞKAN – Sayın Tanal, incelemem devam ediyor, ben birleşim içerisinde gereğini yapacağım.

Birleşime kırk beş dakika ara veriyorum.

Kapanma Saati: 18.21

ÜÇÜNCÜ OTURUM**Açılma Saati: 19.09****BAŞKAN: İsmail KAHRAMAN****KÂTİP ÜYELER: İshak GAZEL (Kütahya), Zihni AÇBA (Sakarya)**

BAŞKAN – Sayın milletvekilleri, Türkiye Büyük Millet Meclisinin 42’nci Birleşiminin Üçüncü Oturumunu açıyorum.

2017 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanunu Tasarısı ile 2015 Yılı Merkezi Yönetim Kesin Hesap Kanunu Tasarısı’nın son görüşmelerine devam edeceğiz.

IV.- KANUN TASARI VE TEKLİFLERİ İLE KOMİSYONLARDAN**GELEN DİĞER İŞLER (Devam)****A) KANUN TASARI VE TEKLİFLERİ (Devam)**

1.- 2017 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanunu Tasarısı (1/774) ile Plan ve Bütçe Komisyonu Raporu (S. Sayısı 433) (Devam)

2.- 2015 Yılı Merkezi Yönetim Kesin Hesap Kanunu Tasarısı (1/733), 2015 Yılı Merkezi Yönetim Kesin Hesap Kanunu Tasarısına İlişkin Olarak Hazırlanan 2015 Yılı Genel Uygunluk Bildiriminin Sunulduğuna İlişkin Sayıştay Başkanlığı Tezkeresi (3/828), Merkezi Yönetim Kapsamındaki Kamu İdarelerine, Sosyal Güvenlik Kurumlarına ve Diğer Kamu İdarelerine Ait Toplam 211 Adet Denetim Raporunun Sunulduğuna İlişkin Sayıştay Başkanlığı Tezkeresi (3/829), 2015 Yılı Dış Denetim Genel Değerlendirme Raporunun Sunulduğuna İlişkin Sayıştay Başkanlığı Tezkeresi (3/830), 2015 Yılı Mali İstatistikleri Değerlendirme Raporunun Sunulduğuna İlişkin Sayıştay Başkanlığı Tezkeresi (3/831), 2015 Yılı Faaliyet Genel Değerlendirme Raporunun Sunulduğuna İlişkin Sayıştay Başkanlığı Tezkeresi (3/832), 6085 Sayılı Sayıştay Kanunu Uyarınca Hazırlanan 2015 Yılı Kalkınma Ajansları Genel Denetim Raporunun Sunulduğuna İlişkin Sayıştay Başkanlığı Tezkeresi (3/834) ile Plan ve Bütçe Komisyonu Raporu (S. Sayısı: 434) (Devam)

BAŞKAN – Komisyon? Yerinde.

Hükûmet? Yerinde.

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Sayın Başkan...

BAŞKAN – Mahmut Beyciğim, bu birleşimde konuşacağız, acele etmeyin, şu hadiseyi götürelim, araya kesinti sokmayalım.

Evet, şimdi Milliyetçi Hareket Partisi Grubu adına ilk söz Bursa Milletvekili Sayın İsmet Büyükataman’a aittir.

Sayın Büyükataman, buyurunuz. (MHP sıralarından alkışlar)

Süreniz otuz dakikadır.

MHP GRUBU ADINA İSMET BÜYÜKATAMAN (Bursa) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; 2017 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanunu Tasarısı ile 2015 Yılı Merkezi Yönetim Kesin Hesap Kanunu Tasarısı üzerinde Milliyetçi Hareket Partisinin görüşlerini açıklamak üzere huzurunuzda bulunuyorum. Bu vesileyle heyetinizi en derin saygılarımla selamlıyorum.

Sayın milletvekilleri, bütçe hakkında değerlendirmelerime geçmeden önce, geçtiğimiz hafta sonu meydana gelen İstanbul'daki hain saldırıda şehit olan 44 kardeşimize Allah'tan rahmet, yaralanan vatandaşlarımıza acil şifalar diliyorum. Bu korkunç ve kahredici terör saldırısına karşı milletimiz bir ve beraberdır ve sorumluların bulunup cezalandırılmasını, dökülen kanların yerde bırakılmamasını, sadece birkaç teröristin cezalandırılmasını değil terörün kökünün kazınmasını istemektedir.

Değerli milletvekilleri, bütçe görüşmeleri, hükûmet icraatlarının değerlendirildiği, muhalefetin hükûmetin politikaları hakkında uyarı, tenkit ve tavsiyelerini dile getirdiği, Türkiye Büyük Millet Meclisi adına önemli bir denetim vesilesidir. Devletin hangi alanlara ne kadar kaynak ayıracağını, hangi alanlardan ne kadar kaynak toplayacağını gösteren bütçenin en önemli özelliği, nimet ve külfetin vatandaşlarımız arasında dağıtılırken hangi kıstaslara ve hakkaniyete riayet edildiğinin ortaya çıktığı bir gösterge olmasıdır. Zira vatandaşlarımızı yoksulluklarından ziyade uygulanan politikalar sonucu ortaya çıkan haksızlıklar, eşitsizlikler ve adaletsizlikler daha fazla yaralamakta, bu konular onlarda daha derin izler bırakmaktadır. Takdir edersiniz ki ekonomiyi siyasetten, ekonomik faaliyetleri sosyal konulardan, ekonomik yorumları güvenlik, asayiş, kültür, dış politika gibi alanlardan ayırmak ve ayrı düşünmek mümkün değildir.

Sayın milletvekilleri, Türkiye, bugün, çok ağır ve olumsuz şartların hüküm sürdüğü kritik bir dönemden, âdeta bir ateş çemberinden geçmektedir. Millî güvenlik sorunları ağırlaşmakta, iç ve dış güvenliğimiz çok ciddi tehlike ve tehditlere maruz kalmaktadır. Türkiye çok ciddi beka sorunuyla karşı karşıyadır. Ülkemiz uzun süredir, karmaşık olayların, kaotik gelişmelerin baskı ve kuşatması altındadır, âdeta sırat köprüsünden geçmektedir.

Değerli milletvekilleri, Türk milleti, 15 Temmuz FETÖ kalkışması gibi rezil bir ihanete şahit olmuştur. Gayemiz bu tip düşmanlıkların tekrarına mâni olmaktır. İstiklalimiz iktidar ve imtiyaz kaybetme korkusuyla değil, kucaklaşma, dayanışma, ortak değer ve millî gerçeklerde buluşmayla teminat altına alınacaktır. Bu nedenle, Türk siyaseti, ucuz hesap yapmadan, çatışma ve çekişmeye kapılmadan Türkiye'nin ana meselelerine çözüm getirmeye mecburdur. Milliyetçi Hareket Partisi her vesileyle açıkladığı hassasiyetleri, ilke ve esaslarına bağlı olmak şartıyla, milleti ve ülkesi için her olumlu, her anlamlı teşebbüse vardır ve gereğini yapmaktadır.

15 Temmuz darbe girişimi, uzun yıllar boyunca sistemli çabalarla bir çetenin devlete nasıl sızdığını korkutucu biçimde ortaya koymuştur. Karşımızdaki büyük resim çok vahimdir. Bu örgütün, emniyet, yargı, ordu ve bürokraside sinsi biçimde örgütlenmiş, neredeyse bütün köprübaşlarını tutmuş olduğu görülmüştür. İstihbarat birimlerinde mutlak hâkimiyet kurmuş, üniversitelerde ciddi biçimde yuvalanmış, çok büyük bir özel öğretim kurumu ağı oluşturulmuş, muazzam bir servete kavuşmuş, medyada çok büyük bir güç kazanmış ve nihayet kanlı terör eylemlerini icra etme imkân ve kabiliyetine kavuşmuştur. Milliyetçi Hareket Partisi, Türkiye'nin ayağına pranga vurmak isteyen, her zaman tetikte, her zaman teyakkuza bekleyen çevrelerle amansız ve tavizsiz mücadelede devletini asla yalnız bırakmayacaktır.

Değerli milletvekilleri, FETÖ'yle yürütülen mücadelede bu yapının siyasi ayakları hâlâ açıklığa kavuşmamış, 15 Temmuz sonrası FETÖ bağlantılı soruşturmalar, ayıklama ve tasfiye süreci sadece bir kuruma doğru dürüst uğramamıştır. Bu kurum da, bilindiği üzere, siyaset kurumudur. Bunlar açığa çıkarılmadan ne FETÖ anlaşılabilir ne de 15 Temmuz darbe girişimi tüm yönleriyle aydınlanabilmektedir. Siyasi ayaklar ortaya çıkarılmadan FETÖ'yle mücadele topal kalacak, bu habis terör örgütünün kökünün kazınması mümkün olmayacaktır.

Sayın milletvekilleri, terörizm şu anda Türkiye'nin en önemli ve hayati meselesidir. Bu belayı defetmeden, bu vahşi saldırganlığı alt etmeden Türkiye'ye huzur yoktur. Terör Türkiye'yi her gün vurmaktadır. Kanlı terör örgütleri sırayla Türkiye'yi hedef almaktadır. Ülkemiz zorlu, kanlı, şiddeti sürekli artan bir ölüm kalım mücadelesinin ortasındadır. Türkiye tarihin en kanlı terör örgütleri PKK, PYD, IŞİD, DHKP-C ve FETÖ'ye karşı içeride ve dışarıda amansız bir mücadele içindedir. Türk Silahlı Kuvvetleri IŞİD ve PYD'ye karşı Suriye toprakları içinde askerî operasyon yapmaktadır. PKK terör örgütünün saldırıları tırmanmıştır.

Terörle mücadele zor, zor olduğu kadar da yüksek maliyetli bir süreçtir. Türkiye küresel güç merkezlerinin imalatı ve istihbarat örgütlerinin maşası olan çok sayıda kanlı ve katil örgütün doğrudan hedefindedir. Terörle mücadele edebilmek, başta yüksek vatanseverlik duygusu olmak üzere, yüksek kabiliyet ve basiretli politikalar izlenmesini gerektirir. Bu mücadelede neticeye ulaşmak için her şeyden çok bugün birlik ve beraberliğe ihtiyacımız vardır.

Ülkemizde 20 Temmuz 2015'te Şanlıurfa'nın Suruç ilçesinde meydana gelen canlı bomba saldırısıyla başlayan süreçte son bir buçuk yılda sivillerin de can verdiği bombalı saldırılarda yüzlerce vatandaşımız hayatını kaybederken 2 binden fazla vatandaşımız da yaralanmıştır. Beşiktaş'taki kalleşlik bir kez daha göstermiştir ki terör bu ülkenin en önemli ve en ağır meselesidir. Sadece güvenlik güçleriyle yapılan mücadeleyle sonuç almak mümkün değildir. Terörle mücadelenin etkili biçimde yapılması için kaynağın kurutulması, istismar alanının yok edilmesi; siyasi, ekonomik, dış politik desteklerin kesilmesi gibi ivedilikle yapılması gerekenler vardır. Bütün bu konularda Milliyetçi Hareket Partisi net, anlaşılır ve uygulanabilir çözüm önerileri sunmuştur. Bunun yanında, toplumsal çatışmanın azalması ve siyasi gerginliğin bitirilmesi etkili bir mücadele için şarttır. Bizim, birbirimize sarılmaktan başka seçeneğimiz yoktur. Dolayısıyla, birlikteliği, kardeşliği, millet olmanın zeminini sağlam tutmak zorundayız. Bunun sağlanmasından sonra terörle mücadelenin daha kolaylaşacağını, etrafı ateş çemberiyle sarılmış ülkemizin bir nefes alma imkânı bulacağını unutmamak gerekiyor. Bu mücadelede Milliyetçi Hareket Partisi olarak her türlü siyasi mülahazadan uzak, ülkemizin hayrına olacak her karara yüreğimizi koyacağımızın bilinmesini isteriz.

Sayın milletvekilleri, Irak ve Suriye'deki derin çatlaklar manevra alanımızı daraltmaktadır. Güvenlik ve jeopolitik riskler, siyasi ve ekonomik gelgitler Türkiye'nin önünü tıkamakta, potansiyel gücünü tüketmektedir. Irak ve Suriye'de yaşanan vahim gelişmeler her yönüyle endişe vericidir. Türkiye'nin millî güvenliğini hedef alan riskler, tehlikeler ve tehditler her geçen gün yeni boyutlar kazanmaktadır.

Türk Silahlı Kuvvetleri IŞİD ve PKK'nın uzantısı PYD'yle mücadele için Suriye topraklarındadır. Türkiye'nin, sınır bölgelerimizin ötesinde, Türkiye'ye muhasım oluşumlara karşı her türlü önleyici ve caydırıcı tedbirleri alması, uluslararası hukuktan kaynaklanan meşru müdafaa hakkımızın bir gereği olacaktır.

Fırat Kalkanı Askerî Harekâtı'nın ilk aşamasına ilişkin hedeflere büyük ölçüde ulaşılmış, sınır bölgemiz IŞİD'den temizlenmiştir. Türkiye'nin fiilî desteğindeki Özgür Suriye Ordusu, IŞİD'in Suriye'deki ikinci kalesi El Bab'ı büyük oranda kontrol altına almıştır. El Bab'ın Türkiye için stratejik önemi büyüktür. Türkiye'nin Çobanbey-Cerablus hattından güneye 40-50 kilometre derinliğinde bir güvenli bölge oluşturmasında en önemli eşik El Bab'dır. Türk sınırı boyunca ilan ettikleri 3 sözde kantonu birleştirip kesintisiz bir terör koridoru oluşturmak isteyen PKK ve PYD'nin önünün kesilmesi için El Bab büyük önem taşımaktadır. Bu kapsamda, Türkiye'nin kırmızı çizgilerini hiçe sayarak

Fırat'ın batısına geçen PYD unsurlarının Menbic'den çıkarılması da önem taşımaktadır. Türk Silahlı Kuvvetleri bu amaçla bölgede askerî unsurlarımıza saldırıda bulunan PYD'ye ve IŞİD'e de etkili bir karşılık vermektedir. Kahraman askerlerimiz, verilen görevleri büyük bir başarı ve fedakârlıkla icra etmektedir. Bu vesileyle, askerî operasyonda şehit düşen evlatlarımıza Yüce Allah'tan rahmet niyaz ediyor, yakınlarına ve yüce Türk milletine başsağlığı diliyorum.

Suriye'yle ilgili stratejimizin belirlenmesinde etkili olacak olan unsurlar, Suriye kaynaklı terörle mücadele, Türkiye'ye düşman oluşumların önlenmesi ve Türkmen kardeşlerimizin güvenliklerinin ve geleceklerinin teminat altına alınmasıdır. Milliyetçi Hareket Partisi Hükûmetin millî güvenliğimiz için alacağı etkili tedbirleri bugüne kadar bütünüyle desteklemiştir ve bundan sonra da desteklemeye devam edecektir.

Saygıdeğer milletvekilleri, binlerce yıllık Türkmen yurdu Halep'te bugün büyük bir dram yaşanmaktadır. Halep'te cinayet vardır. Halep'te azap ve işkence hâkimdir ve Halep'in ölüme terk edilmesi, millî haysiyetimizin sukutu, tarihimize yüz çevirmek demektir. Bize Halep'te yeni bir Kerbelâ'yı yaşatmak istiyorlar. Rusya ve İran destekli Esad rejimi dünyanın gözleri önünde Halep'i yok etmektedir. Kadınlar, çocuklar, yaşlılar göz göre göre önce açlığa, sonra ölüme terk edilmektedirler. Halep'te yapılan zulme dünya sessiz kalmaktadır. Halep'teki mazlumların acı çığlıkları, haykırışları görmezden ve duymazdan gelindi; Halep'in yerle bir oluşu, yok oluşu ne yazık ki sadece seyredildi. Bu vahşete gözlerini kapayan dünyayı bu vesileyle bir kez daha esefle kınıyorum.

Her fırsatta insan haklarından bahsedenler nerededir, yaşanmamış olayları “soykırım” diye nitelendiren dünya nerededir? Bu yüzyılda, günümüzde, Halep'te bir soykırım yaşanmaktadır. Zavallı dünya habersiz, zavallı dünya sağırdır. Gözleri var, görmezler; kulakları var, duymazlar; dilleri var, hakkı ve hakikati konuşmazlar çünkü zulüm gören Müslüman'dır, çünkü ateş altında kalan Türk'tür. Bu arada, ülkemizin inisiyatif alması neticesinde başlatılmış bulunan, sivillerin Halep'ten tahliye operasyonu kayda değer, olumlu bir gelişmedir.

Saygıdeğer milletvekilleri, Irak'ta yaşanan gelişmeler de Türkiye'nin millî güvenliğini doğrudan tehdit etmektedir. Türkiye'nin, Musul'un IŞİD'den temizlenmesi operasyonuna katılmasının önüne çıkarılan engeller ve Başika krizi, Irak'ta Türkiye'ye karşı yeni bir cephe oluşturulduğunu göstermektedir.

Saygıdeğer milletvekilleri, sözde müttefikimiz Amerika Birleşik Devletleri'yle ilişkilerimizde önemli bir aşamadayız. PYD, maalesef, bugün, müttefikimiz ABD'nin Suriye'deki kara gücü hâline gelmiştir. ABD Suriye'deki IŞİD terörünü başka bir terör örgütünün yardımıyla tasfiye etme gafletine düşmüştür. ABD, PKK'yla özdeş olan bu terör örgütüne silah ve lojistik destek vermekte, bu yolla âdeta terörü ödüllendirmektedir. Eli kanlı teröristlerle taktik ortaklığını Türkiye'nin dostluğuna tercih eden Amerika Birleşik Devletleri'nin bu tutumunun dostluk ve ittifak ilişkileriyle bağdaşmadığı da çok açıktır. Bunun çıkmaz bir yol olduğunu hâlâ görmeyen ABD, PYD'ye verdiği destekle aslında PKK terörüne ortaklık yapmaktadır.

“Demokrasi” ve “özgürlük” kavramlarını ağızlarından düşürmeyen sözde gelişmiş ülkeler ne yazık ki terör örgütleriyle kapalı devre ilişki içindedir. Mesela Diyarbakır'da, mesela Şırnak veya Hakkâri'de bombalı araçla gezen, pusu kuran, mayın döşeyen, askerimize, polisimize, korucumuza ve sivil vatandaşlarımıza kurşun sıkan caniler Avrupa'da baş tacı edilmektedir. Mardin'de tetik çeken kirli eller Paris'te okşanmaktadır. Ankara'da, İstanbul'da bedenine bomba saran canavarlar Berlin'de övülmektedir. Brüksel'de ve diğer Avrupa başkentlerinde bebek katilinin posterlerinin sallandırıp terör örgütlerinin paçavralarını asan PKK hayran kitlesinin HDP Grubuna katılmaları Türkiye'yi sabote etmektir, terörizme selam çaktırır; Almanya'nın yaptığı esasen budur, Fransa'nın yaptığı da aynen budur.

Avrupa Birliği, hendeklerden öz yönetim ve özerklik çıkarmaya çalışanların yanındadır; Avrupa Birliği, polise taş ve tokat atıp sonunda hak ettiğini bulan, elleri kırılanların safındadır. Mehmetçik ve polis katillerinin cenazelerine katılan terörist sevicilerini Avrupa Birliğili hısımları kollamaktadır. Dostluk ve müttefiklik demek terör örgütlerine yardım ve yataklık demek değildir, bu şekilde de yorumlanmamalıdır.

Değerli misafirler, saygıdeğer milletvekili arkadaşlarımız; terör bir insanlık suçudur ve hiçbir gerekçeyle haklı çıkamayacaktır. Türkiye, onun bunun ayarıyla ilkelerinden vazgeçecek, tarihi hak ve çıkarlarından, egemenlik ve varlık haklarından ödün verecek çakma bir devlet değildir. Avrupalı olmanın ibresi köksüzlük ve kimliksizlik ise muhataplarınız rahat olsunlar, biz kurulan eğri bacaklı birlik masasında zaten oturmayız. Avrupalı olmanın yolu Kandil'e çıkıyor, canilerle keşişiyor, Türk düşmanlığında sabitleniyorsa, diyeceğimiz odur ki kimseye ihtiyacımız olmayacağından biz bize yeteriz.

Avrupa Birliği seçeneksiz ve mecbur olduğumuz bir oluşum değildir. Türkiye başkent Ankara merkezli bir bölge ve dünya perspektifiyle gerekirse kendi yağında kavrulacak, gerekirse kendi ayakları üzerinde duracak, sonuç itibarıyla kimseye el, avuç açmayacaktır. Türkiye Cumhuriyeti'nin geleceğine Brüksel'e tezgâh açan, burayı mesken tutan, millî kimliğimize derin bir nefret duyan malum ve makûs siyasi elit değil, bizzat Türk milleti Ankara'dan karar verecektir. Avrupa zihniyeti Türk ve Türkiye düşmanlığını bir kez daha teyit etmişti. 15 Temmuzda Türkiye'yi duymayan, görmeyen, darbe teşebbüsüne tepki göstermeyen yanlı ve çarpık Avrupa zihniyeti, Türkiye'nin iç işlerine karışıp lafta yürüyen müzakerelerin dondurulması için ne yazık ki tavsiye kararı almıştır. Müslüman Türk olmaktan vazgeçseydik çoktan Avrupa Birliğine kabulümüz tescillenmişti. Türkiye Avrupa'nın bekçisi ve toplama kampı değildir. İrademiz vardır, egemenlik haklarımız vardır, hükmi şahsiyetimiz vardır, bir devlet aklı, kadim ve tarihi bir tecrübemiz vardır.

Kıymetli milletvekilleri, Kıbrıs'ta çözüm için Türk ve Rum tarafı birtakım görüşmeler gerçekleştirdiler ancak "Kıbrıs'ta çözüm sihirli." lafının neyi ima ve işaret ettiği henüz karanlıktadır. Birleşmiş Milletler gözetiminde İsviçre'nin Mont Pelerin kasabasında beş gün boyunca devam eden müzakerelerden de herhangi bir sonuç çıkmamıştır. Kıbrıs müzakerelerinin bam teli şüphesi topraktır, toprak ise vatanıdır, namustur, pazarlık konusu yapılamayacaktır. Bu millî ilkenin Kıbrıs Türklüğünün vazgeçilmezi olduğunu bilmek, görmek ve teyit etmek şarttır. Kıbrıs müzakerelerinde adil ve kalıcı bir çözüme ulaşılmaması son derece acil ve önemlidir ancak sırf çözüm olsun diye de tavizlerle Türk vatanını terk etmek, tarihi hak ve çıkarlarımızdan bir çırpıda ayrılmak yanlış ve bunu tasvip etmemiz de imkânsızdır. Kıbrıs'taki Türk toplumunun aleyhine, kazanımlarını sekteye uğratacak, egemenlik haklarını hiçe sayacak herhangi bir anlaşma veya uzlaşmanın milletimiz nezdinde itibar veya inandırıcılığı olmayacaktır. Kıbrıs'ta barış ve istikrarın sağlanması adına tek yanlı ve fren tutmayan tavizlerin Türklerin hayat alanlarını daraltacağı, Türkleri vatan bildiği topraklardan kurtaracağı, Akdeniz'den uzaklaştıracığı kesindir.

Gizli kapaklı yapılan müzakerelerin ne getirip ne götüreceğini öğrenmek, Türk milletinin, Kıbrıs Türklüğünün en tabii hakkıdır. Unutulmasın ki Kıbrıs Türklüğü, Türk milletinin ayrılmaz bir parçasıdır ve Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti Türk vatanıdır. Telaşla "Çözüm olsun." diyenler, Kıbrıs'ın tapusunu karambole getirip devrederlerse bunun hesabını veremezler, şehitlerimize, yıllardır Kıbrıs davasını şeref bilenlere bunu asla anlatamazlar. Milliyetçi Hareket Partisi, bugüne kadar olduğu gibi bundan sonra da Kıbrıs müzakerelerini yakından izleyecek, gerekli notlarını alarak milletiyle paylaşacak, demokratik müdahalelerini yapacaktır.

Sayın milletvekilleri, bilindiği gibi, Ekonomik İşbirliği ve Kalkınma Örgütü OECD tarafından üç yılda bir 15 yaş grubundaki öğrencilerin bilgi ve becerilerini değerlendirmek için yapılan Uluslararası Öğrenci Değerlendirme Programı'nın 2015'te yapılan ortak sınav sonuçlarını ihtiva eden rapora göre, OECD üyesi 35 ülkenin de aralarında bulunduğu 72 ülkede uygulanan ve öğrencilerin okuma becerileri, matematik ile fen bilimleri alanlarındaki seviyelerinin ölçüldüğü sınavlarda Türk öğrenciler fen bilimlerinde 52'nci, okuma becerilerinde 50'nci, matematikteyse 49'uncu sırada yer almıştır. Türkiye, bu üç alanda da OECD ortalamasının ne yazık ki bir hayli gerisinde kalmıştır. Hâlbuki, Türk milletine mensubiyetin gurur ve şuuruna sahip, manevi ve kültürel değerlerimizi özümsemiş, düşünme, algılama ve problem çözme yeteneği gelişmiş, yeni gelişmelere açık, sorumluluk duygusu ve toplumsal duyarlılığı yüksek, bilim ve teknoloji üretimine yatkın, girişimci, demokrat, kültürlü ve inançlı nesillerin yetiştirilmesi eğitim politikamızın temel amacı olmalıdır.

Artık, kangrene dönüşmüş olan atanamayan öğretmen problemine bir an önce çözüm bulunmalıdır. Bize göre, atanamayan bir tek öğretmen kalmamalıdır, bu çile artık kökten bitirilmelidir. Üstelik öğretmen sayısındaki azalma da dikkate alındığında, atanamayan öğretmen sorunu bütünüyle çözülmelidir ancak burada da adaletten ödün verilmemelidir. Sözleşmeli öğretmenlerin mülakat sistemiyle alınması, KPSS'den yüksek puan alan çok sayıda öğretmenimizi de mağdur etmiştir. Mülakat esnasında sorulan soruların gayriciddiliği ve siyasi tercihlerin yoklanması infiale yol açmıştır. Öğretmen alımlarında kayırmacılığın revaçta olması, okul müdürlerinin torpille belirlenmesi millî eğitimi tümenden laçkalaştırmıştır. Birlik ve beraberliğe muhtaç olduğumuz bugünlerde bu tarz tavırlardan uzak durulmasında şiddetle fayda vardır. Hükûmetin bu konuda gerekli tedbirleri alarak adalet ve hakkaniyete uygun hareketi zorunluluktur.

Kıymetli milletvekilleri, Türk milleti iki yüz yıldan fazla zamandır anayasa tartışmalarına şahit olmaktadır. 1982 Anayasası, kabul edildiği tarihten itibaren klasik bir parlamenter sistemden büyük sapmaları barındırması itibarıyla tartışma konusu olmuş, süreç içerisinde 100'den fazla maddesi değiştirilmiştir. Türkiye'nin yeni bir toplum sözleşmesine ihtiyacı vardır ve sorumluluk hepimizin sırtındadır. Bize göre, bilhassa 15 Temmuzdan sonra bu ihtiyaç acil bir hâl almıştır. Türkiye'de hiçbir şey 14 Temmuzdaki gibi olmayacak, olamayacaktır. Milletimizin yeni bir soluğa, yeni bir hukuki mutabakata yönelik çağrı ve talebi hissedilir ölçüde fazladır. Milliyetçi Hareket Partisi, Anayasa'nın tadilatına veya yeniden yazımına dair toplumda oluşan beklentiye başından beri sıcak ve olumlu bakmaktadır. Anayasa, devlet-millet ilişkilerini demokratik ölçülere göre düzenleyen, birlikte yaşamının asgari kurallarını koyan ve dengeleyen kapsayıcı toplum sözleşmesidir. Bizim anayasa çalışmalarına bakışımızda herhangi bir değişiklik, bir sapma veya farklı bir anlayışa sivrulma yoktur. Dün ne söylemişsek bugün de aynı çizgideyiz, dün nerede duruyorsak bugün de aynı noktadayız. Anayasa değişikliği konusunda inisiyatif almamız, fiili dağınıklık ve çarpıklığı çözme irademiz, yalnızca Türkiye ve Türk milletinin geleceğine dair duyduğumuz sorumluluk anlayışımızdan kaynaklanmaktadır. Hukuksuz bir devlet olmaz, hukuk yoksa demokrasi ve devlet askıdadır. Türkiye'nin adım adım bir felakete doğru ilerlemesini istemiyorsak siyaset kurumu olarak devreye girmeli ve mutlaka tedbir almalıyız; konuşarak, uzlaşarak ülke ve millet için çıkar bir yol bulmalıyız.

Sultan Vahdettin'in kızı Sabiha Sultan hatıralarında “İmparatorluk ayrı bir devirdi fakat o da Türk'ün idi, bugünkü cumhuriyet de Türk'ün malıdır.” diye yazmıştır. Adalet ve Kalkınma Partisiyle mutabakata varılan Anayasa değişiklik metni de bu hassasiyet içerisinde ele alınmıştır. Anayasa'mızın hiçbir yerinden “Türk” ibaresinin çıkarılması önerilmemektedir, bu bir tartışma alanı değildir.

Anayasa'mızın ilk 4 maddesi tartışma konusu değildir. İlgili metne bakınca, yürütmenin çift başlılıktan kurtarıldığı, güçlü bir Parlamento oluşturulduğu, Cumhurbaşkanının yetki ve sorumluluklarında bir denge kurulduğu anlaşılacaktır.

Yapılan çalışma, başkanlık sistemine geçiş değil, Cumhurbaşkanlığının sınırsız şekilde kullandığı yetkileri sınırlandırmak ve Cumhurbaşkanına sorumluluk yüklemektir. Parlamento yasama ve denetleme faaliyetlerinde daha güçlü hâle getirilmiş, buna paralel olarak yargı denetimine de imkân sağlanmıştır. Sistem ve rejim tartışmalarını gerektiren bir durum söz konusu değildir. Sadece fiilî durumun ortadan kaldırılması ve Cumhurbaşkanının yürütmenin başı olması durumu söz konusudur. Milliyetçi Hareket Partisinin bütün maksadı, bu sıkıntılı ve zor süreçte hukuku işletmek, Meclisi etkin, saygın ve güçlü bir hâle getirmek, çözüm üretmek ve neticede ülkeyi rahatlatmaktır.

Saygıdeğer milletvekilleri, ülkemizin hayat damarlarını kesmek, mukadderat kaynaklarını kurutmak için yaygın ve yoğun bir saldırı vardır. Türkiye'nin devlet ve toplum hayatı bıçak sırtında, tehdit altındadır. Türk milletinin gerilemesi, yetmedi birbirine girmesi, daha ötesi tarihten silinmesi amacıyla sahnelenen oyunlar gün aşırı şiddetlenmektedir.

Türkiye'nin ve büyük Türk milletinin çıkarları, huzuru ve mutluluğu bizim için her türlü hesabın üstündedir. Vatan alın yazımızdır, pazarlığı olmayacaktır. Vatan şerefimizdir, şerefsizlere bırakılmayacaktır. Her karışında şehit kanı olan bu aziz vatani namertlere, nankörlere ve nesebi gayrisahihlere çiğnetmeme konusunda yeminliyiz, tavizsiz ve imanlıyız.

Büyük Önder Atatürk'ün dediği gibi, mevzubahis vatansa bizim için gerisi teferruatır.

“Önce ülkem ve milletim.” diyen Türk siyasetinin kırk yedi yıllık dev çınarı Milliyetçi Hareket Partisi, ülkesi ve milleti için değil elini, gövdesini taşın altına koymaya kararlıdır.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

İSMET BÜYÜKATAMAN (Devamla) – Bağlıyorum Sayın Başkan.

BAŞKAN – Efendim, müddetinizi uzatıyoruz, lütfen toparlar mısınız.

İSMET BÜYÜKATAMAN (Devamla) – Muhterem milletvekilleri, sözlerime burada son verirken Milliyetçi Hareket Partisi Grubu olarak bütçeye “ret” oyu vereceğimizi ifade ederek, her şeye rağmen 2017 bütçesinin aziz milletimize hayırlar getirmesini temenni ediyor, yüce heyetinizi en derin saygı ve muhabbetlerimle selamlıyorum. (MHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum Sayın Büyükataman.

Milliyetçi Hareket Partisi Grubu adına ikinci söz, Antalya Milletvekili Sayın Mehmet Günel'a aittir.

Buyurun Sayın Günel. (MHP sıralarından alkışlar)

Süreniz otuz dakikadır.

MHP GRUBU ADINA MEHMET GÜNAL (Antalya) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; 2017 bütçesinin kapanış oturumunda Milliyetçi Hareket Partisi adına söz almış bulunuyorum. Sizleri ve yüce Türk milletini saygılarımla selamlıyorum.

Değerli arkadaşlarım, yaklaşık bir buçuk aydır, önce Plan ve Bütçe Komisyonunda, sonra da Genel Kurulda bütün bakanlıkların, ilgili kuruluşların bütçelerine ilişkin değerlendirmelerimizi ve çözüm önerilerimizi sizlerle paylaştık. Ayrıca, bu hususları, sizlere de takdim edilen bütçenin ekindeki muhalefet şerhimizde ayrıntılı olarak sizlere sunmuş olduk.

Bunun yanı sıra, yine 2015 Yılı Kesin Hesap Kanunu Tasarısı'na ilişkin muhalefet şerhimizde de bütçe hakkımızın nasıl gasbedildiğini, denetimsizliği ve buna ilişkin eleştirilerimizi ve önerilerimizi yine sizlere ifade ettik. Bugün ben burada bu sorunları tekrar tekrar tartışmayacağım, yeterince tartışıldı. Ben sizlere bugün, öncelikle çözüm önerilerimi ve parti olarak şimdiye kadar söylediklerimize ilişkin önerilerimizi takdim etmek istiyorum. Bu nedenle de daha çok geleceğe dönük, ileriye dönük çözümlerimizi ve geleceğe bakışımızı ifade eden hususlara değinmek istiyorum.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; 21'inci yüzyılın ilk yılları, küreselleşme rüzgârıyla birlikte geleneksel bazı ittifakların dağıldığı, gelişen teknolojinin üretme, tüketme, yönetme ve yaşama tarzı üzerinde belirleyici olduğu, küresel sermayenin sınır tanımaz hareketliliğe ulaştığı ve çok boyutlu ortaklıklar ekseninde dünya düzenini yeniden şekillendirme çabalarının devam ettiği yıllar olmuştur. Her ne kadar küreselleşmenin, insanlığın ortak refah ve mutluluğunun tesisi gerekçesiyle demokrasinin yaygınlaştırılması ve geliştirilmesi, hukukun üstünlüğünün hâkim kılınması, temel hak ve özgürlüklerin güvence altına alınması açısından fırsatlar sunduğu söylene de bu süreç, uluslararası terörizm, göç, etnik çatışmalar, iç karışıklıklar, bölgesel çatışmalar, uluslararası hukuka aykırı çifte standartlar, açlık ve yoksullaşma, zengin ülkeler ile fakir ülkeler arasında büyüyen uçurum, demokrasi adına yapılan hukuk ihlalleri, çevresel felaketler gibi birtakım sorunlarla birlikte anılagelmiştir.

Bu gelişmelerin dünyayı ve dünyanın en stratejik bölgesinde yer alan Türkiye'yi ne denli tehdit ettiğinin farkında olan Milliyetçi Hareket Partisi, siyaset sahnesinde yer aldığı geçmiş kırk yedi yılda nasıl ki Türkiye'yi ve insanlığı tehdit eden gelişmeleri kimsenin henüz algılayamadığı dönemlerde önceden görerek kararlı duruşunu ortaya koymuşsa bugün de küresel tehdidin ülkemizi, bölgemizi ve insanlığı sürüklediği akıbeti görmekte ve buna karşı millî tavır ve politikalar geliştirmektedir. Demokratik olgunluk ve uzlaşî kültürünün egemen olduğu, dışlayıcı ve ötekileştirici söylem ve üslubun törpülediği, Türkiye'nin millî ve manevî değerlerinin ortak payda olarak kabul edildiği bir siyaset anlayışının hâkim kılınması içinde bulunduğumuz süreçte daha önemli hâle gelmiştir. Geline nokta, meselelere salt siyasi parti çerçevesinden değil, siyasi duruş, ilke, amaç ve hedefte uzlaşma çerçevesinden bakılması mecburiyet hâline gelmiştir. Türkiye'nin ve Türk milletinin geleceğe taşınması için benzer hassasiyetleri paylaştan tüm kesimlerin böyle bir bütünleşme ideali etrafında toplanması ise içinden geçilen bunalımlı dönemden çıkmanın ilk şartıdır. Bu noktadan hareketle, partimiz, küreselleşme sürecinin insani bir mecraya sokulabilmesinin ve küresel ölçekte bir adalet hareketine dönüşebilmesinin dünya nimetleri ve teknolojik imkânların tüm insanlığın ortak geleceğine hizmet edecek şekilde kullanılması, insanların temel hak ve özgürlüklerinin teminat altına alınması, kültürler ve medeniyetler arasında çekilmeye çalışılan sınırların ve ekilmeye çalışılan kin ve nefret tohumları yerine, karşılıklı saygı, hoşgörü ve anlayışa dayalı iş birliğinin geliştirilmesi, açlık ve yoksulluğun önüne geçilmesi, terörizmle mücadele için ortak bir tavır geliştirilmesi, kadın ve çocuk hakları ile yaşanabilir bir çevre için seferber olunması hâlinde ancak mümkün olabileceğine inanmaktadır.

Gücünü mukaddesattan, inançlarından, ilkelerinden ve Türk milletinden alan Milliyetçi Hareket Partisi, siyasette toplumsal merkezi hem inşa hem de temsil iddiasını taşımaktadır. Milliyetçi Hareket Partisi çatışmacı değil uzlaşmacı, ayrıştırıcı değil bütünleştirici, kavgacı değil barışçı, ötekileştirici değil kucaklayıcı, bölen değil birleştiren, kaostan değil huzurdan beslenen, sorumluluk için gayret gösteren, Türkiye'yi ve Türk milletini birlikte geleceğe taşıma iradesini ortaya koyan bir siyaset diliyle bu iddiasını pekiştirmektedir. Milliyetçi Hareket Partisi bireysel hakların en geniş manada kullanımını sağlayarak hür bireyin güçlenmesini, güçlü sanayi, güçlü ekonomi, güçlü demokrasiyle yatırım, üretim ve istihdamı artırarak müreffeh topluma ulaşılmasını; bunlarla birlikte, millî birlik

ve bütünlük, etkin dış politika, caydırıcı silahlı kuvvetlerin tesisiyle güçlü devletin inşasını; küresel düzeyde insan haklarını, adaleti, sürdürülebilir kalkınmayı öne çıkararak ise daha insani bir dünyanın gerçekleştirilmesini tasavvur etmektedir. Türk milletinin ve bütün insanlığın barış ve mutluluk içinde, insanca yaşayacağı bir dünya ideali Türkiye merkezli yeni bir medeniyet projesinin hayata geçirilebilmesiyle gerçekleşebilecektir. Türkiye sahip olduğu bu imkân ve kabiliyetlerini evrensel değerlerle bütünleştirerek küresel ölçekli, etkili ve güçlü bir ülke olduğu takdirde Türk ve İslam dünyası için ana eksen ve cazibe merkezi olabilecektir. Böylece, Türkiye millî varlığına ve tarihî misyonuna sahip çıkarak bugün içinde bulunduğu ataletten kurtulacak, sahip olduğu zenginlikler, köklü devlet tecrübesi ve ortaya koyacağı vakur duruşla bölgesel güç olmanın ötesine geçecek ve küresel bir oyun kurucu hâline gelebilecektir.

MHP'nin küresel Türkiye vizyonu, ülkemizin imkân ve kabiliyetleri ile sahip olduğu potansiyelin gerçekçi bir şekilde değerlendirilmesi esasına dayanan bir vizyondur. Milliyetçi Hareket Partisi, tarihî ve kültürel birikimi, jeostratejik konumu, doğal ve beşeri kaynakları gibi sahip olduğu imkân ve kabiliyetleriyle Türkiye'nin fırsatları değerlendirmek, tehditleri bertaraf etmek ve imkânları kullanmak suretiyle bölgesel ve küresel bir güç merkezi hâline gelmesini ve lider ülke olmasını hedeflemektedir.

Milliyetçi Hareketin 1990'lı yıllarda siyaset gündemine soktuğu ve bir proje olarak 1999 yılında kamuoyuna takdim ettiği, 2001 yılındaysa Sekizinci Kalkınma Planı'na dâhil ederek devlet politikası hâline getirdiği, cumhuriyetimizin 100'üncü kuruluş yıl dönümünde Türkiye'yi dünyada lider ülke yapmayı hedefleyen "2023 Lider Ülke Türkiye" vizyonunun gerçekleşmesi maalesef, on dört yıldır iktidarda bulunan AKP yönetimlerinin yetersiz performansı nedeniyle sekteye uğramış ve öngörülen hedeflerden önemli ölçüde uzaklaşmıştır.

Türkiye, makroekonomik büyüklükler açısından da gittikçe kırılgan hâle gelmektedir. Gerekli tedbirlerin alınamaması durumunda bu kırılganlıklar Türk halkı için şaşırtıcı ve sarsıcı sonuçlara yol açabilecektir. Sıcak para akışına dayalı ve üretmekten çok tüketmeye, bilgi ve teknoloji yoğun rekabetçi yatırımlar yerine hizmet sektörüne dönük yatırımlara ve rant ekonomisine dayalı yaklaşımlar sürdürülebilir olmadığı gibi, Türkiye ekonomisinin geleceği için de önemli bir risk faktörü oluşturmaktadır. Rekabet gücü yüksek, üretken ve dinamik bir ekonomiye sahip ülkeler bölgesel ve küresel siyasette daha fazla rol alabilmektedir. Türkiye'nin böylesi sağlıklı bir ekonomik düzene kavuşması, önümüzdeki yılların şekillenmesini etkileyecek en önemli hususlardan birisi olacaktır.

Kısacası, başta terör olmak üzere işsizlik, yoksulluk, gelir dağılımındaki adaletsizlik, eğitim sistemindeki çarpıklıklar, sosyal güvenlik sistemindeki yetersizlikler ile her alanda yaşanan yozlaşma ve yolsuzluk Türkiye'nin önünde duran, köklü temelleri bulunan başlıca sosyoekonomik sorunlardır. Bu nedenle, 2023'e kadar olan dönemde ülkemizin kaybettiği zamanın, her alanda oluşan tahribatın ve verilen bu açıkların telafi edilmesi gerekmektedir. Bu açıkların kapatılması ve bu amaca ulaşmak için gerekli yapısal reformların hızla hayata geçirilmesi hâlinde, Türkiye 2023 yılında bölgesel güç ve küresel bir aktör olabilecek, 2053 yılında ise ekonomik, sosyal, siyasi, teknolojik ve stratejik alanlarda küresel ölçekte etkili bir güç ve lider ülke hâline gelecek ve bunu sürdürülebilir hâle getirebilecektir.

BAŞKAN – Sayın Günal, bir dakika efendim.

Değerli milletvekilleri, uğultudan şikâyet ediliyor. Rica ediyorum, eğer bir görüşme yapılacaksa dışarıda olsun ve hatibi dikkatle dinleyelim.

Buyurun Sayın Günal.

MEHMET GÜNAL (Devamla) – Efendim, sizi de duymuyorlar galiba.

Milliyetçi Hareket Partisi olarak, uzun vadeli stratejimiz ise 2053 yılında Türkiye'nin küresel güç ve lider ülke olması idealini gerçekleştirmektir. Kendi millî değerleriyle ve tarihî değerleriyle barışık, sorun çözme kabiliyetine sahip, siyaset üretme kapasitesi yüksek, etkin bir devlet düzeni kurmuş, kaynaklarını üretime seferber ederek bir ekonomik model uygulamaya koymuş ve küresel sistemde saygın konuma gelmiş bir Türkiye 21'inci yüzyılda dünya siyasetine ve ekonomik hayatına mührünü vurabilecektir.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; 2023, 2053 hedeflerinden bahsettim. Peki, bunlara ulaşabilmek için ne yapılmalıdır? Önce sizlere bu hedeflerle ilgili kısa bilgiler verip sonra da çözüm önerilerimizi sizlerle paylaşmak istiyorum.

Millî ve evrensel düzeydeki politikalarını yukarıda bahsettiğim temel ilke ve kabuller ekseninde şekillendiren Milliyetçi Hareket Partisi, ülkemizin sorunlarını çözecek, Türkiye'yi dünyada saygın, sözü dinlenir, kalkınmış bir ülke yapacak projelerle her zaman milletimizin huzuruna çıkmıştır. 2015 yılı seçim beyannamelerimizde de ayrıntılı şekilde kamuoyuna sunulan bu projelerimizin bazı bölümlerini sizlere bu kürsüden ve daha önce Plan ve Bütçe Komisyonunda ve değişik kürsülerde arkadaşlarımız aktardılar.

Esas itibarıyla, çözüm önerileri arasında temel projelerimiz şunlardır: Toplumsal Onarım Sürecinde Devlet ve Yönetim Reformu, Üreten Ekonomi Reformu, Yoksullukla Mücadele Projesi, Terörle Mücadele ve Millî Birlik Projesi, Yolsuzlukla Mücadele, Ahlak ve Toplumsal Kalitenin Tesisi. Bu projelerin altında birtakım alt projeler ve programlarla kamuoyunun huzuruna çıkmıştık.

Türkiye'de uzunca bir süredir yaşanan akıl tutulmasının sona erdirilmesi, toplumsal bir mutabakatla birlikte yaşama iradesinin güçlendirilmesi ve vatandaşlarını hor görmek yerine onlara değer veren bir devlet aklının oluşturulması için bu ana projelerle bunların uygulanmasını düzenleyen bazı alt projeleri de sizlerin dikkatine sunmuştuk. Ayrıca, Türkiye'nin aciliyetle çözüme kavuşturulması gereken sorunlarına ilişkin de seçim beyannamemizle birlikte öncelikli eylem planımızı da kamuoyunun dikkatine sunmuştuk. Kısacası, Milliyetçi Hareket Partisi her zaman, her konuda çözüm önerilerini kamuoyuyla paylaşmış ve ülkenin geleceği için yapıcı, yol gösterici, uzlaşmacı bir muhalefet anlayışını benimsemiştir.

Esas itibarıyla da seçim beyannamemizin üç ana eksen etrafında sorunlara çözüm önerilerimizi sunduk. Bunlar: Adalet, huzur ve refah idi. "Adalet" başlığı altındaki bazı konulara ve huzura ilişkin bazı hususlara, terörle ilgili konulara Sayın İsmet Büyükataman az önce değindiler. Ben daha çok, terör sorunun askerî ve siyasi kısmından ziyade ekonomik ve sosyal boyutuyla, "Refah" başlığı altında yer alan makroekonomik istikrarın tesisi, üretimin artırılması ve yoksullukla mücadele gibi diğer ekonomik ve sosyal sorunlara değinmeye çalışacağım.

Değerli arkadaşlarım, "Refah" başlığı altındaki konulara geçmeden önce, terörle mücadele konusundaki görüşlerimizi tamamlayan bazı hususları sizlerle paylaşmak istiyorum. Günlük siyasi kaygılardan arındırılmış uzun vadeli ve istikrarlı, millî ve etkin bir terörle mücadele politikası geliştirilmesi ve uygulanması gerektiğini Sayın Genel Başkanımız defalarca hem yetkililere hem de kamuoyuna aktarmıştır; bizler de burada Meclis kürsüsünden sizlere bunları defalarca aktardık. Bu kapsamda, teröristi merkeze alan mücadele anlayışı yerine terörle mücadeleyi topyekûn bir mücadele olarak ele almak gerekmektedir. Terörle ve teröristle etkin bir şekilde mücadele edilirken vatandaşların can ve mal güvenliğini öncelikle temin etmek ve zarar görmelerine fırsat vermemek gerekmektedir. Terörle mücadele sırasında haksız ile haklı, suçsuz ile suçlu ayırt edilmeli ve mücadele hukuk devletinin

yöntemleriyle kararlı bir şekilde sürdürülmelidir. Güvenlik birimlerinin yaptığı mücadelenin yanı sıra, istismar edilen ve bu nedenle terörü besleyen unsurların da ortadan kaldırılmasına dönük olarak ekonomik, sosyal, psikolojik, idari, demografik ve kültürel etkenlerin ortadan kaldırılması temelinde bir mücadele yürütülmelidir. Bu kapsamda, ekonomik ve sosyal konularda da çözüm önerilerimizi içeren, Doğu ve Güneydoğu Anadolu Bölgesini Kalkındırma Programı Sayın Genel Başkanımız Devlet Bahçeli Bey tarafından eylül ayı sonunda kamuoyunun dikkatine bir basın toplantısıyla sunulmuş bulunmaktadır. Buradaki programın temel amacı, Doğu ve Güneydoğu Anadolu Bölgelerimizdeki 23 ilde ekonomik büyümeyi, sosyal gelişmeyi ve toplumsal uzlaşmayı artırarak millî birlik ve bütünlüşmeyi sağlamaktır. Çağdaş dünya nimetlerinden bütün vatandaşlarımızın hakça yararlandığı bir kalkınma modelinin gerçekleştirilmesi bu programın esasıdır. Ülkemizin sahip olduğu potansiyel harekete geçirilerek, bu yörelerde yaşayan halkımızın refah düzeyi yükseltilecek ve bölgeler arası gelişmişlik farkları giderilecektir.

Bu temel amaca yönelik olarak, Doğu ve Güneydoğu Anadolu Bölgesini Kalkındırma Programı kapsamında 4 adet alt program uygulanmasını öngörmüştük.

Bunlardan birincisi, Terörle Mücadele Programı'nın kendisidir. Buna ilave olarak, kırsal kalkınmayı kapsayan ve kırsal kalkınma merkezleri programını içeren bir programımız vardır. Üçüncüsü de katılımcı ve kapsayıcı ekonomik büyüme ve bu kalkındırma programının son unsuru ise bölgesel gelişmişlik farklarının giderilmesi olacaktır.

Bu kapsamda, bir taraftan bu terörle mücadele yapılırken, ekonomik ve sosyal konulardaki sorunlar da bu kapsamlı programlarla giderilmiş olacaktır.

Sayın Başkan, değerli milletvekili arkadaşlarım; Doğu ve Güneydoğu Anadolu Bölgesini Kalkındırma Programı'mızın bu ekonomik ve sosyal boyutundan sonra, biraz da MHP'nin ekonomik ve sosyal politikalara ilişkin bazı önerilerini sizlerle paylaşmak istiyorum.

Milliyetçi Hareket Partisi, dışa açık ve rekabetçi bir yapı içerisinde dünya ekonomisiyle bütünleşerek bölgesel ve küresel gelişmelerin önde gelen belirleyicileri arasında yer alınmasını, bilgi çağının gereği olarak bilgi üretiminin desteklenmesini, bilgiye hızlı ve kolay ulaşımın sağlanması suretiyle bilginin etkin tarzda kullanımının gerçekleştirilmesini, kolay ve spekülatif kazanç sağlayan ranta dayalı bir üretim ekonomisi yerine, teknolojik gelişmeyi, yenilikçiliği, verimliliği ve istihdamı esas alan bir üretim ekonomisinin tesisini öngörmektedir.

Geleneksel ihraç ürünlerinin yerini yüksek katma değerli AR-GE ve teknoloji odaklı çeşitlendirilmiş ürünlerin alması temin edilmeli ve bu kapsamda işlenmiş ürünü teşvik etmeye yönelik bir endüstriyel yaklaşım benimsenmelidir.

Piyasa ekonomisi kuralları işletilerek tekeli oluşumların ve haksız rekabetin önlenmesi, kamunun ekonomideki rolünün yol gösterici, düzenleyici ve denetleyici faaliyetlerle sınırlandırılarak, özel sektör dinamizminin ve teşebbüs gücünün desteklediği istikrarlı, çevreye duyarlı ve istihdam dostu ve bir büyümenin gerçekleştirilmesi, ekonomi politikamızın esasını oluşturmaktadır.

Sadece iç talep artışını esas alan ve sıcak para ile finanse edilen istikrarsız ve dışa bağımlı büyüme anlayışının yerine, küresel piyasalara hâkim, farklı ürünleri ve pazar çeşitlemesini esas alan, rekabet gücü yüksek, sektörel kalkınma anlayışını egemen kılan stratejiler geliştirilmelidir.

Bu kapsamda, sürdürülebilir bir büyümenin gerçekleştirilmesi için fiyat istikrarının sağlanması ve sürdürülmesi zaruri olup bu amaçla borç stokunu ve cari açığı ekonomide kırılganlığa yol açmayacak düzeylere çekecek para ve kur politikası izlenmelidir ve bu çerçevede serbest döviz kuru politikası uygulanmalı ve Merkez Bankasının araç bağımsızlığı korunmalıdır. İşte, bu temel amaçlara ulaşabilmek için, MHP, ileri teknoloji kullanan, yenilikçiliği, verimliliği ve istihdamı gözeten, gelirin adil bölüşümünü esas alan, rekabet gücü yüksek üretim ekonomisini tesis etmek ve sosyal dokuyu güçlendirmek amacıyla ülkemizin kendi imkân ve şartları ile doğal ve beşerî kaynaklarını dikkate alan bir üreten ekonomi programı önermiştir.

MHP olarak temel hedefimiz, ekonomi politikalarının merkezine insanı koyan, eşitlik, ahlak ve adalet ilkelerini gözeten bir yönetim anlayışıyla halkın refahının artırılmasıdır. Kısacası, 2023 yılına kadar kaynaklar harekete geçirilerek ileri teknoloji kullanan, yüksek katma değer ve istihdam yaratan, küresel ölçekte rekabet gücüne sahip bir üretim yapısı tesis edilmelidir. Milliyetçi Hareket Partisinin uzun vadeli stratejisi olan Türkiye'nin 2023 yılında küresel güç ve 2050'de süper güç olma hedefinin gerçekleştirilmesi, Türkiye'nin doğal ve beşerî kaynakları ile ekonomik, sosyal ve teknolojik imkân ve fırsatlarının harekete geçirilmesi ve kararlılığın en güçlü şekilde ortaya konulmasıyla ancak sağlanabilecektir.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; bu söylemiş olduğum 2023 ve 2053 yılı küresel güç hedefleri ile alt projeleri ayrıntılı olarak çalışılmış olup ulaşılabilir hedeflerdir ve sizlerin bilgisine daha önce de sunulmuştur ancak bu hedeflere ulaşmak için öncelikle anlayışımızı değiştirmemiz gerekmektedir; sonra da köklü yapısal reformları gerçekleştirerek ancak bu hedeflere ulaşabiliriz. Geçmiş yıllarda da yapıldığı gibi sadece baz yılı değiştirerek veya hesaplama yöntemlerini güncelleyerek kendimizi bir süre iyi hissetmemiz sağlansa da gerçekte durumumuz değişmemektedir.

Bildiğiniz gibi, hafta başında, Türkiye İstatistik Kurumu tarafından büyüme rakamları açıklandı. Ulusal hesaplar ve Avrupa sistemine uyum çerçevesinde millî gelir hesaplama yöntemlerinde değişiklik yapılarak eski ve yeni seri arasında ciddi farklar ortaya çıktığı anlaşıldı. En büyük fark ise, 2013 yılına bakıyoruz, orada gözükyor; yüzde 4,2'den yüzde 8,5'e yani 2 mislinden fazlaya çıkmış. 2015 yılı büyüme oranı ise yüzde 4'ten yüzde 6,1'e revize edilmiş.

Değerli arkadaşlar, yapılan baz yılı değişikliğiyle birlikte ekonominin büyüklüğü, kişi başına millî gelir hem dolar hem TL bazında yüzde 20 civarında artmış oldu, gayrisafi yurt içi hasıla da dolar bazında 720 milyar dolardan 861 milyar dolara yükseldi. Nominal olarak bakıldığında da yine önceki seride 1,9 -2 diyelim- trilyon olan rakam 2,338'e yükseldi. Şimdi, aynı şekilde, kişi başına gelir de yine yeni seriyle 9.257 dolardan 11.014 dolara çıkmış oldu yani gelirimizde yaklaşık yüzde 20 civarında bir artış kaydedildi.

Tabii, millî gelir hesaplamalarında yapılan revizyon çalışması yeni seriyle birlikte mevsimsel detaylar ve sektörlerin katkı payları açıklanmadığı için ve büyümede bir kerede yüzde 20 hesaplama ortaya çıktığı için hem şüpheyle karşılandı hem de hepimizin burada konuştuğu gibi, Türkiye İstatistik Kurumunun inanılabilirliğini ve güvenilirliğini sarstı. Çünkü, niye öyle söylüyorum? Başkan, Sayın Mehmet Aktaş, şimdiye kadar toplam tasarrufların düzgün ölçülemediğini, yeni hesaplama göre eskiden yüzde 15 civarında olan tasarrufun şimdi yüzde 24 civarında çıktığını söylemiş ve tasarruf oranlarında orta ligde olduğumuzu söylemiş.

Şimdi, değerli arkadaşlar, biz söylerken bunu söylüyoruz. Bunları, biz, bakın -ne kadar- biraz daha itinalı söylüyoruz, diyoruz ki, ekleri açıklanmadı, ayrıntıları açıklanmadı ama bu şekilde doğru olmaz. Maalesef bu açıklamalar kurumun itibarını daha da sarsan açıklamalardır. Kısacası, Türkiye'nin ekonomik sorunları baz yılı kaydırmayla ve revizyonlarla çözülemez. Türkiye kendi kaynaklarına dönmeli ve bir an önce yapısal reformları gerçekleştirmelidir.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; tüm bu değerlendirmelerin ardından, bu hedeflere nasıl ulaşmamızı sağlayacağımıza dair, geçmişe dönük millî ve manevî değerlerimizden, tarihî ve kültürel kodlarımızdan bahsederek konuşmamı tamamlayacağım.

Değerli arkadaşlarım, Türkiye ve dünya dinamiklerini, müdrik bir vizyonla çağı Türkçe algılayıp yorumlama, milleti yüceltme ve devleti ebet müddet kılma ülküsüyle hareket edersek işte o zaman geleceğin küresel güç Türkiye'sini birlikte inşa edebiliriz. Bu ülkünün gerçekleşmesi, millî birlik ve beraberliğin tecellisiyle, millî birlik ve beraberliğin tesisi ise ortak değerler ve geçmiş üzerine bina edilmiş bir millet anlayışı ve müşterek bir gelecek yürüyüşüyle ancak mümkün olacaktır.

Türk milleti, Türk İslam geleneğinin ve görkemli bir medeniyetin mirasını yaşayan, yaşatan ve nesilden nesle taşıyarak tarih ve kültür potasında buluşturan bir milletin, Türkiye ise bu mirası barındıran toprakların adıdır. Türk milletinin ortak bir geleceğe yürüyebilmesi millet fertleri arasındaki zengin ortak değerlerin öne çıkarılmasıyla doğru orantılı olacaktır. Bugün Türkiye'nin en çok ihtiyaç duyduğu şey, ayrıştırılan milletin bütünleşmesi ve zedelenen kardeşlik hukukunun yeniden tesis edilmesi suretiyle, güçlü Türkiye'nin inşası için ortak bir yürüyüşü temin edecek millî uzlaşmanın ve millî heyecanın sağlanmasıdır. Türkiye'de tüm kesimler ve aktörler arasındaki uzlaşmanın temel dinamikleri, millî ve manevî değerler, çağdaş, demokratik ilkeler, hukukun üstünlüğü ve insan haklarını esas alan kurum, kural ve yönetim üslubu olmalıdır. Ortak bir kararlılıkla varılabilecek ve sürdürülebilir kılınacak olan “Küresel Güç Türkiye” öngörüsü, kökleri Türk milletinin tarihî ve kültürel gerçekliklerine dayanan ve geleceği kucaklayan bir anlayışın ifadesi ve Türkiye merkezli yeni bir medeniyet ve yeni bir dünya tesis etmeyi kendisine misyon olarak kabul eden Milliyetçi Hareket Partisinin uzun vadeli stratejik hedefidir.

Değerli arkadaşlarım, geçmişe dönüp baktığımızda, Türk İslam medeniyeti Türklerin İslamiyet'i kabulünden sonra aklı ve nakli dengeleyen, bilime önem veren anlayışın sonucunda gelişmiştir. Akli ve nakli dengeleyen, bilim ve sanata önem veren bu anlayış, Buhara, Semerkant, Maturit'te gelişen ve İmam Matürîdî'yle sembolleşen Türk Müslümanlığının Hoca Ahmed Yesevî'yle Türkistan'dan Anadolu'ya gelmesiyle Hacı Bektaş Veli, Mevlâna, Yunus Emre gibi değerli düşünürlerle devam etmiş ve tüm dünyaya yayılacak bir medeniyetin temellerini atmıştır.

Aslında bugün 15 Temmuz darbe teşebbüsü sonrasında yaşadığımız travmanın arka planında da bu anlayıştan uzaklaşmamız yatmaktadır. Türk İslam medeniyetinin temellerini atan ve akla ve ilme önem veren bu Türk Müslümanlığı anlayışı yerine, vahşi küreselleşmenin temsilcileri olan Batı'nın bize dayattığı “ılımlı İslam” yalanının peşine takılmamış olsaydık belki de bunlar bugün başımıza gelmezdi diyorum.

Yaşadıklarımızdan ders alarak köklerimize dönmeli, yeniden Hanefî Matürîdî İslam anlayışına yani akli ve nakli dengeleyen, ilime, fenne ve sanata önem veren ancak millî ve manevî değerlerinden kopmayan anlayışa sahip çıkarsak Türk İslam medeniyetini yeniden birlikte ihya edebiliriz.

Bu kapsamda geçmişe baktığımız zaman, geçiş dönemi ürünleri olan Yusuf Has Hacib'in Kutadgu Bilig'ini, Kâşgarlı Mahmud'un Divanü Lûgat-it-Türk'ünü, Atabetü'l-hakayık'ı ve Yesevî Hazretlerinin Divan-ı Hikmet'ini bu çerçevede sayabiliriz, bizim köklerimizde bunlar mevcuttur.

İşte, temellerini tarihî değerlerimizden alan Türkiye merkezli medeniyet yürüyüşü, öncelikle kendisine güvenen, kendi gücüyle ayakta duran, başı dik, karnı tok ve özgür bireylerin yaşadığı onurlu bir ülke hâline getirme yürüyüşüdür.

Değerli arkadaşlarım, bu kapsamda diyorum ki ve tüm bu değerlendirmelerimin ışığında sizlere ve yüce Türk milletine tekraren ifade ediyorum ki Milliyetçi Hareket Partisi ne demişse milletimizin lehine demiştir. Milliyetçi Hareket Partisi neyi istemişse milletimizin menfaatinde. MHP ikbalin değil, istikbalin peşindedir. MHP millet ve vatan davasının savunucusudur. MHP binlerce yıllık Türk İslam ülküsünün varisi, bu çağdaki emanetçisidir ve MHP “Tanrı Dağı kadar Türk, Hira Dağı kadar Müslüman’ız.” diyen ve MHP “Türklük bedenimiz, İslamiyet ruhumuzdur. Ruhsuz beden ceset olur.” diyen bir anlayışın temsilcisidir. Milliyetçi Hareket Partisi Türkiye’yi 2023’te lider ülke, 2053’te süper güç yapma hedefine ulaşmak için her türlü çalışmaya ve fedakârlığa hazırdır. Türkiye’yi Atatürk’ün gösterdiği muasır medeniyetler seviyesinin üzerine çıkarmak için Türkiye merkezli yeni bir medeniyet yürüyüşüne Milliyetçi Hareket Partisi bütün milletimizle birlikte çıkmaya hazırdır.

Ancak bu çerçevede baştan beri bahsetmiş olduğum 2017 yılı merkezî yönetim bütçesinin bu hedeflere ulaşmasında yetersiz olduğunu düşündüğümüz için “ret” oyu vereceğimizi, bununla birlikte yapıcı, yol gösterici ve uzlaşmacı muhalefet anlayışı çerçevesinde milletimizin yararına olacak her konuda destek olacağımızı belirtmek istiyorum. 21’inci asrın Türk asrı olacağına olan ve asla Huntington’un dediği gibi bu asrı medeniyetler çatışmasının değil insan merkezli Türk İslam medeniyetinin belirleyeceğine olan inancımınla hepimizi saygıyla selamlıyor, bütçenin hayırlı olmasını diliyorum. (MHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum Sayın Günel.

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Sayın Başkan...

BAŞKAN – Mahmut Bey, şu müzakerenin yani birleşimin içinde sizin bu mevzuyu konuşacağım, gereken incelemeyi yaptım, lütfen biraz sabır gösteriniz.

Şahıslar adına ilk söz, lehinde olmak üzere Kırıkkale Milletvekili Sayın Ramazan Can’a aittir.

Buyurun beyefendi. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

Süreniz on dakikadır.

RAMAZAN CAN (Kırıkkale) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum.

Bütçemizin hayırlı ve bereketli olmasını temenni ediyorum.

Başta Maliye Bakanımız ve Hükûmetimiz olmak üzere, Plan ve Bütçe Komisyonu üyelerine, hakaret etmeden katkı sağlayan muhalefet partisi sözcülerine ve aziz milletimize tekrar teşekkür ediyorum.

Konuşmama başlarken bütün şehitlerimize Allah’tan rahmet, gazilerimize sağlık ve afiyet diliyorum.

AK PARTİ’ye 15’inci kez bütçe yetkisini veren aziz milletimize şükranlarımı sunuyorum.

Aziz milletimiz, iyi ile kötüyü, doğru ile yanlış ayırabilecek en güçlü hakemdir. Milletimiz mümeyyizdir, milletimiz aklıselimdir, milletimizin asla ve asla vasilelere, vesayete ihtiyacı yoktur. “Millet bilmez, millet anlamaz, millet karar veremez.” felsefesiyle kerameti kendilerinden menkul sananları ve şizofrenik yapıları, durumdan vazife çıkaranları aziz milletimiz siyaset mezarlığına defnetmiştir, Allah rahmet eylesin. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; bütçemiz millî ve yerli bir bütçedir, bütçemiz adaletten, hakkaniyetten yana bir bütçedir. Sünnî'siyle, Alevî'siyle, Türk'üyle, Kürt'üyle, garbıyla, şarkıyla, evet mazlumların bütçesidir, dünya zalimlerine korku salan bir bütçedir, mazlumlara, yetimlere güven veren bir bütçedir, bereketli bir bütçedir. O nedenle, Sayın Başbakanımıza ve Hükûmetimize tekrar teşekkür ediyorum böyle bir bütçe getirdiği için. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

Evet, peki, nasıl oluyor da AK PARTİ'ye 15'inci bütçeyi yapmak üzerine millet yetki veriyor? Burada o kadar şeyler söyleniyor ki... 4'üncü dönem milletvekiliyim –Allah'a hamdolsun- her dönem muhalefet sözcüleri gelir, bütçeleri kötüler, AK PARTİ yönetimini kötüler ama her ne hikmetse aziz millet, 15'inci bütçe yapma yetkisini bize, muhalefeti karşı tarafa verir. (AK PARTİ sıralarından alkışlar) Milletimize ne kadar şükretsek azdır diye düşünüyorum, Allah'a hamdolsun.

Evet, Türkiye herhangi ülkelerden biri değil. Dünya devletleri arasında merkezî öneme sahip, tarihî geçmiş ve medeniyeti olan büyük bir ülkedir. Büyük imparatorlukların bahçesi üzerinde kurulmuştur bu ülke. AK PARTİ'nin kuruluş gayesi insan ve millete hizmet etmektir. İşte, Türk milletinin geçmişten gelen bu kültürü ve bilincini Gazi Mustafa Kemal'in "Bugüne kadar ülke için taş üstüne taş koymuş, çalışmış herkese şükran borçluyuz." demesini de dikkate alarak bir tespitte bulunulmuştur, AK PARTİ bu tespitle iktidara yürümüştür ve biz her daim söylemişizdir, "Bu partiyi millet kurdu, biz tabelalarını taktık." Ancak şunu da görmek durumundayız: Şair Orhan Veli'nin dediği gibi, bu ülke için kimlerin sadece nutuk attığını kimlerin de taş üstüne taş koyduğunu milletimizin görmesi lazım. Her şeyden önce, başarılan her şeyi aziz milletimiz yapmıştır. Biz her alanda cumhuriyetin rekorlarını kırdık diyorsak, aslında cumhuriyetin rekorlarını kıran cumhurun ta kendisidir. (AK PARTİ sıralarından alkışlar) Dolayısıyla, Türkiye'nin gelmiş olduğu mesafeyi küçümseyen AK PARTİ işte buna itiraz etmiştir, milletle beraber itiraz etmiştir.

Değerli milletvekilleri, 1945'te Almanya, Japonya yerle bir olmuşken 1970'lerde uzaya gidiliyordu, 1990'larda kapalı rejimler bitiyordu ama bütün bu süreçte, Türkiye, maalesef enerjisini iç meselelere, darbeler, askerî vesayetlere, teröre, koalisyonlara heba etti. Daha 1930'larda, Gazi Mustafa Kemal boğaz köprüsü için, uçak sanayisi için, millî savunmanın gelişmesi için hükûmetlerine talimat vermesine rağmen ilgili bakanlar bunu savsakladı ve yerine getirmedi. Bakın, şimdi, köprüye karşı çıkanlara, üçüncü havaalanına karşı çıkanlara... Gazi Mustafa Kemal görevde olsaydı, şu an sağ olsaydı Cumhuriyet Halk Partisine ne derdi, ben de merak ediyorum. (AK PARTİ sıralarından "Bravo" sesleri, alkışlar) Evet, iktisat tarihçisi, Cumhuriyet Halk Partisinin de felsefesini örnek aldığı İdris Küçükömer ve merhum yazar Kemal Tahir'in de dediği gibi, Türkiye'de sağ sol, solu da sağ temsil etmiştir. O nedenle, şu an Cumhuriyet Halk Partisinin ideolojisini tekrar değerlendirmesi gerekir.

Sonraları ise "zamanımız darbeler", "Cumhuriyet tehlikede, laiklik elden gidiyor.", "irtica" paranoyalarıyla, koalisyonlarla, daha sonra PKK belasıyla, terör ve alçak FETÖ darbesiyle karşılaşacaktı milletimiz. Maalesef, PKK, DAİŞ, FETÖ ve benzeri alçak yapılar gencecik bedenleri, milletimizin geleceğini, emeğini, gençlerimizin alın terini, milyarlarca dolarlarını, hayallerimizi, heyecanımızı heba etti.

İşte AK PARTİ buna itiraz etti değerli milletvekilleri. Eğer bu süreçler olmasa idi bugün dünya sıralamasında Türkiye en ön sıralarda olmaz mıydı? Ama, asla umutsuz olmayalım, umudumuzu yitirmeyelim. Allah'ın izniyle, geç olsa da bunu başaracağız. Biz diyoruz ki kıskanç değiliz. Bunu hep beraber, bütün siyasi parti grupları olarak başaralım diye düşünüyoruz. İşte, bu nedenle, AK PARTİ 2023, 2053 ve 2071 vizyonunu ortaya koydu. İnşallah, bunu da hep beraber gerçekleştireceğiz. AK PARTİ'ye hep şunu sordular: "Peki, bunları yapacaksınız ama nasıl yapacaksınız? Kaynak nerede?" Bugün de aynı soruyu soruyorlar, kurulurken de aynı soruyu sormuşlardı. Evet, o gün de o cevabı verdik, bugün de o cevabı veriyoruz: Kaynak AK PARTİ'dir, kaynak Türkiye'dir. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; milleti ile devleti arasında zaaf alanı oluşturarak vehimler, korkular üreterek, milletin maneviyatını kırarak, toplumu tehdit ederek, siyaset yapmaya hiç kimse kalkmasın, hiç kimse devlete ve millete efelenmesin. Devlete ve millete efelenme olmaz, milletin efendisi olur, o da hizmet etmekle olur. Millî irade hiçbir siyasal psikiyatri çabasıyla zedelenemez, kısıtlanamaz. Siyaset üretmek istiyorsanız işte meydan, işte millet; millete gideceksiniz, milletin değerlerine talip olacaksınız, temel hak ve hürriyetlere sahip çıkacaksınız, tezlerinizi millete kabul ettireceksiniz, onay alacaksınız, vekâlet alacaksınız ve terörle aranıza, siyaset ile terör arasına kırmızı çizgi çekeceksiniz. Aksi hâlde millet ve tarih sizi çecektir.

Diğer yandan, ülkemizde gerilim tiyatrosu sahnelendi. Aktörleri ulusal şer odaklarının Türkiye taşeronlarıydı. Alçak FETÖ terör örgütü, 17-25 Aralıkta, 15 Temmuzda tiyatro sahnesinin finalini yaptılar ama aziz milletimiz canları pahasına, kanları pahasına bu tiyatroyu vizyondan kaldırdı.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; millî birlik ve kardeşlik içinde bugünlere geldik, kenetlenerek, geleceğe hep beraber yürüdük, hep beraber yürüyeceğiz. Allah'ın izniyle, ne FETÖ ne DAİŞ ne de türevleri engel olamayacak, ezip geçeceğiz. (AK PARTİ sıralarından “Bravo!” sesleri, alkışlar)

Hepimiz millete gidiyoruz, millettten yönetime talip oluyoruz. Millete diyoruz ki: Sizin problemlerinizi çözeceğiz, refah seviyenizi yükselteceğiz, Türkiye'yi dünyayı en saygın ülkelerinden biri hâline getireceğiz, temel hak ve hürriyetleri genişleteceğiz. Millet bunun için bizlere oy veriyor; bizlere de oy veriyor, sizlere de oy veriyor ve milletle bir sözleşme imzalıyoruz, yetki alıyoruz. Kimimiz yasama kimimiz ise muhalefet görevi yapıyoruz ancak Allah aşkına soruyorum: Hangi millet 14-15 yaşındaki çocukların bedeninde bomba patlatarak yüzlerce masum insanı katleden cinayet şebekelerine destek olsun diye yetki veriyor? Hangi millet kendisini korumakla görevli polisimizi, askerimizi şehit eden cinayet şebekelerine destek veriyor? Yine soruyorum: Hangi millet dışından, turnağından artırarak verdiği vergilerle maaşını ödediği siyasilerin millet kürsüsünden, bu kürsüden millete, vatana, devletin bekasına hakaret yağdırmasını istiyor? Saygıdeğer milletvekilleri, hangi millet Türkiye'yi bölmek isteyen şer odaklarının değirmenine su taşımanızı istiyor? Hangi millet askerimizin, polisimizin, vatandaşımızın kanını akıtan canilerin cenazelerine gitsin diye yetki veriyor?

Böyle bir millet, böyle bir yetki yok ama siz varsınız, milletin emanetine ihanet ediyorsunuz. Biz size dedik “Ya siyaset, ya ihanet.” Tercih edeceksiniz. 1990'lı yılları hep beraber yaşadık, devlet acı tecrübelerden dersler çıkardı ama sizler dersler çıkarmadınız. Sizler de hiçbir zaman muhasebe yapmayı, kendi aranıza “Biz neden hata yaptık?” demeyi düşünmüyor musunuz? Tutuklanıyorsunuz, “Milletvekili tutuklanır mı? Öyle şey mi olur?” Tabii ki milletvekili tutuklanmaz, tutuklanmamalı, demokrasilerde böyle şey olmamalı ama milletin vekilisiniz, hiç empati yapıyor musunuz “Nerede yanlışlık yaptık?” diye? Gencecik Kürt çocukları dağlara çıkarken ne düşünüyorsunuz Allah aşkına? Kürt çocukları ölürken, Türk çocukları ölürken, suçsuz günahsız canlar şehit olurken siz ne yapıyorsunuz?

Samimiyseniz, AK PARTİ döneminde, liderimiz Recep Tayyip Erdoğan'ın başkanlığında, her türlü riski alarak, âdeta baldıran zehri içerek bir ortam oluşturulmuştu ama ulusal şer odakları rahatsız oldu. Allah aşkına, siz ne yaptınız onların havuzuna su taşımaktan başka?

Türkiye Büyük Millet Meclisi üyeleri, siyasi partilerimiz, tek tek milletvekillerimiz Meclisin ve milletin saygınlığına, milletin birliğine, beraberliğine sahip çıkmak zorundadır.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

RAMAZAN CAN (Devamla) – Sayın Başkan, bitiriyorum.

BAŞKAN – Sayın Can, toparlar mısınız lütfen.

RAMAZAN CAN (Devamla) – Evet, artık tercih zamanı geçmek üzere, ya “siyaset” diyeceksiniz, milletle beraber olacaksınız, teröre karşı çıkacaksınız ya da ihanet ederek bedel ödeyecek, maalesef, hain olacaksınız. Ama biz asla ve asla ihanet edenleri değil siyaset yapanları tercih ediyoruz. Buyurun, tercihinizi yapın, millete biat edin. Sahi, siz yetkiyi milletten almadınız mı? Elinde silahla suçsuz günahsız insanları katleden cinayet şebekelerini övmek, desteklemek... Eğer Kandil’den korkuyorsanız gerekirse devlet sizi korur ama samimi olun, samimi. Cesaret, adamlık, mertlik, insanlık, yiğitlik ve kahramanlık teröre karşı durabilmektir, taşeron olmamaktır. Ya siyaset yapınız, terörle siyaset arasına mesafe koyunuz ya da onurluca istifa ediniz diyor, bütçemizin hayırlı ve bereketli olmasını diliyor, Allah yâr ve yardımcımız olsun diyor, tekrar hepinizi, Genel kurulu saygıyla selamlıyorum. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum Sayın Can.

FİLİZ KERESTECİOĞLU DEMİR (İstanbul) – Sayın Başkan...

BAŞKAN – Söz talebiniz var herhâlde.

FİLİZ KERESTECİOĞLU DEMİR (İstanbul) – Evet, bir söz talebim var.

BAŞKAN – Buyurun.

V.- AÇIKLAMALAR (Devam)

6.- *İstanbul Milletvekili Filiz Kerestecioğlu Demir’in, Kırıkkale Milletvekili Ramazan Can’ın 433 sıra sayılı 2017 Yılı Bütçe Kanunu Tasarısı ile 434 sıra sayılı 2015 Yılı Kesin Hesap Kanunu Tasarısı’nın tümü üzerinde şahsı adına yaptığı konuşmasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması*

FİLİZ KERESTECİOĞLU DEMİR (İstanbul) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; yine aslında konuşmanın genelinde cevap vermeye, kayda değer bulduğum bir şey için değil ama sadece, şu anda tutuklu olan vekiller HDP vekilleri olduğu için ve özellikle “Tutuklanıyorsunuz, niye bunu yapıyorsunuz?” gibi konuşan hatip bir şekilde yargı faaliyetini etkileme suçunu da burada, Parlamento çatısı altında işlediği için...

Vekillerimizin neden yargılandığını buradaki, Parlamentodaki birçok insana defalarca ifade ettik, yaptıkları konuşmalar, sözler, propaganda faaliyetlerinden yargılanıyorlar ama hiçbir hatibin burada, yargılanan insanlarla –vekil olsun, olmasın- ilgili, yargılama faaliyetiyle ilgili söz söyleme, onu etkileyecek şekilde davranma hakkı yoktur.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

FİLİZ KERESTECİOĞLU DEMİR (İstanbul) – Sadece son cümlemi tamamlayayım.

Söylediğim gibi, hiçbir hatibin -hâlâ bir Anayasa varsa, hukuk varsa uymak zorunda olduğumuz kurallar- yargılanan insanlarla ilgili burada görüş belirtme ve onları hedef hâline getirme, âdetâ bir yargısız infaz yapma hakkı yoktur.

Teşekkürler.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum Sayın Grup Başkan Vekili.

IV.- KANUN TASARI VE TEKLİFLERİ İLE KOMİSYONLARDAN

GELEN DİĞER İŞLER (Devam)

A) KANUN TASARI VE TEKLİFLERİ (Devam)

1.- *2017 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanunu Tasarısı (1/774) ile Plan ve Bütçe Komisyonu Raporu (S. Sayısı 433) (Devam)*

2.- 2015 Yılı Merkezi Yönetim Kesin Hesap Kanunu Tasarısı (1/733), 2015 Yılı Merkezi Yönetim Kesin Hesap Kanunu Tasarısına İlişkin Olarak Hazırlanan 2015 Yılı Genel Uygunluk Bildiriminin Sunulduğuna İlişkin Sayıştay Başkanlığı Tezkeresi (3/828), Merkezi Yönetim Kapsamındaki Kamu İdarelerine, Sosyal Güvenlik Kurumlarına ve Diğer Kamu İdarelerine Ait Toplam 211 Adet Denetim Raporunun Sunulduğuna İlişkin Sayıştay Başkanlığı Tezkeresi (3/829), 2015 Yılı Dış Denetim Genel Değerlendirme Raporunun Sunulduğuna İlişkin Sayıştay Başkanlığı Tezkeresi (3/830), 2015 Yılı Mali İstatistikleri Değerlendirme Raporunun Sunulduğuna İlişkin Sayıştay Başkanlığı Tezkeresi (3/831), 2015 Yılı Faaliyet Genel Değerlendirme Raporunun Sunulduğuna İlişkin Sayıştay Başkanlığı Tezkeresi (3/832), 6085 Sayılı Sayıştay Kanunu Uyarınca Hazırlanan 2015 Yılı Kalkınma Ajansları Genel Denetim Raporunun Sunulduğuna İlişkin Sayıştay Başkanlığı Tezkeresi (3/834) ile Plan ve Bütçe Komisyonu Raporu (S. Sayısı: 434) (Devam)

BAŞKAN – Şimdi söz sırası Hükümet adına Adalet ve Kalkınma Partisi Genel Başkanı ve Meclis Grubu Başkanı İzmir Milletvekili Başbakan Sayın Binali Yıldırım’a aittir.

Buyurun Sayın Başbakan. (AK PARTİ sıralarından ayakta alkışlar)

Süreniz bir saattir.

BAŞBAKAN BİNALİ YILDIRIM (İzmir) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; yüce Meclisimizi saygıyla selamlıyorum. Aziz vatandaşlarımızı sevgi ve saygılarımla selamlıyorum.

2017 merkezi yönetim bütçemiz ve 2015 Kesin Hesap Kanunu’nun ülkemize, milletimize hayırlı uğurlu olmasını Cenab-ı Mevla’mdan niyaz ediyorum. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

Görüşmeler esnasında önerileri, katkıları, uyarılarıyla 2017 bütçemizin oluşmasına katkı sağlayan başta Sayın Başkan zatinaliniz olmak üzere, başkan vekilleriniz ve bütün milletvekillerimize, Plan ve Bütçe Komisyonu ve üyelerine, Maliye Bakanımıza, bakanlarımıza ve bütün uzmanlara teşekkür ediyorum. Ayrıca siyasi partilerimizin sayın genel başkanlarına ve grup başkan vekillerine de katkılarından dolayı teşekkür ediyorum.

Sözlerimin hemen başında FETÖ, BTÖ, bölücü terör örgütlerine karşı hayatını ortaya koyan, kahramanca mücadele eden ve bu uğurda şehit olan aziz yiğitlerimizi rahmetle, minnetle, şükranla anıyorum, mekânları cennet olsun, gazilerimize hürmet ve şükranlarımı sunuyorum.

Ülkemiz Türkiye, büyük hedefleri olan ve bu hedefler doğrultusunda geleceğe yürüten bir ülkedir. Türkiye’yle, bayrağımızla, milletimizle ne kadar gurur duysak yeridir. Bu aziz millete hizmet etme imkânı verdiği için Rabb’ime hamdediyorum.

Bütçe görüşmeleri, bir ülkenin bütün gündemini âdeta özetleyen metinlerdir, görüşmelerdir. Bu görüşmelerde, geride bıraktığımız yıl dikkatle değerlendirildiği gibi, gelecek hedeflerimiz, Türkiye’nin kaynaklarını nasıl ve nerede kullanacağımızı, hangi önceliklere harcayacağımızı, neler yapacağımızı konuşuyor, değerlendiriyor ve karara bağlıyoruz.

Geleceği doğru planlamak insan hayatında olduğu gibi toplum ve devlet hayatında da çok büyük önem taşır. AK PARTİ hükümetleri olarak, cumhuriyetimizin 100’üncü yıl dönümü olan 2023’e giderken koyduğumuz bütün hedefleri gerçekleştirerek bugünlere gelmenin haklı mutluluğunu yaşıyoruz. Attığımız her adım, ülkemizin aydınlık geleceği, milletimizin huzuru ve refahı içindir. Cumhuriyetimizi güçlü demokrasiyle gelecek nesillere emanet etmek için var gücümüzle çalışıyoruz. Birlik ruhu içerisinde ülkemizi demokrasiyle güçlendirmeye büyük çaba sarf ediyoruz. Güçlü bir siyasi iradeyle, bir yandan istikrarı korumaya ve diğer yandan da Türkiye’yi dünyanın güçlü ekonomileri arasında tutmaya gayret ediyoruz. Her şey Türkiye için, her şey milletimiz için diye durmadan, yorulmadan yola devam ediyoruz. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; sıkıntılarla geçen bir yılın sonuna yaklaştık. İnşallah, önümüzdeki yıl, 2017 çok daha ferah ve çok daha aydınlık bir yıl olacak. Zira, 2016 hem dünya için hem de Türkiye için kolay bir yıl olmadı. Vatan hainleri, eli kanlı bölücü terör örgütleri kirli ve karanlık emellerini her fırsatta gösterdiler. Hayat hakkına, toplumsal huzura, kardeşliğimize, birliğimize kasteden hainler kanlı cinayetlerine yenilerini eklediler. Bizi birbirimize düşüreceklerini zannettiler, kardeşlik hukukumuzu bozmak istediler ama başaramadılar, asla başaramayacaklar. Terör karşısında milletçe bir olduk, beraber olduk, birlikte Türkiye olduk. 15 Temmuzda bu Gazi Meclisimiz dünyanın en alçak saldırısına uğradığında, siz değerli milletvekillerimiz örnek bir birliktelik tablosu sergilediniz. Milletvekillerimiz vatandaşlarımızla birlikte o alçak saldırı karşısında Meclisine sahip çıktı, millî iradeye sahip çıktı; milletin evini alçaklara, hainlere teslim etmediniz. (AK PARTİ sıralarından alkışlar) Demokrasiye darbe vurmak isteyenler kaybetti, millî irade kazandı; meşru Hükûmeti devirmek isteyenler kaybetti, millî irade kazandı. Millî iradenin kalbi Meclisimiz bombalandı, Cumhurbaşkanımız asker elbisesi içerisindeki hainlerce, teröristlerce hedef alındı, öldürülmek istendi. Güvenlik güçlerimizle demokrasiyi ve özgürlükleri savunmak üzere sokağa çıkan vatandaşlarımızın üzerine bombalar yağdı. İnsanımız ülkesini savunmak uğruna canını vermekten asla gözünü kırpmadı. O karanlık geceyi, başta millet olmak üzere, Cumhurbaşkanımız, Hükûmetimiz, siyasi partilerimizin birlikte ortaya koydukları demokrasi yönündeki kararlı duruşu aydınlattı.

Milletvekillerimiz, savcılarımız, sivil toplum kuruluşlarımız, vatansever polisimiz ve askerimiz, işçimiz, memurumuz, esnafımız, velhasıl 79 milyon milletimiz o gece ayakta idi. O karanlık gecede yediden yetmişe bir olduk, beraber olduk; demokrasiye ve hukuk düzenine birlikte sahip çıktık. O gün ortaya konan ortak dil, ortak tavır, millî iradeyi bir kez daha tescil etti. O gün yeniden bir millet olduk ve yeni bir millî mutabakatı ortaya koyduk ve bütün dünya Türk milletinin bu alçak girişim karşısında izzetli, şerefli direnişini hayranlıkla takip etti.

7 Ağustos'ta İstanbul Yenikapı'da Türkiye'nin geleceğe açılan aydınlık kapısını da sonuna kadar araladı. Yenikapı ruhu terör karşısında yeni bir anlayışı, yeni bir uzlaşmayı da beraberinde getirdi. Yenikapı Meydanı'nda milyonlarca insan, 81 ilin meydanlarında 30 milyonu aşkın insanımız bir ay boyunca sabaha kadar demokrasiye sahip çıktı, nöbet tuttu. Böylece, terörün ve şiddetin hiçbir zaman hedefine ulaşamayacağını bütün dünyaya göstermiş olduk. Bugün de aynı birlik, beraberlik ve dayanışmayı gösteriyoruz.

10 Aralık'ta İstanbul'da yaşadığımız büyük acının karşısında da yine Meclisimizde partilerimizle bir ve beraber olduk. Nitekim, önceki gün Ana Muhalefet Partisi Sayın Genel Başkanı Kılıçdaroğlu, Milliyetçi Hareket Partisi Sayın Genel Başkanı Bahçeli'yle bir araya geldik. "Konu terör ve terörle mücadele ise gerisi teferruattır." anlayışıyla her türlü teröre karşı bir ve beraber olma, ortak tavır gösterme konusunda bir uzlaşma içerisinde olduk. (AK PARTİ sıralarından alkışlar) Bu vesileyle bir kez daha sayın genel başkanlara milletimin huzurunda teşekkür ediyorum.

Bütün dünya gördü ki terör hiçbir şekilde bu milleti ayırıştıramaz. İktidarıyla muhalefetiyle, terör karşısında her zaman el ele, omuz omuza, birlikteyiz. Teröre, terörizme siyasetüstü bir bakış sergiliyoruz. Terör Türkiye'yi asla esir alamaz, alamayacak. Teröristler Türkiye'yi demokrasi ve hukuk çizgisinden de uzaklaştıramayacak. Milletimizin kararlı duruşu sayesinde, kin ve nefret tohumları eken şer odakları mutlaka yok olmaya mahkûm olacak. Bin yıllık kardeşlik hukukumuzu bozmak isteyenler, ne yaparsa yapsınlar, hangi alçak yöntemlere başvurursa vursunlar sonları hüsrandır, başarısızlığa mahkûm olacaklardır.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; terör karşısında Türkiye daha çok kenetlenerek büyümeye, gelişmeye, sorunlarını çözmeye devam edecektir. Ülkemizi bölme girişiminde bulunan bölücü terör örgütleri ve FETÖ terör örgütü şunu iyi bilmelidir ki bu aziz milletin birlik beraberliğini yok edecek hiçbir güç yoktur.

Teröre karşı kahramanca, yiğitçe mücadele sürdüren bütün güvenlik güçlerimizle, polisimizle, askerimizle, korucumuzla, jandarmamızla, bekçilerimizle gurur duyuyoruz. Onlar her türlü takdiri hak ediyorlar. (AK PARTİ sıralarından alkışlar) Devlet olarak, Hükûmet olarak, millet olarak bütün imkânlarla onların yanındayız. Sizlerin siyasi fikirlerinizi bir tarafa bırakarak ortaya koyduğunuz dayanışma şhitlerimize duaların en güzelidir, şehit yakınlarına en büyük destek.

Adı ne olursa olsun bütün terör örgütleri aynıdır, hepsi insanlığın düşmanıdır, hiçbirinin dini, inancı, kutsalı yoktur. Terörü birlik ruhuyla, kardeş dayanışmasıyla mutlaka dize getireceğiz. Terör örgütleri devlet ile toplum arasına asla giremeyecektir. Devletimiz ve milletimiz buna hiç ama hiçbir zaman izin vermeyecektir. Bütün amacımız, bütün davamız, ülkemiz için demokrasi ve hukuk devletinin tesisidir. Bütün davamız, 79 milyon vatandaşımızın, 81 vilayetimizin huzurudur, mutluluğudur, güvenliğidir.

Değerli Başkan, değerli milletvekilleri; 12 Eylül vesayet anayasasından kurtulmak bütün toplumun öncelikli talebidir. Bu tartışma otuz dört yılı aşan bir tartışmadır. Bu konu yeterince tartışılmış ve artık olgunlaşmıştır. Siyaset kurumunun tamamı, 12 Eylül darbesinin ürünü olan bu Anayasa'nın artık rafa kalkması gerektiği konusunda hemfikir. Seçim meydanlarında vatandaşlarımıza siyasi partiler tarafından verilen sözlerin başında Anayasa değişikliği gelmiştir. Şimdi, sırada, millete verdiğimiz bu sözün gereğini yerine getirmek kalmıştır. Uzun bir süredir gündemi işgal eden anayasa ve yönetim sistemi tartışmalarını artık çözmek, bir sonuca bağlamak zamanı gelmiştir.

Türkiye'de vesayet odakları her on yılda bir darbe yaparak veya darbeye yeltenerek milletimizi ekonomik, siyasi, sosyal istikrarsızlığa sürüklemeye gayreti içinde oldular; güçlü, istikrarlı bir Türkiye'yi hiç ama hiçbir zaman istemediler. On dört yıldır millettten aldığımız güçle bu odaklara karşı amansız bir mücadele verdik. Bu mücadeleyi verirken aynı zamanda da ülkemizin, milletimizin yıllardır özlemle beklediği hizmetleri, projeleri birer birer hayata geçirdik. İnsanımızın yüzünü güldürdük, hayatını kolaylaştırdık, yaşam kalitesini yükselttik.

Hepinizin bildiği gibi, karşımıza çıkartılan 367 icadı nedeniyle Cumhurbaşkanını seçememiş, 2007'de referandum kararı almıştık. Bunun sonucunda Cumhurbaşkanımız Sayın Recep Tayyip Erdoğan Türkiye Cumhuriyeti tarihinde ilk kez milletin oylarıyla seçilmiş Cumhurbaşkanı olarak göreve başladı. Tabiidir ki seçilmiş Cumhurbaşkanlığı modeliyle uyumlu olmayan yönetim sistemimizdeki çelişikler de daha fazla gün ışığına çıktı. Mevcut durumda, artık Anayasa'da ve yönetim sisteminde değişiklik öncelikli bir mesele hâline gelmiştir.

AK PARTİ Grubu olarak bu konuda üzerimize düşen neyse yerine getirmek üzere harekete geçtik. Eş zamanlı olarak da muhalefet partilerimize sürekli çağrılarımızı tekrarladık. Milliyetçi Hareket Partisi, Cumhuriyet Halk Partisi, AK PARTİ asgari müştereklerde sınırlı bir değişiklik için bir araya geldi; uzmanlarımız, arkadaşlarımız bir çalışma yürüttü.

Yönetim sistemi konusunda Cumhuriyet Halk Partisiyle temelden farklı düşündüğümüz bir sır değildir. Cumhuriyet Halk Partisi demokrasi tarihimizin en eski partisidir; her zaman demokrasiyi, özgürlükleri, temel hak ve hürriyetleri savunmuştur. Elbette bunlar önemlidir ama bütün bunlar sözde kalmamalıdır. Anayasa değişikliği için demokrasi, uzlaşma arayışımız bizi bir noktaya getirmiştir. Bu süreçte Milliyetçi Hareket Partisinin Sayın Lideri Bahçeli ekim ayı başlarında kamuoyuyla paylaştığı

Anayasa ve sistem sorunuyla ilgili çözümünü içeren beyanatıyla bu konudaki talep, bu konudaki istek yeni bir boyut kazanmıştır ve o günden başlayan, Milliyetçi Hareket Partisi, AK PARTİ uzmanlarının çalışarak ortaya koydukları sistemin değiştirilmesi, mevcut yapının Anayasa’yla uyumlu hâle getirilmesi yönündeki değişiklik teklifi çalışmaları uzlaşma neticesinde tamamlanmış ve geçtiğimiz günlerde AK PARTİ Grubu olarak yüce Meclise 316 milletvekilimizin imzasıyla teslim edilmiştir. (AK PARTİ ve Bakanlar Kurulu sıralarından alkışlar)

Cumhuriyet Halk Partisinin çok değerli temsilcisi, konuşmacı burada bu konuyu ele alırken Sayın Cumhurbaşkanımızın bir şekilde olmadığı hâlde bu değişikliğin ne olacağı yönünde bir görüş ileri sürdü, “Bu değişikliğin, bu Anayasa’nın arkasında kim olacak?” dedi. Buradan açıkça söylüyorum: Bu Anayasa’nın arkasında 316 imzası olan AK PARTİ Grubu olacak. (AK PARTİ ve Bakanlar Kurulu sıralarından alkışlar) Bu Anayasa’nın arkasında uzlaşarak ülke sorununu çözmede siyasetüstü bir anlayış gösteren Milliyetçi Hareket Partisi olacaktır. (AK PARTİ ve Bakanlar Kurulu sıralarından alkışlar) Bu Anayasa’nın arkasında eğer Meclis onay verdiğinde milletin önüne giderse 79 milyon vatan evladı olacaktır. (AK PARTİ ve Bakanlar Kurulu sıralarından alkışlar) Tabii, bu kapı ana muhalefet partisine de sonuna kadar açıktır, bekliyoruz. (AK PARTİ ve Bakanlar Kurulu sıralarından alkışlar)

Siyasetin ve siyasetçinin asli görevi ülkenin sorunlarını çözmek için yük almak, ülkenin önünü açmaktır. Sorunları...

CELAL DOĞAN (İstanbul) – Sayın Başbakan bizim oylarımızı saymadınız. Bizim oy hakkımız yok mu yani?

BAŞBAKAN BİNALİ YILDIRIM (Devamla) – Efendim, herkesin oy hakkı var.

CELAL DOĞAN (İstanbul) – Kapıyı oraya açıyorsunuz, bize kapatıyorsunuz.

BAŞBAKAN BİNALİ YILDIRIM (Devamla) – Sorunları geleceğe havale etmek bir siyasi yöntem olamaz. AK PARTİ, on dört yıllık iktidarında sorunları torunlara havale etmedi, çöze çöze bugünlere geldi. (AK PARTİ ve Bakanlar Kurulu sıralarından “Bravo!” sesleri, alkışlar)

Verdiğimiz bu teklif, Meclisimizin takdirindedir. Yüce Meclis, enine boyuna görüşecek, değerlendirecek, onayını vermesi hâlinde de kararı da yüce milletimiz verecektir. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

Şu bilgiyi de sizlerle paylaşmak istiyorum: Değişiklik teklifinde, sürecin başında 3 parti olarak yaptığımız çalışmaları içeren maddelerin büyük bir kısmı da yer almaktadır. Dolayısıyla, değişiklik teklifinde ana muhalefet partisi Cumhuriyet Halk Partisinin de mutabık olduğu maddelerin olduğunu bu vesileyle ifade etmek isterim.

Değerli milletvekilleri, anayasa değişikliğinde ne var ne yok, bunlar önümüzdeki günlerde konuşulacak, bütün detaylarıyla ele alınacak. Ben madde madde bu konulara girecek değilim. Ama esas itibarıyla, bu teklifi hazırlayan AK PARTİ Grubunun Başkanı olarak birkaç hususu burada sizlerle, yüce Meclisimizle paylaşmak istiyorum.

Yeni getirilen yönetim sisteminde kuvvetler ayrılığı net bir şekilde ortaya konmuştur. Kanun teklif etme işi, kanun yapma işi tamamen Türkiye Büyük Millet Meclisinin yetkisine bırakılmıştır. Yasama ve yürütme halka karşı ayrı ayrı sorumlu olacaktır. Seçimler beş yılda bir yapılacak, milletvekili seçimleri ile Cumhurbaşkanı seçimi aynı gün olacaktır. Böylece, her seçim güçlü ve tek başına siyasi bir iktidar çıkarmış olacaktır; bunun adı da sürekli istikrar, sürekli güçlü iktidardır.

Yürütme karar süreçleri çok hızlanacaktır. Cumhurbaşkanı, devletin başı olarak yürütme yetkisini kullanmış olacaktır. Yürütme yetkisini kullanan Cumhurbaşkanı aynı zamanda sorumluluğunu da yerine getirecektir.

Yasama ve yürütme meşruiyetini millettten aldığı, millete karşı sorumlu olduğu için hesap sorulabilen bir sisteme dönüşmüştür. Bazı tartışmaların aksine, siyaset kurumunu daha da güçlendiren bir anayasadan söz ediyoruz. Zira, siyasi partiler demokrasimizin ayrılmaz bir bütünüdür. Bu sistemle siyasi partiler, Meclisin oluşmasında olduğu gibi Cumhurbaşkanının seçilmesinde de daha etkin rol oynayacaktır.

Anayasa ve Cumhurbaşkanlığı sistemi değişikliğinden muradımız, demokrasiyi, istikrarı, millî iradeyi daha da güçlü hâle getirmektir. Amaç, demokrasimizi, hukuk devletini kuvvetler ayrılığı prensibiyle güçlendirmektir.

Rejim değişikliği, esasen eksen kayması tartışmaları boş ve anlamsız hâle gelmiştir. Türkiye'nin eksenî bellidir, yolu bellidir. Türkiye'nin yolu muasır medeniyetler yoludur. (AK PARTİ ve Bakanlar Kurulu sıralarından alkışlar) Gazi Mustafa Kemal'in gösterdiği yoldur ve rejim tartışmaları 1923 yılında tamamen kapanmıştır, sona ermiştir. (AK PARTİ ve Bakanlar Kurulu sıralarından alkışlar)

Komisyon, Genel Kurul sürecinden halk oylamasına giden sürede bütün partilerimizin görüşlerine, katkılarına açığız. Meclisimizin ve halkımızın tasvibiyle, desteğiyle ülkemizde siyasi istikrarı kalıcı kılan bir Anayasa değişikliğini bu yüce Meclis çıkarmaya, gerçekleştirmeye mukteldir. Ülkemize, milletimize ve cumhuriyetimize hayırlı olsun. (AK PARTİ ve Bakanlar Kurulu sıralarından alkışlar)

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; ülkemiz için hiç şüphesiz en büyük ekonomik kaynak, siyasi ve demokratik istikrardır. İstikrarı gözümüzün nuru gibi koruyacağız. Siyasetin kör noktalarına saplanıp kalmadan, kısa vadeli kazanımlar için ülkemizin gelecek hedeflerinden asla vazgeçmeyeceğiz. Türkiye, zayıf iktidarlardan, istikrarsızlıklardan çok şey kaybetti. Tek parti dönemini bir yana bırakırsak, tek partili dönemden sonraki altmış yıl içinde tam 45 tane hükûmet kurmuşuz; hükûmet başına düşen süre sadece on altı ay. Türkiye'nin normal bir demokratik istikrar çizgisi olsaydı, altmış yıl içerisinde 45 değil, 15 hükûmet kurması gerekirdi. Bu tabloda Türkiye'ye dışarıdan bakan hiç kimse istikrarlı bir güven ilişkisi kuramaz. Oysa, dünyanın güçlü ülkelerinin en önemli özelliği ekonomik ve siyasi istikrardır. Bu milletin, bırakın yeniden yıllarını, aylarını, tek bir gününü bile kaybetmeye artık tahammülü yoktur.

2002 yılından bu yana, Türkiye, muhtelif antidemokratik vesayet girişimlerine karşı büyük engelleri aşı bugünlere geldi. Halkımızla birlikte ülkemizi karanlık bir tünelden çıkarıp bugünlere getirdik. Buradan geriye dönemeyiz, kazanımlarımızdan asla vazgeçemeyiz. İstikrarı koruyarak yeni hedeflere yürüyecek, atılımlarımızı daha büyük atılımlarla taçlandıracağız.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; dış politika ve uluslararası siyaset ne yazık ki bölgemizde ve dünyada bir adalet eksenî oluşturamıyor. Güçlü olanlar, hak ve adalet ölçülerine uymuyor. Birleşmiş Milletler teşkilatı, ne yazık ki küresel barışı bir türlü tesis edemiyor, hakemlik görevini yerine getiremiyor. Güçlü olanların arasındaki rekabet, topyekûn insanlığın geleceğini tehdit ediyor.

Bizim için her bir insan âlemin özüdür. Bir insanı öldüren, bütün insanlığı öldürmüş gibidir. Hiçbir maddî hedef, bir tek insan hayatından daha önemli değildir.

2016 yılı, ülkemiz için olduğu kadar, dünyada da son derece önemli ve üzücü olaylara sahne olmuştur. Yakın coğrafyamızda, bölgemizde, İkinci Dünya Savaşı'ndan sonraki en büyük göç dalgası yaşanmıştır. 12 milyonun üzerindeki Suriyeli, Iraklı insanlar, mazlum, mağdur insanlar yer değiştirmek durumunda kalırken, 3 milyona yakın Suriyeliyi, Iraklıyı evimizde misafir ediyoruz, onlara kucak açıyoruz. Irak'taki iç karışıklıkların başladığı tarih olan 14 Hazirandan bu yana 200 bini Hristiyan ve Müslüman Ezidi olmak üzere Iraklı misafirleri de burada, Türkiye'de misafir ediyoruz.

Suriye'de yıllardır bir acı yaşanıyor, bir dram yaşanıyor, bir insanlık suçu işleniyor. Son dönemde Halep'ten yükselen feryatlara, haber bültenlerinde yansıyan görüntülere kayıtsız kalamazdık. Halep'teki kardeşlerimizin yaralarını acilen sarmak için büyük bir diplomatik hamle içerisine girdik. Sayın Cumhurbaşkanımızın ve Hükümetimizin girişimleriyle muhataplarımızla yaptığımız görüşmeleri olumlu bir noktaya getirdik ve oradaki mazlum insanların tuzaktan kurtarılmasının yolunu açtık.

Dünyanın gözü önünde, tarih boyunca medeniyetlere yurt olmuş bu şehri kuşattılar, çoluk çocuk demeden şehrin insanlarını katlettiler. Rejim ve destekçilerinin saldırısı altında siviller tamamen savunmasız kaldı. Suriye'nin doğusunda, on binlerce insanın hapsediği 6 kilometrelik alanda âdeta bir can pazarı yaşandı. Kaçan binlerce aile sokaklarda perişan. Bu temaslar neticesinde kısmi ateşkes tesis edildi. Halep'te bulunan sivillerin İdlip'e götürülmek üzere tahliyesi başladı. Bugüne kadar, bu ana kadar 7.500'ün üzerinde sivil Halep'ten, ateşin ortasından, cehennemden âdeta alınarak hayatları kurtarıldı ve İdlip'te hazırlanan yerlerine nakledildi.

Aynı zamanda, Türkiye Cumhuriyeti olarak AFAD ve Kızılay marifetiyle ilk etapta 80 bin göçmen için hazırlıklarımızı başlatmış bulunuyoruz. İlk olarak 10 bin kişilik bir çadır kent; sağlık, barınma gibi tüm temel ihtiyaçlar karşılanacak. Sivil toplum kuruluşlarımızdan Halep'e yardım için âdeta yarış hâlinde kampanyalar düzenleniyor. Gönüllülük esasıyla çalışan bütün STK'larımıza, Halep'in yardım çağırısına sessiz kalmadıkları için ayrıca aziz milletimize teşekkür ediyorum.

Ancak üzülerken ifade ederim ki bu acıları, bu feryatları, bu katliamları dünyanın birçok ülkesi sadece seyrediyor, tıpkı daha önce Balkanlarda, Gazze'de olduğu gibi. Halep, bu asrın tarihine daha şimdiden kara bir leke olarak kaydolmuştur. Türkiye olarak biz bütün dünya ülkeleriyle görüşmeden, konuşmadan, iş birliğinden yanayız. Dış politikamızda temel felsefemiz, düşmanlıkları azaltmak, dostlukları çoğaltmak. Bunun için Rusya'yla ilişkilerimizi normalleştirdik, İsrail'le ilişkilerimizi normalleştirdik. Irak'ta, Suriye'de devam eden insanlık dramını sona erdirmek için Fırat Kalkanı Harekâtı'nı başlattık; Başika'da, Musul'da bir etnik temizlik hareketini önlemek için tedbirlerimizi aldık.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Türkiye olarak dış politikamızda, özellikle bölgedeki duruşumuz çok nettir. Irak'ta söylediğimiz şudur: Musul, DEAŞ'tan mutlaka temizlenmelidir. Bunun için Ninova mücahitlerine gereken eğitimi Başika kampında, Gedu'da verdik. Ayrıca, Irak güvenlik kuvvetlerine gerekli desteği yapmayı teklif ettik. Peşmerge güçleri ve koalisyon güçleriyle birlikte harekâtın içerisinde yer alıyoruz. Buradaki hassasiyetimiz, gerek Musul'un gerek Telafer'in DEAŞ terör örgütünden temizlenmesiyle birlikte, meydana gelecek, bazı Şii milis gruplarca bir etnik katliama dönüşmesinin önüne geçmek, buradaki demografik yapının değişmesine yönelik yapılacak çalışmalardır. Bu konu bizim kırmızı çizgimizdir. Musul, Musulluların olmalıdır, sürekli; Telafer'deki yapı asla değiştirilmemelidir. Suriye için de görüşümüz çok nettir. Türkiye olarak bizim, Suriye'nin toprak bütünlüğüyle ilgili herhangi bir sorunumuz yoktur. Suriye'nin toprak bütünlüğü sağlanmalıdır, Suriye Suriyelilerin olmalıdır. Yarım milyondan fazla korumasız insanın kanına giren rejimin hayatiyetini

sürdürmesi Suriye’de mümkün değildir. Mutlaka, oluşacak yeni yönetimin Suriye’yi teşkil eden bütün etnik yapıları temsil edecek şekilde oluşturulması ve tekrar bir istikrarsızlığa sürüklenmemesi en büyük hedefimizdir. Fırat Kalkanı asla bir genişleme, bir istila harekete değildir. Fırat Kalkanı’nın amacı bir yandan DEAŞ terör örgütüne karşı gereken temizliği yapmak, diğer yandan güney hudutlarımızdan ülkemize yönelen tehditleri ortadan kaldırmak, insanımızın can ve mal güvenliğini sağlamaktır. Allah’a şükür, bu noktada, 2 bin kilometreden fazla bir alan bütün terör unsurlarından; DEAŞ’tan, YPG’den, PYD’den temizlenmiş ve 17 binin üzerinde, ülkemizdeki göçmen Suriyeli kardeşlerimiz buralara dönerek yerleşmişlerdir.

Bizim meselemiz Irak’ta, Suriye’de yaşayan Kürtlerle değildir, Kürtlerle hiçbir meselemiz yok; bizim meselemiz Kürtleri de, Arapları da, Türkleri de, Türkmenleri de terör marifetiyle rahatsız eden, yerinden yurdundan eden PKK, onun uzantıları PYD ve YPG’yledir. (AK PARTİ ve Bakanlar Kurulu sıralarından alkışlar) Bunun mutlaka bilinmesinde fayda vardır. Bazen bu konu maalesef farklı şekilde dünya kamuoyuna anlatılmakta, âdeta biz Suriye’deki, Irak’taki Kürtlere karşı düşman olduğumuz algısı oluşturulmaya çalışılmaktadır.

Değerli milletvekilleri, burada söyleyeceğim şudur: Adı “PKK” olsun, adı “PYD” olsun, adı “YPG” olsun, bilmem ne olursa olsun bunların alayı teröristtir, terör gruplarıdır, asla ve asla bizim nezdimizde hiçbir yerleri yoktur. (AK PARTİ ve Bakanlar Kurulu sıralarından alkışlar) Dost ve müttefik bildiğimiz Amerika’nın bir süreden beri PYD’yle, YPG’yle iş tuttuğunu biliyoruz. Bu konudaki rahatsızlığımızı en açık şekilde ifade ettik. Dediğimiz çok basittir: Bir terör örgütünü kullanarak bir başka terör örgütünü yok etmeye çalışmak olabilecek en büyük basiretsizliktir. Peki, yok ettiğiniz DEAŞ’tan sonra o terör örgütünü yok etmek için hangisini kullanacaksınız? (AK PARTİ ve Bakanlar Kurulu sıralarından alkışlar) El Kaide’yi bitirmek için Taliban’ı kullandınız, şimdi Taliban başınıza bela oldu, onu nasıl yok edeceksiniz? Onun için, yol yakinken, inşallah, Amerika’nın yeni yönetimi bu fahiş hatadan dönecek ve yıllardır dost ve müttefiki olan Türkiye’nin bu uyarılarına erken bir kulak verecektir diye düşünüyoruz.

Değerli kardeşlerim, Kıbrıs meselesi, uzun zamandan beri gündemde olan bir meseledir, Kıbrıs’taki duruşumuz da çok nettir. Kıbrıs’ta eğer bir çözüm olacaksa bu çözüm, mutlaka adil bir yönetim, dönüşümlü başkanlık, iki tarafın haklarına, hukukuna, toprak haklarına, mülkiyet haklarına saygı göstereceği ve Türkiye Cumhuriyeti’nin etkin garantörlüğünün temin edeceği bir çözüm olmalıdır. Tabii, ortaya çıkacak çözüm, mutlaka ve mutlaka Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti’nde yaşayan, oradaki soydaşlarımızın vereceği bir karar olacaktır.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Avrupa Birliği-Türkiye ilişkileriyle ilgili de bugünlerde çokça sözler ediliyor. Avrupa Birliği-Türkiye ilişkilerinde bildiğiniz gibi, inişli çıkışlı dönemler oluyor, âdeta elli yılı aşan, 1960’lı yıllardan beri, Türkiye, Avrupa Birliğine üyelik yolunda bekleyen bir ülke konumunda. AK PARTİ döneminde, özellikle tam üyelik müzakerelerinin başlaması kararı alınmış ve bu konuda önemli mesafeler de katedilmiştir ancak geldiğimiz bu noktada, Avrupa Birliği maalesef bir kafa karışıklığı içerisine girmiştir. Buradaki temel problem, Avrupa Birliğinin siyasetçilerinin seçim zamanı geldiğinde, seçim kaygılarını ve seçim kazanma heveslerini tatmin etmek için Türkiye’yi seçim kampanyasına dâhil etmek gibi bir hastalıktır.

Bilindiği gibi, önümüzde, 5 Avrupa Birliği ülkesinde devlet başkanlığı, hükûmet başkanlığı seçimleri olacak. Dolayısıyla, bu önümüzdeki süreçte Türkiye bol bol yine Avrupa’da konuşulacak. Avrupa’nın bütün demokratik değerlerinden yanayız. Sadece Avrupa için değil, ülkemiz, insanımız hak ettiği için demokrasiye yönelik, insan haklarına yönelik, yapısal reformlara yönelik her türlü

düzenlemeyi bugüne kadar yaptık. Bizim rahatsız olduğumuz şey çifte standarttır. Çifte standartlardan yana değiliz. Örnek, Fransa olağanüstü hâl kararı alınca saygılı, Türkiye’de darbe olunca kaygılı; OHAL kararı olunca “Kaygılıyız.” diyorlar. Bu, işte çifte standarttır, Türkiye bunu kabul etmez. AB’nin bu çifte standart anlayışından dolayı biz de AB’nin gidişinden kaygılıyız. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

Ümit ederim ki, bütün bu olanlardan sonra AB’de hâlâ vizyon sahibi, birliğin geleceğini düşünen liderler mevcut olmaya devam edecektir. Türkiye bugüne kadar verdiği her sözün arkasında durmuştur. Şimdi, zaman, Avrupa’nın, Avrupa Birliğinin verdiği sözlerin arkasında durma zamanıdır, vizeyi kaldırma zamanıdır, Gümrük Birliğini güncelleme zamanıdır; söz verdiği, göçmenlere, mültecilere yönelik yardımları gönderme zamanıdır. Laf değil, şimdi icraat zamanıdır. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; ekonomi önemli. Buradaki hatipler ekonomi üzerinde çok kapsamlı değerlendirmeler yaptılar, kendilerine teşekkür ediyoruz. Ekonomide son on dört yılda önemli bir büyüme performansı yakaladık, bunu ifade etmek istiyorum; tabii, rakamları nasıl takdim ettiğimize bağlıdır. Rakamlara dans ettirerek, rakamları tersinden, düzünden okuyarak ekonomideki gerçekleri, yaşananları değiştirmek mümkün değildir. Rakamlar ne diyor? Millet ne diyor? Eserler ne diyor? Gelin buna bir bakalım: Türkiye’de iddia “AK PARTİ iktidarları döneminde efendim, büyüme önceki dönemlerin altında kaldı.” Acaba durum böyle mi, buna bir bakmakta fayda var. Şöyle, şimdi, büyüme rakamlarına bakalım: Küresel kriz sonrasına baktığımız zaman, 2010-2015 arasında ekonomimiz yüzde 7,4 büyümüş; Türkiye ekonomisi 2003-2015 arasında yüzde 5,9 büyümüş ortalama; 2016’yı esas alırsak, 2003-2016 arasında da 5,6 büyümüştür. Dünya büyümesi ne kadar? Dünyanın ortalamasını söylüyorum, bu tarihler arasında yüzde 4,3. Yüzde 4,3 mü büyük; 5,9 mu büyük? (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

Türkiye’nin dünya ticaretinden aldığı pay binde 5’in altındaydı, şimdi binde 96’ya çıkmıştır. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

Efendim, bütçenin faize gittiği konusu burada gündeme geldi. Bütçenin ne kadarı faize gitmiş? Rakamlarla söylerseniz başka bir şey, oranlarla söylerseniz başka bir şey. Asıl olan oranlardır. Bütçenin 2002’de yüzde 43’ü faize gidiyor, gelmişiz, gelmişiz 2015’e, bu sefer bütçenin yüzde 10,5’u faize gider hâle gelmiş. Yüzde 43’ten yüzde 10,5’a. 2016’ya gelmişiz, yüzde 8,9’u faize gitmiş. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

Şimdi soruyorum: Yüzde 43 nere, yüzde 8,9 nere? (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

Bir de millî gelire oranlarını söyleyelim: 2002’de faizin millî gelire oranı yüzde 14,8. 2016’da ne olmuş? Yüzde 2,4. İşte bu kadar. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

Evet, peki, faiz eğer yüzde 43 oranında devam etseydi daha çok ödeyecektik, aradaki fark daha fazla olacaktı, dolayısıyla yatırıma ayıracağımız, sağlığa ayıracağımız, eğitime ayıracağımız, ulaşımaya ayıracağımız, sosyal desteklere ayıracağımız paralar çok daha fazla olacaktı. Şimdi, ne oldu peki? Yani bir faize gitti de ne oldu? Bakın, az önce söyledim. 2002’de yüzde 43, 2016’da yüzde 8,9. 100 liralık verginin 86 lirası faize gidiyordu değerli arkadaşlar, 86 lira. Şimdi ne kadar? 11 lirası faize gidiyor. (AK PARTİ sıralarından alkışlar) Geriye kalanını ne yapıyoruz? Bölünmüş yol yapıyoruz, tünel yapıyoruz, köprü yapıyoruz, hastane yapıyoruz, okul yapıyoruz, stadyum yapıyoruz ve memleketin, milletin ihtiyacı olan eserleri yapıyoruz.

Şimdi, bölünmüş yolların Türkiye’de hayat kurtardığını hepimiz biliyoruz. Bu arada, Sayın Kesici, sizin ulaştırma projelerine, iletişim projelerine ilginizi biliyorum ama bölünmüş yolla duble yolun bir farkı yok. Sadece biz “duble yol” kullanmıyoruz, Türkçesini kullanıyoruz; “bölünmüş yol.” (AK PARTİ sıralarından alkışlar) “Bölünmüş yol” dediğimiz yollar iki gidiş, iki gelişi olan otoyol kalitesindeki yollardır. Dolayısıyla bölünmüş yollara bizim bugüne kadar harcadığımız miktar 130 milyar liradır. (AK PARTİ sıralarından alkışlar) 130 milyar lira harcadık yollar için, 18.500 kilometre yol yaptık ama bu yolların içerisinde sadece yol yok, 89 kilometre tünel var, 311 kilometre viyadük var, sanat yapısı var, menfezler var.

Buradan küçük bir hesap yapalım: Bölünmüş yolların bir yıl içerisinde zamandan ve yakıttan sağladığı tasarruf 20 milyar lira, sadece iki kalemde bahsediyorum. Ayrıca, havaya daha az egzoz verildiği için, dur-kalk olmadığı için 3,5 milyon ton karbondioksit gazı atmosfere verilmemiş ve çevre kirliliğinin önüne geçmiştir. Yetmedi, bölünmüş yollardan sonra trafik kazalarında, ölümlü kazalarda yüzde 62 azalma olmuş. Ne yaptık? Yolları böldük, hayatları kurtardık; yolları böldük, milleti birleştirdik. Yolları böleriz, Türkiye’yi böldürtmeyiz. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

Evet, işte o, faize gitmeyip tasarruf ettiğimiz paralardan neler yapmışız: Demir yollarını... Ankara-Konya’ya hızlı tren yapmışız, Ankara-İstanbul’a hızlı tren yapmışız, Ankara-Sivas-Yozgat hızlı treni tüm hızıyla devam ediyor, Konya-Karaman bitmek üzere, Karaman-Ulukışla-Mersin inşaatı başladı, Ankara-Afyon-İzmir hattı yapılıyor. Daha çok var. Zamanım daraldı, üç dakikam var; burada bırakayım.

Baraj olarak, elli üç yılda 128 tane baraj yaptık, göletleri demiyorum, 30 metre gövde yüksekliği ve üzerinde olan baraj. Bunların arasında Türkiye’nin değil, dünyanın en yüksek gövde yüksekliğine sahip barajları da var, 300 metreye yakın. 128’e karşı 411 baraj yapmış, bitirmişiz. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

Nitelikli yatak sayımızı yüzde 6’dan yüzde 50’ye çıkarmışız.

Bununla da kalmamışız, nihayet, eğitimde 270 bin yeni derslik açarak öğrenci sayımızı büyükşehirler dışında 25’in altına düşürmüşüz. Hedef, okul öncesi eğitimi 2019’a kadar yüzde 100’e çıkarmak; hedef, 2019’a kadar tek tedrisata geçmek; sabah, öğlen, tek tedrisat. (AK PARTİ sıralarından alkışlar) Daha birçok örnek var. Daha bu kadar var ama bütün bunları geçiyorum, zamanım gerçekten çok azaldı. Tabii, yapılan iş çok olunca zaman yetmiyor. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

BÜLENT YENER BEKTAŞOĞLU (Giresun) – Sayın Başkan zaman verir.

BAŞBAKAN BİNALİ YILDIRIM (Devamla) – Artık, Başkanın takdirine bağlı.

BAŞBAKAN YARDIMCISI NURETTİN CANİKLİ (Giresun) – Sabaha kadar burada kalmamız lazım.

BAŞBAKAN BİNALİ YILDIRIM (Devamla) – Ben sizlerin zamanını da almak istemem.

Dolayısıyla, değerli milletvekilleri, tabii ki bu ülke için, Türkiye için bugüne kadar her dönem taş üstüne taş koyan, emeği olan herkese milletimiz adına şükranlarımı sunuyorum. Bu da bir vefa borcudur, bunu da yerine getirmemiz lazım.

Değerli kardeşlerim, şöyle bir şey söylememiz lazım: Şimdi, bir ekonomik kriz var, 8 Kasımdan itibaren küresel anlamda piyasalarda bir dalgalanma var. Bu dalgalanma Türkiye’nin krizi değildir. 2000-2001, Türkiye’nin kriziydi. 2008-2009’la başlayan kriz, küresel bir krizdir. 2006’da da biz benzer krizi yaşadık. O bizim krizimizdi, atlattık. 2010’da yaşadık, onu da atlattık. 2013’te Gezi olaylarında

yaşadık, onu da atlattık. Şimdi bu krizde, bir ay içerisinde, gelişmekte olan ülkelerin tamamının paralarında bir değer kaybı oldu, Türkiye de bunlar arasında. Bizim Anadolu’da bir laf var: “El ile gelen düğün bayram.”

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Sayın Başbakan, üç dakika daha devam edelim.

BAŞBAKAN BİNALİ YILDIRIM (Devamla) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Ama, buna bağlı kalmıyoruz, tedbirimizi alıyoruz, bunlar gelip geçecek. Bunlara göre geleceği inşa edemeyiz ama tedbirimizi de almak zorundayız. Aldığımız tedbirler nedir? Bunlar çok açık, bir kere 65’inci Hükümetin Programı’nda dedik ki: “Bizim önceliğimiz reel sektör. Üreten, yatırım yapan, istihdam oluşturan ve ürettiğini satarak ülkenin refahına katkı yapan sektörlerle öncelik vereceğiz.” Buna yönelik bir dizi tedbir aldık. Bir yandan darbecilerle mücadele ettik, bir yandan da bu yüce Meclis çalışarak -hepinize teşekkür ediyorum- Türkiye’nin ekonomisiyle ilgili, geleceğiyle ilgili çok önemli kararlar aldınız. Bakın, vatandaşlar, iş âlemiyle barıştık, uzlaştık. Ne oldu, biliyor musunuz? Bugüne kadar SSK borcu olan, vergi borcu olan, gümrükte borcu olan -toplam 124 milyar lira- 10 milyon vatandaşımız borçlarını yeniden yapılandırmak için müracaat etti ve bir ay içerisinde bu paranın da 14,5 milyar lirası kasaya girdi. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

Şimdi, bu kadar büyük kriz olan bir ülkede bu olur mu? Vatandaş para ödemek için kuyruğa girer mi? Doğru, kuyruk var; eskiden de kuyruk vardı, dolar satın almak için kuyruk vardı, şimdi dolar bozdurmak için kuyruk var. (AK PARTİ sıralarından alkışlar) Bu, güven ve istikrarın bir yansımasıdır.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; tedbirlerimizi aldık. “Dünyada kriz var, biz ne yapalım?” diyecek hâlimiz yok. 8 Aralıkta aldığımız kararla 250 milyarlık, iş âlemine yeni kredi hacmi oluşturduk. İhtiyaç ne kadar? 40 milyar. Dedik ki: “Biz fazla tedbir alalım. 40 milyar mı istiyorsunuz? Buyurun 250 milyar.” Cazibe merkezlerinin teşvik programını açıkladık, daha resmî başvuru yapmadan müracaat edilen projelerin tutarı 8 milyar. Çünkü gerçekçi projeler ortaya koyduk. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Sayın Başbakan, toparlar mısınız efendim.

BAŞBAKAN BİNALİ YILDIRIM (Devamla) – Toparlıyorum efendim.

Sayın Başkanım, değerli milletvekilleri; tabii ki güven ve istikrar Türkiye’nin geleceğinin teminatıdır. Dünyanın her yerinde yaprak kımıldamazken Türkiye büyük projeleri birer birer hayata geçiriyor; Osmangazi Köprüsü, Yavuz Sultan Selim Köprüsü, Marmaray ve önümüzdeki salı günü de Avrasya Tüneli’ni açıyoruz. (AK PARTİ sıralarından alkışlar) Avrasya Tüneli, dünyanın deniz altından geçen en derin tüneldir. Bütün milletvekillerimizi, -muhalefet, iktidar- sayın genel başkanlarımızı Türkiye’nin gurur projesi olan bu projenin açılışına da davet ediyorum. (AK PARTİ sıralarından alkışlar) Şunu unutmayalım: Türkiye’nin 1950 yılındaki millî geliri 6,9 milyar dolardı, bugün sadece Osmangazi Köprüsü, İzmir-İstanbul otoyolunun değeri 9 milyar dolardır, Türkiye’nin millî gelirinin yüzde 50’sinden fazladır. Türkiye’nin nereden nereye geldiğini en güzel gösteren bir örnektir.

Bu duygu ve düşüncelerle bir kez daha bütçemizin hayırlı uğurlu olmasını diliyorum, emeği geçen herkese tekrar şükranlarımı sunuyorum.

Türkiye'nin yarını bugününden daha güzel olacak, hiç endişe etmeyin. Vatandaşlarımız rahat olsun, terörü de Türkiye'nin içeride, dışarıda geleceğine karşı koymaya çalışan şer odaklarını da yok edeceğiz. Sırtını dağa değil, millete dayayanlarla yolumuza kararlı bir şekilde yürüyeceğiz. (AK PARTİ sıralarından “Bravo!” sesleri, ayakta alkışlar)

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum Sayın Başbakan.

Şimdi, söz sırası, son söz, şahıslar adına aleyhinde olmak üzere, İzmir Milletvekili Sayın Musa Çam'a aittir.

Buyurun beyefendi. (CHP sıralarından alkışlar)

Süreniz on dakikadır.

MUSA ÇAM (İzmir) – Sayın Başkan, Türkiye Büyük Millet Meclisinin saygıdeğer üyeleri; 2017 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanunu Tasarısı ile 2015 Yılı Merkezi Yönetim Kesin Hesap Kanunu Tasarısı üzerine Cumhuriyet Halk Partisi Grubu adına söz almış bulunuyorum. Hepinizi sevgi ve saygıyla selamlıyorum. 2017 yılı bütçesinin hayırlara vesile olmasını diliyorum.

10 Aralıkta İstanbul Beşiktaş'ta hain bir saldırıda hayatlarını kaybeden güvenlik güçlerine ve sivil vatandaşlarımıza Allah'tan rahmet, yaralılara acil şifalar ve ailelerine de sabırlar diliyorum. İnsanlar ölüyor, ülkemiz büyük bir felakete doğru sürükleniyor. Bu nedenle, en ağıdalı sözlerle veya bağıra çağıra terörü kınayarak vicdanımızı rahatlatıp işin içerisinden çıkamayız, hele canlı bomba olmayı kafasına koymuş, ölmeyi göze almış bu kimselere “Seni mahvedeceğiz, seni yok edeceğiz, seni yaşatmayacağız.” diyerek onları korkutacağını ve vazgeçireceğini sanmak kadar absürt bir durum yoktur. Kınamanın, tehdidin sonuç vermediğini kırkı yıldır görüyoruz. Bunu gördüğümüz için bir felaket yaşandığında teröristleri lanetlerken, kınarken, sizi yani bu ülkenin yönetiminden sorumlu iktidarı uyardık ve uyarmaya da devam ediyoruz. Çünkü, bu ülkeyi terör örgütleri değil, on dört yıldır mutlak iktidar olarak siz yönetiyorsunuz. Yaşanan her felakette, ölen her insanda sizin sorumluluğunuz ve sizin suçunuz vardır. (CHP sıralarından alkışlar) Siz ülkeyi iyi yönetemiyorsunuz. Sorunu çözmediğiniz değil, sorunun kendisiyle kavga etmeyi tercih ediyorsunuz çünkü akılla hareket etmiyorsunuz, mantıkla hareket etmiyorsunuz; siyasi bir düşünceyle hareket ediyorsunuz.

Teröristler uzaydan gelmiyor, terör örgütlerine katılanlar da bu ülkenin gencecik çocukları. “Bu çocuklar nasıl oluyor, ne oluyor da hayatlarından vazgeçip ölümü göze alacak aşamaya geliyorlar?” diye bir soru sormuyorsunuz. Bu çocukların bu örgütlerin saflarına katılmalarının önüne geçecek en küçük bir politikanız, en küçük bir çabanız da yok. Üstelik, kaba kuvvete dayalı, akıldan yoksun politikalarla çocukları örgütlerin safına daha fazla itiyorsunuz. Böyle sorunların tek bir çözümü var; daha fazla demokrasi, daha fazla eşitlik, daha sağlıklı eğitim ve eşitlikçi ekonomik paylaşımdır. (CHP sıralarından alkışlar) Özgürlüğünü kısıtladığınız, iyi eğitim vermediğiniz, iş imkânı sunmadığınız, üstüne bir de onurunu incittiğiniz insana “Senin hayatın çok kötü ama başkasının iyi olan hayatına saygılı ol.” demek “Ben bu sorunu çözmek istemiyorum.” demekten başka hiçbir şey değildir. Terörün, teröristin güçlenmesini istemediğimiz için daha fazla demokrasi istiyoruz. Teröristlerin taban bulmasını istemediğimiz için siyaset kanallarının açık tutulmasının önemine vurgu yapıyoruz. Bu gencecik çocukların aklını, vicdanını, insanlığını kaybetmiş örgütlerin pençesine düşmelerini istemediğimiz için eşit, özgür, refah düzeyi yüksek, herkesin kendi inancıyla, kimliğiyle yaşayabileceği bir ülke olmamızı sağlayacak politikalara ağırlık vermeliyiz diyoruz. Meseleye duyguyla değil, birazcık düşünerek, akli birazcık kullanarak baktığınızda fark edeceksiniz ki “Özgürlükleri, demokrasiyi, eşitliği sağlayalım.” diyenler değil, “OHAL'i daha şiddetli uygulayalım. Kimseye göz açtırmayalım. Baskıyı artıralım,

asalım, keselim.” diyenler terörün ekmeğine yağ sürüyorlar. (CHP sıralarında alkışlar) “Hukukun dışına çıkmayın, insanların adalet duygusuna zarar vermeyin ki başka yollara tevessül etmesinler.” diyenler değil, hukuku devre dışı bırakıp kaba kuvvetle sorunu çözeceğini sananlar terörün değirmenine su taşıyorlar. Buna rağmen, aynı yöntemi sürdürmek ve farklı sonuçlar beklemekse eğer kötü niyetten değilse bir cehalet örneğidir. “Şehit olun, şehit olalım. Ben de şehit olayım. Ne mutlu şehitlere. Yaşasın şehitlik.” demek teröristi yaşatmak, terörün devamını teşvik etmektir. (CHP sıralarından alkışlar) “Terörü durduralım, insanımız ölmesin, çocuklarımız yaşasın.” demiyorsunuz. “Terör biterse şehit olamayız. Oyları konsolide edemeyiz.” diye mi korkuyorsunuz? Derdiniz nedir? (CHP sıralarından alkışlar)

Tekrar edeyim, baskıyla, tehditle, kaba kuvvetle sorunu çözeceğini sanıp...

HÜSEYİN FİLİZ (Çankırı) – Saçmalıyor, saçmalıyor.

MUSA ÇAM (Devamla) – ...bu yönde politika geliştirenler terörün değirmenine su taşımaktan başka bir şey yapmıyorlar. Çünkü, bu örgütler için baskı ortamları taraftar bulmak, büyümek için en ideal ortamlardır.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; bütçe müzakereleri birazdan, benim konuşmamdan sonra bitecek. Plan ve Bütçe Komisyonunda bir ay, on bir gün de burada çok yoğun bir çalışma gösterdik. Şimdi, birazdan oylarınızı kullanacaksınız. Son bir buçuk yılda 33 saldırı ve 446 kişi hayatını kaybetti. Bu Parlamentonun hemen acilen bugünden sonra toplanıp Türkiye’de devam eden, kırk yıldır devam eden bu terörü sonlandıracak birtakım önlemleri ve birtakım tedbirleri alması gerekirken sanki Türkiye’nin bütün sorunları, bütün problemleri, dertleri bitmiş, bir tek Anayasa değişikliği, başkanlık ve rejim değişikliği kalmış. Peki, başkanlık olursa bugüne kadar yapamadığınız neyi yapacaksınız? Ne yapmak istediniz de onu gerçekleştiremediniz on dört yıllık iktidarınız döneminde?

Ama esas mesele şudur: Hepimiz biliyoruz ki bu bir sistem tartışması değil, bütün dünya, bütün insanlık, kediler, kuşlar, ağaçlar, bütün canlılar artık biliyor ki yapılmak istenenin, bu ülkenin tek bir vatandaşının yaşam standardının yükselmesiyle, var olan sorunların çözümüyle zerre kadar yakından ve uzaktan ilgisi yok. Kendinden başka -partili yol arkadaşları, yıllarca beraber yürüdüğü eski yol arkadaşları dâhil- kimsenin görüşüne, düşüncesine, aklına zerre kadar itibar etmeyen, tek doğrunun kendi doğrusu olduğunu düşünen bir adamın hırsı, arzusu, isteği yerine getirilsin diye bir çaba ve gayret var. Eğer derdiniz gerçekten sistem değişikliği olsaydı “Başkanlık olmuysa bari partili cumhurbaşkanlığı olsun.” der miydiniz? Kendisini ülkenin tek sahibi, tek akıllısı, tek vatanseveri, tek lideri gören ve hepinize “Ben sizin efendinizim, hepinizin yerine en doğrusunu ben düşünürüm, bu durumu yasal bir statüye kavuşturun.” diyen bir şahsa...

ÖMER ÜNAL (Konya) – Şahıs değil o, Cumhurbaşkanı.

MUSA ÇAM (Devamla) – ...“Zaten bizim aklımız yok, bizim fikrimiz yok, bizim onurumuz yok, haysiyetimiz de yok; tek başına bizi yönet, bütün yetki, bütün güç de sende olsun.” demekten başka hiçbir şey değil. (CHP sıralarından alkışlar, AK PARTİ sıralarından sıra kapaklarına vurmalar)

AYŞE SULA KÖSEOĞLU (Trabzon) – Hiç yakışmıyor, hiç yakışmıyor!

ÖMER ÜNAL (Konya) – Milletlini oyuyla seçilmiş o, Cumhurbaşkanımız.

BAŞKAN – Lütfen müdahale etmeyelim efendim.

MUSA ÇAM (Devamla) – Bu, olsa olsa kölelerin, efendilerinin yetkilerini kendilerine nasıl davranıp davranmayacaklarını, ne yiyip ne yemeyeceklerini, nasıl yaşayıp nasıl yaşamayacaklarını tartışmalarına benziyor.

MEHMET METİNER (İstanbul) – Frene bas, frene, frene!

MUSA ÇAM (Devamla) – Kölelerin bu tartışmaları efendilerinin nezdinde ne kadar anlamsızsa, ne kadar değersizse bugün “başkanlık sistemi” diye yapılan tartışmalar da o derece anlamsızdır.

HÜSEYİN FİLİZ (Çankırı) – Millete saygı duy, millete.

MUSA ÇAM (Devamla) – O kimse için esas olan tek şey, sahipliğin yasalarla pekiştirilip bir zırha kavuşturulmasıdır. Bunun adı faşizmdir. (CHP sıralarından alkışlar) Köleliği büyük bir heyecanla benimsemeniz, buna entelektüel bir hava katma çabalarınız kendilerine reva görülen kölelikten bu kadar gurur duymalarını hakikaten utanç verici bir durum olarak görüyorum. (AK PARTİ sıralarından gürültüler)

METİN KÜLÜNK (İstanbul) – Hâline bak, sen kendi hâline bak.

İMRAN KILIÇ (Kahramanmaraş) – Kapımızda hürriyet dilenin, kapımızda hürriyet dilenin.

BAŞKAN – Müdahale etmeyiniz efendim.

MUSA ÇAM (Devamla) – Tekrar edeyim...

BAŞKAN – Sayın Hatip... Bir dakika Sayın Çam...

Değerli milletvekilleri, örnek bir toplantı yapıyoruz.

METİN KÜLÜNK (İstanbul) – Dilini bir önce düzeltsin Sayın Başkanım, dilini.

BAŞKAN – Naçiz görüşümü söylüyorum.

Herkesi teşekkür ediyorum.

Lütfen hatibin sözünü kesmeyin, insicamını bozmayın.

O müddeti ekleyin lütfen.

METİN KÜLÜNK (İstanbul) – Hakaret ediyor, dilini düzeltsin.

MUSA ÇAM (Devamla) - Tekrar edeyim: Bu bir sistem değişikliği değil, bütün yetkiyi tek bir kişiye devredip etmeme meselesidir, bu da tam bir diktatörlüktür. Sistem tartışması havası vererek “Başkanlık sistemi çok gerekli.” diyenlerin gönüllü köleliklerine taraftar toplama çabasından başka hiçbir şey değildir. (CHP sıralarından alkışlar)

Basketbol Federasyonu Başkanının seçimlerinde bile 2 adaydan birini Saray’a çağırıp “Sen aday olmayacaksın, filan aday olacak.” diyecek kadar her alanda efendi, her alanda sahip, tek söz sahibi olmayı kafasına koymuş biri için meselenin sistem olmadığı her yönüyle açıktır. (CHP sıralarından alkışlar) Önerdiği ve Başkan yaptığı kişi Amerika Birleşik Devletleri’nde dopingden dolayı 20 maç ceza almış biridir.

BÜLENT TURAN (Çanakkale) – Ayıp, ayıp!

MUSA ÇAM (Devamla) - Bağımsız yargıyı, bağımsız medyayı, sivil toplumu, Parlamentoyu devre dışı bırakıp bütün yetkiyi tek bir adama devretmek isteyen sizler...

OSMAN AŞKIN BAK (Rize) – Ya, bütçe ne kadardı, bütçe, kaç paraydı bütçe?

MUSA ÇAM (Devamla) - ...ve buna karşı çıkan bizler, her fırsatta “Azınlığın çoğunluğa tahakküm etmesine izin vermeyeceğiz.” diyen sizler zerre kadar sıkılma belirtisi göstermeden tek bir adamın toplum üzerinde tahakküm kurması için çalışıyor, kendinizi paralıyorsunuz.

OSMAN AŞKIN BAK (Rize) – Bütçe ne kadardı, bütçe? Ne kadarı faize gidiyor bütçenin?

MUSA ÇAM (Devamla) - Bireyin, toplumun, ülkenin yararına bir durum çıkarmayacağı ortadayken “Başkanlık sistemi çok yararlı.” demek, “Kölelik çok konforlu, sen de gelsene.” demekten başka hiçbir şey değildir. (CHP sıralarından alkışlar)

MEHMET METİNER (İstanbul) – Millet ne istiyorsa o olacak.

METİN KÜLÜNK (İstanbul) – Hodri meydan! Millete gidelim, millete.

OSMAN AŞKIN BAK (Rize) – Bütçe ne kadardı, bütçe, onu söyle.

MUSA ÇAM (Devamla) - Köle ruhlu olmak da bir yere kadar anlaşılabilir bir durum fakat köleliği yaygınlaştırmaya çalışmak ölümü gösterip sıtmaya başkalarını razı etmekten başka hiçbir şey değildir.

MEHMET METİNER (İstanbul) – CHP faşizmi bitti, bitti.

EJDER AÇIKKAPI (Elâzığ) – Canını sıkma, milletin adamı gelecek.

MUSA ÇAM (Devamla) – Bütün suç sadece efendilik taslayanda değil. Köleliği bu kadar büyük bir gururla benimseyip yaymaya çalışanlara söyleyecek sözümüz yoktur.

MEHMET METİNER (İstanbul) – Millet ne istiyorsa o olacak, o.

OSMAN AŞKIN BAK (Rize) – Ya, bütçe ne kadar, bütçe?

MUSA ÇAM (Devamla) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; bugün 16 Aralık, yarın 17 Aralık. 17-25 Aralığı unutmamak. (CHP sıralarından alkışlar)

YUSUF BAŞER (Yozgat) – Darbe, darbe!

MUSA ÇAM (Devamla) - Bundan üç yıl önce bakanların lokum kutularında, yatak odalarındaki para sayma makinelerine ve dolar kasalarını unutmamak...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

OSMAN AŞKIN BAK (Rize) – Sakin ol, sakin ol.

MUSA ÇAM (Devamla) – Bunu unutmamak, o senenin Başbakanının oğluyla konuştuğu telefon konuşmalarını, milyonları... (AK PARTİ sıralarından gürültüler)

OSMAN AŞKIN BAK (Rize) – Sakin ol. Bütçe ne kadar?

MUSA ÇAM (Devamla) – O yüzden 17-25 Aralık, halkın önünde hesap vermesi gerekiyor.

OSMAN AŞKIN BAK (Rize) – Yahu sonuç ne, sonuç; bütçe ne kadar, onu söyle? Beyefendi, bütçe ne kadar, onu söylemedin? Sayın Başkan, bütçe ne kadar?

MUSA ÇAM (Devamla) – Vermediniz, vermediniz, herkese üçer dakika verdiniz Sayın Başkan.

LEVENT GÖK (Ankara) – Sayın Başkan, sözlerini toparlasın.

BAŞKAN – Tamam beyefendi, müddet de verdim.

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – Sayın Başkan, hayır vermediniz.

BAŞKAN – Verdim efendim, ben verdim diyorsam verdim.

MUSA ÇAM (Devamla) - Sayın Başkan, ben de burada ekranı takip ediyorum, vermediniz efendim.

BAŞKAN – Beyefendi, saat burada, ben buradayım. Musa Bey, rica ediyorum...

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Ek süre vermediniz Sayın Başkan.

BAŞKAN – Ekledim beyefendi.

YUSUF BAŞER (Yozgat) – Hayır verme, böyle bir şey yok Başkanım, zaten işi gücü hakaret ya.

BÜLENT TURAN (Çanakkale) – Sayın Başkan, var orada...

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Ek süre vermediniz.

BAŞKAN – “Vermediniz” demeyin, ben verdim deyince verdimdir ama bir dakika daha rica ediyorum deyin.

MUSA ÇAM (Devamla) - Bir dakika...

ÖMER ÜNAL (Konya) - Özür mü dileyecek, ne yapacak?

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – Normal hakkı.

BAŞKAN – Normalin ötesinde hakkı.

ÖZGÜR ÖZEL (Manisa) – Hayır, hayır, bir de normal hakkı var ya efendim.

BAŞKAN – On dakikadan sonra hak verdim, bir daha da ekledim, şimdi bir daha istiyorsa... “Vermedin” değil, verdim ama ricasını kırmıyorum ama sizden rica ediyorum Genel Kurul...

LEVENT GÖK (Ankara) – Musa, toparla artık, toparla, selamla.

BAŞKAN – Eğer bir sataşma varsa, sayın grup başkan vekili cevap verir.

Şöyle bir şey söyleyeyim, çok affedersiniz. Bir milletvekili Turhan Feyzioğlu’nun büyük hatip olduğunu söyler. Ben de dikkat ettim, en öne geçtim, bu nasıl büyük hatip, ben de biraz ders alayım, Rahmetli Turhan Feyzioğlu. Baktım ki kulağında herhâlde pamuk var, milletin dediğini hiç duymuyor, devam ediyor. Ben de taktım pamukları başladım konuşmaya, Sayın Çam onu yapıyor.

LEVENT GÖK (Ankara) – Sayın Başkan, bir selamlasın...

BAŞKAN – Ama lütfen, tahrik edici olmasın, sataşma olmasın. Bakın, ben verdim, bir daha ekledim amma sizin ricanıza bir dakika ekliyorum bir şartla, lütfen sataşmaya meydan vermeyin.

MUSA ÇAM (Devamla) – Teşekkür ediyorum Sayın Başkan.

OSMAN AŞKIN BAK (Rize) – Efendim, böyle bir usul yok.

MUSA ÇAM (Devamla) - Sayın Başbakan o kadar uzun konuşmasına söyleyecek bir sözüm var.

EJDER AÇIKKAPI (Elâzığ) – Başbakan ol, sana da verir merak etme.

MUSA ÇAM (Devamla) - Sayın Başbakan dedi ki: “Torunlarımıza sorun bırakmadık.” Bizler, 80 milyon insan çocuklarımıza 400 milyar dolar borç bırakıyoruz ama Sayın Başbakan ve çocukları ve torunları çok şanslı, o bir servet bırakıyor.

OSMAN AŞKIN BAK (Rize) – Ya, sen bütçe ne kadar onu söylemiyorsun, bütçeyi söyle?

MUSA ÇAM (Devamla) - Bütçenizin hayırlı ve uğurlu olmasını diliyorum.

Saygılar sunuyorum. (CHP sıralarından alkışlar, AK PARTİ sıralarından gürültüler)

BAŞKAN - Teşekkür ediyorum.

MEHMET NACİ BOSTANCI (Amasya) – Sayın Başkan...

OSMAN AŞKIN BAK (Rize) – Bak, sonuç, CHP muhalefet. Bak, sonuç ne biliyor musun?

BAŞKAN – Buyurun efendim...

OSMAN AŞKIN BAK (Rize) – CHP muhalefette, bu kadar, altmış altı yıldır muhalefette, sonuç bu işte.

BAŞKAN – Bir dakika Sayın Hocam.

OSMAN AŞKIN BAK (Rize) – Bak, sonuç ne biliyor musun? CHP muhalefette. Bu kadar. Altmış altı yıldır muhalefette. Sonuç bu işte.

BAŞKAN – Sayın Bak...

OSMAN AŞKIN BAK (Rize) – Efendim, sonuç altmış aldı yıldır CHP muhalefette. Rahatsız değillerse mesele de yok.

BAŞKAN – Sükûnete devam. Sükûnete devam. Meskût... Bir şey yok. Bir problem yok, devam. Ahengi bozmayacağız.

Buyurun Sayın Bostancı.

MEHMET NACİ BOSTANCI (Amasya) – Musa Bey yapmış olduğu hararetli ve hamasi konuşmada grubumuzun en başta haysiyetine ilişkin tekrar edemeyeceğim bir sataşmada bulundu.

BAŞKAN – Evet.

MEHMET NACİ BOSTANCI (Amasya) – Başka da birçok şey söyledi ama bu bile tek başına yeter.

BAŞKAN - Buyurun Sayın Bostancı. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

VI.- SATAŞMALARA İLİŞKİN KONUŞMALAR (Devam)

6.- Amasya Milletvekili Mehmet Naci Bostancı'nın, İzmir Milletvekili Musa Çam'ın 433 sıra sayılı 2017 Yılı Bütçe Kanunu Tasarısı ile 434 sıra sayılı 2015 Yılı Kesin Hesap Kanunu Tasarısı'nın tümü üzerinde şahsı adına yaptığı konuşması sırasında Adalet ve Kalkınma Partisine sataşması nedeniyle konuşması

MEHMET NACİ BOSTANCI (Amasya) – Sayın Başkan, değerli arkadaşlar... Musa Bey, duyuyorsun değil mi?

MUSA ÇAM (İzmir) – Evet, tabii.

MEHMET NACİ BOSTANCI (Devamla) – Haysiyete bir değer atfederek onun üzerine konuşanlar, başkalarının haysiyetini de en az kendi haysiyeti kadar aziz bilenler olur. (AK PARTİ sıralarından “Bravo” sesleri, alkışlar) Bunu gözetmiyorsan haysiyetten sınıfta kalırsın Musa Bey, sınıfta kalırsın. Bu bir.

İki; hamasete karşı çıktın, çok hamasi bir konuşma yaptın. Baştan sonra kadar 200’le giden bir arabanın motor sesi gibi konuştun. Benzettiğim için söylüyorum. (AK PARTİ sıralarından alkışlar) Yani sizin hamasetiniz kötü, benim hamasetim iyi. Bizi akıldan yoksun politikalarla suçladın, siyasi sorumluluğun ötesinde bir de suç vasfı ekledin. Terör bizimle birlikte başlamadı. Terörün bir geçmişi var. Tarih okumuştur muhakkak Musa Bey. 19’uncu yüzyılda dünyanın birçok yerinde var. Terör, ülkelerde, halklara karşı, oradaki politik iktidarlara karşı silah marifetiyle kendi gücünü dayatarak dediğini yaptırma stratejisidir.

İBRAHİM ÖZDİŞ (Adana) – Sıfır terörle aldınız ülkeyi.

MEHMET NACİ BOSTANCI (Devamla) – Tabii ki sen de akıl yoluyla ve aynı zamanda bir devlet vasfı içerisinde halkın esenliğini sağlamak için ona müdahale edersin. Her türlü yol ve yöntemle hukuk içinde yaparsın bunu. Biz de on dört yıldan bu yana -Musa Bey’in de takip ettiğini düşünüyorum- işin sosyal boyutu, kültürel boyutu ve elbette bir devlet vasfı çerçevesinde senin karşına elinde silahla çıkıp “Benim dediğimi yapacaksın.” diyen bir iradeye karşı devletin meşru gücüyle müdahale ediyoruz. Sen diğerlerini bir bakıma görmezlikten geleceksin ve sadece, sanki biz silahla mücadele ediyormuşuz gibi bir yere bağlayacaksın, buradan da teröre ilişkin bir eleştiri çıkartacaksın.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Efendim, lütfen toparlar mısınız.

MEHMET NACİ BOSTANCI (Devamla) – Bu haksızlıktır.

Saygılarımla. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

LEVENT GÖK (Ankara) – Sayın Başkan...

BAŞKAN – Buyurun Sayın Gök.

LEVENT GÖK (Ankara) – Efendim, Sayın AKP Grup Başkan Vekili her zaman olduğu gibi inceden inceye söz alarak, sataşmadan dolayı söz aldığı konuşmasında konuşmacımıza ağır sataşmalarda bulunmuştur.

MEHMET NACİ BOSTANCI (Amasya) – Ne dedim?

YUSUF BAŞER (Yozgat) – Bir şey demedi ya.

PLAN VE BÜTÇE KOMİSYONU BAŞKANI SÜREYYA SADİ BİLGİÇ (Isparta) – Ne yaptı, biz duymadık efendim, söyleyin.

LEVENT GÖK (Ankara) – Bir kere, AKP Grubunun haysiyetiyle ilgili söz ettiğinden bahsederek Sayın Musa Çam’ın haysiyetine laf atmıştır. Musa Çam’ın konuşmasını 200’le giden bir arabanın motoruna benzetmiştir. Yanlış mı?

HASAN TURAN (İstanbul) – Tamam, o doğru.

LEVENT GÖK (Ankara) – Böylece, bir insanı insanla karşılaştırmak gerekirken bir insan haysiyetini bir arabayla karşılaştırmak gibi bir gaflete düşmüştür. [AK PARTİ sıralarından alkışlar(!)]

OSMAN AŞKIN BAK (Rize) – Ama kamyon devrildi ya.

METİN KÜLÜNK (İstanbul) – Zorla göze gireceksin, zorla.

LEVENT GÖK (Ankara) - Bu nedenle, bu ağır sataşmadan dolayı Sayın Çam’ın söz hakkı vardır, onu talep ediyoruz. Kendisi konuşacaktır.

BAŞKAN – Sayın Çam, rica edeyim, lütfen, yeni bir sataşmaya meydan vermeyin. (CHP sıralarından alkışlar)

İki dakika.

OSMAN AŞKIN BAK (Rize) – Devrildi kamyon ya.

BÜLENT TURAN (Çanakkale) – CHP’nin niye iktidar olamadığının fotoğrafı Musa Çam. Hiç yakışmadı.

HAMZA DAĞ (İzmir) – Jandarma Marşı’nı söyleyin.

BAŞKAN - Lütfen müdahale etmeyiniz.

7.- İzmir Milletvekili Musa Çam'ın, Amasya Milletvekili Mehmet Naci Bostancı'nın sataşma nedeniyle yaptığı konuşması sırasında şahsına sataşması nedeniyle konuşması

MUSA ÇAM (İzmir) – Sayın Başkan, Parlamentonun sayın üyeleri; biz Cumhuriyet Halk Partisi olarak, geçmişte söyledi Sayın Genel Başkanımız, Yenikapı’da da söyledi, saraya gittiğinde de söyledi, her yerde söyledi.

MEHMET METİNER (İstanbul) – Ne sarayı ya, ne sarayı?

MUSA ÇAM (Devamla) – Ne zaman teröre ve şiddete karşı ana muhalefet partisi olarak üzerimize hangi görev ve sorumluluk düşüyorsa elimizi değil, gövdemizi onun altına koymaya her zaman hazırız. (CHP sıralarından alkışlar)

BAŞBAKAN YARDIMCISI NURETTİN CANIKLI (Giresun) – Sarayda mı söyledi bunları?

BÜLENT TURAN (Çanakkale) – 17 Aralık “tape”leriyle mi?

MUSA ÇAM (Devamla) - Ancak, terörle mücadele edeceğim diye masum, suçsuz ve günahsız insanları üniversitelerden atmak, onları tutuklamak, gözaltına almak, onları linç kampanyasına tabi tutmak, kabul edilebilir bir iş değildir.

MEHMET METİNER (İstanbul) – Kökünü kazıyacağız, kökünü...

MUSA ÇAM (Devamla) – OHAL Kanunu’yla birlikte bunu bir fırsat olarak değerlendirip Türkiye’nin dört bir yanında herhangi bir sendikaya üye diye sadece iktidara eğilmedi, bükülmedi, teslim olmadı diye kanun hükmündeki kararnamelele ihraç etmek, aileleri açlığa ve yoksulluğa, sefilliğe boğmak kabul edilebilir bir iş değildir.

HASAN TURAN (İstanbul) – Metin olmayınca daha iyiydi, daha iyi...

MUSA ÇAM (Devamla) - Sizin şimdi 15 Temmuz bir fırsata çevirerek Türkiye’de bir başka darbeyi de siz gerçekleştiriyorsunuz.

OSMAN AŞKIN BAK (Rize) – Ya PKK’ya da bir şey söyle, PKK’ya da...

MUSA ÇAM (Devamla) - İtiraz ettiğimiz, karşı çıktığımız da budur. Yoksa, tabii ki teröre bulaşmış her kim varsa onun hakkında her türlü kanuni soruşturma ve adli yargılamalar yapılmalıdır ama suçsuz günahsız insanları tutup kulağından iş akdini feshetmek, açığa almak, ihraç etmek, gözaltına almak, tutuklamak, işte en son Hüsnü Mahalli de bunlardan biri.

MEHMET METİNER (İstanbul) – Nereden biliyorsun suçsuz olduğunu?

BÜLENT TURAN (Çanakkale) – Vekil yap Hüsnü Mahalli’yi, vekil yap.

MUSA ÇAM (Devamla) - Cumhuriyet gazetesinin yöneticileri, gazeteciler hepsi bunlar. Bunların biz adaletsizliğine ve haksızlığına karşı çıkıyoruz. Bunların düzeltilmesi için de elimizden gelen her türlü desteği ve katkıyı vermeye de hazırız.

Teşekkür ediyorum. (CHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum.

LEVENT GÖK (Ankara) – Sayın Başkan...

BAŞKAN – Buyurun Sayın Gök.

LEVENT GÖK (Ankara) – Efendim, biz gerek önceki konuşmalarımızda gerekse bütçe konuşmalarımızda iktidara sap ile samanı ayırması gerektiği konusunda defalarca ikazda bulunduk.

MEHMET METİNER (İstanbul) – Biz ayırıyoruz, siz karıştırıyorsunuz.

LEVENT GÖK (Ankara) – Bunlardan bir tanesinde yıllarca ikaz ettiğimiz FETÖ konusunda ne kadar haklı olduğumuz 15 Temmuzda yaşadığımız darbe girişiminde ortaya çıkmıştır. 15 Temmuz gecesi geldik, biz burada millî iradeye sahip çıktık. İktidar partisi duvara toslamak üzereyken Türkiye parlamenter rejimin kuvveti sayesinde bir darbeden kurtulmuştur.

METİN KÜLÜNK (İstanbul) – Beklediniz, beklediniz... Saat iki buçuğu beklediniz. Ellerinizi ovuşturdunuz, hedefine ulaşsın diye beklediniz.

LEVENT GÖK (Ankara) – Umarım, bunlardan akıllarını başlarına alırlar ama bir dahaki sefere akıllarını başlarına almazlarsa, korkarım, iktidar partisini biz bile kurtaramayız.

BAŞKAN – Değerli milletvekilleri, şunu arz etmek istiyorum Sayın Genel Kurula: Sayın Tanal'ın İç Tüzük 58'e göre bir talebi vardı. Bu bütçenin oylamasından sonra dağılıyor. Benim özel bir istirhamım var, çok zaman almayacak, 2 tane 58'e göre talep var ama bu maddeyi bitirmeden araya koyamam. Sabrınızın devamını rica ediyorum.

Şimdi devam ediyorum.

METİN KÜLÜNK (İstanbul) – Oylama, Sayın Başkan.

BAŞKAN – Efendim?

METİN KÜLÜNK (İstanbul) – Oylama istiyoruz Sayın Başkan.

BAŞKAN – Ne yapacağımı bilirim Beyefendi.

Sayın milletvekilleri...

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Değerli Başkanım, mademki oylamadan sonraya bırakacaksınız, ben de talebi geri çekiyorum.

BAŞKAN – Ama Mahmut Bey, gündemin devamı, devam ediyor. Ben rica ettim Genel Kuruldan...

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Ben de talebi geri çektim.

BAŞKAN – Çok az bir zaman alır 58'e göre söz hakkı, müzakeresi -ben incelemesini yaptım- ama o açıklamayı oylamadan sonraya bırakacağım.

LEVENT GÖK (Ankara) – Geri çekiyoruz Sayın Başkan.

BAŞKAN – Efendim?

LEVENT GÖK (Ankara) – Sayın konuşmacımız talebi geri çekiyor.

BAŞKAN – Ha, geri çekiyorsunuz, “Geri çekiyorum.” dediniz.

LEVENT GÖK (Ankara) – Evet, geri çekiyoruz.

BAŞKAN – Çok isabet ettiniz çünkü hakkınız yoktu. (AK PARTİ sıralarından gülüşmeler) Zira, o söz size değildi, bakanaydı; elimde tutanaklar. Alınmama...

LEVENT GÖK (Ankara) – Efendim, geri çektik, tamam.

BAŞKAN – Bak, aştık onu.

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Başkanım, son cümle...

BAŞKAN – Yo yo, bir parantez açtım ben, lütfen.

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Bakın, Cumhuriyet Halk Partisi varsa herkes için var. O bakanın hukukunu da Cumhuriyet Halk Partisi savunuyor Sayın Başkan.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum.

IV.- KANUN TASARI VE TEKLİFLERİ İLE KOMİSYONLARDAN

GELEN DİĞER İŞLER (Devam)

A) KANUN TASARI VE TEKLİFLERİ (Devam)

1.- 2017 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanunu Tasarısı (1/774) ile Plan ve Bütçe Komisyonu Raporu (S. Sayısı 433) (Devam)

2.- 2015 Yılı Merkezi Yönetim Kesin Hesap Kanunu Tasarısı (1/733), 2015 Yılı Merkezi Yönetim Kesin Hesap Kanunu Tasarısına İlişkin Olarak Hazırlanan 2015 Yılı Genel Uygunluk Bildiriminin Sunulduğuna İlişkin Sayıştay Başkanlığı Tezkeresi (3/828), Merkezi Yönetim Kapsamındaki Kamu İdarelerine, Sosyal Güvenlik Kurumlarına ve Diğer Kamu İdarelerine Ait Toplam 211 Adet Denetim Raporunun Sunulduğuna İlişkin Sayıştay Başkanlığı Tezkeresi (3/829), 2015 Yılı Dış Denetim Genel Değerlendirme Raporunun Sunulduğuna İlişkin Sayıştay Başkanlığı Tezkeresi (3/830), 2015 Yılı Mali İstatistikleri Değerlendirme Raporunun Sunulduğuna İlişkin Sayıştay Başkanlığı Tezkeresi (3/831), 2015 Yılı Faaliyet Genel Değerlendirme Raporunun Sunulduğuna İlişkin Sayıştay Başkanlığı Tezkeresi (3/832), 6085 Sayılı Sayıştay Kanunu Uyarınca Hazırlanan 2015 Yılı Kalkınma Ajansları Genel Denetim Raporunun Sunulduğuna İlişkin Sayıştay Başkanlığı Tezkeresi (3/834) ile Plan ve Bütçe Komisyonu Raporu (S. Sayısı: 434) (Devam)

BAŞKAN – Sayın milletvekilleri, 2017 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanunu Tasarısı ile 2015 Yılı Merkezi Yönetim Kesin Hesap Kanunu Tasarısı üzerindeki görüşmeler tamamlanmıştır.

Şimdi 2017 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanunu Tasarısı ile 2015 Yılı Merkezi Yönetim Kesin Hesap Kanunu Tasarısı'nın oylamalarını yapacağız.

Tasarılar açık oylamaya tabidir.

Açık oylamanın şekli hakkında Genel Kurulun kararını alacağım.

Her iki kanun tasarısının açık oylamasının elektronik oylama cihazıyla yapılmasını oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Oy birliğiyle kabul edilmiştir.

2017 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanunu Tasarısı'nın açık oylamasına başlıyoruz.

Oylama için üç dakika süre vereceğim. Bu süre içerisinde sisteme giremeyen üyelerin teknik personelden yardım istemelerini, bu yardıma rağmen sisteme giremeyen üyelerin oy pusulalarını oylama için öngörülen üç dakikalık süre içinde Başkanlığa ulaştırmalarını rica ediyorum.

Ayrıca, vekâleten oy kullanacak sayın bakanlar var ise hangi bakana vekâleten oy kullandığını, oyunun rengini ve kendisinin ad ve soyadıyla imzasını da taşıyan oy pusulasını yine, oylama için öngörülen üç dakikalık süre içinde Başkanlığa ulaştırmasını rica ediyorum.

Oylama işlemini başlatıyorum.

(Elektronik cihazla oylama yapıldı)

BAŞKAN – Sayın milletvekilleri, 2017 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanunu Tasarısı açık oylama sonucunu açıklıyorum:

“Oy sayısı : 415

Kabul : 312

Ret : 103 (x)

Kâtip Üye

İshak Gazel

Kütahya

Kâtip Üye

Zihni Açıba

Sakarya”

(x) Açık oylama kesin sonuçlarını gösteren tablo tutanağa eklidir.

BAŞKAN – Sayın milletvekilleri, böylece 2017 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanunu Tasarısı kabul edilmiştir. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

Teşekkür ediyorum.

Şimdi 2015 Yılı Merkezi Yönetim Kesin Hesap Kanunu Tasarısı'nın açık oylamasına başlıyoruz.

Oylama için üç dakika süre veriyorum, oylama işlemini başlatıyorum.

(Elektronik cihazla oylama yapıldı)

BAŞKAN – Sayın milletvekilleri, 2015 yılı Merkezî Yönetim Kesin Hesap Kanunu Tasarısı açık oylama sonucunu okuyorum:

“Oy sayısı : 414

Kabul : 312

Ret : 102 (x)

Kâtip Üye

İshak Gazel

Kütahya

Kâtip Üye

Zihni Açıba

Sakarya”

BAŞKAN – Böylece 2015 yılı Merkezî Yönetim Kesin Hesap Kanunu Tasarısı kabul edilmiştir. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

Yoğun bir emek ve mesai neticesinde bütçe ve kesin hesap kanun tasarılarını böylece kabul etmiş bulunuyoruz. Bütçe Kanunu'nun, milletimiz, memleketimiz ve Hükûmetimiz ve hepimiz için hayırlı olmasını niyaz ediyorum.

Toplantının uyumlu, fevkalâde örnek bir şekilde geçmesi dolayısıyla da sayın siyasi partilerimize, sayın Genel Kurula teşekkürlerimi sunuyorum.

Efendim, Sayın Başbakanımızın bir teşekkür konuşması yapma talebi var.

Buyursunlar Sayın Başbakanımız Binali Yıldırım Bey. (AK PARTİ ve Bakanlar Kurulu sıralarından ayakta alkışlar)

VII.- TEBRİK, TEMENNİ VE TEŞEKKÜRLER

1.- Başbakan Binali Yıldırım'ın, bütçenin kabulü nedeniyle teşekkür konuşması

BAŞBAKAN BİNALİ YILDIRIM (İzmir) – Sayın Başkan, sayın milletvekilleri; 2017 merkezî yönetim bütçesi Genel Kurulumuzda görüşülerek kabul edildi. Aynı zamanda 2015 yılı Kesin Hesap Kanunu da yine burada sizlerin oylarıyla kabul edildi.

Ben, öncelikle bu bütçe görüşmelerine Komisyon aşamasından son ana kadar emeği geçen milletvekillerimize, partilerimize, grup başkan vekillerine, Meclis başkan vekillerine, Meclis Başkanımıza, uzmanlara, bakanlarımıza, velhasıl emeği geçen milletvekillerimiz başta olmak üzere herkese çok teşekkür ediyorum. Milletimiz için hayırlı uğurlu olsun. (AK PARTİ ve Bakanlar Kurulu sıralarından alkışlar)

(x) Açık oylama kesin sonuçlarını gösteren tablo tutanağa eklidir.

2017 bütçesi tam bir yatırım bütçesi olacak. Yatırımların yüzde 30 artırıldığı, istihdamın, üretimin, özellikle terörle mücadelenin amansız bir şekilde devam ettiği bölgelerimizin inşası, imarı için çok önemli kaynakların ayrıldığı bir hizmet, yatırım, yeni projelerin bütçesi olacaktır. İnşallah, ülkemizin başını ağrıtan, milletimizin canını sıkan bu terör belasını da gündemimizde en aşağı sıralara indireceğiz. Buna yürekten inanıyoruz çünkü buna yönelik siyasi irademiz de var, milletin bu konudaki tam bir birlikteliği var, kanaati var. Türkiye’de istikrarı, güveni, kardeşliği bozacak her türlü faaliyete karşı parti farkı gözetmeksizin bütün milletimiz doğusuyla, batısıyla, güneyiyle, kuzeyiyle kenetlenmiştir. Türkiye’nin sorunu terördür. Terör örgütünün Kürtler diye bir sorunu yoktur, Kürtlerin PKK gibi bir sorunu vardır. (AK PARTİ ve Bakanlar Kurulu sıralarından alkışlar) Bu sorunu inşallah ülkemizin gündeminden çıkaracağız.

Hepinize teşekkür ediyorum, yüce Meclise saygılar sunuyorum. (AK PARTİ ve Bakanlar Kurulu sıralarından ayakta alkışlar)

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum Sayın Başbakan.

Efendim, tebrikattan sonra açıklayacağım bir husus var, biraz daha sabrınızı rica ediyorum.

Değerli milletvekilleri, İç Tüzük 58’e göre: “Bir milletvekili veya bakan kendisine ait olup geçen birleşim tutanağında yer alan bir beyanın düzeltilmesi hakkında söz isterse, Başkan, beş dakikayı geçmemek üzere söz verir.” Demin arz ettiğim gibi, Sayın Tanal geri aldılar.

Ben şöyle söyleyeceğim: Dün bir konuşma oldu ve Sayın Meral Danış Beştaş benden bahsederek bazı beyanlarda bulundu. Başkandan bahsedildiği zaman Başkanın konuşma hakkı var. Ben, 5/12/2016 Pazartesi günü 31’inci Birleşimde gerekenleri söylemişim, oraya atıfta bulunuyor, hepinize tekrar saygılarımı sunuyorum.

Hayırlı uğurlu olsun diyorum.

Sözlü soru önermeleri ile diğer denetim konularını görüşmek için 20 Aralık 2016 Salı günü saat 15.00’te toplanmak üzere birleşimi kapatıyorum; teşekkür ederim.

Kapanma Saati: 22.12

VIII.- OYLAMALAR

1.- (S. Sayısı: 433) 2017 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanunu Tasarısına Verilen Oyların Sonucu :

2.- (S. Sayısı: 434) 2015 Yılı Merkezi Yönetim Kesin Hesap Kanunu Tasarısına Verilen Oyların Sonucu :

Sıra Sayısı : 433
 Oylama Saati : 21:52
 Üye Sayısı : 550
 Kabul Edenler : 310
 Reddedenler : 101
 Çekimserler : 0
 Geçersiz Oylar : 0
 Mükerrer Oylar : 4
 Toplam : 415
 Açık Üyelikler : 1

Sıra Sayısı : 434
 Oylama Saati : 21:58
 Üye Sayısı : 550
 Kabul Edenler : 310
 Reddedenler : 101
 Çekimserler : 0
 Geçersiz Oylar : 0
 Mükerrer Oylar : 3
 Toplam : 414
 Açık Üyelikler : 1

Kanunlaşmıştır.

Kanunlaşmıştır.

İli	Soyadı	Adı	Parti	S. Sayısı: 433	S. Sayısı: 434
Adana	Çelik	Ömer	AK PARTİ	Kabul	Kabul
Adana	Dağlı	Tamer	AK PARTİ	Kabul	Kabul
Adana	Danış Beştaş	Meral	HDP	Katılmadı	Katılmadı
Adana	Erdoğan	Mehmet Şükrü	AK PARTİ	Kabul	Kabul
Adana	Karakaya	Mevlüt	MHP	Katılmadı	Katılmadı
Adana	Küçükcan	Talip	AK PARTİ	Katılmadı	Katılmadı
Adana	Özdiş	İbrahim	CHP	Red	Red
Adana	Sarı	Fatma Güldemet	AK PARTİ	Kabul	Kabul
Adana	Tümer	Zülfikar İnönü	CHP	Katılmadı	Katılmadı
Adana	Türkmen	Elif Doğan	CHP	Katılmadı	Katılmadı
Adana	Uslupehlivan	Aydın	CHP	Katılmadı	Katılmadı
Adana	Ünüvar	Necdet	AK PARTİ	Kabul	Kabul
Adana	Varlı	Muharrem	MHP	Katılmadı	Katılmadı
Adana	Yılmaz	Seyfettin	MHP	Katılmadı	Katılmadı
Adıyaman	Aydın	Ahmet	AK PARTİ	Kabul	Kabul
Adıyaman	Boynukara	Adnan	AK PARTİ	Kabul	Kabul
Adıyaman	Fırat	İbrahim Halil	AK PARTİ	Kabul	Kabul
Adıyaman	Fırat	Salih	AK PARTİ	Kabul	Kabul
Adıyaman	Yıldırım	Behçet	HDP	Red	Red
Afyonkarahisar	Eroğlu	Veysel	AK PARTİ	Kabul	Kabul
Afyonkarahisar	Köksal	Burcu	CHP	Red	Red
Afyonkarahisar	Özkal	Hatice Dudu	AK PARTİ	Kabul	Kabul
Afyonkarahisar	Özkaya	Ali	AK PARTİ	Kabul	Kabul
Afyonkarahisar	Parsak	Mehmet	MHP	Red	Red
Ağrı	Gökçe	Cesim	AK PARTİ	Kabul	Kabul
Ağrı	Öztürk	Berdan	HDP	Katılmadı	Katılmadı
Ağrı	Taşdemir	Dirayet	HDP	Katılmadı	Katılmadı
Ağrı	Zana	Leyla	HDP	Katılmadı	Katılmadı
Amasya	Bostancı	Mehmet Naci	AK PARTİ	Kabul	Kabul
Amasya	İpek	Haluk	AK PARTİ	Kabul	Kabul
Amasya	Tuncer	Mustafa	CHP	Katılmadı	Katılmadı
Ankara	Akdoğan	Yalçın	AK PARTİ	Kabul	Kabul

İli	Soyadı	Adı	Parti	S. Sayısı: 433	S. Sayısı: 434
Ankara	Alparslan	Murat	AK PARTİ	Kabul	Kabul
Ankara	Arslan	Ali İhsan	AK PARTİ	Kabul	Kabul
Ankara	Aydın	Ertan	AK PARTİ	Kabul	Kabul
Ankara	Babacan	Ali	AK PARTİ	Kabul	Kabul
Ankara	Bilgehan	Ayşe Gülsün	CHP	Red	Red
Ankara	Bilgin	Vedat	AK PARTİ	Kabul	Kabul
Ankara	Bingöl	Tekin	CHP	Katılmadı	Katılmadı
Ankara	Ceylan	Nevzat	AK PARTİ	Kabul	Kabul
Ankara	Çam	Lütfiye Selva	AK PARTİ	Kabul	Kabul
Ankara	Çetin	Şefkat	MHP	Katılmadı	Katılmadı
Ankara	Çiçek	Cemil	AK PARTİ	Kabul	Kabul
Ankara	Emir	Murat	CHP	Katılmadı	Katılmadı
Ankara	Gök	Levent	CHP	Red	Red
Ankara	Gündoğdu	Ahmet	AK PARTİ	Kabul	Kabul
Ankara	Haberal	Erkan	MHP	Katılmadı	Katılmadı
Ankara	Hakverdi	Ali Haydar	CHP	Katılmadı	Katılmadı
Ankara	İşler	Emrullah	AK PARTİ	Kabul	Kabul
Ankara	İyimaya	Ahmet	AK PARTİ	Kabul	Kabul
Ankara	Koç	Ahmet Haluk	CHP	Red	Red/Mükerrer
Ankara	Kuşoğlu	Bülent	CHP	Katılmadı	Katılmadı
Ankara	Mit	Mustafa	MHP	Red	Red
Ankara	Nazlıaka	Aylin	CHP	Katılmadı	Katılmadı
Ankara	Önder	Sırrı Süreyya	HDP	Katılmadı	Katılmadı
Ankara	Sarıeroğlu	Jülide	AK PARTİ	Kabul	Kabul
Ankara	Sarıhan	Şenal	CHP	Red	Red
Ankara	Şahin	Fatih	AK PARTİ	Kabul	Kabul
Ankara	Topcu	Zühal	MHP	Red	Katılmadı
Ankara	Türkeş	Yıldırım Tuğrul	AK PARTİ	Kabul	Kabul
Ankara	Ünal	Aydın	AK PARTİ	Kabul	Kabul
Ankara	Yeşil	Nihat	CHP	Katılmadı	Katılmadı
Ankara	Yılmaz	Necati	CHP	Red	Red
Antalya	Akaydın	Mustafa	CHP	Red	Red
Antalya	Aydın	İbrahim	AK PARTİ	Kabul	Kabul
Antalya	Baykal	Deniz	CHP	Katılmadı	Katılmadı
Antalya	Budak	Çetin Osman	CHP	Katılmadı	Katılmadı
Antalya	Çavuşoğlu	Mevlüt	AK PARTİ	Kabul	Kabul
Antalya	Çelik	Sena Nur	AK PARTİ	Kabul	Kabul
Antalya	Günel	Mehmet	MHP	Red	Red
Antalya	Kara	Niyazi Nefi	CHP	Red	Red
Antalya	Kök	Devrim	CHP	Red	Red
Antalya	Köse	Mustafa	AK PARTİ	Kabul	Kabul
Antalya	Özdoğan Enç	Gökcen	AK PARTİ	Kabul	Kabul
Antalya	Samani	Hüseyin	AK PARTİ	Kabul	Kabul
Antalya	Uslu	Atay	AK PARTİ	Kabul	Kabul
Antalya	Yurdakul	Ahmet Selim	MHP	Red	Red
Artvin	Bayraktutan	Uğur	CHP	Katılmadı	Katılmadı

İli	Soyadı	Adı	Parti	S. Sayısı: 433	S. Sayısı: 434
Artvin	Kışla	İsrafil	AK PARTİ	Kabul	Kabul
Aydın	Baydar	Metin Lütü	CHP	Red	Red
Aydın	Depboylu	Deniz	MHP	Red	Red
Aydın	Erdem	Mehmet	AK PARTİ	Kabul	Kabul
Aydın	Öz	Abdurrahman	AK PARTİ	Kabul	Kabul
Aydın	Savaş	Mustafa	AK PARTİ	Kabul	Kabul
Aydın	Tezcan	Bülent	CHP	Katılmadı	Katılmadı
Aydın	Yıldız	Hüseyin	CHP	Katılmadı	Katılmadı
Balıkesir	Akın	Ahmet	CHP	Red	Red
Balıkesir	Aydınlıoğlu	Ali	AK PARTİ	Kabul	Kabul
Balıkesir	Bostan	Kasım	AK PARTİ	Kabul	Kabul
Balıkesir	Havutça	Namık	CHP	Red	Red
Balıkesir	Kırcı	Sema	AK PARTİ	Kabul	Kabul
Balıkesir	Ok	İsmail	MHP	Katılmadı	Katılmadı
Balıkesir	Poyrazlı	Mahmut	AK PARTİ	Kabul	Kabul
Balıkesir	Tüm	Mehmet	CHP	Red	Red
Bilecik	Eldemir	Halil	AK PARTİ	Kabul	Kabul
Bilecik	Tüzün	Yaşar	CHP	Red	Red
Bingöl	Fehmioğlu	Enver	AK PARTİ	Kabul	Kabul
Bingöl	Özsoy	Hişyar	HDP	Katılmadı	Katılmadı
Bingöl	Yılmaz	Cevdet	AK PARTİ	Kabul	Kabul
Bitlis	Demiröz	Vedat	AK PARTİ	Kabul	Kabul
Bitlis	Gaydalı	Mahmut Celadet	HDP	Katılmadı	Red
Bitlis	Irgat	Mizgin	HDP	Katılmadı	Katılmadı
Bolu	Ercoskun	Ali	AK PARTİ	Kabul	Kabul
Bolu	Küpçü	Fehmi	AK PARTİ	Kabul	Kabul
Bolu	Özcan	Tanju	CHP	Katılmadı	Katılmadı
Burdur	Göker	Mehmet	CHP	Red	Red
Burdur	Özçelik	Bayram	AK PARTİ	Kabul	Kabul
Burdur	Petek	Reşat	AK PARTİ	Kabul	Kabul
Bursa	Ala	Efkan	AK PARTİ	Kabul	Kabul
Bursa	Altaca Kayışoğlu	Nurhayat	CHP	Red	Red
Bursa	Aydın	Erkan	CHP	Katılmadı	Katılmadı
Bursa	Aydın	İsmail	AK PARTİ	Kabul	Kabul
Bursa	Aydın	Muhammet Müfit	AK PARTİ	Kabul	Kabul
Bursa	Birkan	Zekeriya	AK PARTİ	Kabul	Kabul
Bursa	Büyükataman	İsmet	MHP	Red	Red
Bursa	Çavuşoğlu	Hakan	AK PARTİ	Kabul	Kabul
Bursa	İrgil	Ceyhun	CHP	Katılmadı	Katılmadı
Bursa	Karabıyık	Lale	CHP	Red	Red
Bursa	Karaburun	Bennur	AK PARTİ	Kabul	Kabul
Bursa	Koçdemir	Kadir	MHP	Katılmadı	Katılmadı
Bursa	Mesten	Osman	AK PARTİ	Kabul	Kabul
Bursa	Müezzinoğlu	Mehmet	AK PARTİ	Kabul	Kabul
Bursa	Sarbal	Orhan	CHP	Red	Red
Bursa	Şahin	Hüseyin	AK PARTİ	Kabul	Kabul

İli	Soyadı	Adı	Parti	S. Sayısı: 433	S. Sayısı: 434
Bursa	Torun	Cemalettin Kani	AK PARTİ	Kabul	Kabul
Bursa	Yavuz Gözgeç	Emine	AK PARTİ	Kabul	Kabul/Mükerrer
Çanakkale	Erkek	Muharrem	CHP	Red	Red
Çanakkale	Gider	Ayhan	AK PARTİ	Kabul	Kabul
Çanakkale	Öz	Bülent	CHP	Red	Red
Çanakkale	Turan	Bülent	AK PARTİ	Kabul	Kabul
Çankırı	Akbaşıoğlu	Muhammet Emin	AK PARTİ	Kabul	Kabul
Çankırı	Filiz	Hüseyin	AK PARTİ	Kabul	Kabul
Çorum	Ceritoğlu Kurt	Lütfiye İlksen	AK PARTİ	Kabul	Kabul
Çorum	Ceylan	Ahmet Sami	AK PARTİ	Kabul	Kabul
Çorum	Köse	Tufan	CHP	Red	Red
Çorum	Uslu	Salim	AK PARTİ	Kabul	Kabul
Denizli	Arslan	Kazım	CHP	Red	Red
Denizli	Ayhan	Emin Haluk	MHP	Red	Red
Denizli	Basmacı	Melike	CHP	Red	Red
Denizli	Özkan	Cahit	AK PARTİ	Kabul	Kabul
Denizli	Ramazanoğlu	Sema	AK PARTİ	Kabul	Kabul
Denizli	Tin	Şahin	AK PARTİ	Kabul	Kabul
Denizli	Zeybekci	Nihat	AK PARTİ	Kabul	Kabul
Diyarbakır	Aydoğan	Nursel	HDP	Katılmadı	Katılmadı
Diyarbakır	Bal	Ebubekir	AK PARTİ	Kabul	Kabul
Diyarbakır	Baluken	İdris	HDP	Katılmadı	Katılmadı
Diyarbakır	Demirel	Çağlar	HDP	Katılmadı	Katılmadı
Diyarbakır	Ensarioğlu	Mehmet Galip	AK PARTİ	Kabul	Kabul
Diyarbakır	Erdoğan	Nimetullah	HDP	Katılmadı	Katılmadı
Diyarbakır	Pir	Ziya	HDP	Katılmadı	Katılmadı
Diyarbakır	Tan	Altan	HDP	Katılmadı	Katılmadı
Diyarbakır	Taşçier	İmam	HDP	Katılmadı	Katılmadı
Diyarbakır	Uca	Feleknas	HDP	Katılmadı	Katılmadı
Diyarbakır	Yığıtalp	Sibel	HDP	Katılmadı	Katılmadı
Edirne	Bircan	Erdin	CHP	Katılmadı	Katılmadı
Edirne	Gaytancıoğlu	Okan	CHP	Red	Red
Edirne	Sezen	Rafet	AK PARTİ	Kabul	Kabul
Elazığ	Açıkkapı	Ejder	AK PARTİ	Kabul	Kabul
Elazığ	Bulut	Metin	AK PARTİ	Kabul	Kabul
Elazığ	Öztürk	Tahir	AK PARTİ	Kabul	Kabul
Elazığ	Serdar	Ömer	AK PARTİ	Kabul	Kabul
Erzincan	Bayram	Serkan	AK PARTİ	Kabul	Kabul
Erzincan	Karakelle	Sebahattin	AK PARTİ	Kabul	Kabul
Erzurum	Akdağ	Recep	AK PARTİ	Kabul	Kabul
Erzurum	Aydemir	İbrahim	AK PARTİ	Kabul	Kabul
Erzurum	Aydın	Kamil	MHP	Katılmadı	Katılmadı
Erzurum	Deligöz	Orhan	AK PARTİ	Kabul	Kabul
Erzurum	İlcalı	Mustafa	AK PARTİ	Kabul	Kabul
Erzurum	Taşkesenlioğlu	Zehra	AK PARTİ	Kabul	Kabul
Eskişehir	Avcı	Nabi	AK PARTİ	Kabul	Kabul

İli	Soyadı	Adı	Parti	S. Sayısı: 433	S. Sayısı: 434
Eskişehir	Çakırözer	Utku	CHP	Red	Red
Eskişehir	Günay	Emine Nur	AK PARTİ	Kabul	Kabul
Eskişehir	Karacan	Harun	AK PARTİ	Kabul	Kabul
Eskişehir	Usluer	Gaye	CHP	Red	Red
Eskişehir	Yüksel	Cemal Okan	CHP	Katılmadı	Katılmadı
Gaziantep	Candemir Çelik	Canan	AK PARTİ	Kabul	Kabul
Gaziantep	Ekici	Akif	CHP	Katılmadı	Katılmadı
Gaziantep	Erdoğan	Mehmet	AK PARTİ	Kabul	Kabul
Gaziantep	Gökdağ	Mehmet	CHP	Red	Red
Gaziantep	Gül	Abdulhamit	AK PARTİ	Kabul	Kabul
Gaziantep	Koçer	Abdullah Nejat	AK PARTİ	Kabul	Kabul
Gaziantep	Özdağ	Ümit	MHP	Katılmadı	Katılmadı
Gaziantep	Şimşek	Mehmet	AK PARTİ	Kabul	Kabul
Gaziantep	Tayyar	Şamil	AK PARTİ	Kabul	Kabul
Gaziantep	Toğrul	Mahmut	HDP	Katılmadı	Katılmadı
Gaziantep	Uzer	Ahmet	AK PARTİ	Kabul	Kabul
Gaziantep	Yüksel	Abdulkadir	AK PARTİ	Kabul	Kabul
Giresun	Bektaşoğlu	Bülent Yener	CHP	Red	Red
Giresun	Canikli	Nurettin	AK PARTİ	Kabul	Kabul
Giresun	Öztürk	Cemal	AK PARTİ	Kabul	Kabul
Giresun	Öztürk	Sabri	AK PARTİ	Kabul	Kabul
Gümüşhane	Akgül	Hacı Osman	AK PARTİ	Kabul	Kabul
Gümüşhane	Pektaş	Cihan	AK PARTİ	Kabul	Kabul
Hakkari	Akdoğan	Nihat	HDP	Katılmadı	Katılmadı
Hakkari	Irmak	Selma	HDP	Katılmadı	Katılmadı
Hakkari	Zeydan	Abdullah	HDP	Katılmadı	Katılmadı
Hatay	Ahrazoğlu	Mehmet Necmettin	MHP	Katılmadı	Katılmadı
Hatay	Dudu	Mevlüt	CHP	Red/Mükerrer	Red
Hatay	Ertem	Birol	CHP	Katılmadı	Katılmadı
Hatay	Karasayar	Orhan	AK PARTİ	Kabul	Kabul
Hatay	Öntürk	Mehmet	AK PARTİ	Kabul	Kabul
Hatay	Şanverdi	Fevzi	AK PARTİ	Kabul	Kabul
Hatay	Topal	Serkan	CHP	Katılmadı	Katılmadı
Hatay	Türkoğlu	Hacı Bayram	AK PARTİ	Kabul	Kabul
Hatay	Yarayıcı	Hilmi	CHP	Katılmadı	Katılmadı
Hatay	Yeşildal	Adem	AK PARTİ	Kabul	Kabul
Isparta	Bakır	İrfan	CHP	Red	Katılmadı
Isparta	Bilgiç	Süreyya Sadi	AK PARTİ	Kabul	Kabul
Isparta	Okutan	Nuri	MHP	Katılmadı	Katılmadı
Isparta	Yüce	Sait	AK PARTİ	Kabul	Kabul
Mersin	Atıcı	Aytuğ	CHP	Red	Red
Mersin	Çamak	Hüseyin	CHP	Red	Red
Mersin	Elvan	Lütfi	AK PARTİ	Kabul	Kabul
Mersin	Fırat	Dengir Mir Mehmet	HDP	Katılmadı	Katılmadı
Mersin	Kuyucuoğlu	Serdal	CHP	Katılmadı	Katılmadı
Mersin	Özkan	Hacı	AK PARTİ	Kabul	Kabul

İli	Soyadı	Adı	Parti	S. Sayısı: 433	S. Sayısı: 434
Mersin	Öztürk	Oktay	MHP	Katılmadı	Katılmadı
Mersin	Sağlar	Durmuş Fikri	CHP	Red	Red
Mersin	Şimşek	Baki	MHP	Red	Red
Mersin	Taşkın	Ali Cumhur	AK PARTİ	Kabul	Kabul
Mersin	Tezcan	Yılmaz	AK PARTİ	Katılmadı	Katılmadı
İstanbul	Adan	Celal	MHP	Red	Red
İstanbul	Adıgüzel	Onursal	CHP	Red	Red
İstanbul	Akkaya	Yakup	CHP	Red	Red
İstanbul	Akkuş İlgezdi	Gamze	CHP	Katılmadı	Katılmadı
İstanbul	Aksu	İsmail Faruk	MHP	Red	Red
İstanbul	Albayrak	Berat	AK PARTİ	Kabul	Kabul
İstanbul	Altay	Engin	CHP	Red	Red
İstanbul	Ataş	Mustafa	AK PARTİ	Kabul	Kabul
İstanbul	Ataş	Erdal	HDP	Katılmadı	Katılmadı
İstanbul	Ayata	Süleyman Sencer	CHP	Red	Red
İstanbul	Babuşcu	Aziz	AK PARTİ	Kabul	Kabul
İstanbul	Bahçekapılı	Ayşe Nur	AK PARTİ	Kabul	Kabul
İstanbul	Başcı	Abdullah	AK PARTİ	Kabul	Kabul
İstanbul	Bekaroğlu	Mehmet	CHP	Red	Red
İstanbul	Benli	Fatma	AK PARTİ	Kabul	Kabul
İstanbul	Berberoğlu	Kadri Enis	CHP	Katılmadı	Katılmadı
İstanbul	Boyraz	Osman	AK PARTİ	Kabul	Kabul
İstanbul	Bozkır	Volkan	AK PARTİ	Kabul	Kabul
İstanbul	Buldan	Pervin	HDP	Red	Red
İstanbul	Bürge	Hüseyin	AK PARTİ	Kabul	Kabul
İstanbul	Cihaner	İlhan	CHP	Katılmadı	Katılmadı
İstanbul	Çamlı	Ahmet Hamdi	AK PARTİ	Kabul	Kabul
İstanbul	Çiçek	Dursun	CHP	Katılmadı	Katılmadı
İstanbul	Çonkar	Ahmet Berat	AK PARTİ	Kabul	Kabul
İstanbul	Dalkılıç	Halis	AK PARTİ	Kabul	Kabul
İstanbul	Demirtaş	Selahattin	HDP	Katılmadı	Katılmadı
İstanbul	Doğan	Selina	CHP	Katılmadı	Katılmadı
İstanbul	Doğan	Celal	HDP	Red	Red
İstanbul	Eker	Mehmet Mehdi	AK PARTİ	Kabul	Kabul
İstanbul	Ekinci	Azmi	AK PARTİ	Kabul	Kabul
İstanbul	Emre	Zeynel	CHP	Red	Red
İstanbul	Engin	Didem	CHP	Red	Red
İstanbul	Erdem	Arzu	MHP	Katılmadı	Katılmadı
İstanbul	Erdem	Eren	CHP	Katılmadı	Katılmadı
İstanbul	Erdem	Ekrem	AK PARTİ	Kabul	Kabul
İstanbul	Erdogdu	Aykut	CHP	Red	Red
İstanbul	Eseyan	Markar	AK PARTİ	Kabul	Kabul
İstanbul	Hamzaçebi	Mehmet Akif	CHP	Red	Red
İstanbul	İhsanoğlu	Ekmeleddin Mehmet	MHP	Katılmadı	Katılmadı
İstanbul	Kahraman	İsmail	AK PARTİ	Katılmadı	Katılmadı
İstanbul	Kandemir	Erkan	AK PARTİ	Kabul	Kabul

İli	Soyadı	Adı	Parti	S. Sayısı: 433	S. Sayısı: 434
İstanbul	Karaca	Harun	AK PARTİ	Kabul	Kabul
İstanbul	Kavakcı Kan	Ravza	AK PARTİ	Kabul	Kabul
İstanbul	Kaya	Atila	MHP	Red	Katılmadı
İstanbul	Kaya	Erol	AK PARTİ	Kabul	Kabul
İstanbul	Kaya	Hüda	HDP	Katılmadı	Katılmadı
İstanbul	Kaynarca	Tülay	AK PARTİ	Kabul	Kabul
İstanbul	Kerestecioglu	Filiz	HDP	Red	Red
İstanbul	Kesici	İlhan	CHP	Red	Red
İstanbul	Kıyıklık	Feyzullah	AK PARTİ	Kabul/Mükerrer	Kabul
İstanbul	Kubat	Mehmet Doğan	AK PARTİ	Kabul	Kabul
İstanbul	Kuzu	Burhan	AK PARTİ	Kabul	Kabul
İstanbul	Külünk	Metin	AK PARTİ	Kabul	Kabul
İstanbul	Metiner	Mehmet	AK PARTİ	Kabul	Kabul
İstanbul	Muş	Mehmet	AK PARTİ	Kabul	Kabul
İstanbul	Nebati	Nureddin	AK PARTİ	Kabul	Kabul
İstanbul	Özcan	Ali	CHP	Katılmadı	Katılmadı
İstanbul	Özdemir	Sibel	CHP	Red	Red
İstanbul	Pavey	Şafak	CHP	Katılmadı	Katılmadı
İstanbul	Paylan	Garo	HDP	Katılmadı	Katılmadı
İstanbul	Pulcu	Mehmet Ali	AK PARTİ	Kabul	Kabul
İstanbul	Sahıcı	Oğuz Kaan	CHP	Katılmadı	Katılmadı
İstanbul	Sarıkaya	Durmuş Ali	AK PARTİ	Katılmadı	Katılmadı
İstanbul	Satır	Mihrimah Belma	AK PARTİ	Kabul	Kabul
İstanbul	Sayan Kaya	Fatma Betül	AK PARTİ	Kabul	Kabul
İstanbul	Seferinoğlu	Yıldız	AK PARTİ	Kabul	Kabul
İstanbul	Sert	Hasan	AK PARTİ	Kabul	Kabul
İstanbul	Şeker	Ali	CHP	Red	Red
İstanbul	Şentop	Mustafa	AK PARTİ	Kabul	Kabul
İstanbul	Şentürk	Hulusi	AK PARTİ	Kabul	Kabul
İstanbul	Tamaylıgil	Bihlun	CHP	Katılmadı	Katılmadı
İstanbul	Tanal	Mahmut	CHP	Red	Red
İstanbul	Tanrıkulu	Mustafa Sezgin	CHP	Red	Red
İstanbul	Tekin	Gürsel	CHP	Red	Red
İstanbul	Toprak	Erdoğan	CHP	Red	Red
İstanbul	Turan	Hasan	AK PARTİ	Kabul	Kabul
İstanbul	Uçma	İsmet	AK PARTİ	Kabul	Kabul
İstanbul	Ünal	Şirin	AK PARTİ	Kabul	Kabul
İstanbul	Yalçın	Edip Semih	MHP	Red	Red
İstanbul	Yarkadaş	Bariş	CHP	Red	Red
İstanbul	Yaşar	Serap	AK PARTİ	Kabul	Kabul
İstanbul	Yazıcı	Hayati	AK PARTİ	Kabul	Kabul
İstanbul	Yedekci	Gülây	CHP	Katılmadı	Katılmadı
İstanbul	Yeneroğlu	Mustafa	AK PARTİ	Kabul	Kabul
İstanbul	Yıldırım	Hurşit	AK PARTİ	Kabul	Kabul
İstanbul	Yıldız	Haydar Ali	AK PARTİ	Kabul	Kabul
İstanbul	Yönter	İzzet Ulvi	MHP	Red	Red

İli	Soyadı	Adı	Parti	S. Sayısı: 433	S. Sayısı: 434
İstanbul	Zengin	Mürteza	AK PARTİ	Kabul	Kabul
İzmir	Altıok	Zeynep	CHP	Red	Red
İzmir	Bakan	Murat	CHP	Katılmadı	Katılmadı
İzmir	Balbay	Mustafa Ali	CHP	Red	Red
İzmir	Bayır	Tacettin	CHP	Katılmadı	Katılmadı
İzmir	Çam	Musa	CHP	Red	Red
İzmir	Çıray	Aytun	CHP	Katılmadı	Katılmadı
İzmir	Dağ	Hamza	AK PARTİ	Kabul	Kabul
İzmir	Doğan	Müslüm	HDP	Katılmadı	Katılmadı
İzmir	Hotar	Fatma Seniha Nukhet	AK PARTİ	Kabul	Kabul
İzmir	Kalkan	Necip	AK PARTİ	Kabul	Kabul
İzmir	Kaya	Mahmut Atilla	AK PARTİ	Kabul	Kabul
İzmir	Kılıçdaroğlu	Kemal	CHP	Katılmadı	Red
İzmir	Kocabıyık	Hüseyin	AK PARTİ	Kabul	Kabul
İzmir	Kürkcü	Ertuğrul	HDP	Katılmadı	Katılmadı
İzmir	Özkan	Ahmet Tuncay	CHP	Katılmadı	Katılmadı
İzmir	Purçu	Özcan	CHP	Katılmadı	Katılmadı
İzmir	Sayek Böke	Selin	CHP	Red	Red
İzmir	Sertel	Atila	CHP	Katılmadı	Katılmadı
İzmir	Sındır	Kamil Okyay	CHP	Katılmadı	Katılmadı
İzmir	Sürekli	Kerem Ali	AK PARTİ	Kabul	Kabul
İzmir	Tanrıkulu	Ahmet Kenan	MHP	Katılmadı	Katılmadı
İzmir	Temizel	Zekeriya	CHP	Red	Red
İzmir	Turhan	İbrahim Mustafa	AK PARTİ	Kabul	Kabul
İzmir	Vural	Oktay	MHP	Katılmadı	Katılmadı
İzmir	Yıldırım	Binali	AK PARTİ	Kabul	Kabul
İzmir	Yiğit	Ali	CHP	Katılmadı	Katılmadı
Kars	Arslan	Ahmet	AK PARTİ	Kabul	Kabul
Kars	Beyribey	Yusuf Selahattin	AK PARTİ	Kabul	Kabul
Kars	Bilgen	Ayhan	HDP	Katılmadı	Katılmadı
Kastamonu	Çelik	Metin	AK PARTİ	Kabul	Kabul
Kastamonu	Demir	Murat	AK PARTİ	Kabul	Kabul
Kastamonu	Köylü	Hakkı	AK PARTİ	Kabul	Kabul
Kayseri	Arık	Çetin	CHP	Red	Red
Kayseri	Dedeoğlu	Sami	AK PARTİ	Kabul	Kabul
Kayseri	Elitaş	Mustafa	AK PARTİ	Kabul	Kabul
Kayseri	Halaçoğlu	Yusuf	MHP	Katılmadı	Katılmadı
Kayseri	Karayel	İsmail Emrah	AK PARTİ	Kabul	Kabul
Kayseri	Nergis	Hülya	AK PARTİ	Kabul	Kabul
Kayseri	Özhaseki	Mehmet	AK PARTİ	Kabul	Kabul
Kayseri	Tamer	İsmail	AK PARTİ	Kabul	Kabul
Kayseri	Yıldız	Taner	AK PARTİ	Kabul	Kabul
Kırklareli	Gündoğdu	Vecdi	CHP	Red	Red
Kırklareli	Kayan	Türabi	CHP	Red	Red
Kırklareli	Minsolmaz	Selahattin	AK PARTİ	Kabul	Kabul
Kırşehir	Arslan	Mikail	AK PARTİ	Kabul	Kabul

İli	Soyadı	Adı	Parti	S. Sayısı: 433	S. Sayısı: 434
Kırşehir	Çetinkaya	Salih	AK PARTİ	Kabul	Kabul
Kocaeli	Akar	Haydar	CHP	Katılmadı	Katılmadı
Kocaeli	Aygün	Zeki	AK PARTİ	Kabul	Kabul
Kocaeli	Çakır	Sami	AK PARTİ	Kabul	Kabul
Kocaeli	Işık	Fikri	AK PARTİ	Kabul	Kabul
Kocaeli	Kaplan Hürriyet	Fatma	CHP	Red	Red
Kocaeli	Katırcıoğlu	Radiye Sezer	AK PARTİ	Kabul	Kabul
Kocaeli	Sancaklı	Saffet	MHP	Katılmadı	Katılmadı
Kocaeli	Şeker	İlyas	AK PARTİ	Kabul	Kabul
Kocaeli	Tarhan	Tahsin	CHP	Katılmadı	Katılmadı
Kocaeli	Yaman	Cemil	AK PARTİ	Kabul	Kabul
Kocaeli	Yılmaz	Mehmet Akif	AK PARTİ	Kabul	Kabul
Konya	Ağralı	Abdullah	AK PARTİ	Kabul	Kabul
Konya	Altunyaldız	Ziya	AK PARTİ	Kabul	Kabul
Konya	Babaoğlu	Mehmet	AK PARTİ	Kabul	Kabul
Konya	Baloğlu	Mustafa	AK PARTİ	Kabul	Kabul
Konya	Bozkurt	Mustafa Hüsnü	CHP	Red	Red
Konya	Davutoğlu	Ahmet	AK PARTİ	Katılmadı	Katılmadı
Konya	Erdogan	Hüsnüye	AK PARTİ	Kabul	Kabul
Konya	Etyemez	Halil	AK PARTİ	Kabul	Kabul
Konya	Kalaycı	Mustafa	MHP	Red	Red
Konya	Kaleli	Muhammet Uğur	AK PARTİ	Kabul	Kabul
Konya	Özdemir	Hacı Ahmet	AK PARTİ	Kabul	Kabul
Konya	Sorgun	Ahmet	AK PARTİ	Kabul	Kabul
Konya	Şahin Usta	Leyla	AK PARTİ	Kabul	Kabul
Konya	Ünal	Ömer	AK PARTİ	Kabul	Kabul
Kütahya	Gazel	İshak	AK PARTİ	Kabul	Kabul
Kütahya	Kavuncu	Vural	AK PARTİ	Kabul	Kabul
Kütahya	Nazlı	Mustafa Şükrü	AK PARTİ	Kabul	Kabul
Kütahya	Tan	Ahmet	AK PARTİ	Kabul	Kabul
Malatya	Ağbaba	Veli	CHP	Red	Red
Malatya	Çalık	Öznur	AK PARTİ	Kabul	Kabul
Malatya	Özhan	Taha	AK PARTİ	Kabul	Kabul
Malatya	Şahin	Mustafa	AK PARTİ	Kabul	Kabul
Malatya	Tüfenkci	Bülent	AK PARTİ	Kabul	Kabul
Malatya	Yaşar	Nurettin	AK PARTİ	Kabul	Kabul
Manisa	Akçay	Erkan	MHP	Red	Red
Manisa	Aydemir	Uğur	AK PARTİ	Kabul	Kabul
Manisa	Baybatur	Murat	AK PARTİ	Kabul	Kabul
Manisa	Berber	Recai	AK PARTİ	Kabul	Kabul
Manisa	Bilen	İsmail	AK PARTİ	Kabul	Kabul
Manisa	Nurlu	Mazlum	CHP	Katılmadı	Katılmadı
Manisa	Özdağ	Selçuk	AK PARTİ	Kabul	Kabul
Manisa	Özel	Özgür	CHP	Red	Red
Manisa	Yıldız Biçer	Tur	CHP	Katılmadı	Katılmadı
Kahramanmaraş	Çitil	Mehmet İlker	AK PARTİ	Kabul	Kabul

İli	Soyadı	Adı	Parti	S. Sayısı: 433	S. Sayısı: 434
Kahramanmaraş	Dilipak	Mehmet Uğur	AK PARTİ	Kabul	Kabul
Kahramanmaraş	Güvenç	Celalettin	AK PARTİ	Kabul	Kabul
Kahramanmaraş	Kaynak	Veyisi	AK PARTİ	Kabul	Kabul
Kahramanmaraş	Kılıç	İmran	AK PARTİ	Kabul	Kabul
Kahramanmaraş	Reyhanlıoğlu	Nursel	AK PARTİ	Kabul	Kabul
Kahramanmaraş	Tor	Fahrettin Oğuz	MHP	Red	Red
Kahramanmaraş	Ünal	Mahir	AK PARTİ	Kabul	Kabul
Mardin	Atalan	Ali	HDP	Katılmadı	Katılmadı
Mardin	Çankırı	Ceyda	AK PARTİ	Kabul	Kabul
Mardin	Dora	Erol	HDP	Katılmadı	Katılmadı
Mardin	Miroğlu	Orhan	AK PARTİ	Kabul	Kabul
Mardin	Sancar	Mithat	HDP	Katılmadı	Katılmadı
Mardin	Yıldırım	Gülser	HDP	Katılmadı	Katılmadı
Muğla	Aldan	Ömer Süha	CHP	Katılmadı	Katılmadı
Muğla	Demir	Nurettin	CHP	Red	Red
Muğla	Erdoğan	Mehmet	MHP	Red	Red
Muğla	Öztürk	Nihat	AK PARTİ	Kabul	Kabul
Muğla	Özyer	Hasan	AK PARTİ	Kabul	Kabul
Muğla	Üstündağ	Akın	CHP	Katılmadı	Katılmadı
Muş	Çelik Özkan	Burcu	HDP	Red	Red
Muş	Şimşek	Mehmet Emin	AK PARTİ	Kabul	Kabul
Muş	Yıldırım	Ahmet	HDP	Katılmadı	Katılmadı
Nevşehir	Açıkgöz	Mustafa	AK PARTİ	Kabul	Kabul
Nevşehir	Gizligider	Ebubekir	AK PARTİ	Kabul	Kabul
Nevşehir	Göktürk	Murat	AK PARTİ	Kabul	Kabul
Niğde	Gürer	Ömer Fethi	CHP	Red	Red
Niğde	Kavaklıoğlu	Alpaslan	AK PARTİ	Kabul	Kabul
Niğde	Özegen	Erdoğan	AK PARTİ	Kabul	Kabul
Ordu	Çanak	Oktay	AK PARTİ	Kabul	Kabul
Ordu	Gündoğdu	Metin	AK PARTİ	Kabul	Kabul
Ordu	Kurtulmuş	Numan	AK PARTİ	Kabul	Kabul
Ordu	Taşcı	Ergün	AK PARTİ	Kabul	Kabul
Ordu	Torun	Seyit	CHP	Red	Red
Rize	Ayar	Hikmet	AK PARTİ	Kabul	Kabul
Rize	Bak	Osman Aşkın	AK PARTİ	Kabul	Kabul
Rize	Karal	Hasan	AK PARTİ	Kabul	Kabul
Sakarya	Açba	Zihni	MHP	Red	Red
Sakarya	Dişli	Şaban	AK PARTİ	Kabul	Kabul
Sakarya	İsen	Mustafa	AK PARTİ	Kabul	Kabul
Sakarya	Özkoç	Engin	CHP	Katılmadı	Katılmadı
Sakarya	Uncuoğlu	Recep	AK PARTİ	Kabul	Kabul
Sakarya	Üstün	Ayhan Sefer	AK PARTİ	Kabul	Kabul
Sakarya	Yavuz	Ali İhsan	AK PARTİ	Kabul	Kabul
Samsun	Demircan	Ahmet	AK PARTİ	Kabul	Kabul
Samsun	Karaaslan	Çiğdem	AK PARTİ	Kabul	Kabul
Samsun	Kılıç	Akif Çağatay	AK PARTİ	Kabul	Kabul

İli	Soyadı	Adı	Parti	S. Sayısı: 433	S. Sayısı: 434
Samsun	Kırcalı	Orhan	AK PARTİ	Kabul	Kabul
Samsun	Köktaş	Fuat	AK PARTİ	Kabul	Kabul
Samsun	Kurt	Hasan Basri	AK PARTİ	Kabul	Kabul
Samsun	Tekin	Hayati	CHP	Red	Red
Samsun	Usta	Erhan	MHP	Red	Red
Samsun	Zeybek	Kemal	CHP	Katılmadı	Katılmadı
Siirt	Aktay	Yasin	AK PARTİ	Kabul	Kabul
Siirt	Konca	Besime	HDP	Katılmadı	Katılmadı
Siirt	Yıldırım	Kadri	HDP	Katılmadı	Katılmadı
Sinop	Karadeniz	Bariş	CHP	Katılmadı	Katılmadı
Sinop	Maviş	Nazım	AK PARTİ	Kabul	Kabul
Sivas	Akyıldız	Ali	CHP	Red	Red
Sivas	Bilgin	Hilmi	AK PARTİ	Kabul	Kabul
Sivas	Dursun	Selim	AK PARTİ	Kabul	Kabul
Sivas	Soluk	Mehmet Habib	AK PARTİ	Kabul	Kabul
Sivas	Yılmaz	İsmet	AK PARTİ	Kabul	Kabul
Tekirdağ	Akgün	Metin	AK PARTİ	Kabul	Kabul
Tekirdağ	Doğan	Ayşe	AK PARTİ	Kabul	Kabul
Tekirdağ	Köprülü	Emre	CHP	Red	Red
Tekirdağ	Öztrak	Faik	CHP	Katılmadı	Katılmadı
Tekirdağ	Yel	Mustafa	AK PARTİ	Kabul	Kabul
Tekirdağ	Yüceer	Candan	CHP	Red/Mükerrer	Red
Tokat	Aslan	Zeyid	AK PARTİ	Kabul	Kabul
Tokat	Beyazıt	Yusuf	AK PARTİ	Kabul	Kabul
Tokat	Çakır	Coşkun	AK PARTİ	Kabul	Kabul
Tokat	Durmaz	Kadim	CHP	Katılmadı	Katılmadı
Tokat	Göçer	Celil	AK PARTİ	Kabul	Kabul
Trabzon	Balta	Muhammet	AK PARTİ	Kabul	Kabul
Trabzon	Cora	Salih	AK PARTİ	Kabul	Kabul
Trabzon	Günnar	Adnan	AK PARTİ	Kabul	Kabul
Trabzon	Köseoğlu	Ayşe Sula	AK PARTİ	Kabul	Kabul
Trabzon	Pekşen	Haluk	CHP	Katılmadı	Red
Trabzon	Soylu	Süleyman	AK PARTİ	Kabul	Kabul
Tunceli	Erol	Gürsel	CHP	Katılmadı	Katılmadı
Tunceli	Önlü	Alican	HDP	Katılmadı	Katılmadı
Şanlıurfa	Akyürek	Mehmet	AK PARTİ	Kabul	Kabul
Şanlıurfa	Ayhan	İbrahim	HDP	Katılmadı	Katılmadı
Şanlıurfa	Baydemir	Osman	HDP	Katılmadı	Katılmadı
Şanlıurfa	Cevheri	Mehmet Ali	AK PARTİ	Kabul	Kabul
Şanlıurfa	Çelik	Faruk	AK PARTİ	Kabul	Kabul
Şanlıurfa	Fakıbbaba	Ahmet Eşref	AK PARTİ	Kabul	Kabul
Şanlıurfa	Gülpınar	Mehmet Kasım	AK PARTİ	Kabul	Kabul
Şanlıurfa	Kaçar	Mahmut	AK PARTİ	Kabul	Kabul
Şanlıurfa	Öcalan	Dilek	HDP	Katılmadı	Katılmadı
Şanlıurfa	Özcan	Halil	AK PARTİ	Kabul	Kabul
Şanlıurfa	Yıldız	İbrahim Halil	AK PARTİ	Kabul	Kabul

İli	Soyadı	Adı	Parti	S. Sayısı: 433	S. Sayısı: 434
Şanlıurfa	Yılmaztekin	Kemalettin	AK PARTİ	Kabul	Kabul
Uşak	Altay	Mehmet	AK PARTİ	Kabul	Kabul
Uşak	Tunç	Alim	AK PARTİ	Kabul	Kabul
Uşak	Yalım	Özkan	CHP	Red	Red
Van	Atalay	Beşir	AK PARTİ	Kabul/Mükerrer	Kabul/Mükerrer
Van	Botan	Lezgin	HDP	Katılmadı	Katılmadı
Van	Geveri	Adem	HDP	Katılmadı	Katılmadı
Van	Hezer Öztürk	Tuğba	HDP	Katılmadı	Katılmadı
Van	Kayatürk	Burhan	AK PARTİ	Katılmadı	Katılmadı
Van	Özgökçe Ertan	Bedia	HDP	Katılmadı	Katılmadı
Van	Yıldırım	Nadir	HDP	Katılmadı	Katılmadı
Van	Yüksekdağ Şenoğlu	Figen	HDP	Katılmadı	Katılmadı
Yozgat	Akgül	Abdulkadir	AK PARTİ	Kabul	Kabul
Yozgat	Başer	Yusuf	AK PARTİ	Kabul	Kabul
Yozgat	Bozdağ	Bekir	AK PARTİ	Kabul	Kabul
Yozgat	Soysal	Ertuğrul	AK PARTİ	Kabul	Kabul
Zonguldak	Çaturoğlu	Faruk	AK PARTİ	Kabul	Kabul
Zonguldak	Demirtaş	Ünal	CHP	Red	Red
Zonguldak	Özbakır	Hüseyin	AK PARTİ	Kabul	Kabul
Zonguldak	Turpcu	Şerafettin	CHP	Red	Red
Zonguldak	Ulupınar	Özcan	AK PARTİ	Kabul	Kabul
Aksaray	Aydoğdu	Cengiz	AK PARTİ	Kabul	Kabul
Aksaray	İnceöz	İlknur	AK PARTİ	Kabul	Kabul
Aksaray	Serdengeçti	Mustafa	AK PARTİ	Kabul	Kabul
Bayburt	Ağbal	Naci	AK PARTİ	Kabul	Kabul
Bayburt	Kavcıoğlu	Şahap	AK PARTİ	Kabul	Kabul
Karaman	Konuk	Recep	AK PARTİ	Katılmadı	Katılmadı
Karaman	Şeker	Recep	AK PARTİ	Kabul	Kabul
Kırıkkale	Can	Ramazan	AK PARTİ	Kabul	Kabul
Kırıkkale	Demir	Mehmet	AK PARTİ	Kabul	Kabul
Kırıkkale	Öztürk	Abdullah	AK PARTİ	Kabul	Kabul
Batman	Acar Başaran	Ayşe	HDP	Katılmadı	Katılmadı
Batman	Aslan	Mehmet Ali	HDP	Katılmadı	Katılmadı
Batman	Becerekli	Saadet	HDP	Red	Red
Batman	Hamidi	Ataullah	AK PARTİ	Kabul	Kabul
Şırnak	Birlik	Leyla	HDP	Katılmadı	Katılmadı
Şırnak	Encu	Ferhat	HDP	Katılmadı	Katılmadı
Şırnak	İrmez	Aycan	HDP	Katılmadı	Katılmadı
Şırnak	Sarıyıldız	Faysal	HDP	Katılmadı	Katılmadı
Bartın	Tunç	Yılmaz	AK PARTİ	Kabul	Kabul
Bartın	Yalçınkaya	Muhammet Rıza	CHP	Katılmadı	Katılmadı
Ardahan	Atalay	Orhan	AK PARTİ	Kabul	Kabul
Ardahan	Yılmaz	Öztürk	CHP	Katılmadı	Katılmadı
İğdir	Adıyaman	Mehmet Emin	HDP	Katılmadı	Katılmadı
İğdir	Aras	Nurettin	AK PARTİ	Kabul	Kabul
Yalova	Demirel	Fikri	AK PARTİ	Kabul	Kabul

İli	Soyadı	Adı	Parti	S. Sayısı: 433	S. Sayısı: 434
Yalova	İnce	Muharrem	CHP	Katılmadı	Katılmadı
Karabük	Şahin	Mehmet Ali	AK PARTİ	Kabul	Kabul
Karabük	Uysal	Burhanettin	AK PARTİ	Kabul	Kabul
Kilis	Dülger	Mustafa Hilmi	AK PARTİ	Kabul	Kabul
Kilis	Polat	Reşit	AK PARTİ	Kabul	Kabul
Osmaniye	Bahçeli	Devlet	MHP	Red	Red
Osmaniye	Durmuşoğlu	Mücahit	AK PARTİ	Kabul	Kabul
Osmaniye	Ersoy	Ruhi	MHP	Red	Red
Osmaniye	Önal	Suat	AK PARTİ	Kabul	Kabul
Düzce	Arslan	Fevai	AK PARTİ	Kabul	Kabul
Düzce	Keşir	Ayşe	AK PARTİ	Kabul	Kabul
Düzce	Özlü	Faruk	AK PARTİ	Kabul	Kabul

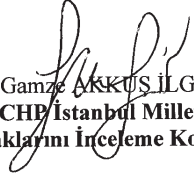

IX.- YAZILI SORULAR VE CEVAPLARI

1.- İstanbul Milletvekili Gamze Akkuş İlgezdi'nin, bazı hapishanelerde işkence ve kötü muamele iddialarına ilişkin sorusu ve Adalet Bakanı Bekir Bozdağ'ın cevabı (7/8285)

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Aşağıdaki sorularımın Adalet Bakanı Bekir BOZDAĞ tarafından yazılı olarak cevaplandırılmasını saygılarımla arz ederim. 03.10.2016

Gamze AKKUŞ İLGEZDİ
CHP İstanbul Milletvekili
İnsan Haklarını İnceleme Komisyonu Üyesi

Hapishaneler ve hapishanelerde yaşananlar ülke gündeminde sık sık yer almaktadır. Özellikle 15 Temmuz Darbe Girişimi sonrası OHAL uygulamasıyla birlikte işkence, tecrit, çıplak arama, kötü muamele gibi hak ihlalleriyle gündeme gelen hapishaneler, bir gözdağı ya da had bildirme aracı olarak kullanılmaktadır. Sözde 12 Eylül darbesini eleştiren iktidarınız hapishanelerde darbe günlerine rahmet okutan uygulamalarıyla insanlık onurunun ayaklar altına alınmasına müsaade etmektedir.

Hapishanelerden mahkûmların gönderdiği mektuplar da son zamanlarda ihlallerin arttığını göstermektedir. Unutulmamalıdır ki hapishanelerde bulunanlar suçlu olsa bile devletimize emanettir.

Bu çerçevede,

1. Şakran Kadın Hapishanesi'nde mahkûm N.Y'ye işkence yapıldığı ve kolunun iki farklı yerden kırıldığı iddiaları doğru mudur? Kolu kırılan mahkûmun 3 gün hastaneye götürülmediği iddiaları doğru mudur?
2. Şakran Kadın Hapishanesi'nde bir mahkûmun görüş sonrası koğuşu yerine tek kişilik hücreye götürüldüğü iddiaları doğru mudur?
3. Sincan 1 No'lu F Tipi Hapishanesi'nden Tekirdağ 2 No'lu F Tipi Hapishanesi'ne sevk edilen mahkûmların aylardır başta giyecekleri olmak üzere hiçbir eşyasının verilmediği iddiaları doğru mudur? Doğruysa gerekçesi nedir?
4. Tekirdağ Hapishanesi'nde kendi ihtiyaçlarını karşılayamayacak 'Wernicke Korsakof' hastası olan bir mahkûmun tek kişilik hücrede tutulduğu iddiaları doğru mudur?
5. Tekirdağ Hapishanesi'nde kalp hastası mahkûmların ilaçlarının verilmediği iddiaları doğru mudur?

T.C.
ADALET BAKANLIĞI
Kanunlar Genel Müdürlüğü

Sayı : 56020453/2016-610.01-E.634/2987/9769

Konu : Yazılı soru önergesi

14 / 12 / 2016

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

- İlgi: a) Kanunlar ve Kararlar Başkanlığı ifadeli, 20/10/2016 tarihli ve 43452547-120.07-62026sayılı yazı,
b) 10/11/2016 tarihli ve 56020453/2016-610.01-E.2625/8658 sayılı yazı.

İlgi (a) yazınız ekinde alınan, İstanbul Milletvekili Gamze Akkuş İlgezdi tarafından Bakanlığımıza yöneltilip yazılı olarak cevaplandırılması istenilen 7/8285 Esas Nolu soru önergesine ilişkin cevaba esas teşkil edecek bilgilerin derlenebilmesi için ilgi (b) yazımızla ek süre istenilmiş olup, Türkiye Büyük Millet Meclisi İçtüzüğü'nün 99. maddesi uyarınca hazırlanan cevap ilişikte sunulmuştur.

Bilgilerinize arz ederim.

Bekir BOZDAĞ
Bakan

EK:

Soru önergesi cevabı

T.C.
ADALET BAKANLIĞI
Kanunlar Genel Müdürlüğü

Sayı : 56020453/2016-610.01-E.634/2986/9768

Konu : Yazılı soru önergesi

11 / 12 / 2016

Sayın Gamze AKKUŞ İLGEZDİ
İstanbul Milletvekili
TBMM

Bakanlığımıza yöneltilip yazılı olarak cevaplandırılması istenilen 7/8285 Esas Nolu soru önergesinin cevabı aşağıda sunulmuştur.

I- Ceza ve güvenlik tedbirlerinin infazına ilişkin mevzuat hükümleri, tüm ceza infaz kurumlarında, hükümlülerin ırk, dil, din, mezhep, milliyet, renk, cinsiyet, doğum, felsefi inanç, millî veya sosyal köken ve siyasi veya diğer fikir yahut düşünceleri ile ekonomik güçleri ve diğer toplumsal konumları yönünden ayırım yapılmaksızın ve hiçbir kimseye ayrıcalık tanınmaksızın uygulanmaktadır.

II- Kişilere karşı kötü muamele vakalarının yaşanmaması ve bu tür şikâyet sebeplerinin ortadan kaldırılması için mevzuatımızda köklü değişiklikler yapılmıştır.

Bu çerçevede, ceza infaz kurumları; yargı denetimi kapsamında 4675 sayılı İnfaz Hâkimliği Kanunu ile oluşturulan infaz hâkimleri, idarî denetim kapsamında Adalet Bakanlığı müfettişleri ile Ceza ve Tevkifevleri Genel Müdürlüğü hâkim ve kontrolörleri, sivil toplum kuruluşlarının denetimi kapsamında 4681 sayılı Ceza İnfaz Kurumları ve Tutukevleri İzleme Kurulları Kanunu hükümleri gereğince oluşturulan izleme kurulları, yine, 6701 sayılı Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu Kanunu uyarınca kurulan Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu, parlamento denetimi kapsamında Türkiye Büyük Millet Meclisi İnsan Haklarını İnceleme Komisyonu ya da araştırma komisyonlarının başkan ve üyeleri, uluslararası denetim kapsamında Avrupa İşkencenin Önlenmesi Sözleşmesi gereğince Avrupa İşkenceyi Önleme Komitesi tarafından denetlenmesinin yanı sıra, Avrupa Konseyi İnsan Hakları Komiserliği ve Birleşmiş Milletler Keyfi Tutuklamalar Çalışma Grubu tarafından denetlenmektedir.

Ayrıca, Birleşmiş Milletler İşkenceye Karşı Sözleşmeye Ek İhtiyari Protokolün (OPCAT) onay süreci 27/09/2011 tarihi itibarıyla tamamlanmış ve Ek Protokol 27/10/2011 tarihinde Ülkemiz bakımından yürürlüğe girmiştir. Bilindiği üzere, Ek Protokol çerçevesinde kişilerin özgürlüklerinden yoksun bırakıldığı gözaltı merkezleri ve ceza infaz kurumlarına Ek Protokolde belirtilen denetleme organınca ziyaretler düzenlenebilecektir.

Ceza infaz kurumları, yukarıda belirtilen hem ulusal hem de uluslararası bağımsız kuruluşlar tarafından periyodik aralıklarla haberli ve habersiz olarak ziyaret edilmekte, hükümlü ve tutukluların sağlık ve yaşam koşulları, iç güvenlik, sevk ve nakil işlemleri ile ilgili aksaklık ve eksiklikler yetkili mercilere bildirilmektedir.

Hükümlü ve tutuklular tarafından gerek doğrudan gerekse sivil toplum örgütleri, resmî ya da özel insan hakları kuruluşları tarafından yapılan başvurular titizlikle

incelenmekte, adli ve idari yönden yapılan soruşturmalar sonucunda kusur ve ihmali olan görevliler hakkında yasal gereğine titizlikle tevessül edilmektedir.

III- A) İzmir Cumhuriyet Başsavcılığıyla yapılan yazışmaya verilen 31/10/2016 tarihli cevapta;

1- İzmir Kadın Kapalı Ceza İnfaz Kurumunda terör örgütüne ye olmak suçundan barındırılmakta olan hükümlülerin, 07/09/2016 tarihinde kaldıkları odayı ateşe vererek yangın çıkardıkları, yangına müdahale eden personele saldırarak görevli personeli yaraladıkları, yangının sndrlmesinden ve gerekli güvenlik önlemlerinin alınmasının ardından, osteoporoz ve hipotroidizm hastalıklarından dolayı kemik hassasiyeti bulunan soru önergesinde bahsi geçen hükümlünün kolunun ağrıdağı şikyeti üzerine 08/09/2016 tarihinde Aliağa Kampüs Devlet Hastanesine sevk edildiği, yapılan tetkik ve tedavisi sonucunda koluna atel (alçı) yapılarak aynı gün Atatürk Eğitim ve Araştırma Hastanesine sevkini yapıldığı, sevk edilen hükümlünün 12/09/2016 tarihinde kontrolünün yapıldığı, hükümlünün daha sonra 28/09/2016 ve 13/10/2016 tarihlerinde gerçekleştirilen sevkleri sonucunda haftalık kontrolünün uygun grldği, en son 28/10/2016 tarihinde Atatürk Eğitim ve Araştırma Hastanesine sevk edildiği ve haftalık kontrolleri ile tedavisinin devam ettiği,

2- İzmir Kadın Kapalı Ceza İnfaz Kurumunda terör örgütüne ye olmak suçundan barındırılan hükümlülerden birinin görüş ayrılığı nedeniyle bulunduğu odadan ayrılma talebinde bulunduğu, ayrıca hükümlünün abisinin de hükümlü adına terör örgütüne ye olmaktan hapis cezası bulunanların olduğu odadan can güvenliği nedeniyle ayrılma talebinde bulunduğu, Kuruma iletilmiş olan taleplere istinaden hükümlünün 06/09/2016 tarihinde açık görüş sonrası odasının değiştirildiği, yine hükümlünün sevk isteyerek Kurumdan ayrılma istediği, isteğinin uygun görülerek Yenişehir Kadın Kapalı Ceza İnfaz Kurumuna güvenlik nedeniyle nakledildiği,

B) Tekirdağ Cumhuriyet Başsavcılığıyla yapılan yazışmaya verilen 31/10/2016 tarihli cevapta;

1- Sincan 1 Nolu F Tipi Yüksek Güvenlikli Kapalı Ceza İnfaz Kurumundan 23/07/2016 ve 30/07/2016 tarihlerinde Tekirdağ 2 Nolu F Tipi Yüksek Güvenlikli Kapalı Ceza İnfaz Kurumuna nakli gerçekleştirilen hükümlü ve tutukluların yanlarında getirmiş oldukları eşyaların ilk alım esnasında kendilerine verildiği, kalan eşyaların ise 24/08/2016 tarihinde nakliye araçları ile gönderildiği, gönderilen eşyaların tasnif işlemleri yapılarak hükümlü ve tutuklulara tesliminin yapıldığı, hükümlü ve tutuklulara teslim edilmeyen herhangi bir eşyanın bulunmadığı,

2- Tekirdağ 2 Nolu F Tipi Yüksek Güvenlikli Kapalı Ceza İnfaz Kurumunda Wernicke Korsakof hastalığı tanılı 2 hükümlünün bulunduğu, bu hükümlülerin 3 kişilik odada 3 kişi olarak barındırıldığı, kurumda tek kişilik odada barındırılan Wernicke Korsakof hastalığı tanılı hükümlü ve tutuklu bulunmadığı,

3- Tekirdağ 1 Nolu F Tipi Yüksek Güvenlikli Kapalı Ceza İnfaz Kurumunda barındırılmakta olan hükümlü ve tutuklulardan gerek kalp hastalığı gerekse başka herhangi bir rahatsızlığı olanların kullanmakta olduğu ilaçlarının verilmemesi, tedavisinin yapılmasına engel olunması gibi bir durumun söz konusu olmadığı, Tekirdağ 2 Nolu F Tipi Yüksek Güvenlikli Kapalı Ceza İnfaz Kurumunda kalp rahatsızlığı bulunan hükümlü ve tutukluların ilaç tedavilerinin yanı sıra periyodik olarak hastane kontrollerine gtrldkleri, ayrıca barındırılan hükümlü ve tutuklu hastaların kullanması için doktor tarafından reçete edilen ilaçların, 18/09/2013 tarihli Adalet Bakanlığı Kapsamındaki Kişilerin Türk Eczacıları Birliği yesi Eczanelerden İlaç Teminine İlişkin Protokol hükümleri doğrultusunda temin edilerek, kurum sağlık personeli tarafından hastanın kendisine verilmek suretiyle kullandırıldığı,

Bildirilmiştir.

Bilgilerinize sunulur.

Bekir BOZDAĞ
Bakan

2.- Adana Milletvekili Meral Daniş Beştaş'ın, FETÖ'yle mücadele kapsamında gerçekleştirilen operasyonlarda gözaltına alınan ÇHD'li avukatlara ilişkin sorusu ve Adalet Bakanı Bekir Bozdağ'ın cevabı (7/8606)

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞI'NA

Aşağıdaki sorularımın, Adalet Bakanı Sayın Bekir BOZDAĞ tarafından Anayasa'nın 98 inci ve TBMM İçtüzüğü'nün 96 ile 99 uncu maddeleri gereğince yazılı olarak cevaplandırılmasını saygılarımla arz ederim.

Meral DANIŞ BEŞTAŞ

Adana Milletvekili

Antalya'da aralarında ÇHD'li avukatların da olduğu 26 avukat hakkında Antalya Cumhuriyet Başsavcılığı tarafından gözaltı kararı verilmiş olup sabahın erken saatlerinde TEM şube ekipleri avukatların evlerine baskın düzenlemiştir. TEM şube ekipleri aralarında DİHA Muhabiri Feyyaz İmrak'ın avukatı Av. Hakan Evcin ve ÇHD Genel Başkan Yardımcısı Av. Münip Ermiş'in de bulunduğu avukatların evlerinde ve bürolarında arama yapmıştır. Ardından Av. Münip Ermiş gözaltına alınmıştır. Av. Münip Ermiş; Gezi davasının, HES'ler ile ilgili davaların ve aynı zamanda "Bu suçta ortak olmayacağız" Barış Bildirisine imza atan akademisyenlerin avukatlarından olup Fethullah Gülen örgütü ile hiçbir ilintisinin olmadığı açıktır.

Bu bağlamda;

- 1- Fethullah Gülen Örgütü adı altında yürütülen operasyonlar kapsamında ÇHD'li avukatlara yönelik gözaltı kararının gerekçe ve dayanağı nedir?
- 2- Av. Münip Ermiş'in baktığı davalar ve genel başkan yardımcısı olduğu ÇHD'nin çizgisi gereği Fethullah Gülen Örgütü ile ilintisi olmadığı halde o kapsamda gözaltına alınmış olmasının izahı nedir?
- 3- Halihazırda yürütülen darbe girişimi kapsamındaki soruşturmalarda ilintisi olmayan kişi ya da kişilere yönelik şaibe yaratılmasını doğru buluyor musunuz? Bu konuda hala bir önlem almayısınızın sebebi nedir?
- 4- Av. Münip Ermiş hakkında verilen gözaltı kararı ile avukatlıklarını üstlendiği Barış Bildirisine imza atan akademisyenler hakkında ihraç kararı verilmesinin ve haklarında dava açılmış olmasının bir ilgisi var mıdır?

T.C.
ADALET BAKANLIĞI
Kanunlar Genel Müdürlüğü

Sayı : 56020453/2016-610.01-E.682/2969/9711

Konu : Yazılı soru önergesi

13 / 12 / 2016

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

İlgi: Kanunlar ve Kararlar Başkanlığı ifadeli, 04/11/2016 tarihli ve 43452547-120.07-65046 sayılı yazı.

İlgi yazınız ekinde alınan, Adana Milletvekili Meral Danış Beştaş tarafından Bakanlığımıza yöneltip yazılı olarak cevaplandırılması istenilen 7/8606 Esas Nolu soru önergesine ilişkin, Türkiye Büyük Millet Meclisi İçtüzüğü'nün 99. maddesi uyarınca hazırlanan cevap ilişikte sunulmuştur.

Bilgilerinize arz ederim.

Bekir BOZDAĞ
Bakan

EK:

Soru önergesi cevabı

T.C.
ADALET BAKANLIĞI
Kanunlar Genel Müdürlüğü

Sayı :56020453/2016-610.01-E.682/2968/9710

Konu : Yazılı soru önergesi

12 / 12 / 2016

Sayın Meral DANIŞ BEŞTAŞ
Adana Milletvekili
TBMM

Bakanlığımıza yöneltilip yazılı olarak cevaplandırılması istenilen 7/8606 Esas Nolu soru önergesinin cevabı aşağıda sunulmuştur.

I- A) Anayasanın;

1- "Yargı yetkisi" kenar başlıklı 9. maddesinde, yargı yetkisinin Türk Milleti adına bağımsız mahkemelerce kullanılacağı,

2- "Mahkemelerin bağımsızlığı" kenar başlıklı 138. maddesinde, hâkimlerin görevlerinde bağımsız oldukları; Anayasaya, kanuna ve hukuka uygun olarak vicdanî kanaatlerine göre hüküm verecekleri, hiçbir organ, makam, merci veya kişinin, yargı yetkisinin kullanılmasında mahkemelere ve hâkimlere emir ve talimat veremeyeceği, genelge gönderemeyeceği, tavsiye ve telkinde bulunamayacağı; görülmekte olan bir dava hakkında Yasama Meclisinde yargı yetkisinin kullanılmasıyla ilgili soru sorulamayacağı, görüşme yapılamayacağı veya herhangi bir beyanda bulunulamayacağı,

B) 5271 sayılı Ceza Muhakemesi Kanununun;

1- "Soruşturmanın gizliliği" kenar başlıklı 157. maddesinde, Kanunun başka türlü hüküm koyduğu hâller saklı kalmak ve savunma haklarına zarar vermemek koşuluyla soruşturma evresindeki usul işlemlerinin gizli olduğu,

2- "Bir suçun işlendiğini öğrenen Cumhuriyet savcısının görevi" kenar başlıklı 160. maddesinin birinci fıkrasında, Cumhuriyet savcısının, ihbar veya başka bir suretle bir suçun işlendiği izlenimini veren bir hâli öğrenir öğrenmez kamu davasını açmaya yer olup olmadığına karar vermek üzere hemen işin gerçeğini araştırmaya başlayacağı,

3- "Cumhuriyet savcısının görev ve yetkileri" kenar başlıklı 161. maddesinin birinci fıkrasında, Cumhuriyet savcısının, doğrudan doğruya veya emrindeki adli kolluk görevlileri aracılığı ile her türlü araştırmayı yapabileceği,

4- "Kamu davasını açma görevi" kenar başlıklı 170. maddesinin birinci ve ikinci fıkralarında ise, kamu davasını açma görevinin, Cumhuriyet savcısı tarafından yerine getirileceği; soruşturma evresi sonunda toplanan delillerin, suçun işlendiği hususunda yeterli şüphe oluşturması halinde, Cumhuriyet savcısı tarafından iddianame düzenleneceği,

Hükümlerine yer verildiği malûmlardır.

Sözü edilen bu düzenlemeler çerçevesinde, işlendiği iddia edilen bir suçla ilgili delillerin takdiri ve olayın vasıflandırılması da dâhil olmak üzere, soruşturma yürütülmesi, koruma tedbirlerine başvurulması ve sonucuna göre kamu davası açılmasında tüm yetki ve

sorumluluk yargı mercilerine ait olup, soruşturma aşamasında ne tür işlemler yapıldığına dair Bakanlığımızda bilgi bulunmamaktadır.

II- Anayasanın "Türkiye Büyük Millet Meclisinin bilgi edinme ve denetim yolları" kenar başlıklı 98. maddesinin ikinci fıkrasında, "soru"nun Bakanlar Kurulu adına, sözlü veya yazılı olarak cevaplandırılmak üzere Başbakan veya bakanlardan bilgi istemekten ibaret olduğu, aynı maddenin son fıkrasında da soru ile ilgili önergelerin verilme şekli, içeriği ve kapsamı ile cevaplandırılma, görüşme ve araştırma yöntemlerinin Meclis İçtüzüğü ile düzenleneceğinin öngörüldüğü,

Türkiye Büyük Millet Meclisi İçtüzüğü'nün, "Soru" kenar başlıklı 96. maddesinde "soru"nun kısa, gerekçesiz ve kişisel görüş ileri sürülmeksizin, kişilik ve özel yaşama ilişkin konuları içermeyen bir önerge ile Hükûmet adına sözlü veya yazılı olarak cevaplandırılmak üzere, Başbakan veya bir bakandan açık ve belli konular hakkında "bilgi istemek"ten ibaret olduğunun belirtildiği, "Sorulamayacak konular" kenar başlıklı 97. maddesinde de, başka bir kaynaktan kolayca öğrenilmesi mümkün olan konular ile tek amacı istişare sağlamaktan ibaret konuların ve konusu evvelce Başkanlığa verilmiş gensoru önergesiyle aynı olan soruların sorulamayacağının hükme bağlandığı,

Malûmlardır.

Anayasanın ve Türkiye Büyük Millet Meclisi İçtüzüğü'nün belirtilen bu hükümleri çerçevesinde, kişisel görüş ileri sürülmek suretiyle düşünce öğrenmeyi amaçlayan hususlara da cevap verilmesine yasal imkân görülememiştir.

Bilgilerinize sunulur.

Bekir BOZDAĞ
Bakan

3.- Balıkesir Milletvekili Namık Havutça'nın, Balıkesir'deki bir orman yangınına müdahalede endüstriyel atık su kullanıldığı iddiasına ilişkin sorusu ve Orman ve Su İşleri Bakanı Veysel Eroğlu'nun cevabı (7/9191)

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞI'NA

Aşağıdaki sorularımın **Orman ve Su İşleri Bakanı Veysel EROĞLU** tarafından yazılı olarak cevaplandırılmasını saygılarımla arz ederim. 03.11.2016

Ay. Namık HAVUTÇA
Balıkesir Milletvekili

8 Ağustos 2016 tarihinde Balıkesir İli, Havran İlçesi, Talim Alanı Mevkiinde çıkan orman yangının söndürülmesinde Edremit Orman İşletmesi Müdürü'nün sevk ve idare ettiği, dört yangın helikopterinin bakır ve molibden işletmeciliği yapmakta olan Özdoğu İnşaat ve Lmt.Şti.'nin endüstriyel atık su (kurşun, siyanür vb. ağır metaller içeren) havuzdan su kullandığı yönünde önemli iddialar bulunmaktadır.

Bu bağlamda;

- 1- 8 Ağustos 2016 tarihinde Balıkesir İli, Havran İlçesi, Talim Alanı Mevkiinde çıkan orman yangının söndürülmesinde Edremit Orman İşletmesi Müdürü'nün sevk ve idare ettiği, dört yangın helikopterinin bakır ve molibden işletmeciliği yapmakta olan Özdoğu İnşaat ve Lmt.Şti.'nin endüstriyel atık su (kurşun, siyanür vb. ağır metaller içeren) havuzdan su kullandığı yönündeki bilgilerin doğruluğu ne derecedir?
- 2- Bakanlığınızın, tam bir doğa katliamı anlamına gelecek bu uygulamanın doğruluğu noktasında Edremit Orman İşletmesi Müdürlüğü ile Özdoğu İnşaat ve Lmt.Şti.'nin yetkilileri ve sorumluları hakkında bir yaptırım olacak mı?
- 3- Bakanlığınızın, 8 Ağustos 2016 tarihinde Balıkesir İli, Havran İlçesi, Talim Alanı Mevkiinde çıkan orman yangının endüstriyel atık su (kurşun, siyanür vb. ağır metaller içeren) havuzdan su kullanılarak söndürülen orman alanında doğaya verilen zararın boyutu noktasında bir incelemesi olacak mı?
- 4- Edremit Orman İşletme Müdürlüğü idareci ve mühendisleri endüstriyel atık (kurşun, siyanür vb. ağır metaller içeren) suyunun doğada kullanılması sonucu yaratacağı büyük tahribatın farkında değiller mi? Eğer farkında değillerse o kurumda ne işleri var? Bu tehlikenin farkındalarsa neden bu endüstriyel suyu kullandılar?
- 5- Orman alanlarını korumakla mükellef olan orman işlet müdürlüğünün bu sorumsuzluğu noktasında Bakanlığınızın taşra teşkilatı adına ülkemizin ve tüm halkımızın milli serveti ormanlarımıza yönelik bu tahribatla ilgili milletimizden özür dilemeyi düşünüyor musunuz?

T.C.
ORMAN VE SU İŞLERİ BAKANLIĞI
Basın ve Halkla İlişkiler Müşavirliği

Sayı: 48335108.610.01/ 256439
Konu: Soru Önergesi (7/9191)

16/12/2016

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

İlgi : 21.11.2016 tarihli ve 67847 sayılı yazı.

İlgi yazı ekinde alınan, Balıkesir Milletvekili Namık HAVUTÇA'nın, Balıkesir'deki bir orman yangınına müdahalede endüstriyel atık su kullanıldığı iddiasına ilişkin, 7/9191 esas numaralı yazılı soru önergesi, Bakanlığımca incelenmiş olup, cevabi yazı ilişikte gönderilmiştir.

Bilgilerinize arz ederim.

Prof. Dr. Veyse EROĞLU
Bakan

EK:
Cevabi Yazı

**BALIKESİR MİLLETVEKİLİ NAMIK HAVUTÇA'NIN
7/9191 ESAS SAYILI YAZILI SORU ÖNERGESİ HAKKINDA
ORMAN VE SU İŞLERİ BAKANLIĞI'NIN CEVABI**

SORU 1. 8 Ağustos 2016 tarihinde Balıkesir İli, Havran İlçesi, Talim Alanı mevkiinde çıkan orman yangının söndürülmesinde Edremit Orman İşletme Müdürünün sevk ve idare ettiği, dört yangın helikopterinin bakır ve molibden işletmeciliği yapmakta olan Özdoğu İnşaat ve Lmt.Şti.'nin endüstriyel atık su (Kurşun, siyanür vb. ağır metaller içeren) havuzdan su kullandığı yönündeki bilgilerin doğruluğu ne derecededir?

SORU 2. Bakanlığınızın, tam bir doğa katliamı anlamına gelecek bu uygulamanın doğruluğu noktasında Edremit Orman İşletmesi Müdürlüğü ile Özdoğu İnşaat ve Lmt.Şti.'nin yetkilileri ve sorumluları hakkında bir yaptırım olacak mı?

SORU 3. Bakanlığınızın, 8 Ağustos 2016 tarihinde Balıkesir İli, Havran İlçesi, talim alanı mevkiinde çıkan orman yangının endüstriyel atık su (Kurşun, siyanür vb. ağır metaller içeren) havuzundan su kullanılarak söndürülen orman alanında doğaya verilen zararın boyutu noktasında bir incelemesi olacak mı?

SORU 4. Edremit Orman İşletme Müdürlüğü idareci ve mühendislerin endüstriyel atık (Kurşun, siyanür vb. ağır metaller içeren) suyunun doğada kullanılması sonucu yaratacağı büyük tahribatın farkında değiller mi? Eğer farkında değillerse o kurumda ne işleri var? Bu tehlikenin farkındalarsa neden bu endüstriyel suyu kullandılar?

SORU 5. Orman alanlarını korumakla mükellef olan orman işletme müdürlüğünün bu sorumsuzluğu noktasında Bakanlığınızın taşra teşkilatı adına ülkemizin ve tüm halkımızın milli serveti ormanlarımıza yönelik bu tahribatla ilgili milletimizden özür dilemeyi düşünüyor musunuz?

CEVAP 1-5. Balıkesir ili Havran ilçesi Talim Alanı mevkiinde, 8 Ağustos 2016 tarihinde çıkan orman yangınına 7 adet yangın söndürme helikopteri katılmış; bu helikopterler yangına müdahalede kullandıkları suları Havran Barajı ile Orman Genel Müdürlüğü tarafından bu bölgede yaptırılan Sarıoluk, Kumsüren, Kocaseyit, Eybek, Yalnızarmut, Dereli ve Hacıhasanlar yangın havuzlarından karşılamışlardır. Helikopterler özel teşebbüse ait endüstriyel atık su havuzlarından su almamıştır.

Ülkemiz ormanlarına yangın veya diğer sebeplerden dolayı gelen zarar, en çok Bakanlığımı ve çalışanlarını rahatsız eder. Gece gündüz demeden en zor şartlarda orman yangınlarına müdahalede çalışan yaklaşık 22 bin personelim, ormanları canı pahasına korumaktadır. Canı pahasına koruduğu, kutsal saydığı ormanlara hiç bir mensubumun zarar verecek veya tahrip edecek davranışta bulunması mümkün değildir.

4.- Niğde Milletvekili Ömer Fethi Gürer'in, yaban hayvanlardan gelen kuduz vakalarına, nesli tükenen hayvanlara ve yasak avcılığa ilişkin sorusu ve Orman ve Su İşleri Bakanı Veysel Eroğlu'nun cevabı (7/9192)

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞI'NA

Aşağıdaki sorularımın Orman ve Su İşleri Bakanı Sn. Prof. Dr. Veysel EROĞLU tarafından yazılı olarak yanıtlanmasını arz ederim. Saygılarımla. 04.11. 2016

Ömer Fethi GÜRER
Niğde Milletvekili

- 1- Yaban hayvan hayatından gelen (tilki, kurt, yarasa) kuduz vakalarını önlemek için bir çalışmanız var mıdır? Bu süreç kimler tarafından yönetilmektedir?
- 2- IUCN (Uluslararası Doğayı Koruma Birliğinin) nesli tükenmekte olan hayvanlar için kırmızı listede Türkiye'den 364 tür bulunmaktadır. Bu türlerin korunması için ne gibi önlemler alınmaktadır?
- 3- Yasak avcılıkta nehirlerle dinamit atmak gibi doğaya zarar veren avlanma yöntemleri ile nasıl mücadele edilmektedir?

T.C.
ORMAN VE SU İŞLERİ BAKANLIĞI
Basın ve Halkla İlişkiler Müşavirliği

Sayı: 48335108.610.01/ **256561**
Konu: Soru Önergeleri

16/12/2016

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

- İlgi** a): 31.10.2016 tarihli ve 63898 sayılı yazı.
b): 04.11.2016 tarihli ve 65046 sayılı yazı.
c): 10.11.2016 tarihli ve 65989 sayılı yazı.
d): 21.11.2016 tarihli ve 67847 sayılı yazı.

İlgi yazı ekinde alınan, Niğde Milletvekili Ömer Fethi GÜRER' in, 7/8479, 7/8840, 7/8481, 7/8482, 7/8567, 7/8674, 7/8841 ve 7/9192 esas numaralı yazılı soru önergeleri, Bakanlığımca incelenmiş olup, cevabi yazılar ilişikte gönderilmiştir.

Bilgilerinize arz ederim.

Prof. Dr. Veysel EROĞLU
Bakan

EK:
Cevabi Yazı

**NİĞDE MİLLETVEKİLİ ÖMER FETHİ GÜRER'İN
7/9192 ESAS NUMARALI YAZILI SORU ÖNERGESİ HAKKINDA
ORMAN VE SU İŞLERİ BAKANLIĞI'NIN CEVABI**

SORU 1. *Yaban hayvan hayatından gelen (tilki, kurt, yarasa) kuduz vakalarını önlemek için bir çalışmanız var mıdır? Bu süreç kimler tarafından yönetilmektedir?"*

SORU 2. *IUCN (Uluslararası Doğayı Koruma Birliği) nesli tükenmekte olan hayvanlar için kırmızı listede Türkiye'den 364 tür bulunmaktadır. Bu türlerin korunması için ne gibi önlemler alınmaktadır?*

SORU 3. *Yasak avcılıkta nehirlerle dinamit atmak gibi doğaya zarar veren avlanma yöntemleri ile nasıl mücadele edilmektedir?*

CEVAP 1-3. Ülkemizde kuduz dahil, hayvan hastalıklarının kontrolünden sorumlu kuruluş Gıda Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı'dır. Yaban hayvanlarından gelen kuduz hastalığıyla mücadele etmek amacıyla; Gıda Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı tarafından, Avrupa Birliği destekli olarak hazırlanan ve Bakanlığım tarafından da desteklenen aşılama projesi ile havadan aşı baytları (yiyecek içinde aşı) atılmaktadır. Atılan baytların yaban hayvanları tarafından ısırılması halinde yaban hayvanları aşılanmış olmaktadır.

Bakanlığımca nesli tehlike altında bulunan ve/veya risk altında olan hayvan türleri ile ulusal veya uluslararası koruma listelerinde yer alan hayvan türlerinin korunmasına yönelik çalışmalar yapılmaktadır. IUCN kriterleri de göz önünde bulundurularak yapılan çalışmalar neticesinde tespiti yapılan türlerin ve tabii yaşam alanlarının korunması amacıyla 2019 yılına kadar 100 tür için Tür Eylem Planları hazırlanması planlanmış ve bugüne kadar 45 tür için plan gerçekleştirilmiştir.

Ülke genelinde 1380 sayılı Su Ürünleri Kanununda belirtilen yasak fiillerin takibi, Gıda Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı sorumluluğundadır. Bakanlığım birimlerinde görev yapan orman muhafaza memurları orman içi derelerde 1380 sayılı Kanuna aykırı olarak yasak bir fiil işlendiğinde de olaya müdahale etmekte, failler hakkında tutanak düzenlemekte, bu tutanağa istinaden de mezkur Kanun kapsamında cezai işlem uygulanmaktadır.

DÖNEM: 26

YASAMA YILI: 2

**42'NCİ BİRLEŞİM
16 ARALIK 2016 CUMA
SAAT: 14.00**

DANIşMA KURULU ÖNERİSİ

1.- 2017 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanunu Tasarısı ile 2015 Yılı Merkezi Yönetim Kesin Hesap Kanunu Tasarısı'nın Türkiye Büyük Millet Meclisi Gündeminin "Özel Gündemde Yer Alacak İşler" kısmının 1'inci ve 2'nci sıralarında yer alması; Bütçe görüşmelerine 05.12.2016 Pazartesi günü saat 13.00'te başlanması ve bitimine kadar, resmî tatil günleri dâhil her gün saat 11.00'den günlük programın tamamlanmasına kadar çalışmalara devam olunması ve görüşmelerin on iki günde tamamlanması; Bütçe görüşmelerinin son günü olan 16.12.2016 Cuma günü görüşmelere saat 14.00'te başlanması ve bitimine kadar çalışmalara devam olunması,

2.- Başlangıçta Bütçenin tümü üzerinde gruplar ve Hükümet adına yapılacak konuşmaların (Hükümetin sunuş konuşması hariç) birer saat (bu süre birden fazla konuşmacı tarafından kullanılabilir) kişisel konuşmaların ise onar dakikayla sınırlandırılması,

3.- Kamu idarelerinin bütçeleri üzerindeki görüşmelerin 9 turda tamamlanması, turların bitiminden sonra Bütçe ve Kesin Hesap Kanunu tasarılarının maddelerinin oylanması,

4.- İçtüzük'ün 72'nci maddesi gereğince yapılacak görüşmelerde gruplar ve Hükümet adına yapılacak konuşmaların 1, 2, 3, 4, 5, 7 ve 8'inci turlarda seksener dakika, 6'ncı tur yetmiş dakika, 9'uncu tur altmış dakika (bu süre birden fazla konuşmacı tarafından kullanılabilir) kişisel konuşmaların beşer dakika olması, kişisel konuşmalarda her turda İçtüzük'ün 61'inci maddesine göre biri lehte, biri aleyhte olmak üzere iki üyeye söz verilmesi ve bir üyenin sadece Bütçenin tümü üzerinde veya sonundaki görüşmelerde ya da bir turda söz kaydı yaptırmaması,

5.- Bütçe görüşmelerinde soruların gerekçesiz olarak yerinden sorulması ve her tur için soru-cevap işleminin on dakika soru, on dakika cevap olarak sınırlandırılması,

6.- Bütçe görüşmelerinin sonunda gruplara ve Hükümete birer saat süreyle söz verilmesi (bu süre birden fazla konuşmacı tarafından kullanılabilir) İçtüzük'ün 86'ncı maddesine göre yapılacak kişisel konuşmaların onar dakika olması,

Önerilmiştir.

(Genel Kurulun 01.12.2016 tarihli 30'uncu Birleşiminde kabul edilmiştir.)

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ GÜNDEMİ

42'NCİ BİRLEŞİM

16 ARALIK 2016 CUMA

SAAT: 14.00

1 – BAŞKANLIĞIN GENEL KURULA SUNUŞLARI

2 – ÖZEL GÜNDEMDE YER ALACAK İŞLER

1.- (S. Sayısı: 433) 2017 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanunu Tasarısı (1/774) ile Plan ve Bütçe Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 01.12.2016) (X)

2.- (S. Sayısı: 434) 2015 Yılı Merkezi Yönetim Kesin Hesap Kanunu Tasarısı (1/733), 2015 Yılı Merkezi Yönetim Kesin Hesap Kanunu Tasarısına İlişkin Olarak Hazırlanan 2015 Yılı Genel Uygunluk Bildiriminin Sunulduğuna İlişkin Sayıştay Başkanlığı Tezkeresi (3/828), Merkezi Yönetim Kapsamındaki Kamu İdarelerine, Sosyal Güvenlik Kurumlarına ve Diğer Kamu İdarelerine Ait Toplam 211 Adet Denetim Raporunun Sunulduğuna İlişkin Sayıştay Başkanlığı Tezkeresi (3/829), 2015 Yılı Dış Denetim Genel Değerlendirme Raporunun Sunulduğuna İlişkin Sayıştay Başkanlığı Tezkeresi (3/830), 2015 Yılı Mali İstatistikleri Değerlendirme Raporunun Sunulduğuna İlişkin Sayıştay Başkanlığı Tezkeresi (3/831), 2015 Yılı Faaliyet Genel Değerlendirme Raporunun Sunulduğuna İlişkin Sayıştay Başkanlığı Tezkeresi (3/832), 6085 Sayılı Sayıştay Kanunu Uyarınca Hazırlanan 2015 Yılı Kalkınma Ajansları Genel Denetim Raporunun Sunulduğuna İlişkin Sayıştay Başkanlığı Tezkeresi (3/834) ile Plan ve Bütçe Komisyonu Raporu (Dağıtma tarihi: 01.12.2016) (X)

3 – SEÇİM

4 – OYLAMASI YAPILACAK İŞLER

5 – MECLİS SORUŞTURMASI RAPORLARI

6 – GENEL GÖRÜŞME VE MECLİS ARAŞTIRMASI YAPILMASINA DAİR ÖNGÖRÜŞMELER

7 – SÖZLÜ SORULAR

8 – KANUN TASARI VE TEKLİFLERİ İLE KOMİSYONLARDAN GELEN DİĞER İŞLER

(X) Açık oylamaya tabi işleri gösterir.

BUGÜNKÜ PROGRAM

12'nci Gün

16 ARALIK 2016 CUMA

Saat : 14.00 – Program bitimine kadar

- BÜTÇENİN TÜMÜ ÜZERİNDE SON KONUŞMALAR

(CHP, AK PARTİ, HDP, MHP)

(Siyasi parti grupları ve Hükümet adına yapılacak konuşma süresi: 60'ar dakika)

(İçtüzüğün 86'ncı maddesine göre yapılacak konuşmaların süresi: 10'ar dakika)

- 2017 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanunu Tasarısı ile
2015 Yılı Merkezi Yönetim Kesinhesap Kanunu Tasarısı'nın açık oya sunulması.

- Hükümet adına konuşma.

